

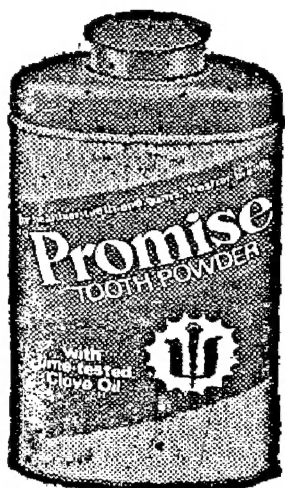
అరోగ్యంచెందే పళ్ళు, చెగుళ్ళకోసం
వమ్మకంగా వాడబడేది లవంగనూనె

కాత్తె ఇదిగో ప్రామిస్ పళ్ళ పొడి

అనాదిగా వాడబడుతున్న
లవంగనూనెతో కూర్చినది

లవంగనూనెతో చేసిన ప్రామిస్ పళ్ళ పొడి మీరెలా
తొడుపుతుంటే చూడండి.

- నోటిలో రుక్మాదనము, దంతకత్తెయొన్ని
కొరిగించే క్రిమిలను తొలగిస్తుంది,
మీ ధోటిని మెత్తగా చూపించిస్తుంది
- మీ చిగుళ్ళ అరోగ్యం చింతించేవారికి 99% మెల్లగా
రుద్ధావృద్ధి.
- మీ పళ్ళను తెల్లగా తళతళలాడలా చేస్తుంది
- ఫిచ్చరమెంట్ హరితు లవంగనూనె యొక్క
సూటివని దృఢం.

కాత్తెది సాటిలేనిది. లవంగనూనె గలది
ప్రామిస్ పళ్ళ పొడి

బ్రదర్స్
—గోల్డెన్ సిగ్నల్—
అంబేద్కర్ రోడ్

హైదరాబాద్-500008-తొలి లోకం

బొత్తాని ఇంటి దగ్గర మంట వెలుగులో
బొత్తాని పెళ్ళాని లనుము చంటిదాని
కాళ్ళ మీదనుకొని పొయ్యిమీద కుండచేపు
చూస్తున్నది

“ఏడ నన్నినావ్-గితరాత్రి దనక—
ఇంటికాద పోరి ఏడ్చేడ్చి :ల్ల కుతికెబడె”
అన్నది.

“నూడన్నా... ఈ ఒతుకీద వళంగాదు”
ముత్తయ్యకు ఫిర్యాదుచేసింది.

ఇంకేదన్న మాట్లాడె లనుము కూడా
ఏడ్చేలాగున్నదని గ్రహించి ముత్తయ్య
వెళ్ళిపోయాడు.

బొత్తాడు మాట వలుకూ లేకుండా
కుక్కు మంచంలో కూలి పోయాడు.
పొయ్యిమీద కుండ దిగిపోయింది. గంజి
చిప్పల్లో చేసింది. ముగ్గురు పిల్లలు ఎగబడి
తాగారు. లనుము కుండ బోర్లించింది.
గంజి అయిపోయింది.

తనను పిలిచి గంజి సోస్తదేమొనని ఆశ
పడ్డాడు. కాని పిల్లలు తాగేసరికే అయి
పోయింది.....నడిచాడు చిప్ప నాకు
కున్నాడు.

“రేవటినుంచి ఎకయ్య పటేల్ బ్రెసు
గాయబోవాలె ఇన్నావురా?” పెద్దకొడ కు
నడ్డేశించి లనుము ..

పెద్దకొడుకు మాట్లాడ కుండా పళ్ళు
బిగపట్టి నొడలు గీరుకున్నాడు.

“నిన్నేరా కుక్కు కొడుకా!” తల్లి...

“అయ్య బోతండు గదా!” పిల్లవాడు
ఇంకా గోక్కుంటూనే....

తల్లి కాసేపు మాట్లాడలేదు. చిన్న
పిల్లను నేలమీద గోనెనంచినవడిని పంజేసింది.
చిన్న పిల్ల చలన! లేని మానం ముద్ద
లాగా పడున్నది.” పోరికి జెరం మాడి
పోతంది...” తరకుతాను చెప్పుకున్నట్టుగా
అని ..

“అయ్యను తీసేసిండ్లంట.”... ఈసారి
తల్లిగొంతు కొద్దిగా వణికి ది...

“ఎందుకోంటా?” పోరడు బిగ్గరగా
కోపంగా....ఆ కోపం ఎకయ్య మీదవో

గోకుడు మీదవో తెలియలేదు.

“అయ్య ఓంలై నెత్తరయి పోయింది?”

తల్లి...

“మరైతె నా నెత్తురు తాగుతరా?”
నెత్తిమీద జుట్టుపోస గోడ మీద వికృతంగా
ఎగురుతుండగా....

“మాటలు నేర్పివ్ కొడ కా?” తల్లి.

“నేను సచ్చిన అని కనిలక బోను. కయి
కలిసే త్త.”

“నీక కయికి లెవడిత్తడు.”-తల్లి.

“అయితే ఎందుకయ్యరో నూత్త-లాపోతె
అద్దుమనాత్రి అని వడ రిగోడ వడదునికి
బొండిగ గోత్త-లేకుంటె నందుకు వలుగ్గొట్టి
పైక మెత్తుకత్త...” పోరని కళ్ళు దొంగ
కళ్ళలాగ కాకుండా చిత్రంగా వెరుస్తు
న్నాయి.

తల్లి బెదిరి పోయింది... ఎటూ చేతకాక
పొయ్యిలోని కొరాయి తీసి కాలవ
లోయింది.

బొత్తాడు హఠాత్తుగా లేచి భార్య
చేదిలోని కొరాయి తీసి పొయ్యిలేశాడు.
గంజి కుండ తన్నేసి పిల్లవాడిని వంగ బెట్టి
గుడ్డాడు.

పోరడు ఏడ్వలేదు.... విసురుగా
లేచి నిలబడి “ఒరే అయ్య.... నీ
గొంతు పిసుకుత” ననీ తిట్టుకుంటూ....
భూమిని గుద్దుతూ గుడిసెలనుండి చీకట్లోకి
కెళ్ళిపోయాడు....

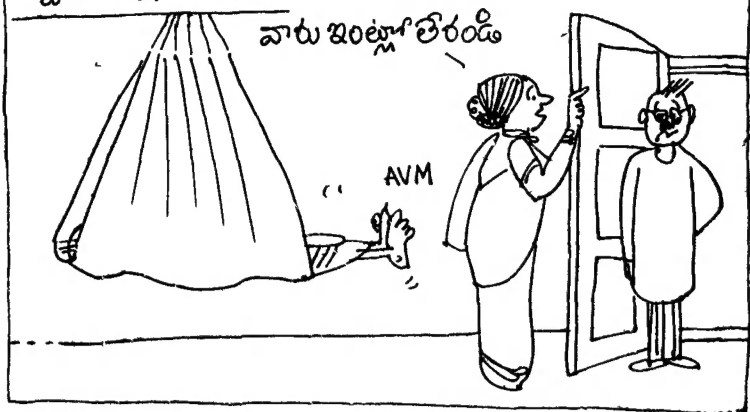
చిమ్మెట్లు రొద పెడతున్నాయి....
ఎక్కడో కుక్కు ఏడనిస్తోంది.... రెండు
మోకాళ్ళమధ్య తల పెట్టుకొని కూర్చుండి
పండ్లు కొరికిండు.... తర్వాత అంతెత్తు
లేచి నిలబడి “లంజెకాన నాకు గంజేదో?”
అరిచిండు ఊగిపోతూ.

లనుము జవాబు చెప్పలేదు.... మొగని
ముఖాన్ని కనీసం చిత్రంగానై నా చూడ
లేదు....

ఎడం కారతో లనుమును తన్ని-కక్కి
మంచంలో కాసేపు తల వట్టుకూర్చు
న్నాడు తలను ఎవరో చెక్కులేస్తున్నట్టుగా

పెద్దబాలకిష్ట డోయల

వారు ఇంట్లోలేరండి

గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

సంఘం గుడిసెదగ్గర కొడుకు గొంతు చాలా కోపంగా, అలబడిగా పాడుతున్నట్లు వినిపిస్తోంది ...

“కొండలు పోలేసినం....మా నెత్తురు కంకరగా....”

బొత్తిడు లేచి బయటకు నడిచాడు.... నిటారుగా నిలబడి నెత్తురుమరకల్లా వెలుగు తున్న చుక్కలకేసి ఉమ్మేసి ఎన్నడు అంత గట్టిగా మాట్లాడరుగని బొత్తిడు పెద్ద గొంతుతో నా నెత్తురు తాగిండ్లు - నా మాంసం తిన్నరు-నా బొక్కలు నీకేసిండ్లు- -నా గూట నరాలు తీసుకున్నరు బూమి గుంజుకున్నరు బలంగుంజుకున్నరు. ఒతుకు గుంజుకున్నరు.. తిట్టుతూ, వదురుతూ రాష్ట్రంతా గూడెం ఆ కొననుంచి ఈ కొన దాకా తిరుగుతూనే ఉన్నాడు....

1980 ఆగస్టు 15 తర్వాత....

ఆకాళం మూసుకుపోయింది.... ఉండి ఉండి ముఖ్యులు గుడగుడలాడుతున్నాయి. తళుక్కు తళుక్కున మెరుస్తోంది. గాలి వరుసకొండలకంటే ఎటునుంచి ఒడితె అటనుంచే ఈడ్చి ఈడ్చి కొడుతోంది— చెరువు పట్టమీరి ఈత చెట్లు శివసత్తులు వెలుగుతూ లిరబోసుకొని తూలినట్లుగా తూలు తున్నాయి....

చెరువు కట్టమీద తనలో తాను గొనుక్కుంటూ కూర్చున్న మనిషిలేచి నిలుచున్నాడు. అతను మెడకు ఎర్రని గుడ్డొకటి పట్టిలా కట్టుకున్నాడు. గడ్డం జుట్టు బాగా పెరిగిపోయి మనిషి వాలకం దాటిపోయి గుడ్డెలుగు ముఖమై పోయింది. నరాలు చేరిన కుడి మోకాలుకు ఎర్ర గుడ్డొకటి కట్టుకున్నాడు

అతను పెద్దగా అరుస్తూ “వానలు గురు వాలె వానదేరా! మా నెర్వు నిండాతె ఆనదేరా! లాపోతే నీకు ఎంకనికీ ఒట్టిన గతి బడ్డతది తేగర్త... చేం బూమిని వలగ జీర్తా....మల్ల మానెత్తురు ఇత్తనాలు జెట్టి మాంసం ఎరు వేత్తం...వంటలు బండు తయి...వంటత పంచుకుంటం....తెలిసిందా? ఆకలుండను....సేనే దున్నుత... గప్పుడు నానిగ్న బిడ్డ బొందల నుంచి లేస్తే...తే...పే...స్టేయి నాయి కా....” కాసేపు చిడులు తోక్తాడాన్ను చేశాడు.

ఆ తరువాత చిరిగిన గుడ్డపేగు నుండి రెండు ఎముకలు బయటకు తీశాడు. ఒక ఎముకను నెత్తిమట్టు మూడుసార్లు తిప్పుకొని నిటారుగా నిలబడి “తూ తూ మంత్రం తుమ్మకాయ మాత్రం-గీబొక్క మా నెత్తురు తాగింది-” పాడుతూ భూమిమీద పెట్టాడు. అది ఎవరిదో ముంతేసి ఎముకలా గుర్చింది. ఇంకొక ఎముక తీసింది ఎముక

చుట్టు తిప్పి పెద్దగా ఏడుస్తూ "బావా ముత్తన్నా! నువ్వు మాకోసం బతుకుంటు బోతవా?" అన్నాడు చొట్ట కారుతుండగా ఆ ఎముకను మెడ ఎర్రగుడ్డతీసి జాగ్రత్తగా కిందపంచి దానితో చంటి పిల్లలాగ పడుకో బెట్టి "నువ్వు పసి గుడ్డువు— కోఅమ్మ తానంద కోతో ముకుందా? లాలి వరమా నంద రామగోయిందా!" అని ఏడుస్తూనే పాడసాగాడు.

మళ్ళీ భూమి మీది ఎముకను కాలుతో తన్ని "సావు కుక్కల కొడుక" అన్నాడు కసిగా....

గాలి తగ్గింది...సన్నగా వాన చినుకులు మెదలయ్యాయి ...రెండు ఎముకలు తీసుకొని ఎర్రగుడ్డతో చుట్టి చంకలో పెట్టికొని తడుస్తూ చెరువు కట్ట వెంట ఊళ్ళో కొచ్చాడు.

ఊరి నిర్మానుష్యంగా ఉన్నది...గుడి సెల్లో నుంచి కొందరు కలుగుల్లోని ఎలుకల్లాగ తలలు బయటపెట్టి మాస్త్రున్నారు ... "మబ్బులకు బొత్తాని పుచ్చి ముదిరి పోయింది" ఓ ముసలివాడు,

అయ్యో అతెటో పోతండు. పోలీసోల్లు సూనిండ్లంటే మల్ల గుంజుకపోయి తంకరు". ముసలవ్వ బెదురుగా అశేసి "ముదినట్టమై పోను...." అన్నది తనే చేతులు దివ్యతూ ఏదో గుర్తొచ్చిన దానిలాగ "ఏమయ్య సూనుకుంట కూకున్నవ్—అయన్నిట్టు ఇగ్గుకరాపో...." ముసల్లి....

ముసలివాడు గొంగడి కోలాటమేళకొని గుడిసె బయటకొచ్చి పిల్లిలా అటటు చూసిండు. బొత్తాని దాకా నడిచి రెక్క ఒట్టుకున్నాడు...

తుపాకీ పేలినట్టుగా ఉరుము....

"అర్రేనా! అర్రేనా!" బొత్తాడు ముఖం మీద నీల్లు తుడుచుకుంటూ

"రారా...." ముసలివాడు.

"ఏడికి"

"అనెల్వెదనుక నాగుడెనెలుండేవు."

"అనలేకపోతేట్లు బతుకతవు-బాగసోసి

కొడుక్కు రొట్టెలు గొంట బోయినవా ఇగో గిట్లబోతే మాదిగిండ్లల్ల నాభారి యుంటది....నాకోడుకు సుత కొండల్లో గట్టలున్నాడు. అనికి సుత రొట్టెలు గొంట బో...అక్కకు సెప్పు ... ను గారడిదైనేత్త-పోలీసోల్లు నవ్వుకుంట కూకుంటరు. బస్ గదే సందని అచ్చి మీనబడితే ఉన్న టుపాకు లన్నీ సంకల బెట్టుకపోవచ్చు. సేన మొన్న అగి నుగాన్ని టుపాకడిగిన—నిన్నే కాలేత్త నన్నాడు...."

"మాముసల్లి నీకో టుపాకీ త్రదట రారా!"

"చత్తెరి తొత్తు కొడుక—కూరుడు ముత్తయ్యబావ చ్చిపోంగ పంజేసిండ్లు?" బొత్తాడు పెరుగులాడి తన రెక్క విడిపించుకొని "కూరుడ ముత్తన్న ఎర్రెరెండండాలు-సూడ కైలాసెమా మర్రెమర్రె దండాలు" అని పాడుకుంటూ ముందుకు నడిచాడు.

ఎంకయ్య ఫటేల్ పెద్దరుశాజ మూసున్నది. బొత్తాడు దరువాజముంతు నిలబడి నాడు. "దోరా! తలుపులు తియ్యండి" మొత్తుకున్నాడు.

"ఎవమజే..." కరుకు కంఠం.

"గరడిన్ని బాంచెన్...."

లోపలినుంచి చప్పడు లేడు. కాసేపటికి తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. ఓక పోలీసు వాడు బసినమీద నిలుచున్నాడు. అతని వెనుక ఇంకో పోలీసు తుపాకీ ఎక్కు వెట్టు న్నాడు. బొత్తాడు పోలీసును భాతరు చెయ్యకుండానే లోపలికి దూసుక పోయాడు. ధానెప్పు ఇంటి అరుగుమీత ముద్ద మొఖపు ఆమీను చెక్కకు ర్చి లో కూర్చుండి సిగరెట్టు కాగుతున్నాడు.

"దండాలు బాంచెన్...." బొత్తాడు అరుగెక్కిండు.

బొత్తాని నిలుకెల్లా నీల్లు కారుతున్నాయి. ఓవక్క ఇంకో పోలీసు కోడిసి కమిరిస్తున్నాడు.

"మల్లెందుకొస్తేవివా ఏవోడ" ఆమీను.

"సూనిపోదామని"

పోలీసు రెక్క పట్టుకున్నాడు.

పన్నులు సకాలంలో చెల్లిస్తే

✱ వడ్డీ, జరిమానా పడవు.

✱ అదర్థా, ఆదోళన చెందే పనిలేదు.

✱ అది మంచి పొరుల లక్షణం.

✱ రేళ నిర్మాడానికి, సాధన సంపత్తులు సమకూరుతాయి

పన్నులు చెల్లించేందుకు అఖరు తేదీ ఉంది.

అయినా అఖరు తేదీకోసం చూడటమెందుకు ?

అలస్యము అపరాధము కావచ్చు.

పన్నులు సరిగా చెల్లించండి దేశాన్ని శక్తివంతం చేయండి

జారీ చేసినవారు :

డైరక్టర్ ఆఫ్ ఇన్స్పెక్షన్,
రిసర్చ్, ప్లాటిస్టిక్స్ అండ్ పబ్లికేషన్
ఇన్ కమ్యూనికేషన్ డిపార్ట్మెంట్

న్యూఢిల్లీ-110 001.

“అగవయ్యా! కడుపులనుండి వత్తంది. కనేపు మంట కాగుతా?” నని మంటవేపు నడిచి ముంగాళ్ళ మీద కూర్చుండి చేతులు కాపుకొని ఎముకలు కూడా కాపి “బా దొరా! కోడికూర బాగుంటదా?” పెచి మలు నాకుంటూ....

“నికాలో యహంసే” తురక పోలీసు కనుతుకున్నాడు.

“బారా నీ పేరేం?” యస్. ఐ.

“నచ్చిందా? ఒత్తికున్నదా” కోడి కాళ్ళ చక్కము వానర చూసి బయట పారేస్తూ....

“రెడున్నాయరా?” యస్. ఐ. నవ్వు తూ మరో సిగరెట్టు ముట్టించి...

“బా దొరా! న్నంది బొత్తొడు-మను న్నది ముత్తయ్య.... హె... హె...” గడి దలా ఇకిలించి “బాగున్నదా దొం” అన్నాడు కోడికిని చూస్తూ....

“ఫత్ .. అదో నవ్వుగా గడిద నవ్వు” పోలీసు.

“గాడ్లు నవ్వుతాయి కాంచెన్?”

“అతి సరెగని... మీవోట్లు ఎక్కడున్నా రో చెప్పగలవా? కోడికూరతోని మాంస భోజనం పెట్టిస్తే” యస్. ఐ.

“అయితే ఓ టిడియ్యండి....”

యస్. ఐ. సిగరెట్టిచ్చాడు. ఫిల్టరుకు అగ్గిజెట్టి రెండు పిల్లులు పీల్చింది. కళ్ళు చిత్రంగా తిప్పుతూ-ధాన్యపింటి తలపు లను లేచి పోయి పకిలిలి చూశాడు. తలపులకు ఎప్పుడో చిల్లి న చెత్తురు నల్లగా మారిపోయి మరకలాగున్నది.

“గడేంటిది కాంచెన్?”

“నెత్తురుజే....” తురక పోలీసు.

“నాకెరికే.. గియింట్ల మా నెత్తురు నిల్వ సేసిందని-అని నెత్తురు బలిచ్చి ఆళ్ళ నెత్తురాళ్ళు తీసుకున్నారు”

“ఎవరి రక్తమంటవోరా” యస్. ఐ.

“ఎంకని నెత్తురు”

“నాకు కోపమొస్తే తంతరా? వాన్ని

కట్టేయండి...” యస్. ఐ. దరసుగా.

“ఎందుకు దొరా?”

“ఢోలీకే మరి మీవోళ్ళ జాడ చెప్ప..” పోలీసు.

కిసుక్కున నవ్వించు. మళ్ళీ అరిపోతున్న మంటదగ్గర కూర్చున్నాడు. సిగరెట్టు నిప్పులో పారేసి-ఇండాటి రెండు ఎముకలు బయటకు తీసి “సూడిండ్లు దొరలు-7ది పాపాతుడు ఎంకయ్య పకేల్ ది.. గీ నెయ్యితో నే మా నెత్తురు మాంసం దోసిండు. 7ది సూడుండ్లి పాపాతుని ఎములోల్లి కప్పజెప్పిన పున్నావుత్తంది. ఇగో పోలీసోల్లు-7ది తెలుసుకోండి-మన బొక్కలు ఎన్నటికైనా సీకిపారేత్తరు. గీ2 కూకున్న దొరను నమ్మకు. డ్లి-మీరు తలనుకుంచే” బొత్తొడు ఏదో అనబోయాడు.

య. ఐ. లేచి బొత్తొన్ని రూడిచ్చి తన్నాడు. బొత్తొడు వాకిట్లో బురదలో పడిపోయాడు. బురదలోనుండి లేచి మోకాలు ఎక్కి గడ్డ నూడితాడు.

“పిచ్చోన్ని ఎంటి? వెళ్ళగొట్టండి...” అమీన్ కుర్చీమీద కూర్చున్నాడు.

తురక పోలీసు లేచి బొత్తొని పట్టుకొని తలుపులదాకా తీసుకపోయి “ఒరే! కయి కురే! జావ్. గరుకూ జావ్... వో ఆద్రీ నహీహై... ఆడు మంచిడు గాడు.” గుస గుసగా. “ఎమ్మికే నడూ....” గట్టిగా అని తలపు మూసేశాడు.

వార పెద్దదయ్యింది.... ఉరుములు పేలుతున్న బాంబుల్లాగా అంతకంతకు ఎక్కువయ్యాయి. మరుపులు తళుక్కు తళుక్కున మెరుస్తూనే ఉన్నాయి....

0 0 0

1951, 1982, 1989, 1994, 1995....

నెలలు, వారాలు....

తర్వాతి కథ రాసేది నేను కాదు....

మరెవ్వరు రాయగలరు?...

అదీ తెలియదు...

బహుశా జనం రాస్తారేమో!

నీతియత సాహిత్యము

ఆరెకపూడి (కోడూరి) కౌసల్యాదేవీ రామశాస్త్రి

— జరిగిన కథ —

(వకళ, శ్రీమంతల జీవన నటన సాగుతూనే వుంది— ఇంటికెవరోచ్చినా అన్యోన్యత చూపిస్తున్నారు—అక్కడ శశిరేఖ-పెళ్ళి విషయమై మహేష్‌తో వివాదం పెట్టుకుంది. తను స్వేచ్ఛగా, ఏ రివాజూ లేకండా పెళ్ళి చేసుకుందామని శశిరేఖ-పప్పడో తీరిగ్గా తండ్రికి నచ్చచెప్పి లాంఛనంగా, పద్దతి ప్రకారం పెళ్ళి చేసుకుందామని మహేష్, తీరా శశి తండ్రికి కట్న కానకల విషయంలో గుండెలవీసిపోయాయీ—అంతా కలిసి రెండు లక్షల యాభైవేలు పెట్టాలిట—అదే వకళతో చెప్పాడు విచారంగా — శశి తల్లికి మాత్రం అహం ఇంకా తగ్గలేదు.)

ఇదిగో .... ఇక చదవండి

వకళ నిర్లిప్తంగా నవ్వింది.

“మీ అల్లుడిగాలికి అటువంటి ఆశలులేవని మీకు తెలుసు నాన్నగారూ, మీ ఆశీర్వాదమే మాకు అక్షరలక్షల విలువ!”

“నువ్వలాగే అంటూవు కానీ.....నాకేమిటో అవరాధం కేస్తున్నా నన్నిస్టోంది శశికి ఇవ్వవలసిన సామ నలు కొన్ని కొనటానికి ఒజారు పెట్టున్నాం. నీకు కూడా కొనాలని వుంది. ఆ మాట చెప్పటానికే వచ్చాను—వస్తావా బజారుకు?”

వినగానే వకళ మనసు సంతోషించినా, వెంటనే ముకుళించుకపోయింది.

“అమ్మా, అక్కా వెళ్తారుకదా బజారుకు? నేనెందుకు లెండి నాన్నగారూ, అయినా, ఇప్పుడు అక్క పెళ్ళికే బోలెడు ఖర్చుకదా! నా విషయం తర్వాత చూచుకోవచ్చు.”

“అలా కాదు. తయారవు స్వెళ్ళాం.”

“ఇప్పుడు రాలేను నాన్నగారూ. మామయ్య శారదను తీసుకు రావటానికి వెళ్ళారు. ఏ సమయానికై నా రావచ్చు. నేనుండకపోతే బాగుండదు.”

“జైన మూ. నేను మరచే పోయాను. మేం వెళ్ళి తెస్తాంలే.”

“ఒక్క మాట నాన్నగారూ.....”

“ఏమిటి?”

“నాకు ఇప్పుడు ఏమీ కొనకండి, అమ్మ ఇష్ట ప్రకారం కానీయండి.”

రఘురామయ్య వదనం వాడిపోయింది.

“మీ అమ్మ మాటలకేంతే- నేను తెనా?” నువ్వు మరి శ్రీమంత్ ను కూడా మించి పోయావు అభిజాత్యంలో, నేను నీ తండ్రి నమ్మా. నేను గాక ఇంతవరిపైరు నీక? శశి పెండ్లి అయ్యాక అసలు ఏమీ మిగుల్తుందనేది అనుమానమే. అందుకే ఇప్పుడే నీకూ పదో యిస్తే నాకు తప్పి. మరేమీ కవ్వకు” అంటూ సాగిపోయాడు.

నాకు కావాలనేది భర్త అనురాగం మాత్రమే! అది లభ్యం కావాలని ఆశీర్వాదించండి నాన్నగారూ!

అనుకున్నది వకళ లోలోన.

గృహ కృత్యాలకు ఉపక్రమించిందే కానీ మనస్సంతా అస్థవ్యస్థంగా మారి పోయింది.

“ఉన్న ఆస్తింతా అక్కకే యిచ్చేస్తే అమ్మా నాన్న గార్ల భవిష్యత్తేమిటి?”

“అక్క ఇంత అనాలోచితంగా తన బాగే తాను చూచుకొంటోందేమిటి? అయినా ప్రేమించి చేసుకొనే వివాహాలలో కూడా హిరణ్యాక్ష వరాలుంటాయా? ఈ వివాహం శ్రీమంత్ మనసుపై ఎటువంటి ప్రభావం చూపుతుంది?

అనేక కాల తలపోతలో పనులు చేసుకుంటూ పోతున్న వకళ శ్రీమంత్ తాను గమనించనే లేదు.

ప్రైవేట్ గోడవాతగా వుంచి స్టాండు వేస్తూన్న అతడు ప్రక్క మేడమీద నుండి రఘురామయ్య పిలుపు విని తలపత్తి చూచాడు.

కడవలో మంచి నీరు నింపుతున్న వకళ కూడ ఆ కంఠం విని అటు చూచింది.

రఘురామయ్య, విశ్వేశ్వరి తమ మేడ వరండాలో నిలబడి ఇతే చూస్తున్నారు.

“నేనే వస్తూన్న శ్రీమంత్” అంటూ రఘురామయ్య మేడదిగి వచ్చాడు.

“నేనే వస్తాను కదండీ, మీ కెందుకంత శ్రమ?” శ్రీమంత్ దశహాస వదనంతో అన్నాడు.

“ఫర్వాలేదులే... ..ఏమిటి అలస్థంగా వచ్చావు?”

“వర్క్ ఎక్కువగా వున్నది లేండి..... రండి కూర్చుందాం.”

కూర్చుని కబుర్లలో పడ్డారు.

కాఫీ ఫలహారాలు తెచ్చియిచ్చి వకళ మరలా లోనికి వెళ్ళిపోయింది.

తండ్రి వచ్చిన కారణమేమిటో అమెకు తెలుసు అందుకు శ్రీమంత్ సమాధానాలెలా వుంటాయో అంకుకే తాను అక్కడలేకుండా జాగ్రత్త పడింది. కానీ దృష్టి అంతా అతే వున్నది.

శశి వివాహవార్త శ్రీమంత్ అతి శాంతంగా విని హర్షం ప్రకటించాడు. అతడి అంతరాంతరాలలో జ్వలించుతూన్న అగ్ని గండం అనుభవజ్ఞుడైన రఘురామయ్య గ్రహింపకపోలేదు.

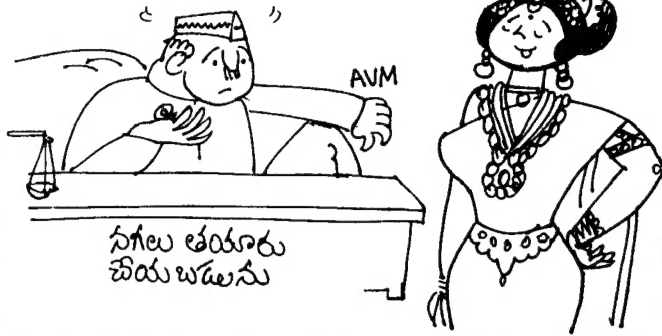
“వివాహం ఆత్మే దూరంలేదు. ముందేచెప్తే నీవు ఏమీ క్యాంపుఅవి వేసుకోకుండా పూర్ణోనే వుంటావనీ.....”

“పోనీ ఓ వారం పదిరోజులు సెలవు తీసుకుంటాను. పనులేమైనా నాకు చెప్పండి.

పెద్దబాలకెక్ష్త ధనపంతులు:

అమ్మా, ఈ వజ్రాల
దిడ్డులా సూసే బిగింది

మేము కాబోక్ష్టరులం
సెయ్యి దిగి వుంటుంది
చూడండి

చేస్తాను."

ఉత్సాహంగా, మనస్ఫూర్తిగా వున్న ఆ మాటలు వకుళకు ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించాయి.

రఘురామయ్య కనులు ఆనందాతిరేకంతో చెమరించాయి.

"తెలుసు శ్రీమంత్. నాకు కొడుకువు కానీ అల్లుడవు కాదు. నీ పెళ్ళి అంత నిరాదంబరంగా జరుపుకొన్న నీ మీద ఏ ముఖ తో నేను బిరుదు బాధ్యతలుంచగలను?" కంఠం గాఢదిక్ మ్రేంది.

"దానికేముందండి ఎవరి నియమాలు వారివి అంత మాత్రానికే పరాయివాడినై పోయానా?"

"ఆ మాట అడగాలనే అడగ లేక పోతున్నాను శ్రీమంత్. పెళ్ళి కాక పూర్వమే చరవుగా వచ్చేవాడివి నాదగ్గరకు. వివాహమయ్యాక దూరమై పోయావనుకుంటున్నాను. రావడమే మానేశావు" అంటూన్న రఘురామయ్య కంఠంలో ఒణుకు స్పష్టంగా కన్నట్టింది.

"లేదు మామయ్యా-నన్ను మనిషిగా నిలబెట్టిన మీకు ఎన్నడూ దూరం కాలేను" అన్నాడు తలి చాల్చుకుని మరద స్వశంతో.

"కక ఆ మాట నువ్వు అనే గౌరవం నా కెక్కడిది? ఇల్లు అమ్మి వడ్డితో నహా బుణం తీర్చేసు కున్నావుగా!"

సంభాషణ గంభీరంగా వుండడం గమనించిన వకుళ, మార్చే ఉద్దేశ్యంతో అక్కడకు వచ్చింది.

"బజారులో కొనవలసిన వన్నీ అయ్యాయా నాన్నగారూ?" అనడుగుతూ ప్రక్కన కూర్చుంది.

"అయ్యాయీలేమ్మా, కా... ఆవిషయంలో సాయం తమ్మని మీ ఇద్దరినీ అడగ

టానికి కూడా నాకు మనస్కరించలేదు. కారణాలు మీకే తెలుసుకో."

ఎవరి మటుకు వారు మౌనంగా వుండి పోయారు.

ఆ మౌనాన్ని చేదించుతూ రఘురామయ్య హఠాత్తుగా అన్నాడు.

"చూడు శ్రీమంత్, నీ దగ్గర ఏ విషయమూ దాచటం నాకిష్టంలేదు. మీ అత్తగారు మీనుండి గోప్యంగా వుంచమని అన్నది కానీ నేను చెప్పేస్తున్నాను. శశికి రెండున్నర లక్షల కట్నం ఇస్తేనే మహేష్ తో వివాహం జరుగుతుంది!"

"అయ్యో!!"

కనుచెప్పూ తమ ధర్మాన్ని విస్మరింపగా, విస్మయాన్ని మిరిచిన పతో అనుభూతికి వివక్షపై న శ్రీమంత్ వాక్కుమన్నడై చూడసాగాడు మామగారి దెస.

ఆ వివక్ష విభ్రాంతులు ముందే అనుభవమైన తండ్రి కుమార్తెలు స్కిలుతూన్నట్లుగా మౌనంగా తలలు వాలుకు కూర్చున్నారు.

"నీ అభిప్రాయం చెప్పు శ్రీమంత్." రఘురామయ్య సూటిగా శ్రీమంత్ కనుల తోనికి చూస్తూ గంభీరంగా అడిగాడు.

"నా అభిప్రాయమా?" శ్రీమంత్ ప్రశ్నలో వివరీతమైన ఆశ్చర్యం ధ్వనించింది.

"ఔను, ఇంత ధనమూ చెల్లించి ఈ వివాహం చేయాలంటావా? నీ సలహా కావాలి శ్రీమంత్."

భావయుక్తంగా నవ్వుతూ, కనుబొమ్మల విరుపుతో అడిగాడు శ్రీమంత్. "ఆ మాట చెప్పటానికి నేనెవరిని?"

"నువ్వు సర్వమూ నాకు-అంతేకాదు. నాకు ఇద్దరే ఆడపిల్లలు. ఆ విధంగా కూడ నీకూ వకుళకూ నా అస్తిపై హక్కు వుంది."

"మామయ్యా!" అశ్చ్యంతరం చెప్పబోయిన శ్రీమంత్ మూటలాడ నీయలేదు రఘురామయ్య.

"అందుకే నేను వివాహం నిశ్చయం చేసుకొని రాలేదు. అబద్ధం చెప్పాను శశి రేఖకూ విశ్వేశ్వరికీ ఆగడం చేస్తారని."

"మహేష్ అడిగాడా నాన్నగారూ కట్నకానుకలు కావాలని?" వకుళ అడిగింది.

"ఔనమ్మా. అతడి తండ్రి అన్నీ మాటలాడుతూంటే అతడు ప్రక్కన కూర్చున్నాడు. ఆ మాటలన్నింటికీ అంగీకారంగా తల వూపుతున్నాడు. శశిని అడిగితే మహేష్ కూడా అంతస్తుల మనిషేననీ పెద్దల మాటే అతడి మాట అనీ అంటోంది."

"అయితే చేసేయాలి కదా నాన్నగారూ. అయినా మీ ఇష్టమేమిటో అలా కానీ యింది. మాకు మాత్రం ఏ ఆశబూ లేవు" అన్నది నెమ్మదిగా.

"వకుళా నువ్వు వెళ్ళి కాఫీ తీసుకురా" అజ్ఞాపించినట్లే అన్నాడు శ్రీమంత్.

వకుళ విస్మయంగా చూసింది. గంభీరంగా వున్నది శ్రీమంత్ వదనం. ఉద్వేగ పూర్వకంగానే అతడు తనను సంభాషణ నుండి తొలగించుతున్నాడని గ్రహించి, మారు మాటలాడక లేచి వెళ్ళిపోయింది. కానీ అతడి నిర్ణయమేమిటో వినవలెననే కుతూహలంతో చాటుగా వినసాగింది.

"మామయ్యా, ఈ పెళ్ళి జరిగి తీరాలి! జరపడమే అన్ని విధాలా తెలివైన పని!" స్థిరంగా అన్నాడు శ్రీమంత్.

"ఎందుకూ అనవసరం." చీకాకుగా అన్నాడు రఘురామయ్య.

"శశి భవిష్యత్తేమోతుందో అలోచించండి" తీవ్రంగా అడిగాడు శ్రీమంత్.

"ఏం? ఇంక పెట్టు కుంటుందా? పెట్టకొనీ, బుద్ధన్నా వస్తుంది."

రెండు చొప్పులకు పైగా తమ రుసుమలతో పాఠకులకు ఉపకారముగిస్తున్నాము.

ప్రజాతరణముల శ్రమతి ఆర్కైవ్స్ (కొత్తది) కౌన్సిల్స్ ద్వారా

తాంబూ 1500

చెట్టు-నూయ	6.00	బుండావనం	7.50	భద్రాచలం	12.00	చంద్రావతి	12.00
విక్ర	6.00	విక్రచీపావతి	7.50	చక్రవర్తి	12.00	చంద్రావతి	6.00
గుర్తం శివం	11.00	కల్పవృక్షం	6.00	కల్పవృక్షం	7.50	చంద్రావతి	6.00
శివల-చెల్లెల	12.00	దిక్కు	6.00	చక్రవర్తి	10.00	చంద్రావతి	6.00
పూజాశిల్ప	15.00	చక్రవర్తి	20.00	చక్రవర్తి	10.00	చంద్రావతి	6.00
గుర్తం	10.00	చంద్రావతి	12.00	చక్రవర్తి	6.00	చంద్రావతి	6.00
కల్ప	6.00	చంద్రావతి	12.00	చక్రవర్తి	6.00	చంద్రావతి	6.00
గుర్తం	12.00	చంద్రావతి	10.00	చక్రవర్తి	6.00	చంద్రావతి	6.00

చంద్రావతి పబ్లికేషన్స్

వికాసగర్భితముగా పుట్టింది. చంద్రావతి పబ్లికేషన్స్ 1 వార్షికముల ప్రకటన 100 పంజిలై - ఆర్థికములకు 100 పంజిలైల పంజిలైలము.

“బుద్ధి తనకా, మనకా వచ్చేది? వంశానికే అవకీర్తి కాదా?”

“అందుకని నిలుపు దోపిడి యిచ్చి, నీకు అన్యాయం చేయనా? ఏం ఫర్వాలేదు. లోగడ శుభలేఖ చిరిపిపాం వేసింది. ఇప్పుడూ అలాగే మనసు సద్దుకోగలదు.” ఖండితంగా అన్నాడు.

“అయితే మీరూ శశిలాగే జీవితంతోనూ, పరువుతోనూ జూడమాడ దలచుకున్నా తన్నమాట?” తనకే తెలియని స్త్రీవశతో అడిగాడు.

“శ్రీమంత్!”

“ఔను మామయ్యా, లోగడ శుభలేఖ వరకూవచ్చిన వివాహం సంగతి లోకు లందరికీ తెలిసినదే, ఇప్పుడు విద్యలవిడి ప్రణాళికలాపాలా ప్రపంచ మంతా చూస్తోంది కాలక్షేప రాయుళ్ళు కథలల్లి పక పకలాడేందుకు ఇంకా అవకాశావ్వాలను కుంటున్నారా?”

రఘురామయ్య వాడిన వదనం శ్రీమంత్ వేడి చూపులను ఎదుర్కోలేక క్రిందికి వారింది.

“మీలో ఒకడిగా నేను కలుంబం పరువూ వరపతి ఆలోచించు తున్నాను గానీ డబ్బుకాదు, నాకే ఆశాలేదు. అంతా శశికే ఇచ్చి ఎలాగైనా ఆమె వివాహం జరిగేట్లు చూడండి ఇందుకు నేనకూడా శక్తి వంచన లేకుండా సహకరించ గలవాడినే!”

“అంత నిక్కచ్చిగా వుండే డబ్బు మనస్సులతో శశి సుఖపడుతుందా?”

భావయుక్త ఓరహాసంతో అన్నాడు.

“శశికోరిక అది, ఆమె చిన్న పిల్ల కాదు. కోరిన వరుని తెచ్చుననే తృప్తేకాక, మీ ఇద్దరమ్మాయిల వివాహ బాధ్యతలనూ కూడ నిర్వహించామనే సంతృప్తి మీకు దక్కుతుంది.”

ఇంకా మనసు అంగీకరించనట్లుగా స దిగ్ధంగా కూర్చున్నాడు రఘురామయ్య

“మామయ్యా!” అతి మృదువుగా అనునయంగా సంబోధించుతూ, తన కర్చితో నుండి లేచి రఘురామయ్య చెంతకు వచ్చి చేరువగా నిలబడ్డాడు శ్రీమంత్.

“మామయ్యా! అనేకసార్లు అన్నారు మీరు నేను మీకు పుత్ర సమానడనని. ఔనా?”

“ఊం.”

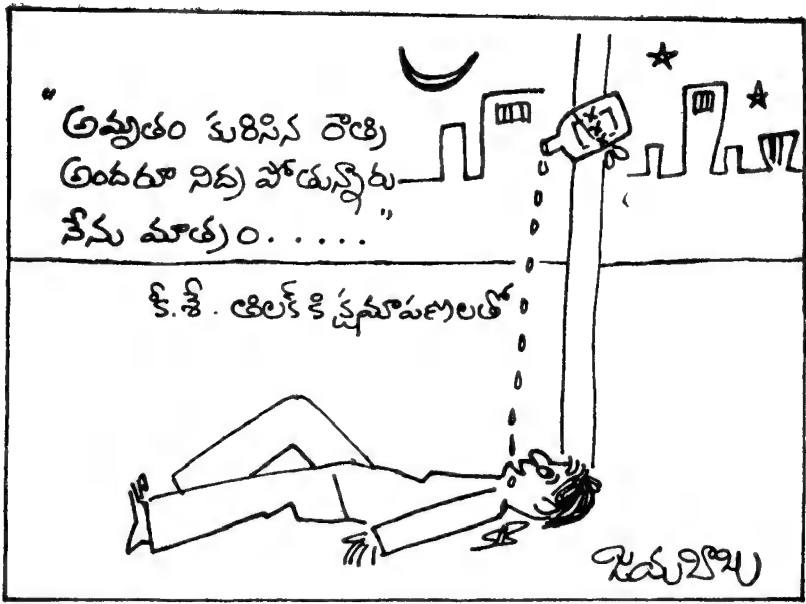
“ఇంటి ఆడబిడ్డ పెండ్లి విషయంలో తండ్రికి కుమారుడు సహాయం చేయడం వింత ఏమీకాదు, శారద పెండ్లి చేశాము. అడవిల్ పెండ్లిలోని సాధక బాధకాలన్నీ అవగత మైనాయి. అలాగే ఇప్పుడు శశి వివాహం కూడ-ఇందుకు సహకరించడం కూడ నా బాధ్యత.”

“శ్రీమంత్! !”

పట్టరాని ఆనందం పొంగి పొరలు తూడగా, దేవుడే దివస్తే భక్తుడు వొళ్ళు మరచి చూచినట్లుగా అల్లుడిని కన్నార్పక చూస్తూ డిపోయాడు రఘురామయ్య.

“నేను వివాహాన్ని డబ్బుతో ముడిపెట్టి ఆలోచించలేదు. నాకు మీ ఆస్తిపై ఆశాలేదు, మీరన్నట్టు ఉర్దూలేదు. హక్కుగల వ్యక్తి వకళ, అయితే, నాకు వకళ మనసు బాగా తెలుసు, మీ ఆనందం కోసం, నా గౌరవం కోసం ఏదైనా చేయగల ఉత్తము రాలు వకుళ! అందుకే ఆమెను అడగకనే మీకు గుట పెట్టన్నాను, శారద వివాహం కోసం ఈ ఇల్లు వదలుకున్నాను; శశి సుఖంకోసం మీరు యిస్తామంటూన్న ఆస్తిని కూడ వదలుకున్నా ననుకోండి.”

లోనుండి వింటూన్న వకుళ తృప్తిగా, నిట్టూర్చింది.

బరువైన నిశ్వాసం చెడలింది రఘురామయ్య నుండి.

“అంతే-అలాంటి చింత వద్దు ఇంకా మామయ్యా, శశి తనకేమీ కావాలో, తానెవరో తనకే తెలియని అమాయక స్థితిలో వుంది. ఆమె బ్రతుకు అపవ్రధ పాలు కాకుండా వుండాలంటే మీరు వివాహం సత్కరం జరవడం మీ కర్తవ్యం, ఇది మీ తక్షణ కర్తవ్యం. ఇందుకు యిప్పుడు కాదు కదా-జనశ్రీలో ఎన్నడూ కూడా నా అభ్యంతరం ఆక్షేపణలు వుండవు! ఇంత కంటే నేను చెప్పేదేమీ లేదు.”

రఘురామయ్యకు మాటలు కరవైనాయి.

కుర్చీనుండి లేచి శ్రీమంత్‌ను ఆస్పాత్ర ముప్పిరిగొనగా, గాఢాని గనంతో అభినవించాడు. శిరస్సు ముక్కొన్నాడు.

రెండు నిమిషాల అనంతరం ఆ ఆవేశస్థితి నుండి తేరుకొన్నవాడై, శ్రీమంత్‌ను వదిలి,

“సరే నువ్వు చెప్పినట్లే చేస్తా.” అన్నాడు గొడుగుతూ.

వీధి గుమ్మం వరకూ అతడిని అనుసరించారు వకుళా శ్రీమంత్‌లు.

గుమ్మం దగ్గర ఒక్క తడవ ఆగాడు రఘురామయ్య.

“వకుళా. ఎంత అదృష్టవంతురాలవమ్మా! నీ విషయంలో నాకు నిశ్చింత! నీభర్త చేస్తున్నది.”

వీధి తలుపులు మూసి వచ్చిన వకుళ అన్యమనస్కంగా ఒక తావుర కూర్చున్నది.

“అక్క భవిష్యత్తు బాగుంటుందా?”

“ఇంత భర్తపెట్టేస్తే, అమ్మా నాన్నగార్ల పెద్దవయసులు ఎలా జరుగుతాయి?”

“అక్కలో యింత స్వార్థం ఎలా వచ్చింది?”

“మహేష్ లో ఇంత సిగ్గు తేమి తనమా?”

ఆ మెదడులో అన్ని సమాధానంలేని భయంకర ప్రశ్నలే. ఒక్కటే సంతోషకరమైన ఈ విషయం. ఈ సంఘటన వలన శ్రీమంత్ కు తనపై ఎంత గౌరవమో తెలిసి వచ్చింది.

దుస్తులు మార్చుకుని కాళ్ళు చేతులు కడుక్కుని వంటగదిలోకి వచ్చిన శ్రీమంత్, అక్కడ వకుళ లేక ఏమైనా పనిలో వున్నదేమోనని మిరలా బయటకు వస్తూ మధ్య గదిలో ప్రతిమవలె కూర్చున్న గకుళను చూచి భృకుటి ముడివైచాడు.

సాధారణంగా అతడు వకుళను తనకై కాను పిలిచి ఏ పని చెప్పడు.

అతడి అవసరాలను కనిపెట్టి ఆయా సమయాలలో ఆమె తనంత తానే అతడికి కాలసీనవి సమకూర్చి వుంచుతుంది.

తాను దుస్తులు మార్చుకోవడానికి లోనికి వెళ్ళగానే ఆమె గ్రహించి వంటగదిలో వడ్డన కుప్రకమిస్తోంది ఇన్నాకుల్లా.

అలోచనతో తననే చూస్తూ నిలచిన అతడిని వకుళ గమనించలేదు.

ఆమె మనసులోని అలజడిని కొంతవరకూ ఊహించ గలిగిన శ్రీమంత్ నిశ్శబ్దంగా తన గదిలోనికి నిష్క్రమించాడు.

పావుగంట గడచింది.

కాలక్షేపంగా ఏదో పత్రిక పుటలు త్రిప్పుతూన్న శ్రీమంత్ మధ్యగది వైపు చూచాడు.

కూర్చున్న తీరులో ఏ మార్పులేక, అలాగే చెక్కిట చేయిజేర్చి ప్రతిమవలె కన్ను ట్టింది వకుళ.

అరగంట గడచింది.

తన అస్థిత్వమే గుర్తింపనట్లుగా వున్నది ఆమె అన్యమనస్క స్థితి.

పుస్తకం విసిరేసి, కింట్ విస్మయంతో లేచి వచ్చాడు శ్రీమంత్.

“వకుళా! భోజనం వడ్డించు” అన్నాడు వంటగదిలోనికి దారితిస్తూ.

అప్పటికి స్పృహలోనికి వచ్చిన వకుళ ఖంగారుగా లేచి అటు యిటు చూచింది.

కర్తవ్యం స్ఫురణకు వచ్చినట్లుగా గబగబా వచ్చి వడ్డన కుప్రకమింపబడి.

సాధారణంగా ఏ మాటలూ వుండవు గనుక ఆ రోజూ మౌనంగానే భోజనం ముగిసింది.

భోజనానంతరం వంట పాత్రలు స్థిరపేసి హాలులో చాప మీక పడుతొంటూన్న వకుళను చూచి, మిరలా లేచి వచ్చాడు శ్రీమంత్.

“భోజనం చేయలేదేం వకుళా?”

వకుళ ఖంగారుగా నిలబడింది. అతడికి తనపై ఈ మాత్రం ధ్యాస కలిగిన దంటే విశేషమే! తానేమైనదీ, ఏమి చేస్తున్నదీ సాధారణంగా అతడి పట్లను, శారద మాటలు నిజమేమో! సాన్నిహిత్యం సమస్య పరిష్కారం చేసి సంయమన మేర్పరచ గలచేమో!

“పంట్లో బాగానే వుందా?” మరికొంత దగ్గతగా వచ్చి అడిగాడు.

“అఁ.”

“మరి? అన్నం ఎందుకు మానావు?”

నేల చూపులు చూస్తూ జవాబిచ్చింది. “మామయ్య, శారద వస్తారు, కలసి తిందామని.”

శుభ్రమైన తాజా స్వాస్... ఆరోగ్యించిందే గట్టి పళ్ళు

కోల్గేట్ డెంటల్ క్రిమ్ ఫలితం

ప్రతిసారి భోజనం తర్వాత కోల్గేట్ మీ పళ్ళకు తోడుండి. కోల్గేట్ ప్రపంచమంతటా దంతవైద్యులు సిఫారసు చేసే తిరులో మాకు రక్షణ వసుమారుస్తుంది.

మీ పళ్ళలో మిగిలిపోయే అహారపు అణువులలో బాక్టీరియా పెరుగుతుంది. అది ముందు వోటి ముక్కువన అన్నేన బాధకరమైన దంతక్షయాన్ని కలిగిస్తాయి.

అందుకే మరి ఎప్పుడూ భోజనంకాగానే కోల్గేట్ తోడు కోవడం వలన మార్గం. అది మీ పళ్ళకును కాకగా రూపొందించేందుకు, పళ్ళకు తెల్లగా వారినిలా చేసేందుకు దంతక్షయాన్ని ఎదిరించేందుకు అవసరమైనదని చూపబడింది.

కోల్గేట్ యొక్క పమ్మకమైన మృదుకరణ ఎలా వని చేస్తుందంటే:

మీ పళ్ళలో అదనపు రోయిన అహారపు అణువులలో ముక్కువన, దంతక్షయాన్ని కలిగించే బాక్టీరియా పెరుగుతుంది.

కోల్గేట్ యొక్క రోయిన వర్షం నిరుగు కాగా అనుకునే అధికరమైన అహారపు అణువులను, బాక్టీరియాను తొలగిస్తుంది.

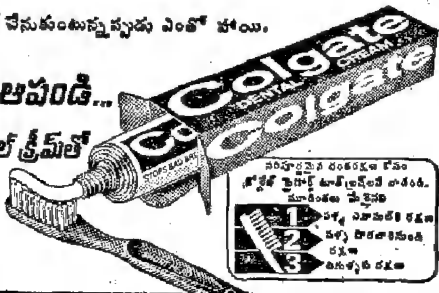

ఫలితం: అక్షయమైన తెల్లని పళ్ళు. కానీ కాకా అందర్నీ వమ్మకం, దంతక్షయంపై రక్షణ.

కోల్గేట్ తోటి కాకా మీంటే దుదినలన బ్రన్ చేసుకుంటున్నప్పుడు ఎంతో హాయి.

కోటి దుర్వాసనను ఆపండి...

కోల్గేట్ డెంటల్ క్రిమ్
రంతక్షయాన్ని ఎదుర్కొండి!

సరిహద్దుల దంతక్షయ కోసం కోల్గేట్ డెంటల్ క్రిమ్ బ్రాన్ అవ్వండి. ముఖ్యంగా పేర్లనీ
1. ఎక్కువగా రక్షణ
2. పళ్ళు బాగా తెలుపు
3. మిగిలిపోయే అహారపు అణువులను తొలగిస్తుంది

DC.G.74 TL

“వస్తారో రారో? అలక్కమైంది, నువ్వు తినేయి.”

“అలాగే,” అన్నది కానీ దిలే సూచనలు కన్పించలేదు. మొదటి సారిగా శ్రీమంత్ పరీక్షగా చూచాడు వకళను.

పొడుగూ పొట్టికాని సన్నని చిగ్గహం, తీరైన ముక్కు, పెద్ద కనులతో కళగా కన్నట్టే ముఖం, వత్తుగా చెంపలపై జాలువారుతూన్న అదుపులేని నల్లని కురులు.

“ఓ చాయ తక్కువన్న మాటేకాని చాలా అండగ్గత్తై నీ భార్య” అన్నాడు ఆ ఉదయమే ఒక సహోద్యోగి.

“నిజం” అనిపించాయి ఈ ఊడాన జ మాటలు.

“శ్రీమంత్!”

హఠాత్తుగా తలెత్తిన వకుళ శ్రీమంత్ తనను పరీక్షగా చూడడం గమనించి కల వర పడింది.

శ్రీమంత్ చూపులు తిప్పు కున్నాడు.

“మామయ్య 4దయమే రావాలి, ఇంకారాలేదు. ఉత్తరం కూడా రాలేదు.” అన్నది దిగులుగా.

శ్రీమంత్ నవ్వేశాడు.

“వస్తారే, శారద పుండమన్నదో-బావగారు ఊళ్ళోలేరో-రేపొస్తారో? ఖాగా రెండుకు? లే! అన్నం తిను”

“అకలి లేదు. వద్దు.”

మళ్ళీ పసుకోబోతూన్న ఆమెకు చేరువగా వచ్చి భుజం పట్టి ఆపాడు. ఒక విధంగా బలంగానే నడిపించుకు వెళ్ళాడు వంటగదిలోనికి.

సిగ్గుతో సంతోషంతో పరవళమై నృత్యం చేసింది వకుళ హృదయం.

వివాహాహ్వానం కాబోయే మరదలిగా, చిన్ననాటినుండి తెలిసిన స్నేహితు రాలిగా అనేకం మాట్లాడేది అతడితో. చిలిపి తగవులు కూడా పెట్టుకొనేది.

కానీ అనుకోకుండా మెలికలు తిరిగిన పరిస్థితులూ, ఊహించకుండా ఏర్పడిన బంధమూ ఇద్దరినీ ప్రభులను కావించి వదలి పెట్టాయి. వివాహాదినం నాటినుండి కూడా యిరువురి నడుమా మూగతనం రాజ్యమేలుతోంది. అయితే ఈ నాడు తండ్రి యింటి పరిస్థితుల ప్రభావమో, లేక ఇంటి మరెవరూ లేక ఏర్పడిన ఏకాంతత మహత్వమో తమ యిరువురి నడుమా ఇటీవలి కాలంలో జరుగని పెద్ద సంభాషణ ఒకరింది.

అయితే శ్రీమంత్ ఆలోచనలు మరోవిధంగా సాగుతున్నాయి.

“వకళను సంప్రదించకుండా తాను ఆమె తండ్రికి యిచ్చిన మాటవల్ల వకుళ ఏమైనా మధన పడ్తూన్నదా? నాకు రావలసిన వాటాను కాదనడానికి ఇతడెవరు అను కుంటూన్నదా?”

అలోచించుతూ, వకుళ వచ్చే వరకూ బయట గదిలోనే కూర్చుని వున్నాడు.

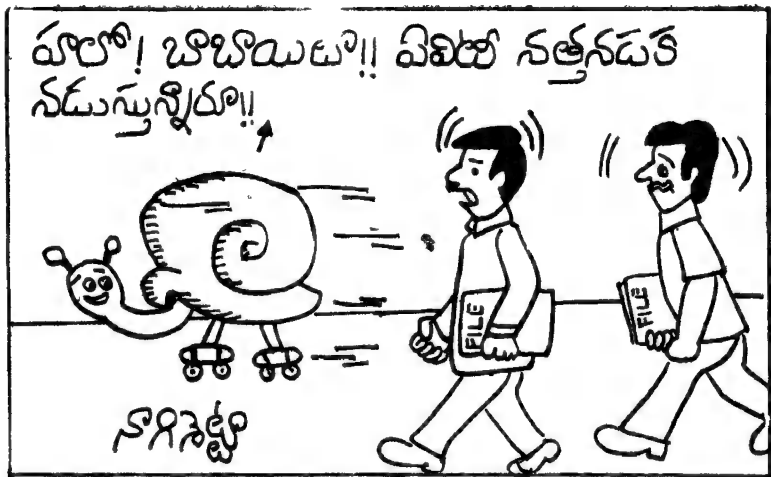
అతడక్కడ వున్నాడని మరో గదిలోనికి పోబోతూన్న ఆమెను ఉద్దేశించి అన్నాడు.

“వకుళా! ఒకమాట చెప్పు”

“ఏమిట?”

“నేను మీ నాన్నగారితో అన్న మాటలకు బాధపడుతున్నావా? నిన్నడగకుండా చెప్పడం పొరపాటని ఇప్పుడనుకుంటున్నాను.”

మరి నిగ్రహించుకొనలేని వకుళ ఒక్క అంగలోవచ్చి అతడి ఎడపై వాలిపోయింది.

“నీ మాటలు పొరపాటుగా ఎ చేత పెద్దదానను కాను శ్రీమంత్ నేను” మాటలు స్పష్టంగా లేకుండా తడబడుతున్నాయి.

అక్కోకుండా జరిగిన ఈ సంఘటనతో శ్రీమంత్ అప్రతిభుడై నిలచాడు.

“నీ ముందు ప్రవచనమే చిన్నదిగా కన్నక తోడి శ్రీమంత్-నా అంత గర్వంగా తల ఎత్తుకొని ఎందరూ దవారు నిలడడ గలరు?”

అశ్రువులు జాలు వారుతున్నాయి ఆ చెంపలపై,

అయోమయంగా వున్నది శ్రీమంత్ కు.

“ఏమిటి పిచ్చి? ఎమిటో చెప్పండి నాకెలా తెలుస్తుంది చెప్పు?” అనునయంగా అంటూ ఆ కపోటా లు ఒత్తుట అడిగాడ.

“నీ మంచి తనాన్ని లోకులూ, కావలసిన వారూ కూడా తమ స్వార్థానికి వాడు కుంటున్నారేమో నిశ్చయంగా వున్నది.”

ఏమీ మాటలాడలేక నిటూర్పుతో నిర్లిప్త గా ఆమెను నడిపించి కర్పిలో కూర్చుండ జేశాడు.

“అంత జేలవై తే ఎగాగ? ఇది లోకం, లాక్కమే ఈ లోకులకు ఆయువు పట్టు.”

“అది పాటించని మనవంటి వాళ్ళ మేమైపోవాలి?” రోషంగా, నిస్సహాయంగా అడుగుతున్న పద్ధెనిమిదేడ్ల పనుళలో పద్దెనిమిది నెలల పసిపాప కన్నట్టింది శ్రీమంత్ నేత్రాలకు.

ఎ గ్గ! అమాయక! అతి నాజూరు హృదయం.

ఆమెకు ఏమీ చెప్పాలో, ఎలా అనునయించాలో తెలియలేదు శ్రీమంత్ కు. ఆలోచించు తున్నాడు అమాయక వుట్టి పడుతూన్న ఆ ముఠాన్ని చూస్తూ.

ఈమె శశిలా పెంకెగా, స్వార్థంగా బ్రతకలేదు.

కారడ వలె తన తాను నిలడ గలది కాదు.

హక్కులూ, ఆరక్కు ఎరిగిన ఆధునిక యువతి కాదు.

(వశేషం)

శ్రీమదాంధకీపురాణం

పాదము

అనులు నా శ్రీమదాంధకీ నాకూ తగాదా ఎలా వచ్చిందో గుర్తు లేదు. విజానికి అది తగాదా కూడా కాదు. మా వ్యక్తిత్వాలలో వచ్చిన ఘర్షణ. ఒకరికొకరు లొంగ కూడదన్న పట్టుదల!

కొద్దిరోజులనుండి మా అవిడ విసుక్కుడం వింటున్నాను. నాతో ఎదురుగా అనక పోయినా అవిడ విసురు నాకే ఉద్దేశించ బడ్డాయని నాకు తెలుసు. ఉదాహరణలు అవిడ కంప్లయింట్లలో కొన్ని :

‘ఎక్కడికీ కదలడానికి పిలులేదు. యిల్లు ముడై పోయింది’

‘మా అన్నయ్యగ రజ్జాయి బారసాలకి వెళ్ళలేకపోయాను. నా దురదృష్టం!’

‘నా ఫ్రెండ్ విజయ కూతురు పెళ్ళికి వెళ్ళలేలేదు. విజయ నన్ను జీవితంలో ఉమించదు’

‘అమ్మే, అమ్మీ. నువ్వు హఠాత్తుగా ఊరె డితే నా వసేం గను? నీకేం, నీ యిష్టం వచ్చినప్పుడు నాగాలు పెట్టేస్తావ్. కాని నా ఒక్కొక్క నాగా లేదుగా!’

యిదీ వరస. నాకు వళ్ళు మండింది. ఏమిటి, ఎవరిని ఉద్దేశించి యీ చిరాకులు? అంతగా అవిడ ఎక్కడికైనా వెళ్ళాలను కుంటే ఎవరోడ్లన్నారో నే నేమై నా

యీవిడను తాళేసి కట్టేశావా? తను కావాలనుకున్నది నేను పది కాదన్నానా? మరి, యీమాత్రంధానికీ, నేనేదో అవిడను జైల్లో పెట్టి బంధించినట్లూ, వాస్ అరెస్టే చేసినట్లూ ఎందుకీ నర్మగర్భ, దుర్భర సంభాషణలు?

నా కోపం పైకి కనబడనియకుండా ఓ రోజున నెర్గిస్తంగా అన్నాను “అంత ఎక్కడికైనా వెళ్ళాలనుంటే, వెళ్ళలేక పోయావా? యిక్కడుండి నువ్వు చేసే చేమిటి?” అ అఖిరిమాట అని వెంటనే నాలి కొండుకున్నాను. ఈవిడ యింట్లో ఎంత వనిచేస్తుందో నాకు తెలుసు. కాని గాలిలో కదలిం మాట వెనక్కి తీసుకునే మార్గం లేక దీని వర్ణవసానం ఎలా వుంటుందోనని ఆందోళనగా ఎదురు చూస్తున్నా.

“నేనుండి చేసేదేముందా?” అవిడ నన్ను మింగెయ్యాలన్నంత కోపంతో చూసింది. “అయితే ఉండండి మీ పని చెబు తాను. మా అక్కయ్య విజయవాడ రమ్మని జరుత్తరాలు రాసింది. నేను రేపే వెడతాను. ఏ హోటల్లో గింటారో, ఏం చేస్తారో చూసుకోండి” అని. నేనేమాత్రం చలించకపోడం చూసి యీసడింపుగా అంది “మళ్ళీ తెలిగ్రాములమీద తెలిగ్రాము

హాస్యకథల పోటీలో

తిస్తారు. ఇంట్లో చెప్పగానే సరే కదు!"

నా అహం చెప్పింది ఒక్క తిండి కోసం అపడిమీన, అవిడ వంటిమీదా ఆధార

పడి అతుకుతున్నా ననుకుందా?

న లుగు రోజులు ఏ హోటల్లోనో తింటాం. మీ ఫరవాలేదు" అన్నాను

ఎన్నికయిన కథ

నిర్లక్ష్యంగా.

ఆవిడ చర్చుర లేచింది.

“అ తింటారు హోటల్లో! నేను హాస్పిటల్లో ఉన్నప్పుడు తిన్నారా! రెండు రోజులు తిని, దీనిపై వట్టుకుని మూడు వారాలు మంచమెక్కారు మరిచిపోయారులా ఉంది”

నేను మరచిపోలేదు. ఆ అనుభవం మరచిపోలేను కూడా. కానీ ఇది నా ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన విషయం కాదు. నా వ్యక్తిత్వానికి, నా స్వతంత్ర ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన సమస్య. “లేకపోతే మేమే యింత ఉడకేసుకు తింటాం. నవ్వు నిరభ్యంతరంగా విజయవాడ వెళ్ళిరా” అన్నాను కనిగా. ‘మీకోసా రి శాన్టి జరుగి కాని బుద్ధిగాదు!’ అన్నట్టు ఆవిడ నాకేసి కొంకొరా చూసింది. ఆ చూపుకి నాకు పాక్ తిన్నట్టుయింది.

ఏమిటి యీవిడ గర్వం? ఏమిటి డబాయింపు? వంటంటే ఏమైనా ఏటమిక్ పైన్నా? దీనికి అమెరికానుంచి యురేనియం, రష్యానుంచి టెక్నికల్ హాహా, వరల్డ్ బ్యాంక్ నించి ధన సహాయం కావాలా? కావలసిందల్లా ఉన్నా, ఎంత వండూ, కారం! యీమాత్రండానికి ఏదో తనకే భగవదనుగ్రహంవల్ల వంటవిద్య అబ్బినట్టూ, యింకెవరికీ ఆ రహస్యం తెలితాడన్నట్టూ ఏమిటి అహంకారం? అసలు యీరదేనా, అడవాళ్ళంతా యిలా మిడిసిపడ తుంటారా? యిదేదో నేనుం తేల్చుకోదలిచాను.

ఆవిడ చూపును నే నెంతమాత్రం భాతరు చెయ్యలేదన్నట్టు సన్నగా విజిల్ పాట మొదలెట్టాను. ఆవిడ మరో తుణుం అలాగే చూసి, చేతిలో ఉన్న చీపురు వంటింట్లోకి విసిరి బెక్ రూమ్ లోకెళ్ళి భట్లన తలుపునుకుంది. వంటింట్లోంచి ఆర్.డి. బర్మన్ ఆర్గెష్టోలా ధ్వనులు వినిపించాయి. ఆవిడ విసిరిన చీపురు తిన్నెమీదున్న ఓ గిన్నెకు తగిలింది. చంచల స్థిరత్వ

స్థితిలో ఉన్న ఆ బోడి గిన్నె ఊగి, ఊగి కిందనున్న రెండు పింగాణి ప్లేట్ల మీద పడింది. వవ నాగరికంగా పెరిగిన నాజుకు ప్లేట్లు కంచుగిన్నె మోటు సరసానికి మూడు ముక్కలై, ముక్కంటి మూడోశత్రం లాంటి ఓముక్క నా కుర్చీకి తగిలి పరావర్తనం చెంది, నా చేతిని దూసుకుపోయి, గినుకుంది. రక్తం కిమ్మింది. మా ఆవిడ చూపు ఎంత వాడిగా ఉండో నా కప్పురు తెలిసింది!

యిద్దరం పాయింటు ఆఫ్ వో ఇటర్నల్ కి చేరుకున్నాం. రాత్రిప్రకృతి లేదు. నేను బయట కొచ్చి స్కూటర్ బ్రే మనిపించి క్లబ్ కి పోయాను. సాయంత్రం యింటికి చేతే సరికి మా ఆవిడ సామాన్లు సర్దేసు కుంది. ఒక ట్రంక్, చిన్న బెడ్డింగ్, బుట్ట! నాకు కాళ్ళు వడికాయి. ఎంత పతం! ధైర్యం తెచ్చుకుని గదిలోకి అడుగు పెట్టాను. ‘నేను రేపుదయం వెళుతున్నాను’ అంది ఆమె.

‘మూడి’-నేను.

‘డబ్బు?’-ఆమె.

‘బీరువా’-నేను.

‘తాళాలు?’-ఆమె.

‘జీబుల్ డ్రాయరు’-నేను.

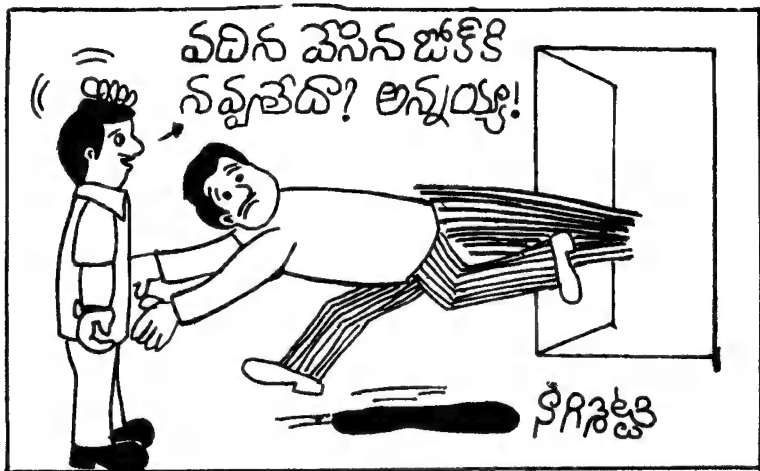
‘ఎంత?’-ఆమె.

‘కావలసి నంత’-నేను.

భాష నిత పొదుపుగా చాడుకోవచ్చని యిద్దరం అప్పుడే గ్రహించాం. తర్వాత ఆ భాష కూడా అవసరంలేదు. ఆరాత్రి యిద్దరం మౌనంగా గడిపాం. రాత్రి చేయి జావినా తగలనంత దూరంగా పడుకున్నాం ఒకే పక్కమీద!

ఉదయమే స్నేహను దాకా సాగనంపి వచ్చాను. పళ్ళు బిగించి కళ్ళతోనే మాట్లాడు కున్నాం. లైలు కదులుతుంటే “వెళ్ళిపోతున్నావ్?” అన్నట్టు చూశాను. “మీరు వెళ్ళిపోమన్నానా కదూ?” అన్నట్టు ఆవిడ చూసింది. ఆవిడ టా! టా! చెప్పలేదు. నేను బై! బై! చెప్పలేదు.

ఒరువు గుండెలతో యింటికి తిరిగొచ్చాను.

యింట్లోకి వెళ్ళబోతుంటే, మా పక్కంటావిడ గోడవలనుంచి ఓ బాంబు పడేసింది- 'మీ పాలవాడొచ్చి వెళ్ళిపోయాడండీ' అంటూ. నేను కొయ్యజారి పోయాను. ప్లేషనుకు వెళుతూ, పిల్లలు యింకా లేవరు కదా అని బయట తాళం పెట్టి వెళ్లాను. దాని ఫలితం పాలు సున్నా. అప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది. మా ఆవిడ రిజా ఎక్కుతూ 'పా.....' అని వెంటనే మూతి బింగుతుంది. 'పావ లిద్దరూ జాగ్రత్త' అని చెప్పబోయిందనుకున్నాను. యిప్పుడర్థమైంది. 'పాలవాడొస్తాడు' అని జ్ఞాపకం చెయ్యబోయి మాకేసింది. నా మీద ఎంత కని తీర్చుకుంది!

పొద్దుటే ఫిల్మరు కాఫీ పడితేగాని నా నరాలు చచ్చుబడిపోతాయి. అందుకని వెంటనే బయలుదేరి వీధులన్నీ గాలించి ఓ పాలవాణ్ణి లాక్కొచ్చాను. అప్పటికే పిల్ల లిద్దరూలేచి, బిక్కు మొహాలు వేసుకని టిటి డిశలు పట్టుకు వేశాడు తున్నారు. వాళ్ళని సముదాయించుకుని, కాచి ముందర వాళ్ళని సంతృప్తి పరిచాను. యింకానా కాఫీ, నా నెర్వెస్ టానిక్ పడితే భిముడినై

పోతాను. వస్తూనే ఫిల్మరులో యింత పొడి వేసి, వేస్తోళ్ళు పోసి ఉంచాను. కానీ అర గంటైనా ఒక్క చుక్కాదిగలేదు. ఫిల్మరులో నీటి చుట్టం తగ్గలేదు. ఆశ్చర్యపోయాను. సిమెంటు, కంకరవేసి దట్టించిన యింటి స్లాబులే చిరుకు పడితే చెమర్చి నీరు దిగిపోతున్నాయి. అలాంటిది రెండు చెంచాల కాఫీ పొడి నీటిని పూర్తిగా అటకాయించడం భౌతిక శాస్త్రానికే విరుద్ధమనిపించింది. యిళ్ళు కాట్టించే బాళ్ళు 'మెంటుతో పాటు ఓ బస్తా కాఫీపొడి కూడా కలిపి స్లాబ్ వేస్తే యింక నీళ్ళు చచ్చూ కారవనిపించింది. కాఫీ అలస్యమై నాకు పిచ్చెత్తి పోతోంది. యింక ఓర్పు వారించి, ఓ అట్లకాడ పుచ్చుకుని, ఫిల్మరు సొట్టవడేలా యిటూ, అటూ జాదాను. ఎలాగో ఓ టౌన్సు దిగింది. కానీ మడ్డిమయం. మా ఆవిడ కాఫీ డిక్షన్ తీస్తే ముఖం చూసుకునేంత స్వర్గంగా ఉండేది. నా ఖర్చు! ఆ మడ్డి కాఫీయే రెండు గుక్కలు తాగి ముందు కార్యక్రమానికి ఉపక్రమించాను.

ఏక గంటలే అయింది. స్థిమితంగా నా "ఆపరేషన్ కుకింగ్" ప్రారంభించ వచ్చు ననుకుంటూ ప్లోర్ రూమ్లో అడుగు

పెట్టాను. వెనకనే మా పెద్దమ్మాయి వచ్చింది. “నాన్నా యివాళ మాకు నీ వేళుస్తుంది. తొమ్మిది కల్లా స్థూలు కెళ్ళాలి” అంది మా చిన్నాడు అరవిందు, “మా స్కూలుబస్ తొమ్మిదింటి కొచ్చే రుంది” అన్నాడు గొప్పగా. ఒక్కసారి దిగాలు పడిపోయాను. సావకాళంగా కానిద్రా మనుకున్న కార్యక్రమం ఒక్కసారి “ఎచుదైన్సి” గా మారి పోయింది. మొదటి రోజే పిల్లల “మొరాల్” చెప్పి తించే, అవిడ వచ్చేవరకు వీళ్ళని సముదాయించకం కష్టం. అందుకని లేని ఉత్సాహం తెచ్చుకొని, అరిచాను. “ఎ! మీకు ఎనిమిదిన్నర కల్లా భోజనం తయారే! ఉం కావాలి మీకు?”

వాళ్ళు వెంటనే కూటు, సాంతారు, గోం గూర వచ్చి లాంటి పావీ అయిటములు ఒకళ్ళ మీద ఒకరు పోటీలు పడుతూ కోరేసుకున్నారు.

“అవన్నీ సాయంత్రం! యీ పూటకీ మీకు బ్రహ్మాండమైన వేపుడు. బ్రహ్మాండమైన చారూ....” అంటూ మొదలుపెట్టాను. నాటికీయకతో. వాళ్ళ తినబోయే నా “బ్రహ్మాండాలికి” మురిసిపోయి నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయారు.

అన్నిటికన్న సులభంగా అయేసి బెండ కాయ వేపుడు అని గుర్తు చేసుకుని, బెండ కాయలు తీసి తరగడం మొదలు పెట్టాను. నేను ఎప్పుడైనా పనిలో సహాయపడతానంటే మాత్రం “పదై నా చెయ్యండికాని, కత్తిపీట జోలికి మాత్రం రావద్దని” పాచ్చరించేది. అప్పట్లో అర్థంపాతమైన అవిడ అందోళనకీ నవ్వుకునే వాడివి. కాని అవిడ పాచ్చరికలో ఉన్న జాచిత్యం ఎప్పుడర్థమైంది. వేళ్ళు మూడుచోట్ల నరుక్కుపోయాయి! నా అరచేతిలో (దురదృష్ట) రేఖలు గుండా, రక్తం, గంగానది దాని ఉపనదుల రేఖాపటం గీసినట్టు పాసింది. వెంటనే వెళ్ళి ప్రథమ చికిత్స చేసి రక్తస్రావం అరికట్టి, యింత డెట్టాల్ వట్టించుకొచ్చి తరగ

డం పూర్తిచేశాను. అచేళం తప్ప అలోచన లేని యీపని ఫలితంగా తరిగిన ముక్కలు డెట్టాల్ వానన గుచ్చన కొడుతున్నాయి. అది గమనించి కంగారు పడి అదే ఆవేళం మైనస్ ఆలోచనతో గబగబా వెళ్ళి, ముక్కలన్నీ కుళాయి దగ్గర కడగడం ప్రారంభించాను. అంతే-ఒక కేజీగురు. కఠినకొద్దీ యింకా వస్తోంది. శ్రేణిక పెట్టిగురు మాన్యుఫాక్చరీంగ్ యూనిట్ ప్రారంభించి నట్టుంది దైవింగా, పనిమనిషి అప్పలమ్మ మానీ “అజ్జిగురు కడిగితే పోదని, అలానే వేయించేయమని” సలహా ఇచ్చింది.

ఆ ప్రకారం ముక్కలు తీసుకెళ్ళి మూకుడులో వేశాను. అంతకు ముందే కుక్కరులో కానినీ నీళ్ళుపోసి ప్లామీడ పెట్టాను. అందులో నీళ్ళు మరుగుపడ్డాయి. ఒగిన్నెలో పప్పు పెట్టాను. చారుకి మరో గిన్నెలో, నాకు ఉచితమని తోచినంత చింతపడతూ, చిటికెడు పసుపూ, ఉసిరి కామంత జెల్లం, కండపొడి అని రాసున్న జోర్నెటిటా డబ్బాలో ఉన్న జాచిటాడి రెండు చెంచాలు వేసి కుక్కరులో పెట్టాను. చారు చూస్తుంటే చాలా తాగా కుడురు తుందని నమ్మకం కలిగింది. “నాన్నా, అమ్మ చారున్న సీచారే చాలా తాగుందని,” పిల్లలు నన్ను మెచ్చుకుంటున్న దృశ్యం కళ్ళకు కట్టి సంతృప్తిగా నవ్వుకున్నాను.

యిక అన్నం! వియ్యం ఉడికించి మెత్తగా చెయ్యడంకన్న అన్నం వండడంలో ఓమీ కాంప్లి కేషన్లు లేవుకదా అనుకుంటూ ఉత్సాహంగా స్టోరు రూముకి వెళ్లి వియ్యం తేబోయాను. హఠాత్తుగా ఓ భయంకరమైన ప్రశ్న ఎదురైంది. ఎంత, లేక ఎన్ని వియ్యం? పోలడా? తవ్వెడా? ... కుంచెడా? ఎంత? ఎం? ఆ ప్రశ్ననన్ను వేధించేసింది. యిన్ని సంవత్సరాలవరకీ అన్నం తింటూ మనిషికి నగటున ఎన్ని వియ్యం కావాలో తెలుసుకోని నా అజ్ఞానానికీ, మూర్ఖత్వానికీ నన్ను నేను

నిందించుకున్నాను. ఓమూల ప్రెషర్ ఉంచాను. దానికి దగ్గరగా, ఉడకవలసిన కుక్కరు రైలింజనులా ఆవిరి చెప్పుతోంది. బియ్యం డబ్బాదగ్గర విమూఢ దైన్య మూర్తిలా నుంచున్న నా మెదడులో ఒక్క మెరుపు మెరిసింది! ఒకసారి మా ఆవిడ మాటల సందర్భంలో అంది 'మనకు నెలకు ఆరు కుంచాల బియ్యం ఉండాలి' అని. యింకేముంది, సమస్య పరిష్కారమై పోయింది.

నలుగురు మనస్సులకి ఆరవై పూట్లకి ఆరు కుంచాలైతే, ముగ్గురు మనస్సులకి ఒక పూట్ కి ఎంత? కాలమువని లెక్క! వెంటనే కాయితం కలం తీసుకుని లెక్క కట్టి ఆ ప్రకారం బియ్యం కొలిచి గిన్నెలో పోశాను. ఆ సమయంలో నా సమయ స్ఫూర్తికి, గణిత ప్రావీణ్యానికి నన్ను అభినందించుకున్నాను. అడచాళ్ళు వదేళ్ళ అనుభవంతో నేర్చుకున్నది నేను నా మేధస్సుతో ఒక్క తణ లో గ్రహించాను. యిది మగజాతికే గర్వకారణ మనిపించింది. స్వోత్కర్షతో, ఆనందంతో పెదవులపైన విరియబోయిన నవ్వు మొగ్గలోనే రాలి పోయింది. కారణం? యంతకన్న భయం కరమైన ప్రశ్న ఎదురైంది. యీ బియ్యానికి ఎన్ని నీళ్ళు పోయ్యాలి? పైగా కుక్కరుతో వ్యవహారం! మధ్య, మధ్య చేర్చులకి, మార్పులకి సావకాశం లేదు. శశిని సంప్రదించాను. అది వట్టి బదుధాయి. దానికేమీ తెలియదు. నోరు ఆపులిచ్చింది అప్పలమ్మ వెళ్ళిపోయింది. నాకు సలహా యిచ్చేవాళ్ళు లేరు. మళ్ళీ నామెదడునే నమ్ముకున్నాను. నన్ను 'మేల్ పావనిస్ట్ పీక్' అన్నా ఫరవా లేదు. మెదడు మొగాడి సొమ్ము. నా కో బ్రహ్మాండమైన అలోచన తట్టింది. నేనే ఆర్కిమెడిస్ నైతే 'యురేకా!' అని అరచి ఉండేవాడిని. నా సమస్య పరిష్కారానికి ఓ చిన్న ప్రయోగం చేశాను.

"క్రితం రాత్రి వండిన అన్నములో నుండి ఒక మెతుకు తీసుకున్నాను. దానిని శుభ్రముగా తుడిచి న ఒక ప్లేటులో

ఉంచాను. దానికి దగ్గరగా, ఉడకవలసిన బియ్యంనుండి ఒక గింజ ఉంచినాను. పారలాక్కు దోపము లేకుండా లంజకోణము నుండి రెండూ పరిశీలించాను. ఉడికిన మెతుకు, ఉడకని గింజకు ఎన్ని రెట్లుండెనో సాధ్యమైన దశాంశ భిన్నమువరకు ఊహించి సవరించినాను." యీ ప్రయోగ ఫలితముగా బియ్యపుగింజకన్న మెతుకు నాలుగురెట్లు పెద్దదిగా గ్రహించి, బియ్యపు గింజ తన పరిమాణమునకు నాలుగు రెట్లు నీటిని గ్రహించినట్లు నేను గ్రహించి, బియ్యం పరిమాణమునకు నాలుగురెట్లు నీరు పోసి కుక్కరులో ఉంచాను.

యంత సాస్త్రియంగా, పరిశోధనా ఫలితంగా తయారవోతున్న అన్నం మల్లెపువ్వులా విసిరిపోతుందని పూర్తిగా విశ్వసించాను. ఆ సమయంలో, 'నిత్య జీవితంలో భౌతిక శాస్త్రము-దాని ఉపయోగములూ' అని ఓ పుస్తకం రాయాలన్నంత ఉత్సాహమొచ్చింది.

బెండకాయ వేపుడైతే నా వంట పూర్తయినట్టే. యంతలో నా మిత్రుడొక డొచ్చాడు. శశిని పిలిచి, ఓ గంట చేతికిచ్చి, ముక్కలుకదుపుతూ ఉండమని వెళ్ళి మిత్రుడితో మాట్లాడుతున్నాను. మరో అయిదు నిమిషాలకి శశి నన్ను లోపలికి పిలిచి 'నాన్నా, ముక్కలు వేయిస్తుంటే దారా లొస్తున్నాయి!' అంది బిక్క మొహంతో. మళ్ళీ నా మెదడు గ్రున తిప్పేశాను. అర్థమైంది! ద్రవరూపంలో ఉన్న బెండకాయ జిగురు వేషి ఘనీభవించే సందర్భంలో తీగ, లేక దారం రూపందాల్చింది, అంతే! అమ్మాయికి దైర్ఘ్యం చెప్పి పంపాను. మళ్ళీ కబుర్లలో పడ్డాను మరో నిమిషానికే శశి కంగారుగా పిలిచింది. వెళ్లాను. 'నాన్నా బాగా దారా లొచ్చేస్తున్నాయి!' అని కొన్ని చూపించింది. అది జిగురు కాదు. దారాలు సూమల్లా ఉన్నాయి. గుండె గుభేల్ మది. ఒక్కదుముకులో వంటింట్లోకెళ్ళి మూకుడు పరిశీలించాను. శశికి కలవదానిచ్చిన గంట

నగం కరిగిపోయింది. పొరపాటర్థమైంది. అది స్లాప్ ట్ గరిట!

వళ్లు మండిపోయి, ముక్కలన్నీ బయట గుమ్మరించి వచ్చాను. తలవని తలంపుగా జరిగిన యీ దుర్ఘటన! పిల్లశిద్ధరూ నాకు తీవ్రమైన సానుభూతి చూపించి 'కూరలే కుండా తినడానికి'దయతో అంగీకరించారు.

గడియారం నా నెత్తిమీద తొమ్మిది గంటలుకొట్టింది మిత్రణ్ణి సంపేశాను. పిల్లలప్పుడే బిల, బిల మంటూ డైనింగ్ ఛేంబర్ దగ్గర చేరి కంచాలు, గ్లాసులూ పెట్టేసుకుని 'అన్నం, అన్నం' అని గోల ప్రారంభించారు. నాకు కాళ్ళలోంచి వణుకు ప్రారంభమైంది. గబ, గబా వెళ్ళి కుక్కరు మూతతీశాను. అవిరి గుప్పన చేతికి కొట్టింది. వేళ్ళు మాడి పోయాయి. అంత బాధా ఓర్చుకుని గన్నెలు బయటకు తీశాను. వప్పు! నీళ్ళలో గుండ్రని ప్లాస్టిక్ ముక్కలు వేసినట్లున్నాయి-కంది బద్దలు! నీళ్లు వంచేసి అవే తీసుకెళ్ళి యిద్దరి కంచాల్లో వడ్డించాను

"ఛీ! ఛీ! వప్పు యిలా ఉండేమిటి?" అంటూ యిద్దరూ ఏకగ్రీవంగా అనవ్వాడు కున్నారు. "పడితాడు. కలపుకుంటే మెత్తబడతాయి" అని దబడాయించి, అన్నం గిన్నె తెచ్చాను. అన్నం పైకి పువ్వులా కనిపించినా, గరితె పెట్టగానే, నీళ్ళుగారి పోయి, జావలా ఉంది. ఒక్కసారి నీరస పడి పోయాను - నా గడతం ఎక్కడో తప్పింది! నా లెక్కలు నన్ను మోసం చేశాయి. యిప్పుడు విచారించి లాభంలేదు. యిప్పుడు తక్షణ కర్తవ్యం, యింపుమింపు ద్రవరూపంలో ఉన్న అన్నం ఘనీభవం చేయాలి. దానికి ఒకటే మార్గం అది ఖాష్త్తి కరణం. ఖాష్త్తికరణం బాగా జరగాలంటే ఉపరితలం పెంచాలి. దీనికి అనువైన గృహోపకరణం చాట అని గుర్తించి వెంటనే చాట తీసుకొచ్చి అన్నం అంతా అందులో గుమ్మరించాను. ఫ్యాన్ ఫుట్ స్పిడ్ లో పెట్టాను. కిటికీ తలుపులు తెరిచాను

"యిప్పుడు, చాట చిల్లల ద్వారా ఎక్కువ శాతము నీరు క్రిందికి వడగొట్టుట, అన్నం పరిచి ఉప తలమ పెంచుట, తీవ్ర వాయు సంపలశము కలిగించట మొదలైన మూడు విధముల నీటిని హరించుమార్గము ఒకే సారి ఉపయోగించుటచే," అన్నం అయిదు నిమిషాల్లో గట్టి పక్షతుండని అంచనా వేసుకున్నాను.

కాని ఫలితం ఆశించినట్లుగాలేదు. అఖరికి ఆ చిముడు ముద్దలే వాళ్ళ కంచాల్లో వడ్డించాను. వాళ్లు గతిలేక అదే మింగడం మొనరెట్టారు. చారు కలుపుచుని "తూ! తూ!" అని ఉమ్మలు మొదలుపెట్టారు. కూర, అన్నం, వప్పు ఫెయిలయిపోయినాయివాళ వారు ఫస్ట్ మార్క్ కొట్టేస్తుందనుకున్నాను! శృ అనవ్వునికి కారణమేమై యుంటుందా అని కాస్త వేడిచారు నోట్లో పోసుకున్నాను. నాలికాల్లిపోయింది ఉప్పలేదు! ఛాం, కనిదీనంగా చూసూ 'యూ టూ బ్రూట్!' అనుకున్నాను. మనసులో, నమ్మిన బంటును కున్న బ్రూట్ కత్తిపోటుకి సీజర్ విల పింగినట్టు. నిస్సహాయంగా యిద్దరి కంచాల్లో కాస్త ఉప్పసేసి 'తినండి!' అని గదిమాను. వాళ్ళు తిన్నారు....పక్షస్తూ. ఎలాగో భోజనాలయాయనిపించి యిద్దరినీ స్థూలు' సాగనంపాను.

పిల్లలిని అధికారితో పంపి నందుకు ప్రాణంఉసూరుమంది పంట్రిల్లింతా చిందరవడర, యుద్ధ భూమిలాగుంది. బయట పారేసిన బెండకాయ ముక్కలూ. ప్లాస్టిక్ దారాలు, నేను లెక్కలు కట్టిన కాగితాలు నా పాజుయాన్ని గుర్తుచేసి వెక్కిరిస్తున్నాయి.

నా ప్రయోగాలతో పిల్లలను ఆకలితో మార్చే సాహసం నాకు లేదు. స్నానంచేసి బట్టలు వేసుకుని తిన్నగా పోస్టాఫీసుకి చేళ్ళాను, శశి పేరుతో ఓరెలిగ్రాంపంపాను, 'ఫాదర్ అవ్ లె. స్టాప్ యిమిడియట్ లీ!'

నవసాహితి బుక్ హౌస్

ఏలూరు రోడ్ * విజయవాడ-520002

నవరసాలను కలబోసి నవసాహితి సృష్టించిన నవరాగ మాలిక

1981 దీపావళికి విడుదలలు

1. మీరా (జ్యోతి మత్స్య సీరియల్) లక్ష్మి ... 20-00
పంతానికి పోయి బ్రతుకు ఎడారి చేసుకున్న మీరా, ఆమెకోసం తపించిన శేఖరం-ఆ ఇద్దరి జీవితాలతో విధి ఆడిన చలగాటం.
2. ప్రేమజ్యోతి (డైరెక్టు నవల) లక్ష్మి ... 15-00
ప్రేమించిన శ్రీధర్ పై అపనిందలు విన్న జ్యోతి ఊహసాధం కూలి పోయింది. ఆమె ఆవోహాలు తొలగేనా! అతడి ప్రేమజ్యోతి వెలిగేనా?
3. మంచుమత్తం - పోల్కుంకల్లి శాంతాదేవి .. 12-00
(ఆంధ్రభూమి మత్స్య సీరియల్)
పసికనంలోనే భర్తకు దూరమైన అభాగిని యమున. ఆమెకు తాళి కట్టిన శోకోర్ ఇంకొకరి ప్రేమబంధంలో చిక్కుకున్నాడు. వారిని దరిజేర్చింది మంగల్య బజేమేనా?
4. పెద్దలకు మాత్రమే-మల్లాది వెంకట కృష్ణమూర్తి... 12-00
(ఆంధ్రభూమి వాఙ్మయ సీరియల్)
తొలిరాత్రి అనుభవాన్ని ముందేరు చూడాలన్న ఆమాయకుడు కిరణ్ పడ్డ పాట్ల. (ఆంధ్రభూమి" వీక్లీ సీరియల్ గా అత్యంత ఆదరణ పొందిన హామేపా అమాపా కథ)
5. తెరవెనుక మనుషులు-మల్లాది వెంకట కృష్ణమూర్తి... 12-00
(డైరెక్టు నవల)
మూడు గంటలసేపు మసల్చి మరో లోకంలోకి తీసుకుపోయే విసేద సాధనం సినిమా. ఈ సినిమా నిర్మాణంలోని సాధక బాధకాలను క్లౌజిప్ లో చూపించే వైరైటీ నవల.
6. మధుమతి (డైరెక్టు నవల) జి. యన్. సూరి ... 10-00
మనక వెలుతురులో మత్తెక్కించే డన్నులు చేసే మధుమతికి గొప్పింటి కోడలు కాబోయే ఆదృష్టం పట్టింది. కాని, గతజీవితపు నీలిసిడలు ఆమెను విడిచిపెడతాయా?

నవసాహితి బుక్ హౌస్

ఏలూరు రోడ్ :: విజయవాడ-2

మట్టం

మూలం: కట్టకుక్క • స్వేచ్ఛకుక్క: ఎమ్. పాశ్చాత్య

కప్పు కట్టడా అల్యుమైండ్ నే వెవతో
అజయగడ దుగ్గి మీద దాడిచేశాయి చక్ర
వర్తి నైనాల్లు. వేగులవాళ్ళు ద్వారా ఈ
విషయం పసిట్టిన అజయగడ రాజు దీప్తి
కాల యుద్ధానికి సమాయత్తమై, అందుకు
సరిపడిన ఆహార ధాన్యాను కోటలోపలికి
చేర వేసుకని, కోట తలుపులు మూయించే
శాడూ.

చక్రవర్తి నైనాల్లు కోట చుట్టూ
బారులు తీగాయి. నలువైపులా దోగాలు
వేశాయి. నాటముందరి నలని ఫిరంగులు
అడయగడ దుగ్గం వెడలో వారంలా
అందంగా కనిపించాయి

ఒక నె రోజులు తలుపులు తెరుచుకుంటూ
యేమోచని నిరీక్షించి. ఈలోగా ఎట్లాగూ
వాళ్ళ ఆహార నిలువూ ఖీణించి పుటా
యని పూహించి సైన్యాధిపతి దాడి
ప్రారంభించాడు మూడురోజులు ఎడతెరిపి
లేకండా ఫిరంగులు నరించాయి. ఆ
ధ్వనికి దిక్కులు పిట్టలై అడయగడ
దుర్గపు ఒత్తవైన గోడలు వణికాయి. కాని
ఎక్కడా ఒక్క పగులు కూడా కనిపించ
లేదు నాలుగో రోజు పునయాగ సైనికులు
మరింత ముందుకు వెళ్లి కోటగోడలకు
నిచ్చెనలు వేశారు. కాని అజయగడ దుర్గపు
రక్షక సైన్యాలు ఆ నిచ్చెనలను కూలగొట్ట
డానికి ఎంతోసేపు పట్టలేదు. అటునుంచి
పడిన సలహా కాగే నీరు చక్రవర్తి నైనాల్
లకు శవస్నానమైంది. ఆ తర్వాత శత్రువు
లకు జరిగిన ఈ ప్రాభవ సరిహద్దు మా
నన్నట్టగా లోపల పడిన ఫిరంగి గుళ్ళన్నీ
తిరిగి ఈవలికి విసిరేశారు చక్రవర్తి సేన

అట సాగలేదు.

“సరే. మరికొన్నాళ్ళు నిరీక్షిస్తాను.
కాలం గడుస్తుంటే వాళ్ళ ఆహార నిల్వలు
పూర్తిగా ఖీణిస్తే అప్పుడు వాళ్ళే కాళ్ళ
జోని కొన్నారు” అనుకున్నాడు సైన్యాధి
పతి. అలా దీప్తి నిరీక్షణ ప్రారంభమైంది.
కాని అలాగే శత్రు సైన్యాలకు
విసుగుతించే నిరంతర నిరీక్షణ కూడా
మొదలైంది. సైన్యాలు శిబిరాలు వదలి
కూడగ. యూనిఫార్ములు విడవకూడదు.
ఎప్పుడూ డ్యూటీలో నించోవాలి. అంతే.
అలా రోజులతరడి ఆ దుర్గంపై చూస్తూ
నిలుచోవాలి. ఆ నిర్వాహక నిరీక్షణతో
వారికి దుర్గం అంటేనే అసహ్యం పుట్టింది.
ఎంతసేపి అటు చూడటం! ఒకరోజు కాదు.
ఒక వారం కాదు. ఒక నెల కాదు. శాశ్వతంగా!
క్రమంగా సైన్యాలలో క్రమగీతనం
తగ్గింది అటకారితనం వచ్చేసింది. ఇప్పుడది
యుద్ధంలాగా కనిపించగా తయారైంది.
కాలం గడపటంతోసం వాళ్ళ కొత్త
ఆటలు, పనులు అలవాటు చేసుకున్నారు.
కొందరు జంతువుల్లాగా అరివటం, ఎప్పుడు
పడితే అప్పుడు క్రేమ్ములు కియ్యటం,
తమ్మటం, ధ్వన్యనకరణ అలవాటు చేసు
కున్నారు. శిబిరాల్లో దొంగతనాలు చేసి
ఎరుగజబ్బంగ బియ్యం గెలుచుకుంటారో
నని పోటీలు పెట్టుకున్నారు మరికొందరు
ఆకుపూ కథలు, కవిత్యం చెప్పటం,
సమస్యపూరితం అలవాటు చేసుకున్నారు.
దేగాలకు, జంతువులకు, చెట్లకూ మనుషుల
పేర్లు పెట్ట కుని పిలుచుకున్నారు.

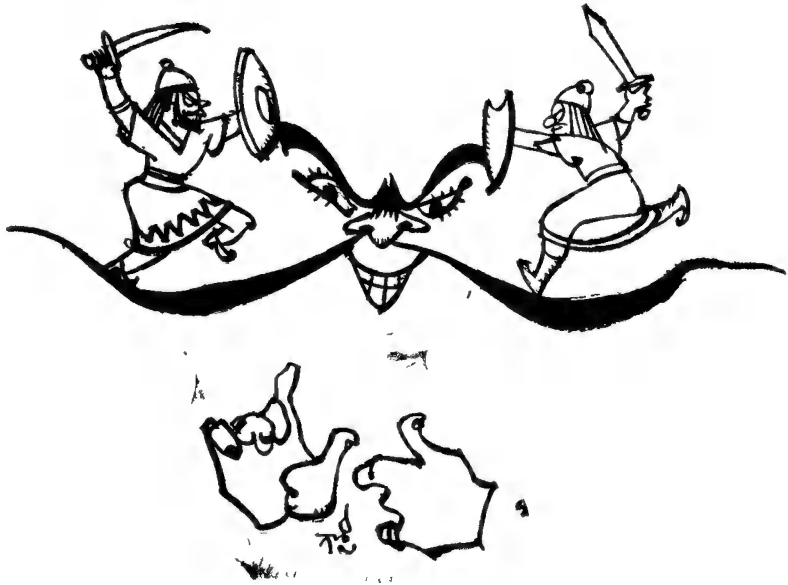
అలా విసుగే కాకుండా, కష్టాలూ, కడ

గండ్లూ కూడా మొదలైనవి సైనికులకు. వెంట తెచ్చుకున్న మద్యం ఎప్పుడో బోయింది. ఆహార నిల్వలు నిండు కన్నాయి. జీతాల రావటంలేదు. చక్రవర్తి వీళ్ళకు అత్యవసర వస్తువులు కూడా సరిఫరా చేయటం మానేశాడు.

అజయగఢ పౌరుల్ని మాడ్చి చంపాలనుకున్న సైన్యాలు యిప్పుడు మాడుతున్నాయి.

రోగానియంకా ఏ పడి, చప్పుడూ లేదు. జైలు ప్రపంచమే లేచట్లగా వాళ్ళు లోపల హాయి బ్రతకతున్నా యె!

పరిస్థితిలునుకన్నా బలంగా గఢ పౌరులు ఫిక్సు ఉడ్చి చూడమొదలైంది. కోట గోడలనెక్కెమరీ మరల విడిచేవారు విందుగ ఉంచేవారు ఇదీ సరి, వాళ్ళ ప్రతిరాత్రి కంటల తర్వాత, 'దండెత్తి వచ్చిన సైన్య ఓటికి బయట పోయి'

“మీరు ఆహారాది అత్యవసర సరిఫరా అను కూడా నిలిపేస్తే ముట్టడి సాగటం అసాధ్యం” అని సైన్యాధికారి చక్రవర్తికి అర్జీ వ్రాసున్నాడు.

“ఎప్పుడో ఓసారి మెరుపుదాడి చేసి దుగ్గాన్ని చేజిక్కించుకోవచ్చునే! లోభర్లని పుర్నగా మేవటానికి యిక్కడ బట్టలేదు” అని చక్రవర్తినుండి క్రమశిక్ష వచ్చింది.

సైన్యాధికారికి ఏం చెయ్యాలో పాలు పోలేదు. తలుపులు మూసుకొని కూర్చున్న ఈ దుగ్గాన్ని ఎలా పట్టుకోవటం? పైగా ఎన్ని వెంట ఆహార నిల్వలు దాచుకున్నా

ప్రేమ కాదు! అంటూ వాళ్ళు తిరగొంటున్న వదాల్తాలు మాట్లాడి విసిగ్నేసి వచ్చి ఏమిటా చూపిస్తామోవారి. సైన్యాలు నిద్రపోతున్నప్పుడు లోభాత్రి పేత సైన్యాధిపతి రజనాగ ఈ పంట పట్టుకొని కాలేకక పుకా అవే ఆదేశం చేశాడు. అలా మూట పట్టుకొని తొట్టన్న పుక సైన్యాధిపతి కోపం రాజేసింది. అవ శిల వచ్చి పట్టుకొని పొడి కుప్పాధిస్తాను అనుకున్నాడు. కాని ఏం చెయ్యాలో తెలియనప్పుడు అతడే ముక్తం చేసి గలకు వెళ్ళిపోయి.

అనిర్వచనం

నిజం తెలుసు

నీకూ, నాకూ—

రాత్రి బదువు మోయలేని గుండె

ఒంటరి నక్షత్రపు

కాంతి కిరణం వెనుక దాక్కుంది

కన్నీటి బదువుకు

కదిలిపోతున్న కాలం ముందు

జీవితం ఓ ధూళి పేటిక

తెరిచినా మూసినా ఒకటే—

కాలానికి కవికి మధ్య యుద్ధంలో

సువ్వో రణోన్మత్త రాగ భేరివి

అందుకే

నిజం నీకూ నాకూ తెలుసు

కలల తుపాకులతో నిలచిన

కళ్ళు సైన్యానికి తెలుసు—

అధర సుధారస స్పర్శతో

అదరి ఆదమరచిన

అంతరంగపు అంతర్యామినికి తెలుసు

నిజం ఒక్కటే నిజం

మౌనానికి ర్యానానికి తెలుసు —

కాళ్ళను కౌగిలించుకున్న

వెన్నెల అలలకూ తెలుసు —

దవ్వను దగ్గరచేసి

నవ్వుతూ పోయిన మల్లెగాలికీ తెలుసు

విశ్వపు కాగితంమీద

అనశ్వర భవాక్షయ అక్షరంగా

నిలచిన

అమృతాన్ని అరచేతిలో నిలిపిన

నిజం నీకూ తెలుసు—

నీకూ నాకు మధ్య నిజం

ఎప్పుడూ అనిర్వచనం

శైలకుమార్

ఒక రాత్రి అతడు మూట విప్పి, అందులోవున్న లడ్డు చిదివితే అందులో ఒక చీటి కనిపించింది. అది దుర్గపు కొత్తాల్ రాసిన లేఖ. రహస్యంగా ఎక్కడైనా కలుసుకొని యిరువైపులకూ లాభసాటిగా వుండే విషయాలు మాడ్చాడు కోవాని దాని సారాంశం. చక్రవర్తి మౌనంకన్నా శత్రువుల అహంసం కొంతలో కొంత మెరుగనుకున్నాడేమో-అలా, సైన్యాలకు తెలియకండా ఓ రహస్య స్థలంలో సమావేశం జరిపి కొన్ని నిర్ణయాలకు ఒప్పకున్నాడు సైన్యాధిపతి. ఆ ఒప్పందంలో మొదటిది - ముట్టడి యిప్పుడన్నట్టుగా నిరంతరంగా, యింత తీవ్రంగా వుండక్కలేదు. రెండోది; సైన్యాలు యిరుగు పొరుగుల్లా కావరం చెయ్యొచ్చు. అలా ఒప్పుకున్న పక్షంలో, సైన్యాలకు, చక్రవర్తి బాకీవున్న జీతం అజయగఢే చెల్లిస్తుంది. ఐతే సైనికులు కూడా వూరికే అలా తిరికూర్చొకుండా అజయగఢ అధిపతులు చెప్పినపనులన్నీ చెయ్యాలి. అజయగఢయే వాళ్ళక్కావలసిన యూనిఫామాలు అవీ సప్లయి చేస్తుంది. (వీటి ఖరీదు వాళ్ళ జీతంలో కోస్తారు) ఈ ఒప్పందం సైన్యాధిపతికి లాభసాటిగానే కనిపించింది. సైనికులకు జీతాల్వాస్తూన్నాయని తెలియగానే, దూర ప్రాంతాలనుండి వర్తకులు వచ్చి అక్కడే దుకాణాలు వేసుకున్నారు. భుక్తి కోసంసైన్యం అజయగఢలోకెళ్ళిపనిచెయ్యడం మొదలెట్టారు. అలాగే, అజయగఢ పౌరులుకూడా శిబిరాల్లోకొచ్చి చిన్నా చిక్కాపనులుచేసి డబ్బులు చేసుకునే వారు. పనిసాటలకూ, వంట చెయ్యటానికీ, బట్టలుతకడానికీ అజయగఢ స్త్రీలుకూడా కొందరు శిబిరాల్లో కొచ్చి వెసుతుండే వాళ్ళని ప్రచారంలోకి వచ్చింది. ఈ రాకపోకల్లో ఆ సైనికులకు, స్త్రీలకు పెళ్ళిళ్ళు కూడా స్థిరపడ్డాయంటే ఆశ్చర్యంలేదు. ఆక్రమణ, ఆక్రమిక జనాభాల కలయికలో యిప్పుడు కోపాలేదు. సరదావుంది. సంఘోషంవుంది. వేడుకవుంది.

మావిడో! పెట్టుంటే మహా
పల్లె! ఏ మాత్రం నచ్చదు!!

హారుగియో! అమ్మలూ, బెవర్స్
పెట్టు రెండు గ్లాసులు చూస్తూ
జనకి వెంటనే క్లియరు ముందే!!

చక్రవర్తికి 'కుక్' వర్తమానం తెలియ
టానికి ఎంతో కాలంపట్టలేదు. తన సైన్యాలు
అజయగఢ దుర్గంలోకి ప్రవేశించినందుకు
చక్రవర్తి సంతోషపడే వాడేగాని అందు
కోసం వాళ్ళే ఆయుధాలు ప్రయోగించారో
అతడి కంతు పట్టలేదు ఇంకా విశదంగా
వార్తలు సేకరించుకురమ్మని చక్రవర్తి
ఒక్క రాయబారిని పంపాడు. అతడు ఒక
అజయగఢ సుందరిని పెళ్ళి చేసుకొని
అక్కడే స్థిరపడిపోయాడు. ఆ తర్వాత
వచ్చిన రెండవ, మూడవ రాయబారులు
కూడా యిలాంటివనే ఏదో చేశారు. చివ
రికి నాల్గోవాడొకడు తిరిగి వెళ్ళి చక్ర
వర్తికి అసలు సంగతి విశదపరచాడు.

ఇన్నాళ్ళు నిరీక్షించిన చక్రవర్తికి ఓపిక
లేదని అతని శత్రువులూ కూడా అనలేదు.
కాని ఎంతటి సహనానికైనా హద్దుంటుంది.
చక్రవర్తి చుటాచుటగా కొత్త సైన్యాధి
పతిని యుద్ధానికి పంపించాడు. మొదటి
వాడికి కాస్త గడ్డి పెట్టమని. ఈలోగా
మొదటి సైన్యాధిపతి అజయగఢపు
కొత్తాల్ గా నూతన పదవి బాధ్యతలు
స్వీకరించాడు. కొత్త సైన్యాధిపతి ఆధి

పత్యంతో సైన్యాలు బాగా సమీకరిం
చాయి. కాని వాళ్ళు పేలుస్తున్న ఫిరంగి
గుళ్ళలో దాగి ప్రేమలేఖలూ, కనుబండా
రాలూ వున్నాయని అతడికి తెలియదు.
అందువల్ల దుర్గం యింకా తొంగకపోవడం
చూసి మరోసారి ఆశ్చర్య పడ్డాడు. (సైని
కులు ఈ పని చెయ్యటానికి కారణం వుంది.
ఇప్పుడు వాళ్ళకు రెండు జీతాలు వస్తు
న్నాయి)

ఒక మూడు నెలల నిరీక్షణ తర్వాత
సైన్యాలు ముట్టడి విజృంభించాయి. మరో
సారి నిచ్చెనలు వేసాయి. సైనికులు గీత
గంభీరంగా పైకెక్కారు. కోట లోపలి
నుండి ఏ రకమైనా ప్రతిఘటనా లేక పోవ
టం చూసి సైన్యాధిపతికి ఆశ్చర్యం వలి
గింది. ఐతే, ఈ సైనికులు పైకెక్కి, తమ
యూనిఫామాలు, కవచాలూ తీసేసి లోకల
వైపున నిరీక్షిస్తున్న తమ వాళ్ళను తొగి
లించుకున్నారు.

ఈ స్నేహ సామ్రాజ్యత్వానికి విస్తృ
బోయిన సైన్యాధిపతి చక్రవర్తికి ఈ
విషయం స్వయంగా విన్నవించడానికి
వయనమయ్యాడు. ★

ప్రేమ సంవికృతం

...జీవితంలో శివుడి నాయకుడు

పెంపు ఉన్న లోకంలో తనకు చెందిన ఉద్ధృతి తాం కొంటిమట్టా లు గీత చిట్టి ఆ కథ టి కొట్లో పైవ్ స్టార్ ఫోటో మే ఆర్థి తిరుగుతుంటాడు బెవాక నోరికి బాబాయికి, యితనికి చాలా ఎవరి అన్నాయి ఇద్దరూ బుతులు ఆ కథ ప్రాప్తిన్ స్తున్న చాళు కొండుది గొప్ప గొప్ప విషయాలు గొప్ప భావలో మాట్లాడినా బుతులు ముఖానకున్నట్టే పుంటుంది. కొంతమంది బుతులు మట్లాడుతున్నా బీనికంపై వ్యాఖ్యలు చేస్తున్న క్లోకాల్లా పొటాయి బుతు ఒడ్డిలో పుటుందను ఓంటాను' ఆ టి కొట్లో నాయకూ, టి, కావలసిన త విగ్రహంగా వొచ్చినవాళ్లు కూడా హానికి ఒక్కలా...

ఒక్కరి మీద పెటిలయ్యక బెవాళ్లో జరిగిన సాహిత్య పథల విశేషా లడిగారు మితులు. అలా దొర్లించి చర్చ-కథలమీదికి, కథా శిల్పమీదకి.

చూచి, భిప్రాయాల ప్రకటన తీవ్ర స్థాయికి చేరుకుంటున్న దశలో కథా ప్రయోజనం, శిల్పం దృష్టిలో పెట్టుకుని తాము విన్న లేక చదివిన కథల్లో తమకు నచ్చిన కథ వాకదాన్ని వంసగా అదర్శీ చెప్పమని జీ నమూర్తి కోరాడు. ఆయన మెత్త కోరే కోరిక అర్థరేగదా.

వంకటాచల మరో నగం టీ తాగి, సిగరెట్లు వెలిగించి, చాలాసేపు ఆలోచించి, చాలాసేపు ఓ కథ చెప్పాడు. ఆయన అంశకముందు వెలిబుచ్చిన ఆభిప్రాయాలకీ, ఆయన చెప్పిన కథకీ సంబంధం లేదని తిరిగి చచ్చు మొలలుంది.

డై ను న్న న్

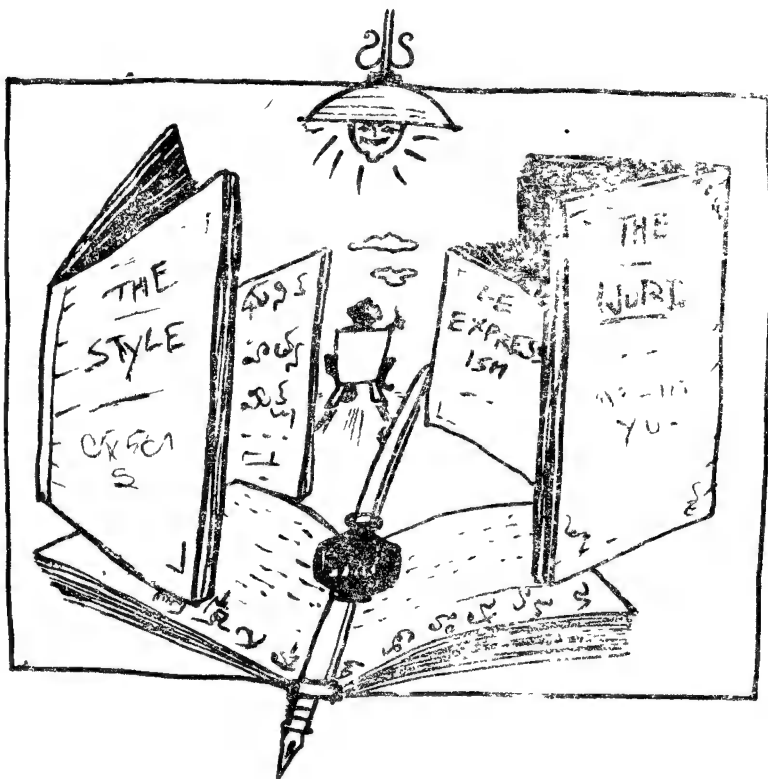
న గ్న ము ని

ఈ చర్చ ఇంతలో తేలదని గ్రహించి నావంక చూశాను జీవనమూర్తి - నా కథ చెప్పమని. నేను ఎన్నో కథలు విన్నాను ఎన్నో కథలు చదివాను. ఏ కథ చెప్పాలి? ఏది చెప్పినా మరిన్ని మంచి కథలకు అచ్చయం జరుగుతుంది. ఇంతలో తలుక్కున మెరిసింది గుంటూర్లో నా కథానభవం.

అత్యల్పం. కానీ ఇల్లంలో మాత్రం ఆ కథ అతల్పవని నా కనిపించింది.

ఆ త్రాని నా కథ చెప్పిన కథకడి వం నన్ను పడేశాను.

గుంటూరు హామీ వేశాను. రెండ్రోజులు వచ్చిన. రెండు రోజులు కూర్చుంటున్నాను. రెండు రాత్రులు - మూడు రోజులు పులింట్లో. నేను

అదే చెప్పాను.

రాదాపు ఎనిమిదేళ్ళ కిందట, ఒక రాత్రి పూట భోజనం చేసి పక్కాకోటోయేముందు నేనో చిన్న కథ విన్నాను. అది నన్నెంతో ఆశ్చర్యపరచిన కథ ప్రపంచ ప్రసిద్ధిచైన ఏ కథకూ అది తీసిపోదని నాకప్పుడే అనిపించింది. ఆ కథ చెప్పడానికి తీసుకునే సమయం, రాస్తే కాగితంపై పట్టే స్థలం

గుంటూరుచ్చి మరెక్కడన్నా దొరకే నన్ను తన్నేంలే పన్నేనే దుంబురధులు ఒకాయ నున్నా అక్కడ. మే ఎదురులుగా వెలుచున్నా, స్నేహితులుగా ఎక్కువగా పలికిపోయాం, అప్రహయాల దృష్ట్యా. మరెక్కడన్నా గో, ఎవ్వరో పట్టుకొంటే సంజాయిషీ యిచ్చుకోడం, నానా అవస్థా పడితిరిగి మంచి అంశాల ఇంటి వాల్చడం, యీ గొడవలకా చెప్పిని తిన్నగా ఎన్ను

దిగి ఆయనింటికే వెళ్ళిపోయాను.

ఆయనా, ఆయన భార్య చాలా ఆపేక్ష మనుషులు. వాళ్ళుకో మూడేళ్ళ బాబు, నెలల పాప. ఈ మూడేళ్ళవాడే మనకథారచయిత. వాళ్ళు గాక ఆ గృహస్థుడున్న ముసలి తల్లి, ముసలి తండ్రి (ఆయన దగ్గకు) వెరసి నాలుగు నిండు, రెండు అరటికెట్ల సంసారం. రెండు గదులనిపించుకునే గదులు, గృహిణి మాత్రమే పట్టే వంటిల్లు. ముసలి దంపతులు మాట్లాడుకుంటూ పడుకోడానికి వీలుగావున్న వరండా-మూల బాయిలరు, ఒక గదిలో ఉయ్యాల మంచం, పనికొచ్చి పనికొని అనేక సామాన్లు (మధ్య తరగతి కొంచెం వేరే కొచ్చే సామాను కంటే పనికొని సామానే ఎక్కువ వుంటుంది గదా) మరో గదిలో గోడకు ఆర్చిన రెండు మంచాలూ, మూల ప్లాంట్లపై ఒడ్డికగా పేర్చిన పక్క బట్టలు, రెండు చాపలూ, గోడలకి దేవుళ్ళ కేలండర్లూ, వాటి పక్కనే ఫోటోల్లోంచి నుంచునీ, కూచునీ బుద్ధిగా చూస్తున్న తలపాగాలూ, కోట్లూ, బేసర్లూ వడ్డాలూ - ఆ ఫోటోల్లోని మనుషులు ఆ ఇంట్లోనే వుంటూ ఏదోపని మీద పోయారు వెళ్ళినట్లుగా వుంది తప్ప వాళ్ళంతా కాళ్ళతండా వెళ్ళిపోయినట్లుగా లేదా వాతావరణం.

మొదటి రాత్రి ఎటువంటి సంచుటనా లేకుండానే గడిచిపోయింది. ఇంట్లో అటూయిటూ బంజిలా కిరిగి ఆ మూడేళ్ళ బాబుని దగ్గరికి తీర్చామంటే వాడు పడనివ్వలేదు. నేను ఎంత గోముగా విడిచినా, నన్ను విలగ్లా చూస్తున్నాడు.

రెండో రోజు రాత్రి మేం అంతకుముందులాగే మంచాల గదిలోనే భోంచేశాం. తండ్రి పక్కనే బుద్ధిగా కూచుని భోంచేశాడు కుర్రాడు. చేతులు తుడుచుకుని తల్లికి, సిగరెట్లకి బయటికి వెళ్ళాం కబుర్లు చెప్పుకుంటూ. ఇంటికి తిరిగొచ్చేప్పటికి మంచాలు వాల్చి, పక్కలు వేసి నిద్రిం

గావున్నాయి. ఒక చిన్న మంచం, మరోటి కాస్త పెద్దది. అది నాకు, నేను అతిథిని గదా. మంచాల మీదే కూచుని కబుర్లు కొనసాగించాం నేనూ, మా బంధువూ. అతను గుంటూరు రాజకీయ జాగ్రఫీ చెబుతున్నాడు. ఇంట్లో వంటింట్లో, గిన్నెల చప్పుళ్ళు దాటి మాటలు కాస్త పెద్దవైవై. కుర్రాడూ, వాళ్ళమ్మూ, ఆ కుర్రాడింకా పడుకోవడంకీ తల్లి విసుక్కుంటోంది. ఆ విసుగు మా మాటలవరకూ రావడంతో, తండ్రి ఆ కుర్రాణ్ణి కొట్టడానికో, కోప్పడ్డానికో కోపంగా లేచాడు. నేనతన్ని వాంకి, పక్క గది గుమ్మం దగ్గరికి వెళ్ళి, "బాబూ ఇలా రా" అని పిలిచాను, కుర్రాడు-తల్లిత్తి నావంక చూశాడు గాని ఒక్క అంకశం కదలేదు. వాళ్ళమ్మ లేచి, "చూడండన్నయ్యా, కథ చెబితానీ పడుకోకు, రోజూ యిదే వరస" అని టూకీగా చెప్పేసింది అసలు గొడవేమిటో. "నే కథ చెబుతా రా బాబూ" అన్నాను. కుర్రాడు అవనమృతంగా నా వంక చూశాడు. "వెళ్ళ నాన్నా, మామయ్య గారికి బోలెడు కథలొచ్చు, చెబుతారు వెళ్ళ" అని వాళ్ళమ్మ.

కుర్రాడిలో కాస్త కదలిక వచ్చింది. ఈలోగా నేను చేతితోనూ, తలతోనూ రమ్మని నైగ చేస్తూ నమ్మించడానికి ప్రయత్నించాను. నెమ్మదిగా కుర్రాడు కనిపించాడు. అతని చెయ్యి నా చేతుల్లో తీసుకుని, నా మంచం వరకూ నడిపించుకొచ్చి, నా మంచంమీద పడుకుంటేనే కథ చెబుతానన్నాను. పట్టి అనుకుని పక్కన చేరాడు. నేను దగ్గరికి లాగి, దుప్పటి యిద్దరికీ గుండెలవరకి కప్పి-చేరేమిటి బాబూ? అన్నాను, ఎలా మొదలెట్టాలో తెలిక.

"కిరణ్" అన్నాడు గట్టిగా.

"కిరణ్" నాకు చాలా కథలొచ్చు. అయితే నువ్వు ముందు నాకో కథ చెబి ఆ తర్వాత నేనే కథ నీకు చెబుతా" అని

శ్రీ సాగర సూర్య

సత్యభామ

కె. రాఘవేంద్రరావు   కె. సారథి
లక్ష్మీ ఫిలింస్

ఉరి హాలు

ఉరిహాలు రెక్కలు తీసి
ఉరిహాలుతో పైకెగిరితే
వెనకాలు తుపాకులై
కొవంగ నేలకూల్చాయి

పద్య

పరితుపెట్టారు.

"ముందు నువ్వు చెప్పు" అన్నాడు.

"నువ్వు కాదు, మీరు-అనాలి వెధవా"

అన్నాడు వాళ్ళ నాయకు

"నువ్వుదుకో అని అతర్ని వాంచి
అనే ముందు చెబుతాలే, అయితే అ
తర్వాత నువ్వు ఉప్పుకండా చెప్పాలి,
సరేనా, అందుకు ఒప్పుకుంటేనే చెబుతా"

అన్నాను.

"ఉరి" అన్నాడు కిరణ్ నెమ్మదిగా.

రాబోయే పరుగుకు కొడుకులూ పేట

కెళ్ళడం ధ మొదలెట్టాను.

"ఈ ధ నాలు తెలుసుకో, ఇంకోటి
చెప్పు" అన్నాడు కిరణ్, దొంగని పట్టు

కున్నట్టు

"కూర్చిగా ను. నీకు తెలిసిన కథలో

ఒక చేపే ఎండను ఇండులో ఏడు చేపలూ

ఎండవు" అని అరిగి మొదలు పెట్టి, అతనికి

అర్థమయ్యేలా చెప్పడానికి అష్టక్షేపాలూ

పడకదాల్తో, శబ్దాల్తో, ప్రాంతాల్తో, యాక్ష

నతో నీటిలో చేపలమధ్య చేపల్లా సి.ఐ.సి,

కె.జి.బిలు ఆయా దేశ రాష్ట్రాలలో

ప్రవేశించి ఎలా నిజమైన చేల్ని నీటి

మధ్యకు చేరిపోయో, నీళ్లు ఎడిపోయో

చెబాయో అక్రమించి చెప్పాడు. కిరణ్

మధ్య మధ్య చెన్న చెన్న ప్రశ్నలు వేస్తూ

చచ్చిపోతే కాదు, అక్కడో కూడా చాలా

శ్రద్ధగా కథ విన్నాడు.

అప్పుడు నిద్రలోకెళ్ళాడో-మా బంధువు

పెట్టే గుర్రం బాల్ గౌండ్ మూర్ఖిగా

మారపోయింది.

"ఉరి. ఇంక నువ్వు కథచెప్పు" అన్నాను.

కాసేపు ఆలోచించాడు. కథ చెప్పనా

అని మళ్ళీ నేను అనడంతో- "ఇంతి కథ"

అన్నాడు చిటికంత అన్నట్లు రెండు చేళ్లు

దగ్గంగా అదిమి చూపిస్తూ. 'పర్వాలేదు

ఎంత కథైనా సరే, చెప్పు' అన్నాను.

'చాలా బుల్లికథ' అన్నాడు తిరిగి-తర్వాత

నేనెక్కడ అభ్యంతరం లేవదీస్తానో అనే

అవసరంతో-

"ఫ్యాలేదు. చెప్పు" అన్నాను.

కిరణ్ తన బుల్లి కథ చెప్పాడు.

"అనగనగా ఒక ఊళ్లోనేమో ఒక

బిర్కట్టు డబ్బావు ది... ఒక పాపాయేమో

డబ్బా దగ్గరకెళ్ళి - "డబ్బా డబ్బా, నాకో

బిర్కట్టు యివ్వనా" అని అడిగింది. డబ్బా

యేమో మూత కీసి, ఒక్క బిర్కట్టు

యిచ్చింది. పాపాయేమో బిర్కట్టు తీసుకొ

ఇంట కెళ్ళిపోయింది "

నేను అశ్చర్యంగా యింకా చూస్తూ

వుంటే "అయిపోయింది" అన్నాడు కిరణ్

నవ్వుతూ.

డబ్బావి ఒక పాత్రగా సూటిగా ప్రవేశ

పెట్టడం, ఆ పయనులో కిరణ్ తిడిపై వుండే

కోర్కెను అక్కడో కథా వస్తువుగా తీసు

కోవడం, సమీపంలో కూడి ప్రయోజ

నాన్ని సాధించిన పద్ధతీ-ఇదంతా నాలో

కొత్త రచనా రహస్యాలను అవిష్కరించి

నట్లనిపించింది.

○ ○ ○

నాయకు కూడా మా వెనక నుంచుని

వింటున్నాడ.

"ఇది నిజంగా గొప్ప కథ. విచ్చివాళ్ళూ,

పని కిల్లులు మాత్రమే చెప్పగల కథ

మహోత్కృష్టమైన కళావిర్భావం కూడా

ఉన్నాడ సీ లోనే జరుగుతుంది. ప్రయోజ

నాన్నీ, నిరాడంబరత్వాన్ని అతిమైన

శైలిగా మలచడం, అనేక కోణాలు కలిగి

వుండడం, కనడని చేతుల్తో కొత్త కీటిలు

తెరివ గలగడప శిల్ప రహస్యం అంటూ

లేచాడు జీవనమూ రి.

జ్

ప్రియంవద ఓ స్త్రీ. స్త్రీ అంటే కేటి స్త్రీ

కాదు. కొన్ని వందల పండ్ల నాటి స్త్రీ.
బ్రాందీ విక్రీలు.. బీర్లు, బాల్లు. బ్రాండ్
పానీలు... దొంగవోట్లు.....దా హాపు
చూపు లూ ....సామ్యవాదాలూ...ప్రజా
స్వామ్యాలూ....విప్లవాలూ...సలకన్లు...
ఓట్లూ... పద్మవోట్లూ... వగైరాలు... ఓమీ
తెలియని నాటి కాల. స్త్రీ

ప్రియంవద నర్తకి; డాన్సర్ - అంటే
కాకరే డాన్సరు కాదు. కథకళి నర్తకి
కాదు. సింహలాంటి రాజుగారి ముందు
నక్కలూ, తోడేళ్ళూ, గడ్డగూ...లూవంటి
ఆయన "నబ్బళ్ళు" ముందు నట్టుం చేసి
రింజింపచేసే విశాల నయనాల జింకలాంటి
నర్తకి. మనిషిలాంటి మిషను. మిషను
లాంటి మగువ.

రాజనర్తకి. 'రాజ' - ఇ పదాన్ని ముందు
తగిలిస్తే ఎంత చెత్తకైనా గొప్ప విలువ
రాజనర్తకి....రాజగురువు. రాజవైద్యుడు..
రాజవోరుడు...రాజ పతిత ...

ప్రియంవద కళ్ళు మూసుకొని పా
కుంది. పడుకున్నట్లు కళ్ళ మూసుకుం
తలో, స్టోండి గుర్రాల మలిమూత్రాలతో
కంపు కొట్టాన్న సైనికుల ఆశ్రయాలలో
మూగిన ఈగల్లా....అమె మదిలో ఆలోచ
నలు వెరుస్తున్నాయి. "ఫీ" "ఫీ" మిటి
బ్రతుకు? పాడు బ్రతుకు! రోత పుకు

తరం
తరం
తరం! తరం!
సి.హెచ్.జి. గ్రాఫిక్స్ & పబ్లికేషన్స్

కోంది."

"ఏ? నీకేం తక్కువ చెప్పు? కోరిన వెంటనే అన్నీ సమకూర్చే మహారాజులవారున్నారు నీకు కొడవ?" శవంలోని జేతాకుకలా ఆమెలోంచి మరో ఆమె ప్రశ్న.

"పో! పో! ఛీ! ఛీ! నువ్వెప్పుడూ ఇంతే. కోరినవన్నీ యిస్తారా? ఏటిస్తారు? నగలూ గట్టా....తి.డి, గిండి....చీరలు... ఏదీ ఇవ్వనును. ఓ పసుపుతాడు, ఓ తాళి బొట్టు... ఓ నిండు మనసు....?"

రాజుగారెందుకిస్తారు? సేను రాజనర్తకిని. ఆయన రాజశేఖరుడు. పోనీ, ఇంకే పెధవచేతనైనా కట్టించుతారా? రాజుగారు తలచుకుంటే పడైనా....ఛీ! ఛీ! అలా అయితే ఎలా? ఆయనముందు నే నాట్యమాడాలి....అది నా విధి. నా పొందులో ఆయన కరిగిపోవాలి. అది ఆయన హక్కు.

సేను నర్తకిని. వేశ్యను....అందచందాలను, ఒంపుసొంపులను రాజులకు, మారాజులకు అంకితం చెయ్యడానికి పుట్టుకొచ్చిన ప్రിയంవదను"

చిన్నప్పుడు... పద్నాలుగేళ్ళు వయసేమో!....రాజుగారి శయనాగారంలో అలంకరించడానికి చిత్రకారుడు రూపులు దిద్దుతున్న నగ్నసుందరి చిత్రాలూ, వయసులో, సొగసులో జోరుగా మార్పు లొస్తున్న తరుణం.

ఇంటికి రోజూ ఎందరెందరో వస్తూండేవారు. మంత్రులూ, దళవాయిలూ, వ్యాపారులూ....రత్నాల వర్తకులూ, ఉన్నతోద్యోగులూ....

"అమ్మా ఎవరో వీళ్ళంతా? ఎందుకే వస్తున్నారు?"-ప్రియంవద అమాయకపు ప్రశ్న. "కొన్నాళ్ళ పోతే నీకే తెలుస్తుంది" అనేది తల్లి. కానీ వాళ్ళే మన నాథులు....మన పోషకులు- పోషించే కబేరలు....అని చెప్పేది కాదు. రానురాను కూతురే తెలుసుకోగలదని తెలుసామెకు.

"అమ్మా! నా స్నేహితులంతా వాళ్ళ నాన్నల గూర్చి చెప్పుకుంటారే? మరి మా

నాన్నెవరే?" మరి చిన్న వయసులో ప్రియంవద తల్లిని అడిగిన ప్రశ్న.

"సిచ్చి ముండా! మనకు నాన్నలుండరు. దిక్కులేని వాళ్ళకు దేవుడే తండ్రీ. నాట్య కత్తెలయిన కళాకారులకు కళాపోషకులే తండ్రులు తెలుసునా?"

"తెలుసు....తెలుసు...నా కొక్క నాన్నే మిటి? అందరూ నాన్నలే! అందరూ నాధులే!" వద్దే మిచేశ్య పడుచు ప్రాయం. సంగీతం గుర్తువారు సంగీత పాతాలు నేర్పటం, నాట్యచర్యల వారు నాట్య రీతులు బోధించడం వరిపాటే - ఆ రెండు వాళ్ళకు పెట్టుబడులు.

"వీధిలో కోలాహలం ఏమిటి?" గవాక్షం దగ్గరకు వెళ్ళి చూసింది ప్రియంవద. జాజాలు.. భజంత్రీలు....పల్లకి..బోయీలు. పల్లకిలో నవదంపతులు - అర ఆ పెళ్ళి కూతురు మాలిని లాగుండే! అవునవును. మాలినియే! నాచిన్ననాటి స్నేహితురాలు నూలిని-పెత్తై పెళ్ళిపోతోంది. భర్త పెద్ద రత్నాల వర్తకుడు.

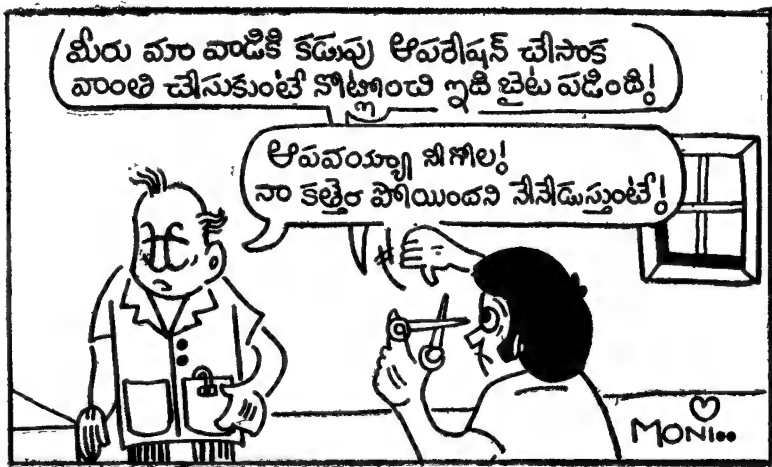
పెళ్ళి.....చిన్ననాటి నెచ్చెలి పెళ్ళి చూసేందుకు మనిషిగా తనకు నిషేధం. పెళ్ళి పందిట్లో తాను ప్రవేశింప కూడదు. పవిత్ర కార్యం మయిల పడిపోతుంది. తను నర్తకి....వేశ్య. వేశ్య కూతురు. వేశ్య మనుమరాలు. వేశ్య ముని మనుమరాలి... వేశ్య...వేశ్య...వేశ్య....తరతరాలుగా...

పెళ్ళి తరువాత పెద్దసభ. అహ్వనితులకు మనోల్లాసం, అహ్లాదం కలిగించడానికి నాట్య ప్రదర్శన. అందుకు సేను కావాలి. సఖికుల్ని రంజించే తేయటానికి నాట్యకత్తె కావాలి. వేశ్యకావాలి. అప్పుడు పెళ్ళి మేల పడిపోదు... ఛీ! ఛీ!

నాకూ ఓ తాళిబొట్టు.....ఓ పసుపు తాడు....నాకూ నా వాడంటూ ఒక భర్త, కొందరు పిల్లలు....నాకూ నాదంటూ ఓ యిల్లా.....ఓ సంసారం!

ఛీ! ఛీ!....నీకెందుకేమిగుడు! మంటి గెడ్డ! నీకెందుకు సంసారం? సంసారం

సోగతం. ఇలా హాయిగా....వ దగులూ, హాథ్యత లేకుండా....నుఖంగా.....అమర భో గా లు , అనుభవిస్తూ .. బ్రతకలేమా?" మళ్ళీ ప్రశ్నించింది తనలోని ఆమె-శవం లోని భేతాభునిలా!

రాజుగారి గాఢాలింగనంలో... కరిగిపో తుంటే...ఎన్నాళ్ళు? ఎంతకాలం? కలకాలం కాదే? భోగం దాని భోగాల? దాని అందం ఉన్నంత వరకే! రాజుగారి మోజు తీరినంతవరకే! తరువాత మరో ప్రేయం వద. మరో పారిజాతం.

మరి నేనో! రాజుగారి నుండి మంత్రి గారికి, మంత్రిగారినుండి సేనాపతి గారికి, ఆయనగారినుండి మరో—గారికి ఆ మరో ....గారి నుండి ద్వారపాలకునికి ఆ తర వాత విధిలోకి....కుక్కలు చింపిన విస్త రిలా....చివరికి కాటిలోనికి....!

రాజనర్తకి నుండి...విధి వేశ్యగా.... ఊరకుక్కగా...

ఆకాశం నుండి....పాతాళాని!.....భీ! భీ! ఏ వ్యవస్థ? ఏమిబ్రతుకు?

వరువుగా బ్రతుకుదామన్న ఆశ.... కానీ తీరదు....నీతిగా ఉండామన్న కోరిక! కానీ తీరదు....ఈ సమాజం ఓ సాలెగూడు.

తప్పించుకోవటం అసాధ్యం.

కరవాలం లాంటి రాజుగారి కరకు చేతులు ...చురకత్తుల్లాంటి మంత్రి గారి కోరిక నిండిన కళ్ళు...బాకల్లాంటి సభికుల కక్కుర్తిచూపులు...బాడాల్లాంటి లోకుల సూటీ పోటీ మాటలు...ఇవన్నీ మారవు పిటినుంచి తప్పించుకోలేను. ఈ వ్యవస్థ మారాలి!

మహారాజులూ ... మంత్రిలూ.... రాజు గారి ఉప పత్నులు... ఉంపుడు కత్తెలు.... నర్తనశాలలూ...ఆస్నీ....అంతాపోవాలి. చచ్చిపోవాలి. గాలిలో కొట్టుకుపోవాలి. ధూళిలో కలిసిపోవాలి అగ్నిలో మండి పోవాలి.

అంతవరకూ.... నాకూ.... నాలాంటి ప్రేయం వదలకు స్వేచ్ఛలేదు. కటకటాల్లే ని బందిఖానాలాగ ఈ అందాల భవనాల నుంచి... పాతాళానికి కొనిపోయే మల్లె పూల పాన్సుల నుంచి....బంగారు వంజరాల నుంచి .. బురద గుంటలనుంచి....కలవస్త వస్థల నుంచి....కుళ్ళు సాంప్రదాయాల నుంచి....విముక్తి లేదు....స్వేచ్ఛలేదు.

మారాలి!మారాలి! ఈ వ్యవస్థ మారాలి. ప్రేయంవద ఆలోచిస్తూనే కాలగర్భంలో

తీసిపోయింది. తీసిపోయేకాలం పరుగులు
తీస్తూనే ఉంది.

o o o

పంకజం ఒక్కట్టి... పంక... ఒక దాసి.
మాయూ... దాసి... దేవదాసి.
దేవాలయంలో.... గోపాబ... గోవిందుని
...గి...గి...దేవాలయంలో ప్రాణం
ఉన్న దేవదాసిని... పంకజం...
ప్రాణం... దేవుని ప్రాణం ఉన్న పూజా
దురు... దేవుని... పంకజం...
వారి... దేవదాసి... పంకజం...

పంకజం... దేవుని... పంకజం...
పంకజం... దేవుని... పంకజం...

పంకజం... దేవుని... పంకజం...
పంకజం... దేవుని... పంకజం...

పంకజం... దేవుని... పంకజం...

పంకజం... దేవుని... పంకజం...
పంకజం... దేవుని... పంకజం...

పంకజం... దేవుని... పంకజం...
పంకజం... దేవుని... పంకజం...

పంకజం... దేవుని... పంకజం...

నాట్యం చేయాలి! తై తక్కలాడాలి.
ఎక్కడ?... గుడిలో... దేవుడిముందు కట్టండి
చూడలేని దేవుడి ముందు.... నిక్కలై న
మన మల ముంద ... శిల్పాలమధ్య... నగ్న
శిల్పాల మధ్య... బాతుతో మలమధ్య...
లక్ష్మీ సరిస్థితి, పార్వతిలు. ఇంద్ర పతి
వ్రతలు... లక్ష్మీ సరిస్థితి...
...గ...గ...గ...గ...గ...గ...
...గ...గ...గ...గ...గ...గ...
...గ...గ...గ...గ...గ...గ...
...గ...గ...గ...గ...గ...గ...

సర్వసిద్ధులు అనుగ్రహించే లక్ష్మీ దేవికి
చీరలు కొనుక్కోడానికి డబ్బులేదా?

సర్వజ్ఞాన శిఖామణి న స్వతీదేవికి చీర
కట్టుకోవాలనే జ్ఞానం లేదా?

సర్వ జగత్తుకు అడిమాత పార్వతి దేవికి
చీర కట్టుకునే ఓపిక లేదా?

చీర కట్టుకోవాలన్న ధ్యానలేదా?
ఉంది! ఉంది!... ఉంది! వాళ్ళందరికీ ఉంది
చీరలు కట్టుకోవాలన్న ఆశ, జ్ఞానం,
ధ్యాన... ఉంది.

కానీ మనుషులు, రాజులు, రసికులు,
కళాపోషకులు-విశ్వ కీర్తనలేదు. దేవతలకు
చీరలు కట్టిపెట్టడం. అందుకే నగ్న శిల్పాల
దేవతలకే డిక్కు లేకపోతే, దేవదాసిలకు
డిక్కువదు? దేవదాసిలంలే పవిత్ర వ్యవ
యంతో దేవుడికి సేవలుచెయ్యాలి... కానీ...
కానీ...

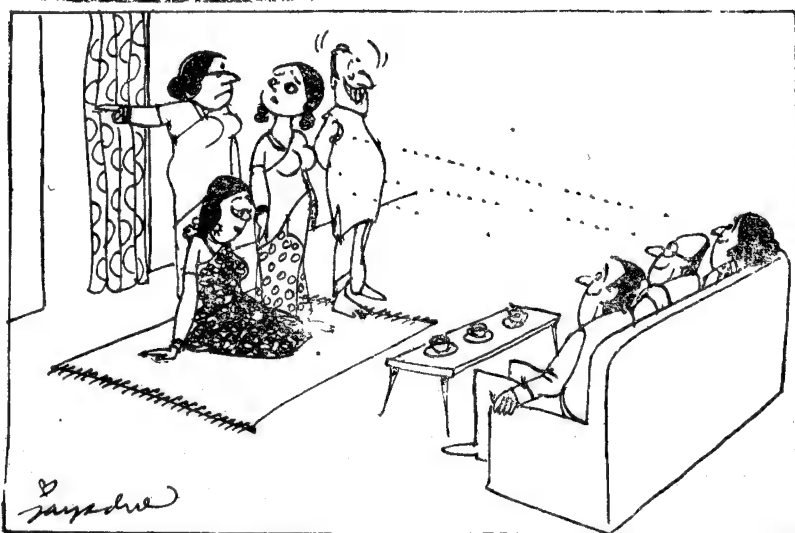
ఓనాడు ఎవరూలేని సమయాన.....
పూజారివారు... పాండురంగని గర్భగుడిలో
నన్ను విగ్రహం వెనుక తీసికొనిపోయి,
బలవంతంగా....

(శ్రీకృష్ణుడు.... గోపాలుడు.... గోవిం
దుడు....

కదలక... మెదలక... నవ్వుతున్నాడు..
నన్ను చూసి నవ్వుతున్నాడు.

లోకం అంతా తగలబడిపోయినా నవ్వు
తాక... అవును... నవ్వుదూ?...

తన పూజారికి కూడా.... తన బుద్ధులే
వచ్చేయని చూస్తూ.... ఆనందిస్తూ.....
నవ్వాడు. తరువాత-అమ్మా! అమ్మా!

ఇలా జరిగిందే అని అమ్మనగ్గరి పడిస్తే...
దేవుడి తరువాత దేవుడంటారు. ప్రకృత
దైవం-వారేం చేసినా మరం ఏమీ అన
కూడదు. మరం దేవదాసీల, వారు
దేవుని దాసులు....వారు చెప్పినట్లు విను
కోవాలి! వారేం చేసినా మరం యిష్ట
పడాలి.

నాడు ఏదో పండుగదినం.... గుడిలో
ఉత్సవం...ఊరిలో సబరం...కో హళం
...రాజుగారి ప్రతినిధి వచ్చారు... నేను
నాట్యం చేశాను స్వామిముందు. రాజు ప్రతి
నిధి ముందు, పూజారిగారు ముందు, ఊరి
జనాలముందు.... బూతు బొమ్మల ముందు
నాట్యం చేశాను.

అనాడు పగలంతా నాట్యంచేసి అలసి,
సోలసి రాత్రంతా రాజు ప్రతినిధుని చేతిలో
నలిగి పడిటి బ్రతుకు? ఏక పొప్పింది.
కానీ ఆయన దగ్గర ఏమైనా...నవ్వుతూ
ఏడ్చాను. ఏమిస్తూ నవ్వాను... కానీ
ఏడ్చుకూ, నవ్వుకూ తేడాకలియని ఆయన
నవ్వుతున్నాననే అనుకున్నాను.

“చూశావా నా స్థితి ఎంత హీనంగా

ఉందో? ఏ మాటూ విన్నావు?

ప్రశ్నించేది ఆమెనా? మరో ఆపేను.

ఆనాటికి మరో ముగ్ధుని. “నవ్వు
చాలా పనికై గా అలోచిస్తున్నావ్. చిలు
వలను మననం ఊహించు కొంటున్నావ్.
అనభవించాల్సిన జీవితం వలెలి పెరి
పిస్తున్నావ్. పూరి గారు డా. సిక్,
భువన లడ. పాశ బోధ చేరి బోయింది.
అంతకన్న.

ఇళ్ళి మెడటి కొస్తున్నావ్. పూజారి
గారు ఎన్నాకు అడుస్తారు. చూశావా? ఆ
వారికన, కోమలనా. విషలిని, సుసన,
వాళ్ళస్థితి చూశావా?

కప్పుకు...కప్పుకు... కప్పు కేసు
న్నారు? కానీ, డమ్మిడి...పూట భోజ
నానికీ ఒక అమ్మాయి ఉన్నాను.

చూశావా? ఇది ఒక బ్రతుకేదా? ఏం?
పూజారిగారి అనుగ్రహం ఉంటే, అనికరం
ఉంటే ఆయన కొంటే నన్ను కట్ట
బెట్టుకూడదా?

అమ్మో! కలటలు! వేళ్ళలు! వాళ్ళు
దేవతలకు, దేవుని దాసులకు దాస్యం

చెయ్యడానికి గానీ - మా న వు ల తో, కా పు రా లు చె య్యు చ్చా? అవ చారం! పూజారి గారి అండ, చాటు ఉంది కాబట్టి సరిపోయింది. కా: పోతే ఊరిలో పెద్ద లెతు ... గ్రామ పెద్ద . కొత్తాయి.... ప్రింతా పెద్దపులుల్లా, తోడేళ్ళుగా మీద పడి పూడేవారు చిన్నప్పట్నుంచి అనుకునే దాన్ని-నాకెందుకు పెళ్ళవదూ? నీ వెందుకు పెళ్ళాడ కూడదూ? నాకెందుకు తండ్రి లేదూ? నాకెందుకు ఇల్లు, సాసారం, పిల్లలూ.... ఉండకూడదూ? అని, నన్నెవరు ఆపరిస్తారు? నన్నెవరు పెళ్ళాడాతారు? మౌ కలాన్ని పర్పిరించి ఎవరు-అని.

ఇవన్నీ నాకు జవాబు దొరకిని ప్రశ్నలు. కాని పెద్దలకవే ప్రశ్నలేని జవాబులు. అందుకే నాకందకుండా దా చేశారు జవాబులను. నన్ను ప్రేమిస్తారు. నన్ను కామిస్తారు. కాని నన్నెవరూ పెళ్ళి చేశారు. ఛీ! ఛీ! ఛీ! పోవాలి పోవాలి! ఈ చేపుళ్లు చేపదాసీలూ...దేవాలయాలు పూజారులూ... ప్రత్యక్ష దైవాలు... నగ్న శిల్పాలు... బూతుబొమ్మలు పోవాలి! ఎగిరి పోవాలి. చచ్చి పోవాలి గాలిలో కొట్టుకు పోవాలి. అన్నిలో మంచి పోవాలి.

పంజం ఆలోచిస్తూనే కాల గర్భంలో కలిసి పోయింది. కరిగి పోయేకాలం- పరుగులు తీస్తూనే ఉంది.

○ ○ ○

పరిమళ నేటి సమాజంలో ఓ స్త్రీ. అందలా సంసారం చేసుకునే స్త్రీకాదు. నలుగురిలా మొగుడితో నీని మాకి వెళ్ళి బాల్కనీలో మొగుడి ప్రక్కన కూర్చుని తానే హీరోయిన్లా ఫీలయే స్త్రీకాదు. డాక్టరు మొగుణ్ణి డబ్బెవేల రూపాయలతో కొనుక్కున్న లిజాపికారి కూతురు కానేకాదు. భర్త స్కూటరు కొనుక్కోటానికి నాలుగువేలు పంపమని-సగటుమనిషి, సాధారణగుమాస్తా అయిన తండ్రికి రాయలేక ఉత్తరాలు రాసే ఆడకూతురు ఆసలే కాదు.

ఆధునిక సమాజపు నిఘంటువు ప్రకారం పరిమళ వేళ్ళ.... కలట.... వతిత.... చెడి పోయిన ఆడది .. సమాజానికి చీడపురుగు.. ప్రగతికి ప్రతిబింబం.

పరిమళ పనుకుంది కానీ నిద్ర రావటం లేదు. మునిసిపాలిటీ కాలనల్లోని దోమల్లాగ, పూర్ణా మార్కెట్లో కంపుకొడ్డున్న చేసలమీద ముసురుతున్న ఈగల్లాగ, ఆమె మనసులో, మెదడులో ఆలోచనలు లేకు తున్నాయి. ఆమె హాయిగా నిద్రపోవటం లేదు సాయంత్రంనుంచీ తెల్లవారుజాము వరకూ "డ్యూటీ" చేసి.

మలై పూవులు... ముసిముసి నవ్వులు.... కనునై గలూ ... పైట రెపరెపలా..... బేరాలూ.... చీకటి గడలూ... దిలే ఆకారాలూ... పంటి గాట్లూ... బూతుకబుర్లూ, సారా కంపులూ.... పోలీసుల బీట్లూ.... విటులూ... బీటు పోలీసుల మామూళ్ళూ, పేరు తెలియని ప్రియులు... పికానో కెయింటింగ్స్ లా కదిలే సీడలూ.... అర్ధరాత్రి రోడ్ల మీద పడిగ పులూ.... సెకెండ్ హోజనాలూ.. పల్లికిలింపులు, సలింపులు... ముళ్ళి విటులు.. పల్లబడ్డ బేరాలు... ఆయాసంతో కేలి పోతూన్న శరీరం—చికాకుగా బరువెక్కుతున్న మనస్సు—!! ఈ రోటీన్ అనంతరం మరి బేరాలేక ఎక్కడో కోడి కూయగా, ఆయాసంతో, అలసటతో, మేనువాల్సి నిద్ర పోవటానికి ప్రయత్నిస్తుంటే-రాని నిద్ర, పిలవని పేరంటంలాగా ఆలోచనలు, మనసంతా ఆలోచనలు...

ఛీ! ఛీ! పం బ్రతుకులు, ఇలా బ్రతికే కన్నా చచ్చినా బాగంబు బ్రతికి పం బావుంటుంది తర్కించి అమెలోని నిరాశా వాది.

“కొందరు పుడ్తూనే చేతిలో దొంగ నోట్లతో పుడ్తారు. మరికేసో పుడ్తూనే వ్యభిచారిణిగా పుట్టలేదే! మంచి మర్యాదా పరుపూ, ప్రజ్ఞా ఉన్న కటుంబంలోనే పుట్టనే-నెలాగి రోజులలో పేదవాడి యిల్లు గాలించితే ముప్పకై నా ఒక్క

లియ్యపు గింజ ఎలా దొరకడో అలాగే....
అటు కది తరాలు-ఇటు వది తరాలు
త్రిప్పి చూచినా మా కుటుంబంలో చెడ్డ
పేంనే మచ్చ దొరకడే!!

శాన, పెద్దయ్యగారి కారు డ్రైవరు.
పెద్దయ్య గారు "పెద్దయ్యగారు" కాబట్టి
పట్నంలో, ట్రాక్లో, పెద్ద మొత్త మీదే
ఆయనకు ఆస్తి పాసులుండేవి. ఆయనకు
ఓ కొడుకు. పేరు జగన్మోహన్.
అమ్మకుడు అయినా ధి. హాస్పిటల్ లో జీవితం.
నన్నెలాగో వదొక్కాను వ. కు చదివి చారు
నాన్న తరువాత నేనే మానేసాను
ఇంట్లో పని చూసుకునే వాళ్ళులే.

వెంటావు ఎక్కడను? వచాడో..
చిన్న దుకాణం తెరిచాడ-మా వీ లో
అందరికీ కలుపు గోలుగా ఉండేవాడు.
వెంటావు మగ వాడు. మా ఇద్దరికీ,
పరిచయం యింది. అది ప్రేమగా మారింది.

ఇంతలో స్పెషిలైట్ అయి చని
పోయాడన్నార్లు ఒంటరి దా నై
పోయాను. ఎన్నాళ్ళ నుంచి కన్నేసి
ఉన్నాడో-అడను చూచి జగన్మోహన్
బాబు నన్ను కాక సాడు.
నా శరీరం మలిసమయిపోయింది నాశిలం
పోయింది. వెంకట్రావుతో చెప్పి జాగ్రు
మన్నాను వెంకట్రావు నవ్వాడు. నవ్వి
దగ్గరకు తీసుకున్నాడు. జరిగిన దానితో
ప్రమేయం లేకుండా నన్ను పెళ్ళాడతా
నన్నాడు పెళ్ళాడా-చట్టానికి కాపురం
మరేసాము. చిలకా గోంకల్లా చిన్న
గదిలో కాపురం. వెంకట్రావు ఏదో పనిచే
స్తూండేవాడు. ఉదయం వెళ్ళి రాత్రికి
వస్తూండేవాడు. ఏం పనిచేస్తున్నాడో నే
నడగలేదు. అసలు ఆ విషయం నేనెప్పుడు
అలోచించలేదు.

ఓ రోజు....వెంకట్రావు ఎక్కడికో వెళ్ళి
చాలా సేపయింది. అంతలో తలుపు తట్టిన
చప్పుడు. వెళ్ళి తలుపుతీశాను. ఎదురుగా

ఓ పశాయి మగాడు. చప్పున లోపలికొచ్చి
తలుపులు మూసేశాడు. నేను వదికి
పోయాను. బలవంతంగా నన్ను..నన్ను....

.. కొట్టాను... తిట్టాను. చివరకు బ్రతిమ
లాడాను వెంకట్రావు.... నా మొగుడు,
వస్తే నిన్ను నరికిపోగులు పెట్టాడన్నాను.

"అడు" అడ! నీ మొగుడే? అడి
తెన్నో పెళ్ళానివి? బో....బో... బోకరో
డికి ఊరిగిద్దరు పెళ్ళాలు. వాళ్ళందరినీ
పట్నం తెన్ను యాపారం చేస్తాడే ఆ వెంక
ట్రావుగాడు. నీతో 'చుకం' కోసం....అడికి
ఇంకా తెన్ను పాయలు, అరికోడి....అరకాయ
దొడ్డి యిచ్చాను అడు... అడు యిప్పుడు
మస్తుగా తాగి....ఎక్కడో తందనా లాడు
తుంటాడు."

"అతని నోటినుండి భరించరాని సారా
కంపు.

సారా తాగిన పులిలా వాడు... పులికి
చిక్కిన లేడిలా నేను వాడి కబంధ
వాస్తాల్లో .... నలిపిపోయాను

అలా .... నేను

జగన్మోహన్ చేతిలో—

వెంకట్రావు చేతిలో....

సారా కంపు గాడి కేతుల్లో ....

తెక్కలేనన్ని చేతుల్లో... నలిగి, నలిగి
కులటగా మారిపోయాను." పరిమళ
గతాన్ని సెమరుపేసుకుంటోంది.

ఆమె... వాళ్ళు చేసిన తుద్ర యజ్ఞా
నికి ... ఓ సమిధ.

ఆమె .... వాళ్ళు పన్నిన దుర్మార్గపు
వ్యూహానికి ఒక పావు.

పావు .... సమిధ....పరిమళ... పతిత....
ఆమె మనసు జోరుగా అలోచిస్తోంది. నీకు
విముక్తి లేదా? నువ్వు తప్పించుకు పారి
పోలేవా? తెదు....లేదు...అసాధ్యం.

ఆమె కళ్ళముందు తనలాంటి పతితలు

అద్దం

నిర్మోహమాటంగా
ఉన్నది ఉన్నట్టుగా
చూపడమే నా నైజం
అది చూసి
భరించలేక
పిచ్చెక్కి
ఎవరై నా నన్ను పగులగాడే
ప్రతి ముక్కులోను
క్రిస్తులా జీవిస్తా
నిప్పులాంటి నా శీలంపై
బురద నీళ్లు జల్లే
ఘరానా పెద్ద మనుషు ఎదల్లో
వజ్రాన్నె వ్రేలాడుతా
కలకత్తా కాశినై
భూనభోంతరాలు
ఏకమయ్యేటట్టు
నాట్యమాడుతా

సి. ఎమ్. మోహన్ రావు

మెదిలారు....

పార్వతి....కనకం .... సుబ్బలక్ష్మి ....
వసంత....

అందరివీ దగాపడ్డ జీవితాలే.

జరిగిపోయినవి జరిగిపోయాయి. భవిష్యత్తును గురించి ఆలోచించు....ఆలోచించు
కాలం కరిగిపోతుంది.....

దూరం చెరిగి పోతుంది.

మేలుకో నేస్తం...మేలుకో....ఎక్కడో
చదివినమాటలు పరిమళ మదిలో మార్మోగు

తున్నాయి. "ఓమిటి మేలుకోవడం? ఎవరిని
వేడుకోవటం? ఎక్కడికి చేరుకోవడం?
ఏమిటి చెయ్యటం? ఎలా బ్రతకటం?

ఛీ! ఛీ! ఏమిటో యీ బ్రతుకులు
ఎక్కడికో దూతంగా పారిపోయి బ్రతుకు
దామంటే....నీడలా వెంటపడి పరిహాసించే
ప్రపంచం .... బ్రతకనివ్వని పోలీసులు ....
బ్రతకనివ్వని పాత ప్రియులు....బ్రతక
నివ్వని కొత్త చూపులు....

ఎక్కడై నా మర్యాదగా బ్రతుకుదా
మంటే కనిపించరే అదరించే నాధులు...
కనికరించే ప్రభువులు....

ఈ వ్యవస్థ మారాలి. వ్యభిచారం
నశించాలి!

వ్యభిచార గృహాలను ఎత్తివేయాలి.
వ్యభిచారులను జైల్లో పెట్టి చెయ్యి దులుపు
కునే చట్టం మారాలి! న్యాయం మారాలి.
వెంకట్రావ్ లూ .... జగన్ మోహన్ లూ ...
బ్రోకర్ హౌస్ లూ .... లాడ్జింగ్ లూ ....
రైడింగ్ లూ వగైరాలు పోవాలి, గాలిలో
ఎగిరిపోవాలి. ధూళిలో కలిసి పోవాలి ....
మంటల్లో మాడి మసై పోవాలి.

ప్రియంవద ఎలుగెత్తి అరచింది. ....
వ్యవస్థ మారాలని. మారింది. రాజులూ
రాజ్యాలూ .... రాజనర్తకిలు .... ప్రియం
వదలు చరిత్ర పుటలలో చెరగని మరకల్లా
శాశ్వతంగా మిగిలిపోయారు.

పంకజం పుట్టింది.

పంకజం ఎలుగెత్తింది .... వ్యవస్థ
మారాలని .... మారింది. పూజారులనూ
దేవదాసీలను .... కాలం దూరంగా విసిరి
వేసింది.

పరిమళ పుట్టింది.

పరిమళ ఎలుగెత్తింది....వ్యవస్థ మారా
లని ... మారొచ్చు ... మారకపోవచ్చు
ఈ సమాజం .... ఈ వ్యభిచార గృహాలు
ఈ వ్యవస్థ .... ఈ వికృత నీడలు ... ఈ
అసహాయులైన వేళలు ... ఈ చేదు
నిజాలు....

గోతమీ ప్రజా వైద్యశాల ఫోన్ : 53737

డాక్టర్ సుంకు బలరామ్

L.A.M. & S. (మదనపల్లి డాక్టర్)

డాక్టర్ జయసూర్యమూర్తి, రామకోటి,

హైదరాబాద్-500 001

మా క్యాంపుల వివరములు

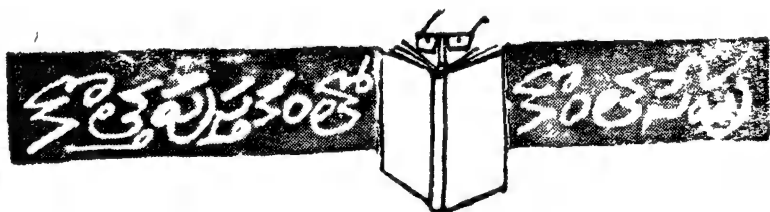
1. 16వ తేదీ ఒంగోలు : గోతమీనర్సింగ్ హోమ్, కాకాబిల్లింగ్స్, పొట్టి శ్రీరాములు విగ్రహంవద్ద ఉ॥ 7-30 నుండి ఉ॥ 9-30
- 1వ తేదీ గుంటూరు : కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆలయములో ఉ॥ 8 గం॥ నుండి మ॥ 2 గం॥
- 1వ తేదీ విజయవాడ : శ్రీ బృందావన్ లాడ్జిలో సా॥ 5 గం॥ నుండి రా॥ 8 గం॥
- 2వ తేదీ గుడివాడ : జిల్లా పరిషత్ బంగళాలో ఉ॥ 8 గం॥ నుండి మ॥ 12 గం॥
- 2వ తేదీ ఏలూరు : శ్రీ ఆంజనేయస్వామి ధర్మశాల మ॥ 1 గం॥ నుండి 2-30 గం॥
- 2వ తేదీ రాజమండ్రి : హోటల్ ఆప్పర సా॥ 8 గం॥ నుండి రా॥ 9 గం॥
- 3వ తేదీ విశాఖపట్నం : హోటల్ సన్ నోరమ ఉ॥ 10 గం॥ నుండి మ॥ 2 గం॥
- 4వ తేదీ విజయవాడ : మయూరాలాడ్జి ఉ॥ 8 గం॥ నుండి మ॥ 12 గం॥
- 10వ తేదీ చిలకలూరిపేట : గంగాధరన్ లాడ్జి మ॥ 1 గం॥ నుండి మ॥ 3 గం॥
- 25వ తేదీ నర్సరావుపేట : శ్రీవివాసాలాడ్జి సా॥ 3 గం॥ నుండి రా॥ 6 గం॥
- 14వ తేదీ అనంతపురం : బృందావన్ లాడ్జి ఉ॥ 8 గం॥ నుండి మ॥ 12 గం॥
- 15వ తేదీ తిరుపతి : హోటల్ విక్రం ఉ॥ 8 గం॥ నుండి మ॥ 12 గం॥
- 15వ తేదీ పరిమనేరు : ఆర్.అండ్ బి ట్రావెలర్స్ బంగళా సా॥ 4 గం॥ నుండి 6 గం॥

N, B, :- ప్రతి నెల తేదీ 1, 2, 3, 4, 10, 14 15, 25.

మినహా మిగతా తేదీలలో డాక్టర్ గారు

హైదరాబాదులో వుంటారు.

అర్నాద్ కథలు

ప్రచురణ :

కాశీపట్నం రామారావు

రామ్ నగర్, విశాఖపట్నం-530021

1/8 క్రాస్ - పేజీలు 118.

వెల రు. 10-00

మొత్తం పన్నెండు కథలున్న సంపుటి యిది. 1972 జ్యోతిలోని అన్యాయం నుంచి 1981 ఆంధ్రజ్యోతి కథల పోటీలో బహుమతి పొందిన “రిజా ప్రయాణం” వరకు ఉన్నాయి. ఏళ్ళు గడుస్తున్న కొద్దీ రచయిత ఎదగాలి. కథనీ, అది ప్రచురించబడిన సంవత్సరాన్ని పరికించి యీ సంపుటిలోని కథల్ని చూస్తే అర్నాద్ రచయితగా ఎదిగారన్నది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. తొలి రోజుల్లోని విషాదం, కుసుమహృదయంలాంటి కథలలో కనిపించే వైయక్తిక ప్రాముఖ్యం, ఆ తర్వాత కథలైన రైలు, ఇచ్చటతైపు చేయబడును, హక్కు లాంటి కథలైన సాంఘిక వరమైన ఉమ్మడి నమస్తల స్థాయికి ఎదిగింది.

ముఖ్యంగా యీ కథలలోని సంఘటనలు, వాతావరణం మెజారిటీ జనానికి పరిచయ మున్నది. అందువల్ల మన చుట్టూ ఉన్న జీవితాన్ని గూర్చిన మంత సమాచారం అందచెయ్యటానికి బాగా ఉపకరించాయి.

జనంలోని మూఢనమ్మకాల గొర్రెదాటు మనస్తత్వాన్ని చూపించే “గొర్రెలు” గ్రామీణ వాతావరణం అధారంగా సాగిన “హక్కు” నగరం వాగరికతలో కలిసిపోతున్న పసి పనివాళ్ళ జీవితాన్ని చూపించిన “గాటీ” పోలీసు అధికార స్థాయిని చిత్రించిన - “ఇచ్చట తైపు చేయబడును”—యీలా యీ సంపుటిలోని కథల్లో వైవిధ్యం వుంది. యీ సంపుటిలో గాటీ, ఇచ్చట తైపు చేయబడును, రిజా ప్రయాణం, హక్కు, గొర్రెలు, రైలు, దేవుడు దయామయుడు సంతృప్తినిచ్చే కథలు. అన్ని రకాలుగా ‘పాతయుగాలు’ యీ సంపుటిలో యిమడని కథ.

ఒక రచయిత కథల్ని సంపుటిగా చదివినప్పుడు అతని యీ కథల్లో యీ గుణాలు కూడా వుంటే బావుణ్ణిపిస్తుంది. ఈ సంపుటికి సంబంధించినంత వరకూ అలా అనిపించిన కొన్ని విషయాలు....

వీషాదం, కుసుమ హృదయం, పాతయుగాలు, దేవుడు దయామయుడు కథలు

కొద్దిగానై నా నిడివి తగ్గితే జావుండునని పించాయి.

చాలా గ్రామాల్లో కూడా అకి వుండేది అధికార బలం; గ్రామాలలోని ఎక్కువ మంది జనానికి తెలియని, అందుబాట్లో లేని యంత్రాంగపు చట్టాలు, వాటి లోసుగుల బలం, వాటి ఆధారంగా కరణాలు చాలా వరకు తెరచాటునే వుండి తొక్యంగా వ్యవహారం నడిపిస్తారు. సాధారణంగా పది మంది ముందూ బలప్రయోగానికి దిగరు. అలాగే హక్కు కథలోని కరణం తాలూకు తెరమరుగు రాజకీయ విధానం చిత్రించి వుంటే జాబ్బుననిపించింది.

గొర్రెలు కథలో సీతమ్మ గురించి రాస్తూ (పేజీ 10, 11) ఆమె పిచ్చిదో జడ్డిదో అయ్యిందా. ఆమె తల్లి ఆమెని దాచి వుండాలి. అంటూ సందిగ్ధంగా చెప్పటం కన్నా నిర్దుష్టంగా చెబితే కథకి మరింత బలం వచ్చి వుండేది అనిపించేది.

ఇక పోతే 'రిజాప్రయాం' గురించి....

పరిస్థితి, వాతావరణం, పాత్రలు, సహజ గుణాను గుణమైన వాటి ప్రవర్తన

నిండుగా వున్న కథ. చాలా చోట్ల చాలా రకాలుగా డబ్బు జీవితాన్ని బంధిస్తోంది.. నిర్దేశిస్తోంది. మానవత్వపు సహజ గుణాన్ని అడిమి పెడుతోంది. ఆ బంధ నాలుగు మనిషిని కాస్తే పేనా కొన్ని సంఘటనల్లోనేనా వెలికి తీసుకొచ్చే శక్తి యింకా జీవితంలో వుందని, తోటివాడి పట్ల అర్హతలో వున్న తృప్తి చాలావాడి కన్నా గొప్పదని తెలియచెప్పిన కథయిది. సమాజంలో వర్గాలున్నాయి, వర్గ స్వభావం వుంది. అలా అని ప్రతి వ్యక్తి వర్గస్వభావానుగుణంగానే అస్తమానం ప్రవర్తించటం జరగదు. మానవ సహజమైన అనురాగ, ఆవేశకావేశాలకి అనుగుణంగా ప్రయోజకపు పరిధిని దాటి ప్రవర్తించే తీరాలు కూడా వుంటాయి. జీవిత సంఘర్షణని, సామరస్యాన్ని కలగలపి చూపించిన కథ 'రిజాప్రయాం'.

ప్రగతి చేస్తున్న కథా రచయితగా అర్నాడ్ ని తెలుసుకోటానికి వుపయోగపడే సంపుటి యిది.

—వి. రాజారామమోహనరావు

మనసులో చోటుచేసుకున్న కొన్ని రూపాలను మరిచిపోలేం! కొన్ని సంఘటనల ప్రభావం అలా ఉంటూనే ఉంటుంది!

జీవితంలో మనం చూసిన వ్యక్తులు, వారితో గడపిన ఊరూరలు, వారు విడిపోయేక మనసులోంచి పోతున్నాయనుకోడం మనసు చేసే మోళి! వారెక్కడికి పోరు-మనతోనే ఉంటారు. ఈ మనసు పోనీ రూపాలలో వెళ్ళినవారి గురించి ఊహించుకుంటూనే ఉంటుంది.

మనం ఇష్టపడ్డ వ్యక్తులని, మన మనసు గడలలో దాచేసి గడయ పెట్టేస్తాం! తీరిక సమయంలో వారిని గడలలోంచి బయటకు తీసి వారితో సభాషణలు జరుపుతాం. వారిని ప్రేమిస్తాం, ద్వేషిస్తాం, నిరోధిస్తాం, లేదా కాముక చర్యలు జరుపుతాం. ఆ వ్యక్తులు శారీరకంగా పోయినా, వారి రూపం మనసులో ఉండి, వారి కాలగమనాన్ని ఆపుతుంది. పదిహేనేళ్ళ క్రితం చూసిన అమ్మాయి ఇంకా అదే రూపంతో, నయనంతో, చేష్టలతో మనసులో ఉండిపోతుంది.

నేనప్పుడు ఇంటర్ చదువుతున్నాను. మేం అద్దెకుంటున్న ఇల్లు ఆరు వాటాలలో ఒక వాటా! చిన్న వరండా, కొట్టు, మధ్య గది, వంటిల్లు, పెరడు... వర్షాకాలంలో విషాద నాయకీలా ఆ ఇల్లు అడేవనిగా వర్షం కన్నీరు కార్చేది! మా ఇంటి కెదురుగా రోడ్డు-నన్నగా, ఇరుక్కగా....

ఆ రోడ్డుకి ఆవతలవేపున్న ఒక ఇంట్లో ఉండేదామే! ఆ ఇంటికి నేనూ, శివుడూ సాంబడూ, అమరలింగం వెళ్ళి కేరమ్స్ ఆడే వాళ్ళం. సాయంత్రం ఐదుకి వెళ్ళి, రాత్రి ఎనిమిది వంకూ ఆడేవాళ్ళం.

ఆమె పేరు చంద్రిక. తల్లితో కలిసి ఉండేది. చంద్రిక వయస్సు పదహారూ, ఇరవై మధ్య ఎంతయినా అయి ఉండొచ్చు. ఆమె తల్లి వయసు నలభైకి యాభైకి మధ్యన ఉండేది.

మేం వెళ్ళగానే, "రండి! రండి!" అని

అహ్వనించేది ముసలావిడ, ప్రేమగా.... అటలో వడేవాళ్ళం.

చంద్రిక చిరుకప్పుతో ముతల్ని పలకరించేది కాని మాతో మాట్లాడేదికాదు.

సాయంత్రం ఐదుకి మేం వెళ్ళేసరికి చంద్రిక అందంగా అలంకరించుకొని వీధిలోకి వెళ్ళేది.

చంద్రిక వేషం చిత్రంగా ఉండేది. కొబ్బరినూనె బాగా పట్టింది వక్కపాపిడిగా దువ్విిన జుత్తు, జిగజిగా మెరుస్తూ ఉండేది, సాపుగా నల్లగా ఉండేది. ఆ జుత్తుకి పాపిడి పిన్నులు రెండు - సీతాకోక చిలక ఆకారంలో, మధ్యని పొళ్ళతో, ఎరుపు, నీలం, ఆకుపచ్చ రంగులతో, జుత్తుని ఒక కుచ్చులా క్రిందకి వదలి రంగు రంగుల రిబ్బనులు కట్టేసి.

ఆమెకి గులాబి రంగు ఎక్కువ ఇష్టం. గులాబీ రంగు చీరలు కట్టేది. ఆ రంగు రిబ్బన్లు జడకి ముడివేసేది. అటువంటి గజాలు వేసుకొనేది.

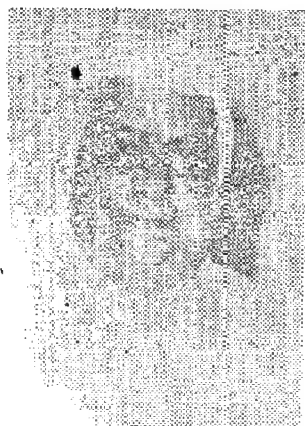
ముఖానికి స్నో పవ్వించి, దానిమీద చెమ్మి పొడరు అద్దుకొనేది. దీపం కాంతితో ముఖం జిగజిగా మెరిసేది. నడుట చీర రంగుకి మేచింగా బొట్టు పెట్టుకొనేది. చీరలు ఆనాడువచ్చే వలచటి నకిలీ సిబ్బంది, పెద్ద పెద్ద పువ్వులు.. రుమాలు మొలదగ్గర దోపుకొనేది.

చంద్రిక పెదవులు ఎప్పుడూ ఎర్రగా ఉండేవి. కాసు రాసిన మితాకిళ్ళి ఎప్పుడూ నముల్తూ ఉండేది.

చంద్రిక నా కళ్ళ తెపుడూ గుండ్రగా బంతిలా కనిపించేది. ముఖం గుండ్రం, ఒళ్ళు గుండ్రం.

"నే వెళ్తున్నానే అమ్మా!" అని కేక వేసి, వయ్యారంగా ఒళ్ళు తిప్పుకుంటూ నడచుకు వెళ్ళిపోయేది. ఎక్కడికి వెళ్ళేదో తెలిసేది కాదు మాకు. ఏ అర్థ రాత్రోకి తిరిగి వచ్చేది.

ఆమె గురించి గుసగుసలు వినిపించినా పట్టించుకొనే వాళ్ళంకాము. మగాళ్ళవరూ

ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ

ముఖ్యమంత్రి శ్రీ టి. అంజయ

పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు-గ్రామస్వరాజ్యం

వల్లెప్రజల భాగో, న్నడికి పంచాయతీరాజ్య సంస్థలు వివిధ కార్యక్రమాల ద్వారా, బాపూజీ, టాగూరు, నెహ్రూ, ప్రకాశం వంటి నాయకులు కలలుగన్న గ్రామరాజ్య స్థాపనకై అంతమై కృషి చేస్తున్నాయి

పంచాయతీ రాజ్ ఆధ్వర్యంలో అభ్యుదయ పథకాలు :

జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి కార్యక్రమం

ఈ కార్యక్రమం క్రింద 1980-81 వరకు సూ,లు విల్లింగులు, అలహీన వర్గాల ఇళ్ళు, రోడ్లు మరియు చిన్నతరహా నీటిపారుదలకు రు. 10-15 కోట్లు వెచ్చించడమైనది. ఈ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో 200 కోట్లు ఈ కార్యక్రమం క్రింద ఖర్చు చేయడానికి గ్రామీణ ఉపాధి కల్పనకు నిర్దేశించడమైనది.

గ్రామాలకు మంచినీటి సరఫరా

గ్రామాలలో మంచినీటి సరఫరా సౌకర్యాలు కల్పించడానికి గత ప్రణాళికలలో రు. 61 కోట్లను ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసింది. 1980-81 లో తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితులు నెలకొన్న 14 జిల్లాలలో 17,717 బోరింగ్ బావులకు త్రవ్వడానికి రు. 22 కోట్లు ఖర్చు చేశారు. 1981-82 సంవత్సరంలో బోరింగ్ బావుల కార్యక్రమం నిమిత్తం రు. 6 కోట్లు, చిన్నపాటి, భారీ పి డబ్బుల వధికాల నిమిత్తం మరో 10 కోట్లు ఖర్చు చేయాలని ప్రకటించారు.

8 జిల్లాలలో వాగర్ సాగర్ ద్వారా మంచినీటి సౌకర్యం కల్పించడానికి పీలుగా రు. 11.5 కోట్ల ఖర్చుతో కూడిన కార్యక్రమాన్ని ముఖారు చేశారు. 1982 మార్చి జఖరునాటికి ఈ పథకం అమలు పూర్తవుతుంది. తద్వారా 171 ప్లానెడ్ బాధిత గ్రామాలకు మంచినీరు సరఫరా చేస్తారు.

గ్రామీణ వైద్య సహాయం

రాష్ట్రముంతటా 420 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు, 156 ఆయుర్వేద చికిత్సాలయాలు, 5 హోమియోపతి చికిత్సాలయాలను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.

మద్యాహ్న భోజన కార్యక్రమం

రాష్ట్రంలో సేవాసంస్థల సహాయంతో అధిక సంఖ్యలో పాఠశాల బాల బాలికలకు ఈ పథకం వర్తింపజేయాలని ప్రతిపాదించారు.

గ్రామాభ్యుదయానికి నూతన పనదులు

అభివృద్ధి శాస్త్రకమాలు నిర్వహించే దుకు వీలుగా 12 కోట్ల రూపాయలు ఇప్పటికే ప్రభుత్వ గ్రామ పంచాయతీలకు కేటాయించింది

పంచాయతీరాజ్య సంస్థల ఎన్నికలు

యావద్భారతావనిలోనే సోలిపారిగా పంచాయతీ రాజ్య సంస్థలలో రిజర్వేషన్లు పదవులకు ప్రజలను సేరుగా ఎన్నుకునే పద్ధతిని సాగరణ ఎన్నిక మార్చిగా ఎన్నికలు జరిపించడం జరిగింది. షెడ్యూలు కులాల వారికి, షెడ్యూలు తెగల వారికి, మహిళలకు రిజర్వేషన్లు 41.45% మేరకు స్పెషల్ పదవులకు, మితి స్థాయిలో షెడ్యూల్డ్ కులాలకు 41, మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలకు, 33, జిల్లా పరిషత్ అధ్యక్ష పదవులకు 31, షెడ్యూలు కులాలకు, 1 షెడ్యూలు తెగకు కేటాయించడమైంది.

వయో పరిమితిని 21 సంవత్సరాల నుండి 18 సంవత్సరాలకు తగ్గించటం ద్వారా 40 నుండి 45 లక్షల యువతీ యువకులకు అవకాశం కలుగుతున్న వినియోగంను కొనే అవకాశం కల్పించడమైంది.

ఏ గ్రీవ నిక్షేపాలు బహుమతి పథకాన్ని ప్రవేశ పెట్టిన ఫలితంగా 6280 గ్రామ పంచాయతీలు, 12 నమితులు, ఏకగ్రీవంగా అధ్యక్షులను ఎన్నుకొన్నాయి. దీనివల్ల బహుమతులకు ప్రభుత్వం 8 కోట్ల 45 లక్షల రూపాయలను ఖర్చు చేస్తున్నది.

ప్రశాంతంగా, క్రమశిక్షణతో నడుపబడిన ఈ ఎన్నికలు ఎంతో హర్షింపదగినవి.

పాలన వ్యవస్థ

పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తుల అధిన లోకి అనేక అభివృద్ధి శాఖలను తేవడం ద్వారా కొత్తగా ఎన్నికైన ఈ సంస్థల కార్యపరిధిని విస్తరింపజేస్తారు. ప్రధాన మంత్రి 70 సూత్రాల కార్యక్రమం, కీ. శ్రీ శ్రీ సంజయ్ గాంధీ 5 సూత్రాల కార్యక్రమాలును పటిష్టంగా అమలు జరపడానికి వీలుగా జిల్లా స్థాయిలో ఈ శాఖలకు ఈ సంస్థల సలహాలు, ఆదేశాలు ఉన్నాయి.

బలహీన వర్గాల ప్రజల ఉన్నత కై సాంఘిక సంక్షేమ పథకాలను అమలు చేయడంలో పంచాయతీ రాజ్య సంస్థలు సహకరిస్తున్న ప్రజా సంక్షేమమే పంచాయతీ రాజ్య సంస్థల పరిత్ర లక్ష్యం. ఆ లక్ష సాధనకు ప్రభుత్వం తన సంపూర్ణ సహకారాన్ని అందిస్తున్నది. పంచాయతీరాజ్య సంస్థలు, ప్రభుత్వం పూర్ణ స్వరాజ్య స్థాపనకై నిరంతరంగా కృషి చేస్తున్నాయి. ప్రజల సహకారం వీటికి కొండుత బలం.

సమాచార, పౌరసంబంధశాఖ వైరెక్టరుచే ప్రకటితము

అఇంటికి ఆమె కోసం రావడం మేం చూడలేదు. అందువల్ల మా సంసారాల మర్యాదకి, విధి సభ్యతకీ భంగం వచ్చేది కాదు. జరిగేదేనో ఎక్కడో జరుగుతోంది..... అక్కడ లేదు కదా? అన్న ఉష్టిపక్షి మనస్తత్వం మా సంసారాలది!

చంద్రికలో నాకు ఏ మార్పు కనిపించేది కాదు. చెక్కు చెదర కుండా ఉండేది.

ఆ విధిలో, విధిలోని ఇళ్ళలో కాపురం ఉంటున్న మనుష్యులలోని భాగంగా ఉండేది. చంద్రికతో మాటాడాలని ఉండేది. కాని జంకు! తక్కువ తనం అనుభవించే వారిని కాని, ఎందువల్లో కాని చంద్రికని చూస్తే నాలో ఏ సంచలన మూరేగేది కాదు. ఆమె నాకు పెద్దక్కలా అగుపడేది. ఆమె మగాళ్ళని అక్కర్లించ గలుగుతోందని విన్నప్పుడు ఆశ్చర్యం వేసేది! ఈమెలో ఏముంది అనిపించేది.

ఆ రోజుల్లో మిలటరీ ప్లాటూ నొకటి వచ్చి ఊరవతల మకాం వేసేరు మాజిల్లో. రోజుల తరబడి చంద్రిక కనిపించేది కాదు. ఆమె గురించి ఎన్నో పుకార్లు పుట్టేయి. సిపాయిల నందరినీ గుత్తకి తీసుకుందనే వారు. రెండు చేతులా డబ్బు ఆర్జిస్తోందన్నారు.

చంద్రిక, శశి అన్న మరో అమ్మాయితో కలిసి తిరిగేది. శశి సన్నగా పొడగ్గా ఉండేది కోలముఖం, సోగ కన్నులు, చిన్న నోరు, నాజూకుగా నడిచేది. ఎప్పుడూ కలల ప్రపంచంలో ఉన్నట్టుండేది.

అప్పుడప్పుడు శశి వచ్చేది, చంద్రికని పిలవడానికి. ఇద్దరూ నవ్వుతూ ఏదో మాట్లాడుకొనేవారు.

మాకు శలవరోజులపుడు కేరమ్ము ఆడుకుందుకి ఉదయమే ఆ ఇంటికి చేరేవాళ్ళూ. వన్నెండు వలకూ ఆడి, భోజనంచేసి షక్లా కూర్చునే వాళ్ళం. చంద్రిక, శశి అప్పుడప్పుడు తామూ ఆడ్డానికి కూర్చునేవారు. అప్పుడు నన్ను తేచిపోమన్నేవారు, నేనంత మంచి అటగాడ్ని కాను కాబట్టి! అటమీద

శ్రద్ధ చూపేవారు కాదు చంద్రిక, శశి— ఓడినా గెలిచినా ఒకటే అన్నట్టు ఆడేవారు. మధ్య మధ్య అందరితో పూచికా లాడేవారు. కాని నేను దూరంగా ఉన్నట్టే ఉండేవాణ్ణి వాళ్ళతో—ప్రత్యేకంగా మాటలాడేందుకు మాటలుండేవి కావు.

నేను బి.ఏలో చేరేక క్వార్టర్ము ఆటలో ఆసక్తి పోయింది. ఇల్లుకూడా మారేం. అందువల్ల చంద్రికనీ, శశినీ చూడటం ఎప్పుడో జరిగేది.

వారిద్దరి గురించి అందరూ చెడ్డగా అనుకోటం వినేవాడ్ని. ఎప్పుడన్నా వాళ్ళు అగుపడ్డప్పుడు వాళ్ళని నిలవేసి, “మీగురించి అందరూ అనుకుంటున్నది నిజమేనా?” అని అడగాలనిపించేది. “నిజంకాదు! వచ్చి అబద్ధం!” అని వారంటారని నా నమ్మకం! అలా వారనేసేక నా మనసు తేలిక పడును కాని అడగలేక పోయేవాడిని-చంద్రికని చూడడం పడ్డప్పుడు ఆమెలో ఏ మార్పు అగుపడేది కాదు! శరీరం ఎప్పటిలానే ఆరోగ్యంగా అగుపడేది.

ఐతే ఈ మిస్టరీ అట్టేకాలం నిలవలేదు.

నా వయసూ పెరిగింది - మనసూ పెరిగింది - మానవ స్వభావం అర్థమవుతూ వచ్చింది. నేను నా మిత్ర బృందంలో తిరిగే వేళల్లో చంద్రికా, శశి విధిలో ఎదురుపడేవారు. నన్ను గుర్తుపట్టేవారు కారు-గుర్తు కట్టినా తెలీనట్టే ఊరకొనే వారు. నా మిత్రులేవో మాటలనేవారు వారి గురించి తక్కువగా, హేళనగా! నాకంతో కష్టమనిపించినా, వారి తరపున వకాల్తా పుచ్చుకుందుకి ధైర్యం లేక ఊరకొనేవాడిని!

చంద్రిక, శశి, కాస్త చీకటి పడతున్న వేళకి వారి ఇళ్ళనించి బయల్దేరేవారు. వెళ్లిగా నడుచుకుంటూ, సడలూ గొండలూదాటి మెయిన్ రోడ్డు ఎక్కేవారు. మనష్యులని గమనిస్తూ నడిచేవారు. సినిమాహాల్స్ దగ్గర తచ్చాడేవారు. తమ అవసరమున్న మనుష్యులు లేక పోతే

ఉల్లపాయలు కే.బి.కి పావలా తగ్గింది
కెరసనాయిలూ. పెంపదారా ఎక్కడ బడితే తిక్కడ
దూకుతుంది. బియ్యం ధర పెరకుతుందా
తిలగాగేవుంది... చూస్తూవుంటే
నాకేదో భయంగావుంది పిన్ని...

బెంచీ టిక్కెట్టు కొనకొని సినీను కి పోయేవారు.

నేనూ నా స్నేహితులూ మొత్తం ఐదు మందిమీ రాత్రి ఫోజనాలయే క చక్కర్లు కొట్టేవాళ్ళం. అప్పటికి నేను బి.ఏ పాఠయి ఒక చిన్న ఉద్యోగం సంపాదించడం జరిగింది. నా మిత్రబృందం మారిపోయింది. అందరూ నా కన్న పెద్ద సంసార సాగరంలో తేలుతున్న వాళ్ళు.

మేం ప్రపంచంలో ఎన్నో సంగతుల గురించి చర్చించేవాళ్ళం. సినీమాలగురించి, సాహిత్యం గురించి, రాజకీయాలగురించి, మా ధోరణులు చిత్రంగా ఉండేవి - మా భావి గురించి. ఎన్నో కలలు కనేవాళ్ళం.

మా అడ్రసు కేరాఫ్ మెయిన్ రోడ్. అలా నడుస్తూ వెళ్ళి వెళ్ళి సినీమాహాలు పక్కనన్న నాయర్ హోటల్ చేరుకునే సరికి రాత్రి తొమ్మిదియేది. అక్కడ రాత్రి పడకొండు వరకూ గడిపే వాళ్ళం.

నాయర్ హోటలు 'వక్కా'ది కాదు. సినీమాహాలు మొదటి గోడమించి గడ్డి

చూరు దించి, అక్కడ సారే మురికి కా వ మీద బల్లి చెక్కలువేసి, నాలుగు అడుగుల వెడల్పు, ఇరవై అడుగుల పొడవూ కలిది. కర్ర బెంచీలు, ఊగే కర్ర చేబిళ్ళు.

నాయర్ అప్పటి కప్పుకు ఇడ్లీలు చేసి ఇచ్చేవు. అవి తిని టీ తాగడానికి ఒక గంట పట్టేది. హోటల్ కు చేరుకున్న అరగంట వరకూ మేం పీమీ ఆర్డర్ ఇచ్చేవాళ్ళం కాము నాయర్ అడిగేవాడు కాదు! మా కబుర్లలో ఓడి కాలాన్నే మరచి పోయే వాళ్ళం. ఆర్డర్ ఇచ్చేక అరగంటకి కాని మాకు కావల్సివని దొరికేవి కావు.

ఓది గంటలకల్లా మొదటి ఆట సినీమా వదిలేసేవారు. సినీమాహాలు మీద నున్న లాడ్ స్పీకర్ లోంచి పాటలు ప్రారంభమయేవి సినీమా వదిలినందుకు సూచనగా.

అప్పుడు చంద్ర, శశి మొదటి ఆట సినీమా నించి బయటపడేవారు. హోటల్ ముందు ఆగేవారు. విద్యుద్దీపం కాంతిలో ప్రాముఖ్యంగా కనిపిద్దామని, వెలుగులో నిలబడేవారు బతుకులు చీకటివై నా

సాయంత్రం ముఖానికి రాసుకున్న పొడరు హాటల్ గడిచిన మూడుగంటల కాలంలో పట్టిన చెమటకి చెరిగిపోయేది. ముఖాబు అలుకుకుపోయిన పాత ఫోటోల్లా ఉండేది.

వాళ్ళని చూడగానే నాయర్ అడిగే వాడు తెలుగులో... “ఏం శశి! చంద్రి! టి ఏనా? ఏమన్నా తింటారా?”

“టీనే! మరేమీవద్దు!” అనేది చంద్రిక.

చంద్రిక నన్ను పోలిక వట్టడం ఏనాడో మానేసింది! నేను వయసులోనే కాక, చదువులోనూ పెద్దవాడినయి, ఉద్యోగస్తుడి నయ్యాక ‘బాబు’ల స్థాయికి చేరుకున్న వాడి నయ్యాననీ, నన్ను పోలిక వట్టడం అమర్చాడనీ, నా పెద్దమనిషి తనానికి భంగం కలిగిస్తుందనీ చంద్రికకి తెలుసు. అలనాడు వాళ్ళ ఇంట కేరమ్స్ ఆడేట పువ్వు ఆమె మాటకోసం, చూపుకోసం, దర్శనకోసం మనసు ఎంత ఉబ్బిళ్ళూర్చేదో, ఆమెతో ఎంత కలుపు గోరుగా మాట్లాడాలని కోరుకొనే వాడినో, ఆ సంగతి నేను ఏనాడో మరచిపోయేను! చంద్రిక ఎదురైతే అందరిముందు ఎక్కడ పలకరించేస్తుందో నన్న భయంతో ముఖం తిప్పుకునేవాడిని ఎదిలో. కాని ఆ ఆవనరం లేక పోయింది. నన్ను చూడనట్టే ప్రవర్తించేది!

నాయర్ హోటల్లో వారి గ్లాసులు వేరేగా ఉండేవి. వాళ్ళకి మాకిచ్చే గ్లాసు లలో టి ఇచ్చేవాడు కాదు.... వాళ్ళకి ఏవన్నా రోగాలుంటే అవి గ్లాసులకి అంటు కుంటాయని నాయరు భయం! ఎందరో వందలమంది రోజూ తాగే గ్లాసులలో మాకు టి ఇస్తాడు ఈ వందలమందికి రోగాలు ఉండవా? పాపం! చంద్రికా, శశి వంటి ఆడవాళ్ళు తాగే గ్లాసులకే రోగాలు అంటుకుంటాయా?

నాయర్ అందించిన టీని చంద్రికా, శశి తాపీగా తాగేవాళ్ళు. వాళ్ళని అప్పుడు పంజీలనగా చూసేవాడిని. వారిలో నాకేమీ ఆకర్షణ అగుపడేది కాదు.

మూళ్ళని ఆకర్షిస్తామని వాళ్ళు చేసే ప్రయత్నం గమనించి జాలివేసేది.

టీ తాగుతున్నారే కాని, వాళ్ళ అందరినీ గమనించేవారు.

ఆ సమయానికి ఆ ఇద్దరూ నాయర్ టి సుకాణం ముందుంటారని అందరికీ తెలుసు! లారీ డ్రయవద్దు, బస్సు డ్రయ వద్దు, క్లీనర్లు వాణ్వెంటు వడేవాళ్ళు! సినిమాహాలు చుట్టుపక్కల ఉన్న నలదుల్లో రాత్రికి లారీలని ఉంచేవారు, తిండి తిని నాటు సారాతాగి ఆడదానికోసం వేటలో పడే వారు.

కొందరయితే చంద్రినీ, శశినీ ముందు నించి సినిమా టిక్కెట్ తో సహా బుక్ చేసుకొనే వారు. వారికి సినిమాకి, టికి డబ్బులు ముందే ఇచ్చేవారు. కొందరు మొదటి ఆట సినిమా అవగానే వీరిని తీసుక పోతే, కొందరు రెండో ఆట సినిమా అయ్యాక పోయేవారు.

మా స్నేహితులలో మాష్టారు నాకన్న ఇరవై ఏళ్ళు పెద్ద. ఆయన్ని ఓసారి అడిగేను “మాష్టారు! నా చిన్ననాటి నించి చంద్రిని చూస్తూ వచ్చేను, ఆప్పుడెలా నాకు కనిపించేదో ఇప్పుడూ అలానే కనిపిస్తోంది. వీళ్ళకి మునుపటి తనం లేదా?”

మాష్టారు లింక పొగాకు చుట్ట ముట్టించి చిరునవ్వునవ్వి, జవాబిచ్చేవారు “వాళ్ళలో మీకు ఏ మార్పు ఎందుకు కనిపించటం లేదంటే వాళ్ళ నెవుడూ కొనే దృష్టితో మీరు చూడలేదు కను! అమ్మనీ, చెల్లినీ, అక్కనీ మనం రోజూ ఇంట్లో చూస్తూ ఉంటాం. వాళ్ళలో ఏ మార్పు మనకి కనిపించదుకదా? చిన్ననాడు మన కళ్ళకి ఎలా అగుపడేవా? ఇప్పుడూ అలాగే కనిపిస్తారు! అది మీ మనస్సుమీద ఆధారపడి ఉంది!”

నాకు ఆ ఊరినించి బదిలీ అయిపోయింది-మరో ఊరు వెళ్ళి పోయేను-వెళ్ళి చేసుకున్నాను-పిల్లల్ని కన్నాను-అందరూ వడ్డట్టే సంసార సాగరంలో వడ్డాను-ఎన్ని

రాజా పూజ చేసేవాడు ఈరాజేందుకొ చెయ్యలేదు:
కొంపబిసి మతం మార్చుకొ తేడ్కుకద నాభక్తుడు!!

కబుర్లు చెప్పినా ఎంత మహనీయుడై నా
చేసేది అంత-రోజు తిండి శివదం, సంగ
మించటం, పిల్లల్నికని పెంచడం, ముసగా
డవటం, చావడం-రాజీయాలు, సుఖాలు,
ఘోటాలు, ఇవన్నీ ఈ కార్యక్రమం కోసమే
ఉన్నాయి-

బద్దేళ్లు గడిచి పోయాయి-

ఆ ఊరు అక్కిన్ పనిమీద వెళ్ళడం వశించి.
వెళ్ళేసు కాని, మునుపటి సంతోషం లేదు
ఆ ఊరుని చూడనే-ఎందుకంటే ప
ఊరిన్నా సన్నిహిత్యం ఆ ఊరిలోని మీ
అవురిని ఒట్టి ఉంటుంది-నా స్నేహితు
లంతా చెట్టుకొకరూ, పుట్టుకొకరూ వెళ్ళి
పోయేరు-మాష్టారు కేన్సర్ వచ్చి చచ్చి
పోయేరు-ఇంకెవరున్నారు కనక?

పాత స్థలాలూ, పాత జ్ఞాపకాలూ
మాత్రం మనసులో పదిలంగా ఉండి
పోతాయి! అందువల్ల ఆ రాత్రి తొమ్మిది
గంటలకి నాయర్ హోటల్ కి టి తాగే
మిషన్ వెళ్ళేను, అక్కడ కూర్చోని నా

మిత్రులతో గడపిన మధుర ఊణాలు గుర్తు
చేసుకుందామని!

ఇడ్లీ చెప్పేను-అంత వరకూ టి చప్ప
రిస్తూ కూర్చున్నాను-

మొదటి అట సినిమా వదిలేరు.

నా కళ్లు చంద్రిక కోసం వెతికేయి!

టి తాగడానికి ఇద్దరు స్త్రీలు వచ్చేరు...
కాని....వాళ్ళు చంద్రికా, శశికారు! కొత్త
వాళ్ళు!

నాయర్ వాళ్ళని అడిగేడు.....“టి
తాగు తారా? ఇడ్లీ కూడానా?”

ఇద్దరిలో సన్నటి మరిషి అంది....“టి
ఇయ్యో! చాలు!”

వారి గురించి వేరేగా ఉంచిన గ్లాసులలో
టి పోసి ఇచ్చేరు నాయరు.

నేను నాయర్ ని అడిగేను, సిగ్గు విడిచి
వెట్టి ...“పం నాయర్! ఇక్కడికి చంద్రిక

అన్న అమ్మాయి వచ్చేది ఇదివరకు!
ఇప్పుడు రావటం లేదా?

నాయర్ నాకేసి ఆశ్చర్యంగా చూసేడు
“అదెప్పటి సంగతి తమరు చెప్తున్నారు
బాబూ? చంద్రి చచ్చిపోయింది! దాని
ఒళ్లు పాడయింది. ఎవరూ చూసే దిక్కు
లేక, ఒక పూరిపాకలో ఊరవతల దిక్కు
మాలిన చావు చచ్చింది! చందాలు పోగు
చేసి శవాన్ని కాల్చేం!”

నా మనస్సుకు అనకోని అఘాతం
తగిలింది!

చంద్రిక చచ్చిపోయిందా? దిక్కు
మాలిన దానిగా చచ్చిపోయిందా!? రోగా
లతో బాధపడి బాధపడి మరణించిందా?!

నా మనస్సుని అంతులేని విచారం
అవహించింది! ఎవరో అతి దగ్గరి, నన్ని
హిత బంధువు, ఆవురాలు మరణించినట్టు
అనిపించింది. కళ్ళంట నీళ్ళు వచ్చేయి!
ఎందు కింతగా అనుభూతి? చంద్రికకూ
నాకూ ఉన్న బాంధవ్యమేమిటి? సంబంధ
మేమిటి?

అలోచిస్తే ఎన్నో కారణాలు కనిపి
స్తాయి..

చంద్రికి నాకు చిరపరిచితురాలైన
వృత్తి! నా చిన్నతనంతో ముడిపడి ఉన్న
రూపం! చిన్ననాటి రోజులంటే ఆ వ్యక్తు
లగుంటే ఎవరికి ప్రేమ ఉండదుకనక?

చంద్రిక ఎన్నో చిత్రమైన అనుభూతు
లను రేపేది నా ఎడలో? జాలి, విచారం,
తోటి మానవుడిమీద ఓర్పు, పైవారి కష్టా
లకి సానుభూతి, బతుకంటే నహనం, బాధ
లంటే ఓర్పు, శాంతం. ఇవన్నీ మనిషి

కుండాని చంద్రిక నాకు చెప్పకుండానే
చెప్పింది! తన బతుకతో ఒక ఉదాహరణ
చూపింది!

డబ్బుకే అయినా, మగాడిలో ఆనం
దాన్ని కలిగించాలన్న ఆమె తపన,
ఎందరో విభిన్న మనస్తత్వంగల పురుషులు
రోజూ ఎదుంయ్యే ఆమె జీవితంలో చిత్రా
రాలనీ, అవమానాలనీ, హింసనీ, మూర్ఖ
త్వాన్ని, కరుకుదనాన్ని ఆ వ్యక్తులనుంచి
స్వీకరిస్తూ, వారిపట్ల నహనం వహించి,
వారికి సంతోషం కలిగించుచూడడం, మనసు
రక్తం కారుస్తున్నా వైకి నవ్వుతూనే
ఉండడం ఆమె ప్రత్యేకత!

నాకు జీవితంలో ఎన్నో సార్లు చిన్న
చిన్న విషయాలకే ఆత్మహత్య చేసుకో
వాలని బుద్ధి పుట్టేది-డబ్బు, హోదా, కీర్తి
ఇవి లేని జీవితం వ్యర్థం అనిపించేది

అటువంటి క్షణాలలో చంద్రిక నా
మనసులోని ఎన్నో గదులలోని ఒక గది
లోంచి తలుపు తీసుకు వచ్చేది-నా ఎదురుగా
చిగ నవ్వుతో నిలిచేది-ఆమె ఏ హోదా
ఆశించింది? ఆమె రోజూ ఒళ్ళు వెలికి పెట్టి
సంపాదించే ఐదు పది రూకలతో ఏ మేడలు
కట్టింది? ఏ కపులు వాటిని గానంచేసేరు?
ఆమె ఎంచువల్ల ఆత్మహత్య చేసుకు చచ్చి
పోలేదు?

“తమ్ముడూ! బతుకు బతకడానికే ఉంది!
బతుకు నూరేళ్లు!” అంటాయామె కళ్లు
అపార్యయతతో నాకేసి చూస్తూ!

చంద్రిక ఎప్పుడూ నా మట్టుకి చచ్చి
పోలేదు! ముసలి దవలేదు! ఆమె మట్టుకు
నా మనసుతో కాలం ఆగింది!

కళా భారతి దళము వ్వాకోత్సవ సందర్భంలో శ్రీ ఎస్. వి. ప్రసాద్
శ్రీ ఎన్. టి. ఆర్ శ్రీ దాసరి

ఇటీవల బోంబే దయింగ్ స్టోరూమ్ ప్రారంభిస్తున్న సటి జయచిత్ర

“చట్టానికి కళ్ళు లేవు”-విరంజీవి

Edited & Published by V. Jayalavathy Raghavaiah, at 1-8-4/1/1
 Chikakdipalli, Hyderabad-20 & Printed by P. Ramakrishna at
 Raghava Printers 1-8-4/1/4 Chikakdipalli Hyderabad-500 020

ఎన్నో పాటలు
సంపాదించి
శ్రీ పాద ప్రకాశనం

చట్టానికి కళ్ళులేవు

కలర్

SRI PADS

నిర్మాత
పంకజేని సత్యనారాయణ

సంకలనం
ఎస్.ఎ. చంద్రశేఖర్

విడియో
నాణ్యత

JYOTI

DEC. '81

కాలిన గాయమా?

కాలితో వెంటన
రాయండి
బర్నాల్

కాలిన గాయాలకు
ప్రత్యేక చికిత్స

20 ఏళ్ల

సాహితీ చరిత్ర

మా జ్యోతి "82 ఫిబ్రవరిలో 20వ సంవత్సరంలోకి అడుగు పెడుతోంది. ఉత్తమ సాహితీ ఆభరణాలు దరించి కదావీడిలో నడుస్తున్నది జ్యోతి. 20వ యేడు సందర్భంగా మేము మీకు అందించే ప్రత్యేక కానుక ప్రత్యేక స కలనం! జ్యోతి ఆరంభ శుంచిత మొదలు ఇ తవరకూ ప్రచురింపబడ్డ మా జ్యోతి 'ఉత్తమ కథా గుచ్ఛాలని' పొందుపడుస్తున్నాము.

మీ ఉన్నత అభిరుచుల మేరకు మా ఉత్తమ సంకలనం! మంచి పేషరు, బైందులతో, నదా మీతో వుండేలా 12 రూ॥లకే వలబై కథల తేనెపట్టు! ఫిబ్రవరి మొదటి తారీఖుకే వెలువడే ఈ సంచిక కాసీత్తై త్వరవదండి.

ఏతె.ట్టు, చందాదారులు, పాఠకులు తమ క్రాఫీ కోసం దీసెంబరు 15వ తారీఖు లోపల ఆర్డరు పంప గోరుతాం.

సంస్థాపకులు

కీ॥ శే॥ వి. వి. రాఘవయ్య

మేనేజింగ్ ఎడిటర్

శ్రీమతి వి. వీలావతి

రాఘవయ్య

సంపుటి 19

డిశంబర్ 1981

సంచిక 11

ఇటీవరను...

ఆరుద్ర వాచాఖానీ	18	ఆరుద్ర
డబ్బు టు ది వనర్ అఫ్ డబ్బు	17	యండామూరి వీరేశ్వరనాథ్
(సీరియల్)		
స్విట్ నీక్ స్పీస్	33	"పావ"
బొడ్డింకలు	42	వసుంధర
కాకులు మిని)	49	బోలా ప్రగడ జనార్థనరావు
అన్నదానం	51	ప్రసన్న కుమార్ స్రాజు
సిల్లి గోరింట	58	నాయని కృష్ణకుమారి
ఎముకలు	64	అల్లం రాజయ్య
సౌభాగ్యలత (సీరియల్)	79	కౌసల్యదేవి రామశాస్త్రి
ఆపరేషన్ కిన్	90	డి. జి. రామారావు
ముట్టడి	9	ఎమ్ పార్థసారథి
ఈ మాసం మీ కోసం	102	నగ్నముని
తరం తరం నిరంతరం	107	సి హెచ్. జె. సత్యానంద కుమార్
కొత్త పుస్తకంతో కొంత సేపు	113	వి రాజారామ మోహన్ రావు
కాలం ఆగింది	118	మంథా వెంకట రమణరావు

ఈనెల అనుబంధాలు...

దారిలేని శారద (నవల)

ప్రకాశ రవిశ కర్

'గదికి తాళం' (నాటిక)

'మౌనం'

ముఖచిత్రం : సాయిచంద్ : వెనుక : ప్రథ

జ్యోతి, పి. వి. నెం 1824, హైదరాబాద్-20

కృష్ణంరిజిస్ట్రమల్చిందు

తెదొక్కపూ మూతిన

గువ్వలజంట

అనుభవము

దర్శకత్వం: పి.కె.రావు

శాసన విస్తరణకమిషన్

Abstract

రాష్ట్ర రజతోత్సవాలు

పండగవచ్చి నల్లధనం వారికి, చిన్న పిల్లలకి సరదానిచ్చి
మధ్యతరగతి వారికి చిరు దుఃఖాన్నిచ్చింది. వివిధ
రాష్ట్రాలలో వివిధ నాయకులు బాహుళంగా సరదాగా కాల
క్షేపం ప్రజల డబ్బుతో చేయడం— దాంతో ఆర్థిక,
సామాజిక, రాజకీయ పరిస్థితులు తారు మారవడం,
సంక్షోభం కలగడం జరిగింది— ఇదంతా చూస్తూనే
వున్నాం ... ఇప్పుడొచ్చాయి మన రాష్ట్రానికి రజతోత్సవపు
పండగలు—నయాగరా జలపాతంలా రాష్ట్రం డబ్బుని ధార
పట్టి అక్కడికి పండగల్లో లోపం లేకండానే జాగ్రత్తగా
జరుపుతోంది.... ఎటొచ్చి దుబారా చెయ్యకండా డబ్బు
జాగ్రత్త చేసుకోడం విషయంలో ప్రజలు మాత్రం జాగ్ర
త్తగా వుంటే చాలు ... చాలు :

ప్రజల కమ్మటి నిద్రలో భవనాలేకాదు ఆర్థిక
రాజకీయ, సామాజిక వ్యవస్థే బీటలు వారకుడా వుంటే
చాలు .... చాలు -

కథల పోటీల వివరాలు లోపల పేజీలలో
చూడండి . ....

డా. వసువసుధకుమారి

జ్యోతి సంపాదకులకు,

జ్యోతి దీపావళి సంచికలో వాసిరెడ్డి సీతాదేవిగారి "గాలిఃధ" చదివాను. మా మూలు రచయిత (తు) లందరూ పీరేంద్ర నాథ్ ని చూసి ఈర్ష్యపడితే అర్థమైంది గానీ ఒక సాహిత్య అకాడమీ ఒహుమతి గ్రహీత అదేమైంది రచయిత మీద వ్యక్తి గతంగా విరుచుకు పడటం బాగాలేదు. రచయితను త్రాగుబోతుగా రోడ్డు ప్రక్కన పడిపోయే వాడిగా చిత్రీకరించారు.

కొవ్వలి, జంపనల రచనలు కలకాలం చరిత్రలో నిలవ లేదన్నారు. గంజాయి వనం (తులసి దళం) అటువంటి కోవకు చెందిన దన్నారు. మరి అటువంటివ్వుకు ఈమె కెందుకు కింత బాధ?

తెలుగు సాహిత్యాన్ని తుద్ర సాహిత్యపు పరిధి నుండి బయటకు తీసుకు రావడం కోసం ఈమె మరొక మట్టిమనిషి వంటి నవల వ్రాయుచు గదా!

మాన పక్షికల వాళ్ళు, వార పక్షికల వాళ్ళు, ఈ రచయిత ముందు క్యూలో నిలబడితూన్నారట. కాబోరా వీరేంద్ర నాథ్ వ్రాయటం లేదు కనుక ప్రస్తుతం జ్యోతి ఒక్కటే ఆయన సీరియల్ ప్రచురిస్తున్నది. ఈ కథ ప్రచురించింది కూడా జ్యోతి కాబట్టి సీతాదేవి గారి అభిప్రాయంతో జ్యోతి పక్షివస్తున్నదన్న మాట!

ఒక నవల యొక్క సాహితీ ప్రయోజనాన్ని చర్చించే హక్కు సీతాదేవి గారికే

ఎప్పుడూ వుంది కానీ, రచయిత డబ్బు కోసం వ్రాస్తున్నాడా? వగైరా, వగైరా Saterical గా ప్రశ్నలడిగే హక్కు ఆమెకు లేదు.

సీతాదేవి వంటి రచయిత్రి సాటి రచయితల మీద దుష్ప్రేమి బోయడం వంటి రచనలు మానేసి, సామాజిక ప్రయోజనం ఉండే రచనలు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

రా మ కృష్ణ
హైదరాబాదు.

కమలహాసన్ ముఖ్యత్రంతో వెలువడిన నవంబరు "జ్యోతి" సౌత్ చాలా బాగుంది.

నవలాను బంధంలో వెలువడిన మలి వెలుగు నవలలో సీత మామూలు స్త్రీ, తర తరాల బానిసత్వం, భారతీయ సంస్కృతి ఆమె నర నరాల్లో జీర్ణించుకొని ఉంది. కాబట్టే తన మాంగల్య రక్షణ కోసం, తనను నమ్మిన మురళిని జైలుకు పంపించటానికి కూడా ఆమె వెనకాడలేదు. జీవిత సంగ్రామాన్ని మలి వెలుగుగా మలచిన రచయిత "కరుణారణ" గారికి అభినందనలు. "కుట్ర" కథ కూడా బాగుంది. రచయిత కుప్పిరెడ్డి.. గారు చక్కగా మలచారు, మీరు మా అభినందనలు.

కోలవెంటి దుర్గాప్రసాదు.
గొల్లపల్లి

సన్సిల్క్ శిరజ్జాలు.

ఇక మీ భుజాలపై సూర్యకిరణాల నిగనిగలు,
వట్టుపోగుల సోయగాలు.

సన్సిల్క్*

బ్యూటీ పాంపు

వట్టులాంటి మెత్తని, నిగనిగలాడే కురులక్ష్మి
అతివల సౌందర్య సాధనాలలో అతిముఖ్యమైంది.

హిందుస్తాన్ లిమిటెడ్ లిమిటెడ్ లిమిటెడ్ లిమిటెడ్ లిమిటెడ్

HTD HLL 6

నవంబరు నెల జ్యోతిలో “స్విట్ స్కీస్ స్టోన్” నరసింహంగారి కథలాగే జీవితంలో మరిచిపోలేని సంఘటనలు స్విట్ స్కీస్ స్టోన్ వయస్సులోనే జరుగుతాయి-అందుకే స్విట్ స్కీస్ స్టోన్ కి అంత ప్రాముఖ్యతగా అందరి జీవితాల్లో పరిగణించవచ్చు. బంగారుబొమ్మ భావమూర్తి నవ్యాడు, అవస్థ కథలుచాలా బాగున్నాయి, కాట్టాన్స్ అన్నీ చక్కని పాస్టాన్ని అందించాయి - ప్రచురిస్తున్న చిన్న చిన్న కవితలు భావ గర్భితంగా ఉన్నాయి. సౌభాగ్యలత, డబ్బు సీరియల్ రెండూవై విధ్యం గల చక్కని నవలలు. చాలా ఆసక్తి కరంగా ముందుకు సాగుతున్నాయి.

వై. హేమ సుందర్ రావు, ప్రియ
సికింద్రా బాద్.

“ఈ మాసం మీ కోసం” ఖిర్మీ కలలో అక్టోబరు సంచికలో మేము ప్రచురించిన “అప్పుపంక్తుర్ వైద్యవిధానం” చదివిన అనేక మంది “డాక్టర్ మిత్రా” గారి చిరునామా కోరుతున్నారు.

వారి చిరునామా :

డా. గురుకుల మిత్ర

3-5-98,

హిమాయత్ నగర్,

హైదరాబాద్-29.

The Federation of Garment Manufacturers Co-operative Societies Ltd,

H. No. 3-4-355, Lingampalli, Hyderabad-27.

Phone No. 64983

1. EXPORTERS OF COTTON & LEATHER GARMENTS TO FOREIGN COUNTRIES.
2. SUPPLIERS TO GOVERNMENT DEPARTMENTS :
  - i) Dresses, Uniforms etc., to all age groups of all Hostels run by Social Welfare, Tribal Welfare and Backward Classes Welfare Departments of Andhra Pradesh.
  - ii) Suppliers of Dresses to Ready-made Garments Dealers with Latest Designs.

శ్రీ సారథీ స్టూడియోస్

రోజు కల్యాణం

మల్లెమ్మ కలం

చలనచిత్రం

పద్మిని జి. పునాదురై, వి. శశివర్మ
మున్నగునెందఱులు ఆనందాని అలా అట్టి కే వి మూడేదన

నవయుగ

VEEKAY -

సచిత్ర మాసపత్రిక

భాగ్యలక్ష్మి

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ లోటరీ

సంయుక్తంగా నిర్వహిస్తున్న

సంక్రాంతి కథల పోటీ

మొట్టమొదటి సారిగా తెలుగు ప్రతిభా ప్రపంచంలో

అత్యంత ఆకర్షణీయమైన పోటీ

ఈ సంక్రాంతి కథల పోటీ బహుమతి

మొత్తం రూ. 7500/-

మా బహుమతుల వివరాలు

ప్రథమ బహుమతి :	రూ. 2,000
ద్వితీయ బహుమతి :	రూ. 1,500
తృతీయ బహుమతి :	రూ. 1,000
పది కన్సోలేషన్ బహుమతులు :	రూ. 300 చొ॥

మీ రచనలకోసం మేం ఎదురుచూసే ఆఖరుతేది డిసెంబరు 20

ఇక మీరు ఖచ్చితంగా పాటి చాల్చిన నిబంధనలు

1. కవరుపై, రచనపై "జ్యోతి-భాగ్యలక్ష్మి ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ లాటరీస్ కథల పోటీ" అని రాయాలి.
2. '2 అరటావుల' మించకుండా ఒక ప్రక్కనే రాయాలి.
3. రిజిస్టర్ పోస్టులో వచ్చిన రచనలకే మేము బాధ్యులం.
4. పోటీ తుది నిర్ణయం సంపాదకాలదే.
ఏ విషయమై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఉరవబడవు.
5. స్వంత చిరునామాతో స్టాంపులు జతపర్చిన కవర్లు రచనలతో పంపాలి.
6. రచనలో కవల కలం కేర్లు ఉపయోగించినా అసలు పేరు విధిగా రాయాలి.
రచన మీద కాక ఎడింగు కాగితంపై పేరు, చిరునామా రాయాలి.
7. బహుమతి కంగీరవ బడని కథలు మా సాధారణ సంచికలలో ప్రచురించే హక్కు వుంది మాకు.
8. రచనలు చేరవలసిన ఆఖరు తేది డిసెంబరు 20 తారీకు.
9. ఇది వృత్తిం లాటరీలకు సంబంధించినదిగా వుండ నవసరంలేదు.
10. పోటీకి జ్యోతి మాసపత్రిక, ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ లాటరీస్ కార్పొరేషన్ లో పనిచేయు వారి రచనలు పరిశీలించ బడవు.

[వాడ్డుకు చేరిన బల్లకట్టు....

మాధవ పెద్ది గోఖలే మనకున్న బహు కొద్దిమంది మంచి రచయితలలో ఒకరు, మనకున్న చక్కని చిత్రకారులలో ఒకరు, మన కొద్దిమంది మంచి సినిమా కళాకర్షకుల్లో ఒకరు అలాటి "మా గోఖలే" వెళ్ళిపోయారు

భావ విశ్వం, ఊహలోకంలాటి రంగుల కథలు తెలుగు దేశంలో రంగులారిక ముందే గోఖలేగారి కథలొచ్చాయి. నొచ్చి తెలుగు గ్రామీణ వాతావరణం.... అక్కడి మనుష్యుల్లోని "పాలిటిక్స్"ల బూచిని బయట పెట్టాయి - వివిధ పత్రికలలో ఆయన రాసిన కథలు కొన్ని గుజరాతీ, హిందీ, కన్నడ భాషల్లోకి తర్జుమా అయ్యాయి

ప్రమోద్ కుమార్ చటర్జీ, డేవిడ్ ప్రసాద్ రాయ్ వాదరివంటి హేమా హేమీల దగ్గర నేర్చిన చిత్రకళ ఆయనది ... ఆయన రచించిన చక్కని రంగుల చిత్రాలని

కొన్ని "భారతి" వారు ప్రచురించారు తమ సంచికలలో

ఈ మధ్య సంవత్సరాలలో ఆయన రచనలని తెలుగువారికి మళ్ళీ చూపే అవకాశం మాకు కలిగింది - పోయిన సంవత్సరం దీపావళి సంచికలో "అపూర్వ సందర్భాలు" అన్న కథనీ, తరువాత "పుణ్యాత్మకైన పాప మృత్యువు" నీ ప్రచురించాము.... ఈ సంవత్సరం దీపావళి సంచికకి కథ రాయవలసిందని కోడతూ - రాశాము - ఆయన కన్ను మూశారని విని విచారించాము - ఆయన కథ మాకు ఇక చేరదను కున్నాము.... కానీ ఆయన కథ రాయటమూ జరిగింది - చారి కుటుంబ సభ్యులు తరువాత దానిని మాకు పంపటమూ జరిగింది. అలా వారి కథ ప్రచురించే అవకాశం కలిగింది.

"బల్లకట్టు పాపయ్య"ను ఆంధ్రసాహితీ తీరంలో విడిచిన బల్లకట్టు వెళ్ళిపోయింది..."

రెక్సోనా మీ చర్మాన్ని సుందరీకరిస్తుంది...

మృదువుగా మెరిసేలా ఉంచుతుంది

రెక్సోనాలో ఉంది సహజసిద్ధమైన
నాలుగు నూనెల సమ్మేళనం—
హపుషా (దేవదారు జాతి), నరళం, రెక్సోనాతో స్నానం
చెయ్యండి—అది మీ చర్మాన్ని మృదువుగా
మెరిసేలా ఉంచుతుంది,
మీరెంతో ఇష్టపడే
పరిమళాన్ని చర్మంపై ఇి
విలిపి గుఱాళించజేసే
రెక్సోనా మీ చర్మ
సందర్భా కోసం
సహజమైన పొడవని.

రెక్సోనా మీ చర్మ సౌందర్యం కోసం

కొండుస్థాప్ లివర్ వారి విశిష్ట ఉత్పత్తి

విశాఖ-మద్రాస్-బెంగళూరు

ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ

ముఖ్యమంత్రి శ్రీ బి. అంజయ్య

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఇతోధికంగా విద్యా సౌకర్యాలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత గత 25 సంవత్సరాల కాలంలో అత్యధిక సంఖ్యక ప్రజలకు విస్తృత స్థాయిలో విద్యా సౌకర్యాలు కల్పించడంలో మన రాష్ట్రం అగ్రగామిగా ఉంది

✽ ఉన్నత విద్య :

1956-1957 సంవత్సరంతో మన రాష్ట్రంలో 57 డిగ్రీ కళాశాలలతో కేవలం మూడు విశ్వ విద్యాలయాలు మాత్రమే వుండగా, 1981-82 లో 277 డిగ్రీ కళాశాలలతో 8 విశ్వ విద్యాలయాలు 2 వృత్తివరమైన విశ్వ విద్యాలయాలు వని చేస్తున్నాయి. 1969-70 సం.లో కేవలం 8 జూనియర్

కళాశాలలు మాత్రమే ఉండగా, ఈనాడు 577 జూనియర్ కళాశాలలు ఉన్నాయి. కళాశాలలో ప్రవేశాల సంఖ్య అమోఘంగా పెరిగి 350 లక్షలకు చేరుకుంది, ఉపాధ్యాయుల అమోఘమైన స్థేవలకు గుర్తింపుగా విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల ఉద్యోగవలకు రాష్ట్ర బహుమతులను ప్రవేశ పెట్టిన ప్రపథమ రాష్ట్రం మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

✱ వయోజన విద్య :

రాష్ట్రంలో యిప్పుడు 23 వయోజన విద్యా ప్రాజెక్టులు పనిచేస్తున్నాయి. ప్రతి ప్రాజెక్టు క్రింద 300 వయోజన కే ద్రాలు ప్రతి కేంద్రం లో 30 మంది అభ్యర్థులు ఉన్నారు.

✱ పాఠశాల విద్య :

ప్రాథమిక విద్యారంగంలో గమనార్హమైన అభివృద్ధి సాధించారు 1956లో 2,54 లక్షల మంది విద్యార్థులతో 29,876 పాఠశాలలు వుండగా, ఈనాడు 51.13 లక్షల మంది విద్యార్థులతో 39,955 పాఠశాలలు పనిచేస్తున్నాయి. అదే విధంగా ఉన్నత పాఠశాలల సంఖ్య 733 నుంచి 1979-80లో 3599 కి పెరిగాయి.

✱ సాంకేతిక విద్య :

1956-57 లో కేవలం మూడు పాలిటెక్నిక్ వ స్థలు మాత్రమే ఉండగా ఇప్పుడు 6 పహా పాలిటెక్నిక్లతో పాటు 35 పాలిటెక్నిక్లు పని చేస్తున్నాయి. దానికి తోడు 15 ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలు పని చేయడం గాని అనుమతించ బడడం గాని జరుగుతున్నది.

అన్ని వర్గాల ప్రజలకు విద్యా సౌకర్యాలు కల్పించాలనే రాజ్యాంగ పరమైన బాధ్యతను ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం యీ విధంగా నిర్వహించ గా గింది,

డైరెక్టరు, సమాచార, పౌరసంబంధ శాఖ, హైదరాబాదు.

ఆరువు బిత్తి

సానక మహాశనులారా ! ఈ మిథ్య మా పచ్చిలో మత్తు తుప్పలు
కోకల్లలుగా కరిపిస్తున్నాయి, ఆ వుత్త తప్పలు మేము వాంఛించని
జ్ఞా రాక్షసాలు ఇవి కావాలని పడనము చేస్తున్నవి.

కృపితో నాస్తి దౌర్భాగ్యం

ఆశ లావు పీక సున్నం

కొంతమంది ఉద్యోగులు ఒకే లంచంలో తినే మిత్రులు.

పడగళ్ళ వాన పిల్లలకు చూర్ల టుకువు

దొంగ భక్తులు కామనామ స్మరణ చేస్తారు

అట్లు

బ్రూట్ లేబర్

యందును
విరేచనం

సరియే

ఉష్ణ

(అయిదు సంవత్సరాల్లో యాభై లక్షలు సంపాదించి రామోహనరావు కూతుర్ని పెళ్ళి చేసుకుంటానని గాంధీ పంచెకట్టాడు. ఒక ముసలి బిచ్చకత్తె వదిలై సలు పెట్టుబడి పెట్టుంది. అయిదుపేలు సంపాదించేక, ఆమె వాటా ఆమెకి ఇచ్చి వదిలించేసుకోవాలనుకుంటాడు గాంధీ-స్నేహితురాలు లక్ష్మి తి: తుంది)

ఇక చదవండి

ఆమె టురిస్టికి పడుకోగానే గదిలో నిశ్శబ్దం ఆవరించింది. అందలోంచి బైట వర్షపు చినుకుల శబ్దం మొదలై క్రమంగా ఎక్కువైంది.

బైట హోరుగా లి. గుండెల్లో అలజడి. చాలాసేపు అలానే కూర్చోని, వెలితి భరించలేక బైటకొచ్చేడు. చూడలోంచి ధారగా కారుతున్న వర్షపునీళ్ళని కన్నార్పకుండా చూసేడు. జల్లు మొహంమీదకు కొడ్తోంది. అయినా కదలేడు. రోడ్డు మీదనుంచి నీరు పాయ ట్టి వల్లంతోకి పారుతుంది.

బిచ్చగత్తె! డబ్బులు లాభంతోనహా తిరిగి ఇచ్చేయటంలో తనతో నిజాయితీగా ప్రవర్తిస్తున్నాననుకున్నాడు. కానీ అట్నుంచి ఆలోచిస్తే లక్ష్మి వాదనే కరెక్టునిపిస్తుంది. దాదాపు గంట గడిచింది సమయం ఎంతయిందో తెలీదు.

అతడోనిర్ణయాలనికవచ్చాడు. ఆ నిర్ణయాలనిక రాగానే మనసంతా తేలికయినట్టు అనిపించింది. లోపలికి నడిచేడు. లక్ష్మి వత్తిల్లి నిద్రపోతూంది. మనక వెల్తురు నీడ చెంప మీద జీరాడుతూంది మోకాళ్ళమీద ఆమె పక్కగా కూర్చోని, కంపిస్తున్న గొంతుతో "లక్ష్మి" అన్నాడు ఆమె కళ్ళు విప్పింది "నేనూ.... నేనూ... ఐ యామ్ సారి" అని ఏదో చెప్పబోయి, మాటరాక తడబడి, "మన.... అదీ.... నేను... మన పార్టనర్ నీ మన తోనే వుంచుకుంటే-అంటే-ఐ మీన్..." అన్నాడు. అతను చెప్పదల్చుకున్నది ఆమెకి అర్థమయింది. నిద్రకళ్ళతో నవ్వి- స్నేహపురస్కరంగా నవ్వి అతడి చెయ్యి మీద చెయ్యి వేస్తూ "తప్పకుండా మనతోనే వుంచుకుందాం. రేపే తీసుకురా" అన్నది.

ఆ శరువాత అతడు నిశ్చింతగా నిద్రపోయేడు.

ఆరయింది.

సూర్యుడు మేఘాల మధ్యనుంచి కొద్దిగా తెరిపిచేసుకుంటూ పైకి వస్తున్నాడు. రాత్రి తాలూకు వర్షం సీక్కు ఇంకా ప్రవహిస్తూనే వున్నాయి. దేవాలయం ముందుకి ఒకరొక్కరే బిచ్చగాళ్ళు చేరుకుంటున్నారు. ప్రభాత సమయపు వతుల కిలకిలారవం లేత సూర్య కిరణాలకి తోడై ప్రవహించాన్ని తేటలానికీ సాయపడోంది.

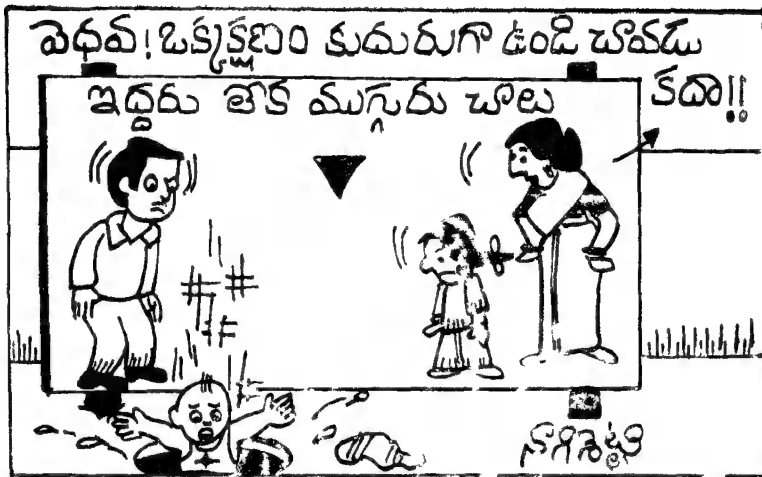
గాంధీ మట్ల మొదట్లో నిలబడి వున్నాడు. అక్కడికి వచ్చి చేరుతున్నవానిని పరిశీలిస్తున్నాడు. బిచ్చకత్తె రాలేదు.

అరున్నరయింది.

భక్తులు వస్తున్నారు. రద్దీ ఎక్కువైంది. సూర్యుడు బాగా పైకి వచ్చేసేడు. ఏడున్నరయింది.

గాంధీ కొద్దిగా కంగారు పడ్డాడు. గుడి మెల్లెక్కుతూ ప్రతీమెట్టు మీద చూసేడు. లేడు. గుడి వెనుకా, కోనేరు పక్క నిద్ర గన్నేర్లు చెట్టు వెనుకా చూసేడు. లేడు.

తోటి బిచ్చగాళ్ళని అడిగాడు. తెలీదన్నాడు. పోలికలన్నీ విని, ఒక ముసలివగ్గు మాత్రం "రాత్రిళ్ళు ఆ అవ్వ సతం పక్కనున్న రావిచెట్టు పక్కన పడుకుంటుందని"

చెప్పాడు.

వడివడిగా గాంధీ అక్కడికి వెళ్ళాడు. ఎక్కువ సేపు వెతక నవసరంలేకపోయింది. రావిచెట్టు క్రింద మున్నిపాలిటీ బండివుంది. శశాన్ని బండిలో పెట్టటానికి నలుగురు పాకీ వాళ్ళు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అవ్వ శరీరం చెట్టు మొదట్లో నిశ్చలంగా వడివుంది.

అతడు స్థానవయ్యాడు.

రాత్రి తాలూకు వర్షపు చినుకుల బాణాలు ఆవృద్ధురాలిని ఎంత బాధపెట్టినాయో ఆ శుష్క శరీరాన్ని ఆ చలి రాత్రి ఎంతలా వణికించిందో .... ప్రాణం కొట్టుకొని కొట్టుకొని పోయినట్టుంది. శరీరం చలి కట్టిలా మారింది. అయినా ఆమె ఇంకా అతడి ముందు నిలబడి మాట్లాడుతున్నట్లే వుంది.

"....రెండ్రోజుల్నుంచీ నువ్వేమీ తినలేదని తెలుస్తానేవుంది బాబూ. ఆ మెట్ట మీద ఎంతసేపు కూసున్నా పావలారాల్లేదు. దరమ పెబువులే కరువయ్యారు ఈరోజుల్లో, ఈ పది పైసలు డీసీకి బాబూ. ఏదైనా దిను. ఏం దినకపోతే శోషాస్తతి. ఏరు శనగ వప్పేనా దిను కొద్దిగా...."

ఒకమాట-ఒక స్వర్ణ-న్నేహ పురస్కరంగా ఒక సానుభూతి-మనిషికి మనిషికి మధ్య ప్రేమా, ఆప్యాయతా-కంటినిండా చిప్పిల్లిన నీళ్ళూ-మనసునిండా నంతప్రతి.... విపాదానికి అనందానికి తేడా లేకపోవటం-ఇంతకన్నా ఏంకావాటి జీవితానికి? ....డబ్బు, పదవి, రికమెండేషన్లు, మెటరియలిస్టిక్ దృక్పథం-రోజువారీ జీవితం-మనిషికి మనిషికి మధ్య వుండే బంధంతో పోల్చుకుంటే ఇవి ఏపాటివి?

మున్నిపాలిటీవాళ్ళు శశాన్ని ఎత్తుతున్నారు.

అతడు వారి గగ్గరగా వెళ్ళి "ఈ శశాన్ని నేను తీసుకెళ్తాను" అన్నాడు. వాళ్ళు అతడిపై వై ఆశ్చర్యంగానూ అనుమానంతోనూ చూసేరు. అతడు నచ్చచెప్పి యాభై రూపాయ లిచ్చాడు. వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు. లక్ష్మి వచ్చింది. ఇద్దరూ ఎక్కువగా మాట్లాడుకోలేదు. పెంచుకొంటే పెరిగేది మమత ఒక్కటే....వంచుకొంటే తరిగేది బాధ

ఒక్కటే. సాన్నిహిత్యం చాలు. మాటలక్కర్లేదు.

మధ్యాహ్నమయింది. బ్రాహ్మణుని మిగతా తంతు పూర్తి చేసేడు.

సాయంత్రమయింది. ఎర్రటి సూర్యుడు పశ్చిమాన కొండల్లో-ఎర్రటి మంటలు సృజానపు నదీబోడ్డు....

చేతులు కట్టుకుని నిలబడ్డాడు అతడు. అతడి మొహం నిర్వికారంగా వుంది. కాకరి దగ్గర కొచ్చాడు. "బక్సీస్ సాబ్...."

అతడు తలతిప్పి చూసేడు.

"శవాన్ని తిప్పాలి సాబ్. బాగా తిప్పితే బాగా కాల్తుంది. చెయ్యో కాలో నగ్గా కాలకపోతే ఆత్మ దుఃఖపడుతుంది సాబ్. ఇక్కడ డబ్బు గురించి ఎవరూ చూసుకోరు సాబ్... ఎంతో వద్దు. అయిదు రూపాయ లిప్పించండి."

గాంధీ మాట్లాడలేదు.

"రాత్రిపూట నక్కలొస్తాయి సాబ్. మీ బంధువుల శరీరాన్ని లాక్కుపోతాయి. ఆ బాధ పరాయివాళ్ళకూడా రాకూడదు సాబ్. అయిదు రూపాయ లిప్పించండి. అంతా బూడిద చేస్తాను."

గాంధీ అదే నిర్వికార మైన చూపుతో అతడివైపు చూసేడు. "రోజుకెన్ని శవాలు కాలుస్తావ్ నువ్వు?"

సంబంధం లేని ఈ ప్రశ్నకి కావరి ఆశ్చర్యపోయి, "వోసా-ఒకటి రెండు సాబ్. అంతే" అన్నాడు.

"చూడూ" అన్నాడు గాంధీ. "నీ పేరుమీద ఈరోజే అయిదు వేలు బ్యాంక్ లో వేస్తున్నాను. రోజూ ఓది రూపాయలు చొప్పున నీకొచ్చే ఏర్పాటు చేస్తాను. ఈరోజునుంచి సృజానంలో ఏ శవమూ సరిగ్గా కాలకుండా వుండటానికి వీలేదు. నీకు డబ్బు ఇవ్వలేక-తమవాళ్ళు మరణించిన దుఃఖం ఒకవైపు-వారిని పైలోకాలకు సరిగ్గా పంపలేకపోయామే అన్న తపన మరోవైపు-ఎవరినీ ఇకనుంచి బాధపెట్టకూడదు. అర్థమయిందా?"

నోరు తెరుచుకొని విస్మయంగా చూస్తూన్న కావరిని పట్టించుకోలేదు అతడు. చేతులు రెండూ జేబులో పెట్టుకొని మౌనంగా ఇంటివైపు సాగిపోయేడు. వెళ్ళతూ మనసులో అనకున్నాడు....

"...ఇంతకన్నా పెద్ద పని కేసేమీ చెయ్యలేకపోయేను అవ్వా. నాకున్నంతలో చేసేను. కేసు చేసింది నీ ఆత్మకు కాంతి చేకూర్చుగాక."

తన దగ్గిరున్న అయిదువేలూ అలా ఖర్చు పెట్టటంతో అతడు-మొదటి రోజున ఎలా వున్నాడో అలా చేతిలో వైరా లేకుండా మిగిలిపోయేడు.

అయితే మనసునిండా సంతృప్తి మిగిలింది డబ్బుతో రానిది.

12

ఆ రాత్రి అతడు నిశ్చింతగా నిద్రపోయేడు. ఆ రోజు వరకూ సంపాదించిననంతా పోయింది. అయినా బాధలేదు. లక్ష్మి కళ్ళలో తన చర్యపట్ల కనపడిన అభినందన చాలు.

మొట్టమొదటి రోజు కట్టుబట్టలతో ఎలా వున్నాడో - ఈ రోజు అలాగే.... అందుకే ఏ బాధా లేకుండా నిద్రపోగల్గుతున్నాడు. అయితే రాత్రి పడకొందు అయ్యేక రామ్ తీర్థ కాటాకు మనో వచ్చి లేపాడు. "మిమ్మల్ని అర్జైంటగా రమ్మంటున్నారు" అని.

వెళ్ళేసరికి రామ్ తీర్థ కొంచెం అలదోకనగా కనుపించేడు. అప్పటికి కాటాకు

పెరిగే పిల్లలకి కావాలి కాంప్లెన్

కేవలం
కాంప్లెన్®

రోనే వాళ్ళకు ప్రతి రోజూ
అవసరమయ్యే
23 కీలక అహార
పదార్థాలున్నాయి

పెరిగే పిల్లల పోషణకి,
ప్రత్యేకంగా కొన్ని అహార
పదార్థాలు అవసరమవుతాయి.
కాంప్లెన్, వారి పెరిగే
వయస్సులో అవసరమయ్యే
ఉత్తమమైన ప్రోటీన్లు, దాంతోబాటే
మరో 22 కీలకమైన అహార
పదార్థాలను అందజేస్తుంది.
గుర్తుంచుకోండి, కాంప్లెన్,
డాక్టర్లు ఎక్కువగా సిఫార్సు చేసే
ఆరోగ్యబద్ధమైన అహారం.

కాంప్లెన్ రుచికరమైన చాక్లెట్,
ఏలక్కాయ-కుంకుమపువ్వు,
స్ట్రాబెరీ సువాసనలలో దొరుకుతుంది
- ఫ్లెయిన్ (సాదా) గా కూడా.

LINTAS-G.L.C. 6-1710-TL

కాంప్లెన్

-సంపూర్ణంగా అర్హిగ్యబద్ధమైన అహారం-

ఉచితంగా 32 పేజీల వున్నకం

"భటుంధానికంశటికి కరీర పోషణకు నలహాలు"
50 ప్రైవల స్థాంపను అకపంది పీరికి రాయండి :
హెల్త్ డ్యాగ్ నం. 19119 (రాంఓ.) G.242
దాండాాయి-400 025

ఆరంభమయి రెండు రోజులైంది.

“ఏమిటి సంగతి” కూర్చుంటూ అడిగేడు గాంధీ. రామ్ తీర్థ అన్నాడు “ఈ రోజు డిఫాజిట్ అయిదువేలకన్నా ఎక్కువలేవు. మనం అనుకున్నంత కావటం లేదు. బహుశ మనం పొటపాటు చేసేమేమో. స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ బెంగళూరు అని పెట్టకుండా ఏదైనా పేరున్న బ్యాంకు పెట్టవలసింది”.

“అది మరి తిమ్మ” అన్నాడు గాంధీ. కొంచెంసేపు మునునంగావుండి రామ్ తీర్థ అన్నాడు “మనం ఆశ్చర్యంతోపాటు పెట్టిన ఖర్చు, ఈ బ్యాంకు అద్దె, ప్రకటనలకయిన ఖర్చు, చెక్కు, డ్రాఫ్టు ప్రింటింగ్ అయిన ఖర్చులన్నీ పోతే మనకి ఏమీ మిగలదు కుంటాను.”

దూరంగా ఒంటి గంట కొట్టింది. గాంధీ కుర్చీలో ఇబ్బందిగా కదిలేడు. రామ్ తీర్థకి ఈ ప్లాన్ చెప్పినందుకు తనకి అయిదు వేలు ఇచ్చాడు. అంతే కాకుండా ఒక బ్యాంకు ఓవెన్ చేసేటంత రిస్కు తీసుకున్నాడు. ఎంతలేదన్నా ఒక లక్ష లాభం వస్తుందనుకున్నాడు. కానీ ఇంత ఘోరంగా ఈ ప్లాన్ ఫెయిలయిందేమిటి?

“పోనీ బ్యాంకుని ఒక నెల తెండు నెలలు నడిపిద్దామా? - ఎవరికి అనుమానం రాలేదుగా” రామ్ తీర్థ అడిగాడు.

“వద్దొద్దు” కంగారుగా అన్నాడు గాంధీ. “డ్రాఫ్టులూ - చెక్కులూ, క్లియరింగ్ హౌస్ గొడవలూ - వారంకన్నా ఎక్కువైతే అనుమానం వస్తుంది. మన చెక్కు ఇంకో బ్యాంకులో ఇచ్చినవాళ్ళు అది కాష్ అవకపోతే మన గురించి ఎంక్వయిరీ చేయటానికి వారంకన్నా ఎక్కువ వట్టదు.”

“మరెలా”

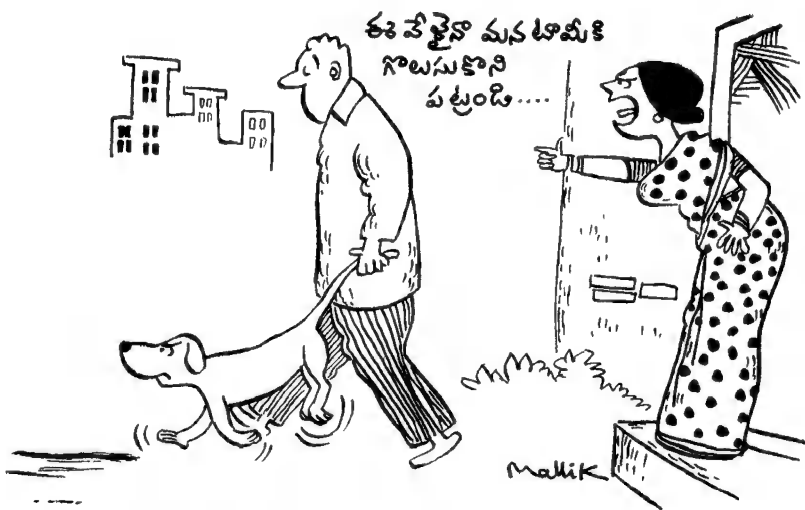
“ఆ లాకారిటీలో వున్న కన్నడులు ఎక్కువగా రావటం లేదా?”

“వాళ్ళందరూ ఆఫీసుల్లో పనిచేసేవాళ్ళు - ప్రతిరోజు మన బ్యాంక్ ప్రారంభం అయ్యే సమయానికే ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోతున్నారు. ఒక ఆరేడు నెలలు ఇలా పారేస్తే నెమ్మదిగా ఆకర్షితులవుతారేమో కానీ ఇప్పట్లో మాత్రం రారు” అని అగ్రి, “వారిని నమ్మకొని మనం ఆ ప్రాంతంలో పెట్టడంలో తప్పు చేసేమేమో” అన్నాడు. గాంధీ మాట్లాడలేదు. అది ఓటమి. దాన్ని వప్పుకొని తీరాలి! అతడు లేచాడు. రామ్ తీర్థ కూడా లేస్తూ “ఏం బ్యాంకో, ప్రారంభించిన రోజు పదిపదిహేను లక్షలు డిపాజిట్టులు వచ్చినయ్ అంటారు. మనకి రాకపోతానికి కారణం బహుశ పబ్లిసిటీ లేకపోవటమేమో అని, అగ్రి, నెమ్మదిగా, “....రేపటితో మూసేద్దాం. ఎందుకు ఎక్కువ రోజులు పెట్టి రిస్కు తీసుకోవడం....” అన్నాడు. గాంధీ తల వంచుకొని ఖైటకొచ్చేసేడు.

డిప్రెషన్ !

చుట్టూ చీకటి. అతడు తల వంచుకొని నడుస్తున్నాడు. అర్ధరాత్రి చాలి మూడు గంటలయింది ప్రపంచం నిద్రపోతుంది. వీధి మధ్యగా, జేబుల్లో రెండు చేతులు పెట్టుకొని నడుస్తున్నాడు. ఇంటికి వెళ్ళబుద్ధి కాలేదు. చచ్చిపోయిన అవ్వ జ్ఞాపకం వచ్చింది. సంపాదించిందంతా పోవడం జ్ఞాపకం వచ్చింది. అది దుఃఖం కాదు. వేదన కూడా కాదు. స్తబ్ధత. లక్ష్మి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆమె మాటలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. “అన్నిటికన్నా పెద్ద ఓటమి మరణాన్ని కోరుకొనే స్థితి రావటం. అన్నిటికన్నా పెద్ద గెలుపు అన్నీ సాధించేసేననుకోవటం. జాగ్రత్తగా ఆలోచిస్తే రెంటికీ తేడా లేదు. ఈ నిజాన్ని గ్రహిస్తే జీవితంలో డిప్రెషన్ కి చోటులేదు”

ఆ మాటల్ని వచేపరే మననం చేసుకొన్నాడు. తెల్లవారుతోంది. దూరంగా

ఎక్కణ్ణంచో సుప్రభాతం వినిపిస్తోంది. అతడికి చప్పుర ఒక ఆలోచన వస్తుంది. అని స్ఫురించగానే ిరుక్కున వెనదిరిగాడు. పగుగెత్తటం మొరలుపెట్టాడు. రామ్మీర్థి చేరుకోవసరికి అయిదవుతుంది. అతడిని నిద్రలేపి తన ప్లాన్ చెప్పాడు. రామ్మీర్థి అది విని విస్మయోదయం. “అసలది సాధ్యమేనా” అని అనుమానంగా అడిగాడు.... గాంధీ నమ్మకంగా నచ్చచెప్పాక, ఒక్కసారి దాని గురించి కన్వీన్స్ ఆయ్యేసరికి రామ్మీర్థి మరి ఆలస్యం చేయడంలేదు, ఆరున్నర అయ్యేసరికి పాంపైట్లు ప్రింట్ చెయ్యబడ్డాయి. ఏడున్నర అయ్యేసరికి కాలనీలో ఐ ఫర్స్ట్ అంటి చబడ్డాయి. ఇద్దరు ముగ్గురు మంగలి వాళ్ళకి బ్యాంకులో ఉద్యోగాలు ఇవ్వబడ్డాయి.

—సరిగ్గా పదిన్నర అవుతున్నప్పుడగా గాంధీ బ్యాంకు వీధిలోకి ప్రవేశించాడు. బ్యాంకు వైపు చూసి, తన కళ్ళు తానే నమ్ములేనట్టు ఆశ్చర్యపోయాడు. జనం కూర్చో నిలబడి వున్నారు. అంతా హడావుడిగా వుంది.

భుజంమీద చెయ్యినడటంతో వెనదిరి చూసేడు. రామ్మీర్థి నవ్వుతూ “కంగ్రాచ్యు లేషన్” అన్నాడు. “మర పాంపైట్ బ్రహ్మాస్త్రాలా పనిచేసింది..” అంటూ కాలనీలో ప విటి చేసిన కంప్లెటాన్ని అందించేడు. అందులో ఇలా వుంది.

“ప్లేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ బెంగళూరు.

భాతాదాత్తకు మహాదానకాళం

మా బాంక్ లో ఈరోజే భాతా తెరవండి అయిదు వందల రూపాయలు ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్టు చేసిన వారికి మా బ్యాంక్ లోనే శిరో ముండనం వుంచి, ఆ జుట్టును స్వామి వారికి పంపుతాం. ఊరకర్మ పితృలైన మృగళ్ళు చేయబడును. ఆ తరువాత మీ వెంట్రుకల్ని పవిత్ర జలంలో కుద్దిస్తే, ఆ రోజే స్వేచ్ఛగా పార్సిలో వంపిస్తాం. అనుంచి అంత దూరం వెళ్ళి మీరు జుట్టు సమర్పించనక్కరలేదు. ఖక్రుల సేవకై ఎల్లప్పుడూ పాటుబడే మీ బ్యాంక్ - బాంక్ ఆఫ్ బెంగళూర్.”

మూడోరోజు....నాలుగోరోజు...అయిదోరోజు గడిచినయ్. జనం విరగబడి వస్తు

న్నాడు. క్లర్కుల్ని ఇద్దర్ని తోలగించి మరో పదిమంది మంగళవాళ్ళని వనిలోకి తీసుకొన్నాడు రామ్మీర్థ. కొంటర్ని కొద్దిగా వెనక్కి జరిపించి అక్కడకూడా డురకర్మ ప్రారంభించేసేడు. జట్టు పాలిథిన్ సంచల్లో భద్రహృద్ బడింది. జగం క్యూల్లో నిలబడి గుళ్ళు గీయించుకున్నాడు.

శనివారం మధ్యాహ్నానికి వచ్చిన డిపాజిట్లు చూసుకొని తలమురకలయ్యేలా ఆశ్చర్యపోయాండ్లరూ.

వసూలయిన డబ్బు ఇరవై ఎనిమిది లక్షల లెక్క.

గాంధీ పెదవులమీద చిరునవ్వు కదిలింది. సెక్యూ భక్తి - రెండూ మనిషిని ఆడించే ఆయుధాలు.

“నీ వాటా లెక్కా నలభై వేలు. తీసుకో” అన్నాడు రామ్మీర్థ. గాంధీ అడ్డంగా తలూకేడు. “నాకు రావాల్సిన అయిదువేలు ముట్టనయ్. మిగతా దాంట్ల నేను భాగస్వామినికాను. నాకు వాటా అక్కర్లేదు. నేను సంపాదించాల్సిందంతా చిట్ట బద్ధంగానే సంపాదించాలనేది నా కోర్కె” అన్నాడు.

దాని గురించి చాలాసేపు వాదన రిగింది గాంధీ వప్పకోలేదు. రామ్మీర్థ తలూపుతూ “సరే అయితే. కానీ నీకు నా సహాయం ఎప్పుడు కావల్సి వస్తినా అడగు” అన్నాడు. గాంధీ వెళ్ళిపోయాడు.

—వారం గడచింది. పదిరోజులు గడనయ్. పదిహేను రోజులు అయినయ్ ఎందుకో ఆ పీథివెంట వెళ్ళిన గాంధీ, బ్యాంకు ఇంకా తెరిచివుండటం చూసి ఆశ్చర్యంతో రామ్మీర్థను కలుసుకున్నాడు. రామ్మీర్థ నవ్వి “బోలీసుల భయం ఏమీ లేదు. లాభాలు విపరీతంగా వస్తున్నాయ్. ఎందుకు బ్యాంకు మూసెయ్యటం” అన్నాడు. “ఒకవేళ బోలీసులు దాడి చేసినా బ్యాంకులో ఏమీ దొలకదు.”

గాంధీకి భయం వేసింది. బ్యాంకుని అంతకాలం కొనసాగనటం ముడిదికాదు. అయినా అతడేమీ సలహా ఇవ్వలేదు. ‘రామ్మీర్థకి సలహా ఇచ్చేటంత గొప్పవాణ్ణి కాదు నేను’ అనుకున్నాడు. అయితే అది భయం కొద్దిరోజుల్లోనే నిజమైంది. బ్యాంక్ ఆఫ్ బెంగళూర్ చెక్కుని ఇంకో వూల్లో ప్రెజంట్ చేసేడు ఒక కస్టమరు ఆ బ్యాంక్ ఈ వూరికి క్లియరింగ్ కోసం వంపింది. క్లియరింగ్ హావుస్లో అటువంటి బ్యాంక్ పదీ లేదని తెలిసింది. ఎల్.పి.సి.లో అనుమానం వచ్చింది. స్టేట్ బ్యాంక్ మానెజరు గట్టివాడు వెంటనే పోలీస్ రిపోర్టు ఇవ్వబడింది అయితే ఇన్ స్పెక్టర్ అవినాష్ వెంటనే ఈ బ్యాంకు మీద దండెత్తలేదు. ఇంత తెలివిటల్లో ప్లానెయ్య గలిగేది రామ్మీర్థ ఒక్కడే అని భావించాడు. అతడు ఆ పరిస్థితిలో వుండడనికూడా ఊహించాడు. అతడి అలోచన నిజమైంది ఆ సాయంత్రం డబ్బు తీసుకెళ్తున్న క్యాపిటల్ ని రహస్యంగా వెంటాడి రామ్మీర్థని పట్టుకోగలిగేరు బోలీసులు.

హడావుడి - రక్తపాతం లేకుండా తొంగిపోయాడు రామ్మీర్థ.

కొన్ని రోజుల తర్వాత అతడిని జైల్లో కలుసుకున్నాడు గాంధీ. ముందు ఎలా వున్నాడో అలాగే హుషారుగా నవ్వుతూ వున్నాడు. అతడు “... చూసేవా నువ్వు చెప్పిన సలహా పాటించలేదు అనుభవిస్తున్నాను” అన్నాడు నవ్వుతూ. గాంధీ నవ్వలేదు.

ఆ దొంగనగ “ఏమవుతుంది ఇప్పుడు” అని అడిగాడు. ఎన్నో సంవత్సరాలుంచి ఎంతో పకడ్బందీగా ప్లాన్లు వేస్తూ పోలీసులకి చిక్కండా వున్న రామ్మీర్థ - ఇంత చిన్న విషయంలో తప్పుచేసి దొరికిపోవటం అతడికి బాధగా వుంది. అంతేకాదు - పోలీసులు

అతడిని బాగా బాధపెట్టినట్టు చర్మం అక్కడక్కడా కమిలి వుండి

“మొత్తం డబ్బుకా పోలినుల! ఆపవలసివేసేను.” అన్నాడు రామ్మొత్తం “....ముప్పై లక్షలకి పైగా”

“అయితే వదిలేస్తారా” అశగా అడిగేడు గాంధీ.

రామ్మొత్తం బిగ్గరగా నవ్వి, “వదిలివెయ్యటమా?” అన్నాడు. “నా మీద ఈ పోలీసులు పెట్టబోయే అన్ని కేసులకు కలిపి, తొంభై నామీదని సంవత్సరాలకి పైగా శిక్ష వదిచ్చు” అన్నాడు.

“ఎందుకు—ఎందుకవుతుంది ఇలా? దేశంలో తెలివైన వాళ్ళకా జైళ్ళలో మగ్గిపోతున్నారు?”

రామ్మొత్తం మొగంలో నవ్వు మాయమైంది. ... చాలాసేపు పై పప్పుకని ఒల్లి అంచులకేసి చూస్తూ - “అవును, ఎందుకవుతుంది ఇలా” అని అగేసు.

“అశలి! అశలివల్ల అవుతుంది!! అశలి మనిషిని రెండు దాల్లలో నడిపిస్తుంది, ఒకటి తిరగబడటం - రెండు మోసం చెయ్యటం’ నేను రెండోదాన్ని కోరుకొన్నాను. అయితే నీలాగా దాల్లలో చట్ట బద్ధంగా అని రూలు పెట్టుకోలేదు, ఒకడు హత్య చేస్తాడు. చెయ్యలేదని కోర్టులో నిరూపిస్తాడు. జైలు పడ్తాడు. రెండోవాడు లక్షల్లో డబ్బు సంపాదిస్తాడు. ఇన్ కంటాక్స్ రైడింగ్ లో ఒకటి పెట్టుకుంటుంది కనీ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వల్ల జైలు పడ్తాడు ... ఈ ఇద్దరికీ ఏం తేడా వుంది? నా దృష్టిలో లేదు. నాకు తెలిపేట్టలేని ఈ వ్యవస్థని నేను మోసం చేయటంలో తప్పులేదని నేను అనుకుంటున్నాను అలాగే చేస్తూ వచ్చాను, అన్నిటికన్నా ఆశ్చర్యకరమైన, విచార కరమైన విషయం

మద్రాసు ఆంధ్రులకు నుభవర్తి

ప్రత్యేకం తెలుసు ప్రభులకి

నవోదయ బుక్ హౌస్

ప్రాంతీయ బజార్ లో ప్రచురణ ప్రారంభిస్తున్నాము

ఏమిటంటే నా పంథాలో నన్ను అనుసరించటానికి వందలాది యువకులు వచ్చి చేరారు, అందరూ ఇంజనీర్లు - డాక్టర్లు - పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్లు !!! మరి ఇంత మండీకి న్యాయానికి అన్యాయానికి తేడా తెలిదా? తెలిసి ఎందుకు వచ్చి చేరారు? ఒకటే సమాధానం. ఆకలి న్యాయాన్యాయాల మధ్య తేడాని గుర్తించదు. అంతే.

జైల్లో పడినందుకు నేను సిగ్గుపడటంలేదు. నాలాటి లక్షలమంది జైల్లోకి వెళ్ళి పరిస్థితులు కల్పిస్తున్నందుకూ ఇంతమంది తెలివైన వాళ్ళని నిర్దిష్టర్పలుగా, సీనిర్ లుగా తయారు చేస్తున్నందుకు ఈ ప్రభుత్వాన్ని జైల్లో పెట్టాలి" ఆవేశాన్ని అణచుకుంటూ అన్నాడు రామ్ తీర్థ.

సెంట్రల్ వచ్చి టైమ్ అయిపోయిందని చెప్పాడు. "ఒక్క నిమిషం" అని అతడిని పంపి గాంధీవైపు తిరిగేడు. "ఎప్పుటినుంచో నీతో విషయం చెబ్దామని అనుకుంటున్నాను. ఈ రోజు సమయం వచ్చింది... నా దగ్గర యాభైమంది రాకా ఇంజనీర్లున్నారు గాంధీ! వీళ్ళు రకరకాల ప్లాన్లు వేసి నా దగ్గరకి తీసుకొచ్చేవారు. ప్రాణాపాయం లేకుండా రైలు లూటీ చేయడం దగ్గర్నుంచీ ఎలక్షన్ లలో డబ్బు తీసుకొని ఎమ్మెల్యేగా గెలిపించటం రాకా. అయితే నేను గమనించింది ఏమిటంటే ఈ యువకులకి తెలివితేటలూ ఆవేశాలూ తప్ప ఒక ప్లాన్ ప్రకారం ఒకటిగా పనిచేయటం తెలిదు. వీళ్ళందరినీ సమీకరించి ఒకటిగా చేయటమే నేను చేసింది. దానికి నాకు పదోవంతు చాటా వచ్చేది. ఈ రోజు వాళ్ళందరూ చెల్లా చెదురు అయిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. గాంధీ ఇప్పుడు చెప్ప. నువ్వు నా స్థానాన్ని ఆక్రమిస్తావా?"

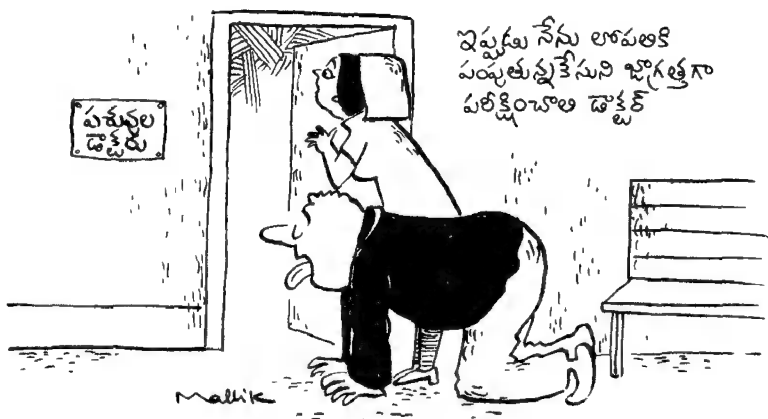
శ్రద్ధగా వింటూన్న గాంధీ ఉలిక్కిపడ్డాడు. అతడు దీన్ని అసలు పూహించలేదు. "....నేనా? " అన్నాడు. "నేను గు స్థానాన్ని తీసుకోవటమా? నాకు .... నాకు ఏం అర్హత వుంది?" అంటూ తడబడ్డాడు.

"ఇంకా ఎవరూ గుర్తించలేదు. కానీ నేను గుర్తించగలను. గాంధీ నీ కళ్ళల్లో ఒక రకమైరి నివేషితవుంది జీవితంలో కష్టపడి పైకి రాగలిగితే మనిషి కళ్ళల్లో కనపడే ప్రశాంతంతో కూడిన పట్టుదల! అదేంకా బైటకీ రాలేదు. కానీ నేను నాకున్న అనుభవంతో గుర్తించగలను. అందుకే ఈ పదవికి నిన్ను ఎన్నుకున్నాను".

గాంధీ మాట్లాడలేదు. రామ్ తీర్థ అతడికి నచ్చ చెబున్నట్టు అన్నాడు. "మా దొక గాంధీ అన్నారు ఒక మురా అన్నారు అటువంటి ముఠాకి నాయకుడు అనగానే "నేనో గజ దొంగని" అయిపోతానేమో అన్న భయం నీకు అక్కలేదు. గాంధీ! మాయకున్న కాలం గురించి నీకు నేను చెబ్దాను విను. పూర్వకాలంలో బలవంతుడు బలహీనుల్ని దోచుకునేవాడు. ఈ కాలంలో తెలివైనవాడు న్యాయం పరిధిలో తెలివితక్కువ వాణ్ణి దోచుకుంటున్నాడు. భవిష్యత్తులో ఇక అన్యాయం అన్న పదంకూడా వుండదు. మన దేశపు భవిష్యత్తుని నేను చెబున్నాను విను, ప్రతి సంవత్సరం మన లాటి వాళ్ళు లక్షల మంది తయారవుతున్నారు ఫచ్చేరివన్ చెలియలి కట్ట చాటునుండి. ఇప్పుడు గానీ నువ్వు ఈ గుంపుకి నాయకడివి అవుతే పది సంవత్సరాల్లో ఈ దేశపు ప్రెసిడెంట్ వి అయినా ఆశ్చర్యపోనక్కలేదు. అంత గొప్ప భవిష్యత్తు ఈ తెలివైన యువకుల మోసగాళ్ళ ముఠాకి వస్తుందని ఊహిస్తున్నాను నేను. నా మాట కాదనకు"

ఈ లోపులోనే గాంధీ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చేసేడు.

నవ్వి "....సారీ" అన్నాడు. "దేశం వ్యవస్థ....మనిషి భవిష్యత్తు-వీటన్నిటి పట్లా మీ అభిప్రాయం నిజం కావచ్చు. కానీ వీటన్నిటికన్నా ముఖ్యమైనదీ, విలువైనదీ ఇంకొకటి వున్నదని నా వుద్దేశ్యం. అది మనసు. కాన్స్! మీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి

*

వచ్చి అన్యాయాన్ని కూడా చట్టబద్ధం చేసేక, ఆప్పుడు మీరు చెప్పినట్టు డబ్బు సంపాదిస్తారు. అంతవరకూ చట్టబద్ధంగా సంపాదించనివ్వండి”

“నీళ్ళు సంపాదించిన డబ్బులో పదోవంతు నాకొస్తుందని చెప్పాను. జ్ఞాపకం వుందా! అయిదు సంవత్సరాల్లో అది ఎంతవుతుందో వూహించగలిగా గాంధీ-యూరై అరవై లక్షలు! నీలాటి తెలివైనవాడు ఏ రిస్కూ తీకుండా సంపాదించగలిగే డబ్బు.” యూరై లక్షలు హాంక....వందె....గెలుపు.

జైలు గంటలు అయిదున్నాడు మోగినయ్. సెంట్రీ వచ్చి నిలబడ్డాడు. గాంధీ నెమ్మదిగా “సారీ” అన్నాడు. రామ్మీర్ల తలెత్తాడు ఇద్దరి కళ్ళూ కలుసుకున్నాయి. ఇద్దరినీ స్థిరమైన అగ్రప్రాయాలే!

“ఇట్నూల్ రైట్” తేచేడు అతడు. పేక్ హౌస్ ఇస్తూ “మంచిది గాంధీ. నీకు గెలుపు సిద్ధించాలని ఆశిస్తున్నాను” అని ఆగి, “....నీ వంథాలో” అన్నాడు చివరి మాటగా.

ఆ తరువాత అతడు కదిలి, జైలుగోడల నిశ్శబ్దపు చీకటిలో కలిసిపోయాడు.

o o o o o o o

ఆ మరుసటి రోజు అతడు జైలు టిటికి పురి మేకూని చనిపోయాడన్న వార్త పేపర్లో వచ్చింది. చివరి ప్రార్థనగా అతడు వ్రాసేడు “ఈ దేశపు తెలివైన యువకుణ్ణి నిసినిజంనుంచి దేముడు రక్షించుగాక!”

13

రామ్మీర్ల మరణం గాంధీమీద అంతర్లీనంగా చాలా ప్రభావం చూపించింది. అంతకుముందు అతడు కొంచెం కురివాడిలా చైల్డిష్ గా ప్రవర్తించేవాడు. చాలా చిన్న చిన్న సంఘటనలు వ్యక్తుల జీవితాలపై గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపిస్తాయి. రామ్మీర్ల గాంధీతో చివరిసారిగా మాట్లాడిన సంఘటన అలాటిదే. ఎంతోమంది తనవాళ్ళని కాదని, నాయకుడిగా తనని ఆహ్వానించినందుకు అతడికి ఆత్మవిశ్వాసం కల్గింది - అయితే అంత

ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ

ముఖ్యమంత్రి శ్రీ టి. అంజయ్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ రజతోత్సవం అభివృద్ధి శిఖరాల అంచుల్లోకి...

ప్రధాని మంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ మార్గదర్శకత్వంలో శ్రీ టి. అంజయ్య
చైరమన్ పూరితమైన నానయకత్వంలో అబ్బుదయకాముక ఆంధ్రప్రదేశ్ సత్వరాభివృద్ధి
సాధిస్తూ ముందు వేస్తోంది ఈ రజతోత్సవ సందర్భంలో సృజనాత్మకమైన
పదకాల మాతన కాంక్షల మూల అమలు ఫలితంగా మన రాష్ట్రం సర్వతోముఖాభి
వృద్ధి సాధించింది అక్క పురోద్ధిలోను, ప్రజల సౌఖ్యం రంగంలోన మన
రాష్ట్రం అమోగమైన రితిలో పురోగమించింది

శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ 21 సూత్రాల కార్యక్రమంతోవాట, 6 సూత్రాల
కార్యక్రమాన్ని మాడ పటింగా మలు జరపటంతో మన రాష్ట్రం ప్రగతి జాటలు
వేస్తోంది,

రైతులకు ప్రాప్తాహకాల పంట

- ✱ 10 ఏకరాల వెట్ట లేదా 5 ఏకరాల మాగాణికన్నా తక్కువ భూమిగల
కరువుదార్లకు భూమికిస్తు ఉండను
- ✱ పంటల శీమా పథకం ప్రజల పెట్టారు

మొగు జియగులు

- ✱ స్థాపిత విద్యుదుత్పాదక శక్తి రికార్డు స్థాయిలో 2,293 మెగావాట్లకు చేరు
కుంది

పీదలకు గృహాలు-సమాజ సహాయము :

✱ 1980-81 సంవత్సరంలో 1,50,479 ఓటుంబాలకు ఇళ్ల స్థలాలు సమకూర్చారు. ఇందుకోసం 7,488 ఎకరాల ప్రైవేటు భూములు సేకరించడంతో పాటు 4,181 ఎకరాల ప్రభుత్వ భూములు వినియోగించారు.

✱ ప్రస్తుత సంవత్సరంలో పెళ్లూలు కులాల అభ్యుదయ పీఠా ప్రత్యేక అంశాల కార్యక్రమానికి రూ. 5 కోట్లు కేటాయించారు. 1979-80 లో కేవలం రూ. 5.5 కోట్లు మాత్రమే వినియోగించారు.

✱ వికలాంగులకు నెలకు రూ. 80/- ల చొప్పున నిరుద్యోగ భత్యం కల్పిస్తారు.

పరిశ్రమ ప్రగతి, కార్మికులకు ప్రోత్సాహం :

✱ 1981 జులైలో సింగరేణి బొగ్గు గనులలో రికార్డు స్థాయిలో 1,00,000 ఓన్నుల బొగ్గు ఉత్పత్తి సాధించారు.

✱ ఆంధ్రప్రదేశ్ చేతి నృత్యాల అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేశారు
మారుమూల ప్రాంతాలకు సేవ్యపనీటి సౌకర్యం :

✱ పోలవరం ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన జరిగింది.

✱ శ్రీశైలం కుడికాలువ నిర్మాణం చేపట్టారు

✱ బూరాల ప్రాజెక్టు నిర్మాణం ప్రారంభమైంది.

రామరాజ్య పథంలో.... గ్రామ స్వరాజ్ :

✱ దశాబ్దానికి మోగి తర్వాత గ్రామ పంచాయతీలు, సమితులు ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు ప్రకారంగా నిర్వహించారు.

✱ ప్రప్రథమంగా 18 సంవత్సరాల వయస్సు గలవారికి ఓటు హక్కు ఇవ్వబడింది.

సహకార సంఘాలు :

✱ 1980-81 సంవత్సరంలో రికార్డు స్థాయిలో రూ. 90.90 కోట్ల మేరకు స్వల్ప కాలిక, మధ్యకాలిక రుణాలను మంజూరు చేశారు.

✱ కేంద్ర సహకార వ్యవసాయ అభివృద్ధి బ్యాంకుకు రికార్డు స్థాయిలో రూ. 48 కోట్ల మేరకు దీర్ఘకాలిక రుణాలను మంజూరు చేసింది.

రేపటి పొరులకు ఉత్తమ విద్య :

✱ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం ఏర్పాటు చేశారు

✱ సమగ్ర విద్యా బిల్లు ఆమోదించారు.

సమర్థత పెంపుదలకు సర్వీసుల క్రమబద్ధత :

✱ పౌర పంపిణీ పద్ధతిని క్రమబద్ధం చేయడానికి అత్యవసర సరుకల సరిఫరా కార్పొరేషన్ ను ఏర్పాటు చేశారు.

✱ 1980-81 లో రాష్ట్రం ఆదాయం రూ. 5,975.08 కోట్ల నుంచి రూ. 8,915.51 కోట్లకు 15.7 శాతం పెరిగింది.

✱ మునిసిపల్ ప్రాంతాలన్నిటినీ గుడిసెల అన్నిప్రమాద భీమా పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ సమాచార, పౌరసంబంధశాఖ
డైరెక్టరుచే ప్రకటితము

కన్నా ముఖ్యమైనది ఇంకొకటి వున్నది. మాటల సందర్భంలో రామ్మీర్థ అన్నాడు- నీ కళ్ళలో ఒకరకమైన తీవ్రతతో కూడిన నిశ్చేత వున్నదని. అతడే వుద్దేశ్యంతో అన్నాడో తెలియదు కానీ- గాంధీ మనసులో ఆ మాటలు బాగా నాటకొనిపోయాయి. చిన్నపిల్ల వాడిని పెద్దవాళ్ళు అతడికున్న ఒక మంచి గుణం చెప్పి పొగడినప్పుడు - ఆ గుణాన్ని పిల్లవాడు ఎలా పె.పొందించుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తాడో, గాంధీకూడా దాన్ని అలాగే పట్టుకోగలిగేడు. అది అతడికి క్లుప్తంగా మాట్లాడటం నేర్పించి. మనసులో ఎన్నెన్ని భావాలున్నా- మొహంలో అవి కనపడకుండా వుండటం దానంతట అదే అలవాటయింది. ఆ తరువాత అతడు ఎంత పెద్దవాళ్ళతో మాట్లాడినా, ఎన్ని విషయ పరిస్థితుల్ని ఎదుర్కోవలసి వచ్చినా తొణకలేదు - చాలా మామూలుగా, అది ఒక దిన చత్యలో భాగంగా తీసుకొని నిర్లక్ష్యంగా వచ్చాడు. అతడి ఈ 'క్వాంటిటీ'ని అతడి ప్రత్యర్థులు తమ ఓటమిలో కూడా, గొప్ప విశేషంగా భావించేవారు.

ఒక నలభై యేళ్ళ వయసున్న వ్యక్తి గాంధీని కలుసుకున్నాడు. అతడు రామ్మీర్థ తరపు మనిషి. రామ్మీర్థ మరణం తరువాత అతడి స్థానాన్ని ఆక్రమించినవాడు. "మీ తాలూకు డబ్బు నాదగ్గిరికొక లక్షదాకా వుంది" అన్నాడతడు. గాంధీ తల అడ్డంగా పూపుతూ, "నాదికాదది. నేను కమీషన్ తీసుకోను" అని,...."....దానికన్నా ముందు నా ప్రశ్నకి సమాధానం చెప్పండి. ఎప్పుట్నుంచో అడుగుదామనుకుంటున్నది....రామ్మీర్థ ఎందుకు ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు?"

అతడు మామూలుగా, "ఇది అందరికీ తెలిసినదేకదా. అతడిమీద వున్న సేరాలన్నీ ఋజువైతే జీవితాంతం జైల్లో వుండాల్సిందే. రామ్మీర్థవంటి తెలివైనవాడికి అది అసాధ్యం. అందుకే చేసుకున్నాడు."

"నిజంగా అందుకేనా?"

ఈ ప్రశ్న ఊహించక అవ్వకీ తెల్ల బోయే శు. చెప్పాలా వద్దా అన్నట్టు కొద్దిగా కొట్టుమిట్టలాడి, ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినట్టు అన్నాడు. "రామ్మీర్థ ఆత్మహత్యకి నిజమైన కారణం ఇంకొకటి కూడా ఉన్నదని నా అనుమానం గాంధీబాబూ. అయితే ఇది నా ఒక్కడి అనుమానం మాత్రమే. మరి మీకు అదే ఎలా కలిగిందో అర్థం కావటం లేదు. అయినా చెప్తాను వినండి. రామ్మీర్థ ముఖ్య అనుచరుల్లో నేనొకణ్ణి. చాలాకాలం క్రితంగా రామ్మీర్థ ఒకరకమైన మానసిక ఘర్షణతో బాధపడ్తున్నారేమోనని నేను అనుమాన పడ్తున్నాను. అయితే ఆ ఘర్షణ ఎందువల్లో నేను ఇప్పటికీ పూహించలేకపోతున్నాను."

"నేను ఊహించగలను" అనుకొన్నాడు గాంధీ మనసులో. అతడి పూహ నిజమయింది. ఒక తెలివైనవాడు-ఆత్మని ఎంత సంతుష్టిపరుచుదామనుకున్నా-వాదనలతో అవతలివారిని ఎంత కన్విన్స్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేసినా-తనకి తను సమాధానం చెప్పకోలేడు. ఆ ఘర్షణని అతడి మొహంలో చూడగలిగేడు గాంధీ. చట్టబద్ధంగానే అనేక మోసాలద్వారా డబ్బు సంపాదించేవాళ్ళని చూసి రామ్మీర్థ తన స్వంతమంటూ ఒక దారిని ఏర్పరుచుకున్నాడు....తన తెలివితేటల ద్వారా (చట్ట విరుద్ధంగా) డబ్బు సంపాదించటం అనేది ఆ దారి! అతడి పంథాలో వందలాది యువకులు చేరేసరికి తన పంథా సరి అయినదే అన్న నమ్మకం కలిగింది. కానీ స్లిప్ట్ వర్సనాలిటీవల్ల ఘర్షణ ఎక్కువైంది. చట్ట విరుద్ధంగా డబ్బు సంపాదించటానికి ఎక్కువ తెలివితేటలు అక్కర్లేదు. ఉండకూడదు కూడా" అనుకున్నాడు గాంధీ. రామ్మీర్థమీద అతడికి జాలేసింది-అయితే గాంధీ ఆలోచనల్లో కూడా చిన్న తప్పుంది. చట్టబద్ధంగా సంపాదించటంలో కూడా

ఘర్షణ వుందన్న విషయం అతడికి అప్పుడు తెలియలేదు. తరువాత తెలిసిందా అన్నది కాలమే నిర్ణయించాలి.

“మీ ఆయిదు శాతం డబ్బు పం చెయ్యమంటారు?” అన్న ప్రశ్నతో ఈ లోకం లోకి వచ్చాడు గాంధీ

“మీదగ్గత ఎంతమంది ఇంజనీర్లున్నారు?”

“దాదాపు అరవై”

“ఇక్కడికి వంద మైళ్ళ దూరంలో రామాపురిం ఆనే వల్ల వుంది” అన్నాడు గాంధీ ... “అపూర్ణో అతి పురాతనమైన గుడి వుంది. దాన్ని ఈలక్షతోనూ బాగుచేసి, ఆ ఫలితం అనుభవించ మనండి వాళ్ళని—”

“ఇంత చిన్న పనికి వాళ్ళు వప్పుకోరు”

“ఇది చిన్న పని కాదు.” నవ్వేడు గాంధీ. “చాలా విశిష్టమైన దేవాలయం నిర్మింపబడాలి అలయం ముందు పీఠంలో గుగ్గిలం ఉయగానే వాటంతట అవే తలుపులు తెరుచునే పర్వాటుతో నిర్మించాలి ప్రార్థనకు సప్రభాత వేళ పూజార్చు భర్తల సమక్షంలో దేవాలయం చేరుకుంటారు రాత్రి వెసిన తలుపులు ప్రార్థన పీఠంలో మంట వెలిగించగానే నెమ్మదిగా తెరుచుకొంటుంటే భక్తులు విభ్రాంతో, ఘట్టతో చూస్తారు. ముడుపులు చెల్లిస్తారు.”

“కానీ. కానీ ఇదెలా సాధ్యం?”

“పూర్వకాలం ఈజిప్టులో ఇలాటి దేవాలయాలు వుండేవి. హిస్టరీ రిపీట్స్. గ్రీకు గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు హీరో దీన్ని నిర్మించేడంటారు. బైబిల్ మీరు ఇంజనీరా?”

WANTED MODELS

A leading Advertising Agency Invites Applications with HOTOGRAPHS from MALE and FEMALE MODELS for REGISTRATION, with complete BIC-DATA and stating previous MODELLING EXPERIENCE if any;

Write to :

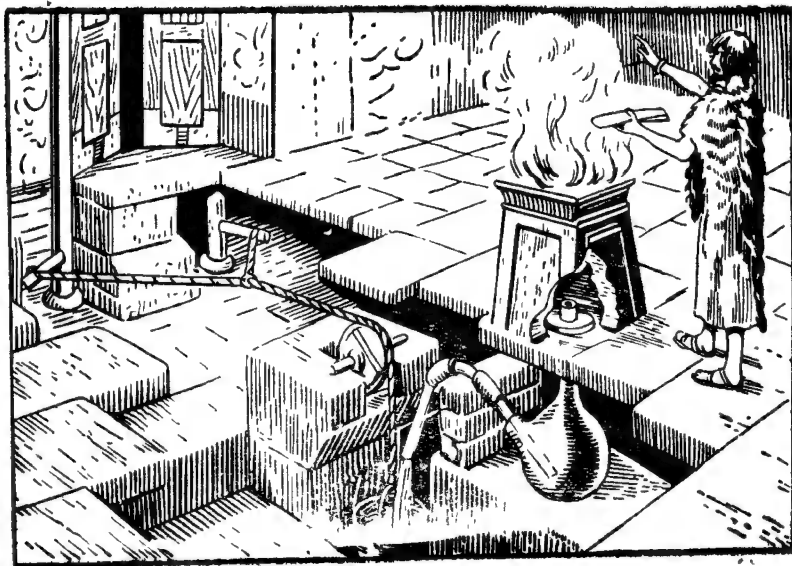
P. B. No. 293

G. P. O.

HYDERABAD-500 001

“కాదు”

“నేనూ ఇంజనీరుని కాదు. కానీ యాకోబ్ పెరుల్లావ్ అనే రచయిత దీనికి చాలా సుశ్రమైత వరణ ఇచ్చాడు. ఆ పుస్తకంలోదే ఈ బొమ్మ—”

అతడు బొమ్మని చూస్తూ వుండగా గాంధీ వివరించేడు, “కుండీలో వేడికి గాలి వేడ్క బీకరులో నీటిని క్రింది బాల్బ్ లోకి పోస్తుంది బాల్బ్ క్రిందకి దిగుతూవుంటే చాటికి కట్టిన తాడువల్ల తలుపులు తెరుచుకుంటాయి. అయితే ఇదంతా దైవ శక్తి వల్లేనని భక్తులు ప్రణమిల్లుతారు. శక్తి వంచన లేకుండా కానుకలు నమర్పించుకొంటారు.”

“వజ్రలు ఇంత మూఢులా? భక్తి అర్పదానికి అర్థమేలేదా”

గాంధీ నవ్వేడు. భక్తి అన్నది లేదని నేననటంలేదు. మనం కాష్ చేసుకుంటున్నది పావశ్రితి. వెంకటేశ్వరుని పేరు చెప్పి మంగతాయారు వైడలో పూజారి మంగళమూత్రం కద్దూంటే వందల మంది జరం దానికి “కళ్యాణం” అన్న పేరు పెట్టి రోజుకి వెయ్యి రూపాయలు చొప్పున కెల్లిస్తున్నారు. చాలా చట్ట బద్ధంగా భక్తి ఎ్ కాష్ కాబద్దూంది అక్కడ. అటువంటప్పుడు మనం వల్లెటూరి ప్రజల్ని మనకున్న పరిధిలో మోసం చేయటంలో తప్పులేదు”

అతడి మొహం విప్పిరింది. ఈస్టాన్ ఇచ్చినందుకు చాలా థాంక్స్ అన్నాడు. ....రామ్ శిర్డీ స్థాన లో నేకాచ్యును. రాగానే ఈస్టాన్ .. ఇది గానీ నక్కెస్ అవుతే....అవుతే ఏమిటి—అయి తీరుతుంది. చెప్పండి. దీనికి ప్రోగా మేం మీకేం చెయ్యగలం?”

గాంధీ కొద్ది సేపు మృతంగా వుండి, “నాకో చిన్న సాయంచేస్తారా” అని అడిగేడు.

“దాకింతసేపు ఆలోచించటం చేనికి—చెప్పండి—”

“మీ ఇంజనీర్లు తమ పేర్లు వగైరా బైటే రావటానికి వప్పుకుంటారా”

పక్కన కూర్చోంటూ “నేను వుద్యోగం మానేసి, నువ్వేమో డబ్బుమీద ఎక్స్‌పెక్ట్‌మెంట్లు చేస్తూ కూర్చోంటే మనకెలా గడుస్తుంది?” అన్నది.

“ప్రయోగాలు చేసే స్థితి చాలిపోయాయి. ఇక అటో ఇటో తేల్చుకోవాల్సిన సమయం వచ్చింది.” అతడి మాటల్లో కనపడిన నిర్ణయంతో ఆమె విచలతురాలై “ఏం చెయ్యమంటావా గాఢీ నన్ను” అన్నది.

“ఇప్పుట్టుంచి నాకు మరో చెయ్యి తోడుకానాలి లక్ష్మీ. నీలంత తెలివైన మరో వ్యక్తిని ఈ సమయంలో నేను పెట్టుకోలేను. నిన్నేదో పొగుడుతున్నాననుకోకు. నీ సమయం ఇలా నెలకు వందతో వృధా అవటం నాకేష్టంలేదు - ఆ వందా నేనే ఇస్తాను. నా కింద గుమస్తాగా పనిచెయ్యి.”

“గుమస్తాగానా - అబ్బే - పేరు బావోలేదు బాబూ”

అతడు చప్పున తలతిప్పి ఆమెవైపు చూసి, ఆమె నవ్వు బిగపట్టటంచూసి, తన ప్రపోజిట్ ఆమె వొప్పుకున్నదని గ్రహించి, సంతోషంతో, “థాంక్స్-పేరులో ఏముంది నేనిచ్చేది నువ్వు వుచ్చుకోవడీ కదా—కావాలంటే పి. యస్ తీసుకో.”

“పి. యస్ నా? అంటే”

“పెర్మనల్ నెక్రటరీ.”

ఆమె ఇక నవ్వాపుకోలేక “గంతకుతగ్గ బొంత అన్న సామెత విన్నావా ఎప్పుడైనా” అన్నది. అతడి మొహం ఎర్రడిచింది. “బాస్ తో అలా మాట్లాడకూడదు” అన్నాడు.

“నల్లే-నల్లే-కానీ నావి రెండు పడతులు” అన్నది.

“ఏమిటి?”

“ఒకటి. ప్రతినెలా ఫస్టు తారీఖు వచ్చేసరికి నా జీతం నాకేచ్చేయాలి - అదుగోమరి అలా కోపంగా చూడకు, నా జీతం నాకు ఇచ్చేయాలి. ఈ నెల వ్యాపారంలో లాస్ వచ్చింది....వగైరా వగైరా అనకూడదూ”

“రెండో పరతు ఏమిటి?”

“నేనెప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు మానెయ్య గలగలి. ఒక నెల నోటీసులూ, రెండు నెలల నోటీసులూ కుదరవు.”

“సరే” అన్నాడు అతడు. ఆ ఉదాసీన అగ్రీమెంటు కుదిరిపోయింది. ఆమెకి అతడు వెంటనే చెయ్యి వలసిన పనిచెప్పాడు. ఆమె అతడు చెప్పిందంతా విని—“ఇదేం పని?” అని అడిగింది. విన్నయంతో.

“మరి పి. యస్ అంటే ఇలాటివన్నే చెయ్యవలసి వుంటుంది” అన్నాడు. ఆమె ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చిన దాట్లా—“ఇంకో పరతు మర్చిపోయాను” అంది. ‘ఏమిటి’ అని అడిగాడు. “మనంచేసే పన్ను ఏ మాత్రం ఇల్లీగల్ అనిపించినా నేను వెంటనే ఓద్యోగం మానేస్తాను. నువ్వు చెప్పే చట్టం-చట్ట విరుద్ధంలాటి వాదనలు వినను” అతడు దానికి వచ్చుకొన్నాడు. “ఈ పని నేను ఎన్నాళ్ళల్లో పూర్తిచేయాలి” అని అడిగిందామె.

“నెలలో చేయ గలవనుకుంటాను” అన్నాడు అతడు. “—అతడు మంత్రికాబట్టి అతడి గురించి వినరాలు సేకరించటం అంత కష్టం కాదను కుంటాను.”

14

నాగభూపణరావు అసలు పేరు నాగులు. అతడిది నెల్లూరు. పదిహేనో ఏడు వచ్చే సరికే పేటలో పెద్ద రాడిగా మారేడు. తల్లి తండ్రిలేరు. రాధా రాణి కేసు నిందితుల్లో

ఒకడు. అట్టవ్వవకాత్తు? ిక్ష పడలేదు. ఇరవయ్యవట కొత్త బిజినెస్ మొదలు పెట్టేడు

మోటర్ సైకిల్ మీద ప్రొద్దున్నే మెరువ్ రోడ్డు పక్కనున్న కూరగాయల మార్కెట్ కి వెళ్ళటం-ఫుట్ గాత్ మీ: కూరగాయలు అమ్ముకునేవాళ్ళకి తొంభై రూపాయలు అప్పు పెట్టటం-సాయంత్ర వెళ్ళి వ ద రూపాయలు వసూలు చెయ్యటం. ఇలాంటి వ్యాపారం... తాగుడికి అలవాటు పడిన పురిగాయల వాళ్ళు ఇతడి వలలో చాలా సులభంగా చిక్కుకున్నారు. ఒకరిద్దరు ఎగగొట్టినవాళ్ళు కాళ్ళూ చేతులు విరగకొట్టుకున్నారు. మొత్తం పున్నది యాభై మందిదాకా కూరగాయలవాళ్లు - సాయంత్రాని కల్లా తయిదు వందలు వచ్చేది. నెలకి పదిపేనువేలు. నాల్గు నెలల్లో కారుకొన్నాడు. ఇంకో ఇద్దరు ముగ్గురు రోడిలను చేరదీసేడు.

బాంకలు జాతీయం చేయబడ్డాక కూడా ఫుట్ పాత్ గాళ్ళని పట్టించుకొన్న వాళ్లు లేరు. (ఇప్పటికీ ఈ వ్యాపారం ఇలానే సాగుతోంది)

సంవత్సరం తిరిగేసరికల్లా బిల్డింగ్ పట్టేడు. ఇతడి వ్యాపారాన్ని చూసి ఒకరిద్దరు పోటీకి రాబోయారు. కానీ డబ్బుతో వాళ్ళని కొనేసేడు. అదే సమయంలో ఇంగ్లీషు దేశంనుంచి కొత్త రికార్డులు వచ్చినయ్యే. "ఎవ్ ఓ జేబీ" - "సెక్స్ మ్యూజిక్" ఇలాంటివి. రకరకాల పడకటింటి మూలుగులా వగైరా వాటిని తెలుగులో గ్రామోఫోన్ రికార్డులుగా విడుదల చేసేడు. లక్షల్లోలాభం వచ్చింది. హైదరాబాద్ మకాం మార్చేడు. కాంట్రాక్టులు

చేపట్టాడు. విపరీతంగా దొనేపస్త్ర అవీ ఇచ్చి పేరు సంపాదించాడు. దాన్ని పెట్టుబడిగా పెట్టి ఎమ్మెల్యే అయ్యేడు. గవర్నమెంటు మారింది. కొత్తపార్టీ వచ్చింది. చాలామంది అందులో చేరి బోయారు. కానీ ఆ ప్రభుత్వం తాత్కాలికంగానే వుంటుందని గ్రహించి పూర్వం దానిలోనే వుండిపోయాడు. తిరిగి పూర్వపు ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చేసరికి మంత్రి అయ్యాడు.

గాంధీ చదవటం వూర్తిచేసి లక్ష్యవంక అభినందన పూర్వకంగా చూసి, “చాలా సమాచారం సేకరించేవే” అన్నాడు. ఆమె కేలిగ్గా నవ్వి “మంత్రి కదా. సులభంగానే దొరికింది” అంది.

“మంత్రులు ఎంత పీన చరితులో చూసేవా”

“ప్రజాస్వామ్యం కదా”

ఇద్దరూ ఓ ఊరికి మళ్ళీ వున్నారని గాంధీ ఆ కాగితాన్ని జేబులో పెట్టుకుంటూ “ఇంకోపని చెయ్యాలి నువ్వు” అన్నాడు. ఏమిటంది.

“రాజా రామ్మోహనరావు తాలూకు వివరాలు కావాలి.”

“అమ్మో” అంది లక్ష్మి... “ఇతనంటే పబ్లిక్ మనిషి కాబట్టి వివరాలు తొందరగా దొరికేయి. ఆయన గురించి అయితే కష్టం”

“ఆయన గురించి ఇలాటి వివరాలు అనవసరం” అన్నాడు గాంధీ. “ఆయన డబ్బులో పుట్టి డబ్బులో పెరిగాడు. ఆ విషయం నాకు తెలుసు నాకు కావల్సిందల్లా ఆయన బిజినెస్సు వివరాలు—పేర్లు-ఎక్కడెక్కడ ఎంత వుంది-వగైరా”

“చాలా కష్టం”

“అందుకే గదా నిన్ను సెక్రటరీగా పెట్టుకున్నది”

“అయితే బాస్”

“....చెప్పు” అన్నాడు. ఆమె చాలా సీరియస్ గా అంది “లక్ష్మి అనే అమ్మాయి, పని బాగా చేస్తున్నదని నా కనిపిస్తుంది. ఆమెకి ఓ పదిరూపాయలు ఇంక్రిమెంట్ ఇస్తే ఎలావుంటుంది? అహో-ఈ సలహా-ఓ పెర్సనల్ సెక్రటరీగా ఇస్తున్నాను”

“బానే వుంటుంది. అలానే ఇద్దాం. నేను గాంధీగా నీకు ఓ సలహా ఇద్దామనుకుంటున్నాను”

“ఏమిటి”

“ఎప్పుడూ మీ బాస్ కి ఇలాటి సలహా లివ్వకు”

ఆమె నవ్వేసి అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయింది. అతడి మొహంలో నవ్వు క్రమంగా మాయమైంది. జేబులో కాగితాన్ని తడిమి చూసుకున్నాడు, అతడి కళ్ళముందో దృశ్యం కదలాడింది. చెక్కుచున్న శబ్దంతో అతను వెళ్ళి ఫూలకుండీల వద్ద వడ్డాడు. రామ్మోహనరావు అతడివైపు కోపంగా చూస్తున్నాడు.

అదే దృశ్యం. మాటి మాటికీ.

తీర్పుకోవాలి.. స్వీట్ రివెంజ్-

అల్లుడు కాబోయే ముందు-ఆ అల్లుడు ఎలాటివాడో రుచి చూపించి-అప్పుడవ్వాలి. రివెంజ్ అంటే మామూలు పగ కాదు. కోటిశ్వరుని స్థానం నుంచి కట్టు బట్టల్లోకి దింపి-అప్పుడు కన్యా శుల్కుం కింది యాభై లక్షలు బహుమతి ఇవ్వాలి. గాంధీ లెవెల్లో పగ అంటే అలానే వుంటుంది మరి.

(ఇంకా వుంది)

పాపవర్ సర్ఫ్ అమిత తెల్లగా ఉతుకుతుంది...

అమిత తెల్లగా మారుతుంది

పాపవర్ సర్ఫ్ లోని హై పవర్ డిటర్జెంట్ ౧౨
 మురికిని, అడ్డు మరకల్ని మటుమాయం
 చేస్తుంది. అలా మునిగోయిన దుస్తుల్ని
 కూడా, తెల్లగా మిలమిల పెరిగేలా
 చేస్తుంది సర్ఫ్, ఎక్కువ మంది
 కట్టులు మరే ఇతర వాషింగ్
 పౌడర్ క. బదులు సర్ఫ్ నే
 వాడటంలో ఆకర్షణం
 ఏముంది గనక ?

ఎక్కువ మంది తల్లులు మరే
 ఇతర వాషింగ్ పౌడర్ కు బదులు సర్ఫ్ నే వాడతారు.

సర్ఫ్ డిటర్జెంట్ పౌడర్ డిలీవర్ చేసే కర్మాగారం

హైదరాబాద్ - మద్రాసు - బెంగళూరు - చెన్నై

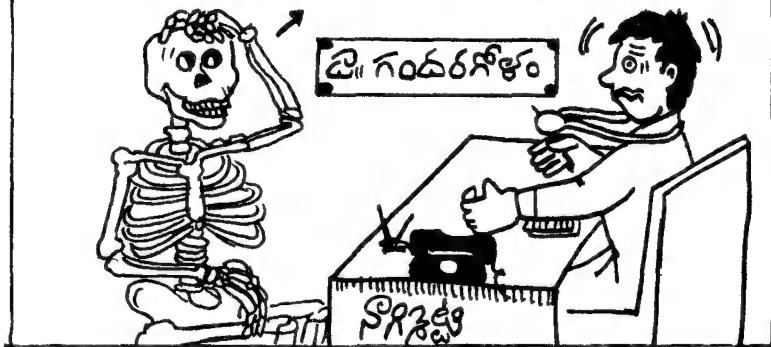
ప్రతిదినం

ఎవరి ప్రభావానికి లొంగకుండా, ప్రతిదినం ఆలోచించి, మంచి చెడ్డలు నిర్ణయించుకోగలిగే పిల్లలు కొందరయితే, తల్లిదండ్రుల ధయంతో కోరికలను అణచుకుని గుట్టుగా చదువు పూర్తిచేసే పిల్లలు కొందరు తామేమిటో, తమ కర్తవ్యమేమిటో ఆలోచించకుండా ప్రవర్తించి బాధపడేవాళ్ళు, కేవలం స్నేహితుల ప్రభావానికి లోనయ్యి ముందు వెనుకలు ఆలోచించకుండా బాధపడే

వాళ్ళు కొందరు - అటువంటి వాళ్ళలో సేనా ఒకరినని చెప్పకోవచ్చును

మాది ఆడకల్లల స్కూలు. స్కూలులో చేరగానే నేను క్లాసుకి వెళ్ళి జ్యోతి అనే అమ్మాయి పక్కన కూర్చున్నాను. జ్యోతి క్లాసుందరిలో చాలా అదమయిన అమ్మాయి. భయమనేది లేకుండా టీచర్లందరితో ఎంతో ధైర్యంగా మాట్లాడేది. జ్యోతి పక్కన కూర్చున్న నేనా విశేషమేమిటో

మీరు నేకు సన్నబడదానికి ఇచ్చినందుకొరకెం ఎక్కువగా పని చేసినట్లుంది! డాక్టర్!

కానీ, నాలుగయిదు నెలలలోనే ప్రాణ స్నేహితులమయి పోయాము. సాయం త్రం స్కూలు అయిపోయాక నేను నడిగి, ఆమె బస్సులోనూ యింటికి వెళ్ళేవాళ్ళం మా స్కూలు బస్ స్టాండ్ కి ఫర్లాంగు దూరంలో పూడేది. ఒక రోజు బస్ స్టాండ్ కి వెళ్ళటప్పుడు యిద్దరమ్మాయిలు తన వెంట పడుతున్నారని చెప్పింది. రోజూ వాళ్ళు అన్న మాటలన్నీ నాతో చెప్పేది వినటానికి నాకూ ఎంతో సరదాగా పూడేది. ఒకనాడు ఆ అమ్మాయిలలో ఒక అమ్మాయి తనకి ఉత్తరం రాశాడనీ చూపించింది. ఆమె అం దాన్ని పొగుడుతూ జ్యోతి వివరాలన్నీ తెలుపమని రాశాడు. వెంటనే జ్యోతి తన పేరు క్లాసు ఆన్ లి తెలియజేస్తూ తాను కూడా అతనిని ప్రేమిస్తున్నట్లు రాసింది. సాయంత్రం ఆ ఉత్తరం అతనికి అందిచ్చింది క్రమంగా జ్యోతి రోజూ అతని దగ్గరనుంచి ఉత్తరాలూ, చిన్న చిన్న బహుమతులు అందుకోవడం మొదలు పెట్టింది.

అందరూ జ్యోతి చేసేవి గొప్పవని అయినట్లు ఆమెకి సలహాలు యిస్తుంటే నేను కూడా ఆమె ప్రభావానికి లోనయ్యాను. అందుకే మన్నాడు జ్యోతి ఆ అమ్మాయికి ఉత్తరం రాస్తుంటే అతని స్నేహితుడికి నేను ఎంతో యిష్టపడుతున్నట్లుగా రాయమన్నాను. ఆ మరునాడు జ్యోతి అతను రెండు ఉత్తరాలు అందిచ్చాడు. రెండో ఉత్తరం నాకు. ఆ అమ్మాయి పేరు ఆనంద్ అనీ తను కూడా నన్ను ప్రేమిస్తున్నాననీ రాశాడు. అలా మొదలయింది మా ప్రేమాయణం. క్రమంగా నేనుకూడా రోజూ అతని దగ్గరనుంచి ఉత్తరాలు అందుకోవడం వెంటనే జవాబు రాసి యివ్వడం మొదలుపెట్టాను. జ్యోతి మధ్య మధ్య స్కూలు ఎగ్జాట్ ఆ అమ్మాయితో సినిమాలు పికార్లు మొదలుపెట్టింది. నేను రోడ్డుమీద ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నట్లు మా అన్నయ్య ఒక రోజు స్వయంగా చూశాడు.

ఒక రోజు జ్యోతి స్కూలుకి రాలేదు.

‘పాప’

ద్వంద్వం

కళ్ళు గట్టిగా మూసుకో
 మూసుకొని చూడు!
 నీకు ఓ భూగోళం ఆగువడుతుంది
 వెన్నలాటి ఆంగుళకు
 ఇంద్రధనుస్సుల చుట్టుకొని
 కళ్ళు తెరూ,
 సూర్యోదయానికి ఆకాశం
 ఒళ్ళు విరుచుకొన్నట్టు
 అపుడు చూడు
 దృశ్యాలన్నీ కళ్ళ ఇంచుల్లోకి
 చొప్పించి
 నీకు రెండు భూగోళాలు
 ఆగువడతవి
 ఒకటి
 సంపెంగల పహారాలో
 సరిగమల్ని మేస్తూ—
 మరోటి
 మంట్రై లేచిన మట్టి పిడికిళ్ళమధ్య
 మార్మోగే సవాళ్ళు విసురుతూ—

సమ్ము

ఆ సాయంత్రం మా యింటికి వచ్చింది. తనూ ఆ అశ్వాయాసినిమా చూస్తుండగా వాళ్ళ నాన్నగారు చూశారనీ, యింక అతను యిల్లు విడిచి బయటకి అడుగుపెట్టడానికి వీలేదన్నారని చెప్పింది. అంతే. జ్యోతి నాకు మళ్ళీ కనిపించలేదు. కొన్ని రోజులకి ఆమెకి వాళ్ళ బావతో పెళ్ళయినట్టు తెలిసింది.

ఆతోజే అన్నయ్య నేను రోడ్డుమీద

ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నట్లుగా అమ్మతో చెప్పాను. ఆ రోజు రాత్రి అమ్మ అందరూ పడుకున్నాక నన్ను వైకి పిల్చి అన్నయ్య అన్న మాటలకి, నా సమాధాన మేనిటి అంది. తెల్లబోయిన నేను యిదంతా అబద్ధమనీ, నేను ఏ పాపమూ ఎరగననీ ఒట్టుపెట్టాను. అమ్మ ఆ రోజు మంచి ప్రవర్తన గురించి, నడవడి గురించి ఎన్నో మంచి మాటలు చెప్పింది. అడవాళ్ళ విచ్చలవిడి ప్రవర్తన వల్ల కుటుంబానికి ఎంతో డడ్డ పేరు వస్తుందో చెప్పింది. ఈ కుటుంబానికి డడ్డపేరు తెచ్చే పని నీవు చేయవని నేను నమ్ముతున్నాను అని క్రిందకి వెళ్ళిపోయింది. జ్యోతిని ఆదర్శంగా అనుకుని ఉత్తరాలురాసిన నేను ఎటువంటి పండ్ల తులలో చిక్కుకున్నానో తెలుసుకున్నాను. అమ్మ మా లతో, జ్యోతి నన్ను వదిలి వెళ్ళిపోవడంతో నేనేమిటో నాకు తెలిసి వచ్చింది. నా కర్తవ్యమేమిటో నాకు అర్థమయింది. ఉత్తరాలన్నీ చింపి పారేశాను. యింక ఆనంద్ కి ఉత్తరాలు రాయ కూడదని నిశ్చయించుకున్నాను.

జ్యోతి వెళ్ళిపోయాక క్లాసులో వాతావరణం మారింది. నా ప్రేమ లేఖల వ్యవహారం తెలిసిన పిల్లలంతా ఆనంద్ పేరుతో నిన్ను అస్తమానము ఏడిపిస్తూ వుండేవారు. స్కూలు వదిలేసరికి ఆనంద్ అతని స్నేహితుడూ గేటుదగ్గర ప్రత్యక్షమై రకరకాల మాటలతో నన్ను బాధపెడుతూ జవాబు రాయమని వేధిస్తూ ఒన్స్టాండ్ వరకు వచ్చేవారు. వాళ్ళు అందిచ్చిన ఉత్తరాలు తీసుకునే రాన్ని కాదు. కోపంతో వాళ్ళు యిదివరకు రాసిన ఉత్తరాలలోని “డైలాగ్స్” అన్నీ చదువుతూ వెనకాలే వచ్చేవారు.

ఒక నెల రోజులు నిజంగా వాళ్ళతో చాలా బాధ పడ్డాను.

ఒక రోజు నేనూ చెళ్ళాళ్ళ మార్కెట్టుకి వెడతూండగా వాళ్ళు యిద్దరూ వవ్వ వచ్చి, మొదట ఉత్తరం రాసి హారం

మొకలుపెట్టినదానిని నీవు. యిప్పుడు జవాబు చెందుకు రాయవని నిలదీశారు. జవాబు రాయకపోతే నేను రాసిన ఉతరాలన్నీ నాన్నగారికి అందజేస్తామని బెరించారు. చిన్న వాళ్ళయిన చెల్లెళ్ళు నిన్నెందుకు అలా అంటున్నారని అడిగారు. వాళ్ళదో చెప్పి నచ్చదెప్పాను. ఈ సంగతి అమ్మతో అంటారేమో అని భయంతో చచ్చిపోయాను. కాని వాళ్ళు ఈ సంగతి మర్చిపోయారు.

ఆరాత్రి నేను కూర్చుని ఒక సుదీర్ఘమైన ఉత్తరం రాశాను. వాళ్ళిద్దరినీ అన్నయ్యలూ అంటూ సంబోధించి అన్ని సంగతులూ వివరంగా రాశాను-నా స్నేహితురాలు జ్యోతి గురించి, ఆమెలాగే నాకూ నలుగురిలో గుర్తింపు రావాలన్న కోరికతో కేవలం స్నేహితుల ముందు గొప్ప కోసం ఈ ఉత్తరాలు మొదలు పెట్టానని రాశాను. కాని నిజంగా వాళ్ళతో కలిసి తిరగలన్న కోరిక నాకు లేదనీ, జనలు ప్రేమ గురించి నాకు ఏ విధమైన అభిప్రాయం లేదనీ రాశాను. కేవలం సరదాకి రాసిన ఆ ఉత్తరాలకి నన్ను ఊహించి నా జోలి! రావద్దని వేడకున్నాను. నా తప్పు! అసూయగా వాళ్ళు! కానీ నీ

డబ్బు యిస్తానన్నాను - వాళ్ళు మళ్ళీ నా వెంటపడినా, ఒక్క మాట మాట్లాడినా, ఉత్తరాలు ఎవరికయినా అందజేసినా ఆశ్చర్యమౌతే చచ్చిపోతానని బెరించి చాడు. మీ చెల్లెలు తెలియక యిలాంటి తప్పుచేస్తే ఊహించరా? అని ప్రశ్నించాను. ఆ మరునాడు ఉత్తరం వాళ్ళకి అందించాను. ఆ రోజు సాయంత్రం స్కూలు దగ్గర వాళ్ళక్కడ కన్విప్టోరో అని భయపడ్డాను. వాళ్ళు రాలేదు, అంతేకాదు ఆ రోజు నుంచి వాళ్ళు నన్నెప్పుడూ వేధించలేదు. ఎప్పుడయినా కనబడినా చూడనట్లు శిశువుయేవారు.

ఆ సంవత్సరం పడవ క్లాసు ఫేలయ్యాను. అమ్మ నన్నగారు నన్ను ఏమీ అనలేదు, నా తప్పు నేను తెలుసుకున్నాను.

రెండోన వత్సరం టైమ్ జాగా చదివి పాస్య్యాను. అప్పటినుంచి బి. ఎ. పాస్ అయ్యే వరకు ఏ పరీక్ష తప్పలేదు. ఏ పని చేసినా దాని మంచి చెడ్డలు ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకోవడం అలవాటయ్యింది నాకు. యిప్పటికీ తెలిసి తెలియని వయస్సులో పిల్లలు ప్రేమను గురించి మాట్లాడిలే నవ్వు వస్తుంది నాకు. ✱

మీరు చదివారా?

రిజిజుకి ముందుగానే 6000 కాపీలు అమ్ముడైన ఆంధ్రుల ఆభిమాన రచయిత్రీ
మాదిరెడ్డి సులోచనగారి డైరెక్టు నవల

ఎంత ఘాటు ప్రేమయో రు. 12-50

ముందుగా మీ దగ్గరలోని పుస్తకాల పాపులోకాని, న్యూస్ ఏజంటునుగాని అడగండి.
లేదా రు. 10-00 లు M. O. చేయండి పోస్టు ఖర్చులు మేమే భరించి
మిలిక రు. 2-50 కి V. P. P. లో పంపుతాము.

మొలక్స్ పబ్లికేషన్స్
విజయవాడ-520 002

బొద్దింకలు

వసుంధర

“ఏమండీ! బజార్లోకి ఏదో మంచి బొద్దింకల
మందు వచ్చిందట. రుక్మిణి చెప్పింద”
అంది జయ.

మా ఇంట్లో బొద్దింకల బాధ చాలా
ఎక్కువగా ఉంది రాత్రయే సకి ఇంట్లో
మూల మూలల నుంచి వచ్చి బాతూం
లోనూ, వేటింటోనూ సంచారం ప్రారంభిస్తాయి. వీటివల్ల మాకు చికాకుల
ఇబ్బందులున్నాయి.

బొద్దింకలు ఆదోరకం వాసన వేస్తాయి.
ఆ వాసన అంటే ఇష్టముడక పోవచ్చు
కానీ మా ఇంట్లో అందరికీ ప్రత్యేకమైన
ఎంర్జికూడా. తర్వాత రాత్రిళ్ళు బాతూం
లోకి వెళ్లాలంటే చాలా ఇబ్బంది. ఒక్కోసారి
అవి కాళ్ళ క్రిందపడి నలిగి చస్తుంటాయి
మా మనసుకు కలిగే బాధనంగతి అటుంచితే
రాత్రిపూట కాళ్ళు అపి కడుక్కోవడం,
నిద్ర తేలిపోవడం జరుగు తుంటుంది. అదీ
కాక కాళ్ళకింద ఓ ప్రాణి నలిగి చస్తున్న
దంటే మీ అందరికీ కూడా వళ్ళు జలద
రించి పోతుంది. మా పిల్లల సంగతైతే వేరే
చెప్పక్కర్లేదు. ఇద్దరికీ కూడా అవ.తే
చచ్చటంత భయం. ఒక రాత్రివేళ వాళ్ళు
లేవారంటే కేవలం బొద్దింకల కారణంగా
వాళ్ళకోపాటు మేమూ లేవాల్సి ఉంటుంది.
బొద్దింకలు అన్నం మీద పానా, నేతి
గన్నెతో దూరినా చాలా అనివార్యం
వస్తుంది. ఆ పదార్థాలకు అవతల పారే

యాల్సిందే!

ఇంత వరకూ బొద్దింకల గురించి మేము
ఏమంపూవాడలేదు. సుచి, శుభ్రత లేనిచోట
అవి జేరతాయని విని ఇల్లంతా ఎంతో
శుభ్రంగా ఉంచే వాళ్ళం. ఫినాయిల్ తో
కడిగించే వాళ్ళం. కానీ బొద్దింకలు మా
ఇంట్లో చేరనే చేరాయి. దిన దినాభివృద్ధి
చెందుతున్నాయి.

“బాగా పని చేస్తోంది టా?” అని
ఆడిగను.

“ఒక్క రాత్రిలో మొత్తం అన్నీ చచ్చి
పోతాయిట” అంది జయ.

“సరేలే-ఈవేళ కొందాం-” అన్నాను
జయతో. ఆ రోజు మాకు సెలవురోజు. ఒక
వారం రోజుల్లో మకు ప్రయాణం ఉన్నది.
అందుకు గాను స్టేషన్ కు రిజర్వు చేయించు
కోవాలి. ఇదొక పెద్దబోరు.

రిజర్వేషన్ చేయించడానికి స్టేషన్ కి
వెళ్ళి క్యూలో నిలబడితే అక్కడ గంటకు
ఒక మనిషి చొప్పున బయటకు రాగల్గు
తాడు. అందుకు అనేక కారణాలు
లున్నాయి. కొంతమంది పలుకు
బడిగల వాళ్ళు కాంటర్ గడిలోకి వెళ్ళి
తమ పనులు చేయించు కుంటారు. ఈ పనులు
కూడా బయట క్యూ ఉండగానే జరుగు
తాయి, అయినా ఎవ్వరూ మాట్లాడరు.
ఎదురు చెప్పరు. ఎదురు చెబితే రిజర్వేషన్
లేదు, అనేస్తారని భయం. మరో కారణం

ఏమిటంటే క్లర్కుస్ చెయ్యిదిగా పనిచేయడం వల్ల జనానికి కూర్చుంటున్నప్పుడు పట్టుకుని ఏజిస్ట్రేట్‌గా పనిచేయించుకుంటారు.

సమయానుకూలంగా ఈ ఏజిస్ట్రేట్‌కు శిక్షలు రూపాయల నుంచి ఎంత వరకైనా పుచ్చుకుంటారు.

ఇవన్నీ సామాన్య జనానికి తెలుసు. అయితే ఎవరి పక్షాల్లో వారే తలమునకలై పోతున్న కారణాల ఎవ్వరూ నీటిగురించి ఫిర్మాదు చేయరు, పట్టి చుకోరు. ఈ అవి నీటి ఇలాగే కొనసాగుతూ ఉంటుంది.

అర్రోజు నేను కాస్త పెద్దా శ్రీ వెళ్ళాను. లైన్లో నా నంబరు మూడు. వన్నెండు గంటలకు క్యూలో నిలబడితే సుమారు, రెండు గంటలకు నాకు అవకాశం వచ్చింది. నేను వెళ్ళి లైన్లో నిచున్నాక నాళ్ళ ముందే కౌంటర్లోపల ముగ్గురికి రిజర్వేషన్ వని అయింది. ఆ వనేదో కౌంటర్ మూసే శాక చూచుకోవచ్చుగా-క్యూలో నిచున్న వాళ్ళకులాగే అన్నీ వాళ్ళకు అప్పుడే పూర్తిచేసి ఇస్తున్నాడా క్లర్కు.. నేను మూడు గంటలకు అక్కణ్ణించి బయట వచ్చాను. ఆ క్షణంలో నాగొంతు దాహంతోనూ, మనసు కోపంతోనూ, వళ్ళు ఆవేశంతోనూ, మండిపోతున్నాయి. ఇంటికి వెళ్ళగానే జయ-“టికెట్లు దొరికాయా-” అనడీగింది.

“దొరికాయి-” అన్నాను.

“అమ్మయ్య-” అంది జయ.

నేను జయపై విరుచుకు పడ్డాను-“నువ్వు అమ్మయ్య అన్న ఒక్క ముక్కలో ఆనందాన్ని వ్యక్తపరిచావు. కానీ ఈ టికెట్లు గురించి చెయ్యించేటంత దూరంలో కౌంటర్ దగ్గర మూడుగంటలసేపు నిలబడ్డాను” అన్నాను.

“నేనేం చేయండి”-అంది జయ.

నేనింకా రెచ్చిపోయి ఇంకా ఏవేమో అన్నాను. కాసేపటికి నాకోపం, ఆవేశం చల్లారాయి. జయ ఇచ్చిన చల్లని నీళ్లతో దాహం కూడా తీరింది.

“ఏమీ అనుకోకు-ఇండాకా కోపంలో ఏమీ అన్నాను”-అన్నాను జయతో.

“బాగానే ఉంది. ఆకోపంలో వదోవంత ఆ క్లర్కు మీద చూపించి ఉంటే ఈ అవి నీటికి అంతం ఉండేదేమో-” అంది జయ.

జయ నన్ను దెబ్బ కొట్టేందని గ్రహించాను.

చాను. అప్పుడు-నేను జయతో దెబ్బగాడట మెండుకు? ఇందులో ఆమె చేసిన తప్పేమింది? అసలు తప్పు చేసిన వాళ్ళను ఏమీ అనలేక పోతున్నానే? నా అవనరం నన్ను అవినీతికి తలవంచేలా చేసిందా?

నా తెలుసు-ఒకప్పటి సంగతి ఏమో కానీ క్యూలో నిచున్న వాళ్ళ కోపానికి ఇప్పటి క్లర్కునైనా ఏ మాత్రమూ చలించరు. క్లర్కు అవినీతికి పాల్పడు తున్నారని-అది అరికట్టడం కోసం ప్రభుత్వం ఇప్పుడు కొన్ని కొత్త ట్రయిన్స్ పేసింది. వాటిలో అన్నీ సెకండ్ క్లాస్! ప్రతి స్టేషన్కూ చాలా ఎక్కువ మొత్తం కోటా ఉంటోంది. అదువల్ల బెర్లు దొరక్క పోవడం ప్రవక్తి లేనే లేదు. ఎటూచ్చి టిక్కెట్లు క్యూలో నింపేవాటి. ఈ కొత్త ట్రయిన్స్ అవినీతిని బాగానే అరికడ తున్నాయి. ఐనా శతకోటి దరిద్రాలకు అనంత కోటి ఉపాయాలు.

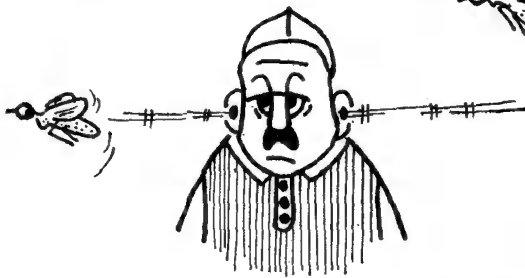
ఆ సాయత్రం నేనూ, జయూ బజారుకి వెళ్ళినప్పుడు మరిచి పోకుండా బొద్దింకల మందు కొన్నాం. ఆ మందును చూస్తే ఆన్ని బొద్దింకలను చంపగలదని అనిపించలేదు. కానీ ఖరీదట్టే లేదు కాబట్టి ధైర్యం చేసి కొన్నాము.

రాత్రి ఒక్క పడక గదిలో తప్ప-మిగతా అన్ని గదుల్లోనూ ఆ మందు ఉంచాం. ఒక చిన్న ప్లేట్లో ఆ మందుపోసి గదిలో మూల పెట్టి తలుపులన్నీ బంధించి వెయడ ఒక్కటే మేము చేసిన పని. మర్నాడు తెల్లవారి తేచేసరికి ఇంట్లో పేలాది పేలుగా బొద్దింకలు చచ్చిపడి ఉన్నాయి. మా ఇంట్లో అన్నివేల బొద్దింకలున్నాయని నేను కానీ శ్రీమతి కానీ అనకోలేదు. వాటిని అలా చూసేక మేము పాక్ తిని చాలా సేపటివరకూ ఆ పాక్ లోనే ఉండిపోయాం. ఇల్లంతా బొద్దింకల రణరంగడలా ఉంది. పిల్లలు కూడా వాటిని చూసి చాలా కంగారు పడిపోయారు.

పని ముగిసి రాగానే ఆ బొద్దింకలన్నిటినీ తుడిపించి అవతల పారేయించాం. తర్వాత

(ఈ ట్రాప్ పట్టుకున్న వాళ్ళందరిలాగినూ ఈ సౌకర్యం ఉంటుందంటేవా మావాం!)

MONI..

ఇల్లంతా శుభ్రంగా కడిగించాం. ఇన్ని బొద్దింకలను చంపడానికి మేము కొన్ని మందులో ఆరో వంతు కూడా ఖర్చు కాలేదు. అందువల్ల ఉత్సాహంగా రెండో రోజు కూడా ఆ మందు పెట్టాం. ఈ సారి కూడా చాలా బొద్దింకలు చచ్చాయి. అయితే ఆ సంఖ్య సెల నుంచి వందలకు మారింది.

నాలుగు రోజుల్లో మా ఇంటో బొద్దింకలన్నవి లేకుండా పోయాయి.

“ఈ పని ఎప్పుడో జేయాల్సింది..” అంది జయ.

బొద్దింకలు లేని మా ఇంట్లో ఎక్కువ రాత్రులు గడపకుండానే మా ప్రయాణం వచ్చేసింది. రిజర్వేషన్ దొరికింది కాబట్టి ప్రయాణం హాయిగా జరిగింది.

అమ్మ, నాన్న మమ్మల్ని ఆస్థాయంగా పలకరించారు. ఉద్యోగరీత్యా దూర ప్రాంతాన ఉంటున్నప్పటికీ కుటుంబానికి సంబంధించి నాకు చాలా బాధ్యతలున్నాయి. పొలానికి, స్వంత ఇంటికి సంబంధించిన కొన్ని లావాదేవీల కారణంగా నా తిరుగు ప్రయాణానికో తేదీ అంటూ నిర్ణయించడం కష్టమైంది. ఈ లావాదేవీలను చూసుకోవ

డంలో నేను ఎంతో అవినీతిని చూశాను. లంచ మివ్వకుండా, పలుకుబడి ఉపయోగించకుండా చిన్నవని కూడా జరగడం లేదు. అవసరమైనప్పుడల్లా ఇవ్వగల్గిన లంచ మిస్తూ, దొరికిన పలుకుబడి ఉపయోగిస్తూనే నేను ఈ విషయం గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించ సాగాను.

దేశంలో ఇంత అవినీతి ఎలా వర్పడింది? ప్రభుత్వం ఈ అవినీతిని గుర్తించి-దీనిని అదుపు చేయడానికి ఎన్నో పథకాలు రూపొందించింది. కానీ అవినీతి పరులు ఆపన్నీ అధిగమించి మనగల్లుతున్నారు. ఈ అవినీతికి అంతంలేదా? దీన్నెవ్వరూ ఆపలేరా?

పల్లెటూళ్ళలో పన్నులు, జాగ్రుకులీచే ఋణాలు, ప్రభుత్వపు అభివృద్ధి పథకాలు-అన్నీ అవినీతి పరుల చేతిలోపడి శక్తిహీనమై పోతున్నాయి. సామాన్యులకవయోగ పడకుండా పోతున్నాయి.

నేను సెలవు పొడిగించాను. తిరుగు ప్రయాణానికి తేదీ నిర్ణయమయింది కానీ-రిజర్వేషన్ దొరకలేదు. ట్రయిన్ దగ్గర ప్రయత్నించ వచ్చునని సలహా ఇచ్చారు చాలామంది. అలాంటివి నాకు భయం-కానీ ఈసారికి తప్పలేదు.

నేను, జయ, ఇద్దరుపిల్లలు స్లాట్ ఫారం మీద నిలబడితే నా తమ్ముడు నాకు అసరాగా వచ్చాడు. ఇలాంటి రిజర్వేషన్సు స పాదించడంలో వాడు ఎక్స్ పర్ట్!

ట్రయిన్ రాగానే ముందుగా నేను కండక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళాను. ఆయన ఏమీ లాభం లేదని చెప్పాడు. నేను నిర్భూరిపోయాను. మరో రెండు నిమిషాల్లో తమ్ముడు అదే కండక్టరుతో సంప్రదించి—“త్వరిగా ఎక్కండి ట్రైమైపోతోండి” అంటూ నన్ను పాచురించాడు.

నేను తట పటాయింపాను—ఆ కండక్టర్ మధ్యలో దింపేస్తాడేమోనని నా భయం. “ఊ...ఎక్కండి—ట్రయిన్ కదుల్తూంటి కూడా” అన్నాడు కండక్టర్.

నేను ఆశ్చర్యపడ్డానికూడా సమయం లేకపోయింది. గబగబా అంతా ఎక్కేశాం. బెర్తుకి వదిరూపాయలు ఎక్స్ ట్రా ఇవ్వమని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు తమ్ముడు. ట్రయిన్ కదిలాక కండక్టర్ మాదగ్గరకు వచ్చాడు.

వాకు అంతరాత్మ ఉన్నది కానీ దాని వల్ల నాకు గానీ దేగానికీ గానీ ఏవిధమైన ప్రయోజనమూ లేదు. ఇటువంటి సందర్భాలు వచ్చినపుడు అది గొణుక్కుంటుంది కానీ నేను తెక్కచేయను.

“మీరు నాకు ఇచ్చేది వదిరూపాయ లైనా అందు వల్ల మీకు నష్టం నాలుగు రూపాయలలోపే” అన్నాడు కండక్టర్.

“అదెలా?” అన్నాను.

“మీకు రిసీవు ఇవ్వను. బండంతా ఖాళీగా ఉంది. ఇష్టం వచ్చిన చోట పడుకోండి” అన్నాడు.

“ఎవరైనా చెకింగ్ కు వస్తే?”—అది నా భయం.

“అదంతా నేను చూసుకుంటాను....”

“చివరి వరకూ మీరు రారు గదా”—అదీ నా అనుమానం.

“నా మనిషికి మిమ్మల్ని అప్పు జెబుతాను. మీకే ఇబ్బంది ఉండదు—”

నాకు భయం వేసింది. ఇలాంటి ప్రయా

ణాలు చేయాలంటే నా ప్రాణాలు గుప్పిట్లో ఉంటాయి. అదే చెప్పాను.

“అయితే మీ ఇష్టం. మరో ఆరుం పావలా దండగ పెట్టుకోండి”—అన్నాడు కండక్టర్.

ప్రభుత్వానికి న్యాయంగా చేరవలసిన ఆ ఆరుం పావలానూ అతడు దండుగ అనడం నాకు ఎంతో బాధ అనిపించింది. కానీ నేనా దండుగ పెట్టుకుంటాననే అన్నాను.

కండక్టర్ నవ్వి—“ఈయన్ను చూడండి. ఈయనకు టికెట్టే లేదు. ఫ్రదంగా చేరవలసినచోట దింపుతానని మాట ఇచ్చాను”—అన్నాడు తన సామర్థ్యాన్ని విశ్వసించని నాకో ఉదాహరణ చూపిస్తూ, ఈసారి నేను బాగా భయపడ్డాను. ఇటువంటి వాటి గురించి వినడమే కానీ చూడడం తక్కువ.

“ప్రభుత్వం బెర్తుల కోటా పెంచింది. మా ఆదాయం తగ్గింది. అందుకని మేము ఎన్నుకన్న కొత్తదారి ఇవ్”—అన్నాడు. కండక్టర్.

ప్రభుత్వం కొత్త ట్రయిన్స్ వేస్తోంది. బెర్తుల కోటా పెంచుతోంది. చెకింగ్ స్పాన్సర్స్ ను నియమిస్తోంది—కానీ కండక్టర్ వీటికి చలించడం లేదు.

నేను మాత్రం బెర్తులకు రిసీదు తీసుకున్నాను.

మేము ఇల్లు చేరేసరికి ఈ నెలా వదిపాను రోజుల వ్యవధిలోనూ బొద్దింకలు మా ఇంట్లో మళ్ళీ చేరాయి. జయ చాలా విసుక్కుంది. కానీ ఉపాయం ఉండనే ఉందిగా! మళ్ళీ మందు కొన్నాము.

ఈ సారి మందుకు బొద్దింకలు ఎక్కువ సఖ్యంలో చావలేదు. మా బొద్దింకల సమస్యను మందు పూర్తిగా తీర్చలేక పోయింది.

అయిదు నెలల తర్వాత బొద్దింకలు మేము పెట్టిన మందును తృప్తిగా భోంచేస్తూ కనిపించాయి. ఈ విషయం నాకు

చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది ఒకప్పుడు ప్రాచీనతంగా ఉండే ఆ మందును అవి అవారంగా ఎలా చేసుకోగలిగాయి?

నా స్నేహితుడు రాఘవ రావు వైంటిస్ట్. ఈ విషయం చెప్పగా అతను నవ్వి- 'బొద్దింక చాలా బలమైన ప్రాణి. ఎంతటి విపత్కర సరిస్థితికైనా అది కాలక్రమేణా తట్టుకుని మనస్థిరమౌతుంది. ప్రతి విషానికి అది చెప్పిస్తున్నది - అనగా నిరోధక శక్తిని క్రమంగా సంపాదించుకోగల్గుతుంది ఈ ప్రపంచం అణ్ణాన్ని అక్కడ నుండి సర్వనాశనమైపోతే-ఆ రేడియో యాక్టివ్ కర ధాతువు తట్టుకుని ఈ భూమిపై తన జీవితాన్ని కొనసాగించగల ప్రాణి బొద్దింక ఒక్కటేనని ప్రమాణం లభిస్తాయో పడుతున్నారో. దాన్ని నవ్వు బజార్లో ముందు కొని వాడి చంపాలన కోవడం చాలా తెలివితక్కువ"-అన్నాడు.

"అయితే దాన్ని చంపడానికి పేరే ఉపాయమేమీ లేదా? వీటి బాధలను మన మలా భరించడమిందేనా?" అన్నాను నిస్సహాయం.

"లేకేం-ఒకే ఒక మార్గం ముందే"- అన్నాడు రాఘవరావు.

"ఏమిటి?" అన్నాను ఆశగా.

"వరి గాముడిలా ఇంట్లోని అణ్ణాన్ని శోధించి-కనబడిన బొద్దింకనల్లా ఏ చెప్పితోనో కొట్టి చంపి అవశేష పారేయడమే" అన్నాడు రాఘవరావు.

నాకీ ఉపాయం అంతగా నచ్చలేదు కానీ మర్నాడో మనవని పెట్టి అమలు మాత్రం జరిపించాను. వాడు నేనిచ్చిన ఓది రూపాయలకూ ఆశపడి ఎంతో సమర్థవంతంగా బొద్దింకల్ని వెతికి వెతికి చంపేశాడు. ఇంట్లో బొద్దింకల సంఖ్య బాగా తగ్గి పోయింది. ఆ తర్వాత ఇంట్లో కూడా ఎక్కడై నా ఒకటి అలా బొద్దింకలు కనబడితే తక్షణం చంపి అవశేష పారేయడం

ఇంట్లో పాదీ అలవాటు చేసుకున్నాను. ఈ పద్ధతి తీవ్రంగా అవలంబించేసరికి కొంత కాలానికి మా ఇంట్లో బొద్దింకల బాధ తగ్గి పోయింది.

ఒక రోజు పేసర్లో అజీమ్ నిర్మాతలనుకు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న కొత్తచర్యల గురించి మొదటి పేజీలో పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో రాశారు. అవార్డు చదువుతూ నేను నీట్టూర్నాను.

"ఏమిటండీ- లా దిగులుగా ఉన్నారా?" అంది జయ.

ఆమె కా వార్త చూపింది- "వైద్యురూపాయల నోటు డిమాన్డైనైజ్ చేశారు, బ్లాక్ మనీ బయటకు వచ్చిందా? పిశ్చాన్ చేస్తున్నారు-వాళ్ళవన్నీ అధిగమిస్తున్నారు. ఈ వార్తలు కేవలం కన్నీళ్ళు తుడవడానికి తప్ప దళితుల్ని పోగొట్టడానికి పనికిరావు"-అన్నాను.

"అంతే?"

"ఏం చేసినా ఈ దేశంలో అవినీతి నాశనం కాదు"-

"బాగుందండి-రాఘవ రావు గారు. బొద్దింకలాంటి ఒలవైన ప్రాణి లేదన్నాడు. వాటినే మనం నాశనం చేయగలిగాం మన ఇంట్లో లేకుండా-అలాంటిప్పుడు అవినీతిని నాశనం చేయడం ప్రభుత్వానికి వల్ల కాకండా పోతుందా?" అంది జయ.

జయ అలా అనగానే నాకు మేము బొద్దింకలను నాశనం చేసిన పద్ధతి గుర్తు వచ్చింది చేతిలో కెప్పుడైనా బొద్దింక!

అవినీతిని నాశనం చేయడానికి అదొక్కటేనేమో పద్ధతి!

అయితే... ..

వైకి ఎత్తబడిన ఆ చెప్ప అలానే ఉంది. కానీ ఆ క్రింద పాతే బొద్దింకల స్థానంలో బాకు నాశిల్లి దండ్రలూ, బంధువులూ, స్నేహితులూ,... .. అధికి నేనుకూడా కనిపిస్తున్నాను.

పాపాయికి పుట్టుకతోనే మీరిచ్చిన కానుక- 3 నెలలకు గరిపడే బరన్

**3 నెలలు నిండాక, కేవలం పాలే అతడికి
కావలసిన బరన్ ను సమకూర్చలేవు**

అతడికి ఇవ్వండి **ఫారెక్స్** పుష్కలంగా బరన్ గలది

“తల్లినుండి పెద్ద బరన్
నిల్వతో సహా పుడకాడు
పాపాయి. అయితే పుట్టిన
తర్వాత ఈ నిల్వ
క్రమేపీ తరిగిపోతుంది.
పాలు మంచి అహారమే
అయినప్పటికీ, బరన్
లేనందువల్ల అది సంపూర్ణ
అహారం కాదు. అందుకే
పాపాయికి బరన్ గల
అహారాలు కావాలి.”

డాక్టర్ సుబాష్ సి. ఆర్యుః
“ఇన్ ఫేంట్ అండ్ చైల్డ్
కేర్ ఫర్ ది ఇండియన్
మదర్”

డాక్టరు ఫారెక్స్
ఎందుకు సిఫార్సు
చేస్తారు ?

ఫారెక్స్ లో
పుష్కలంగా బరన్ కూడా

ఉంది—అది మీ
పాపాయి రక్తానికి, అతడి
శరీర ఆరోగ్యానికి,
అతడి పెరుగుదలకూ,
వికాసానికి అతి ముఖ్యం.

డాక్టర్లు సిఫార్సు చేస్తారు ఫారెక్స్
సక్తిగలవైన, సంపూర్ణమైన పెరుగుదల కోసం పాపాయికి అదవ్యవంతమైన భూస అహారం

CASGLF-30-163 To.

కా కు లు

పోలాప్రగడ జనార్దనరావు

రోడ్డు మీద నడస్తున్న మనిషి ఉన్నట్టుండి దళిమని పడిపోయాడు. చుట్టు పక్కల పావుల దగ్గర నరుకులు కొనుక్కోవడానికి వచ్చిన వాళ్ళు, బస్సుస్టాండులో నంచున్న శాపతు, కీళ్ళి కొట్టు దగ్గరున్న కలాసారాయళ్ళు, మోశీవాడి చుట్టూ గుమిగూడినట్టూ పేలంపాటవాడి దగ్గర పేలం చెర్రగా జేరిన జనంలా పడిపోయిన తనని చుట్టూ మూగారు.

“అరెరె మూర్ఖురొగం అవుకుంటా. చూస్తారేమిటండి నీళ్ళు పట్టుకురండి తొందరగా-తాళం చేతులున్నాయా పవరిదగ్గరేనా?” అంటూ ధన్వంతరి పేలు విడి న మేనమామలా దగ్గుతూ ఆయాస పడుతూ హడావిడి చేసాడు ఒక రోజు మనలాయన.

“ఈ..... అలవాటేలండి. ఏ జేబో కొట్టి నాలాంటోడ్ని సూని పరిగెట్టిబోయి పడుంటాడు. నాటకాల నా.....నాలు గంటించి నానంటే ఈడు, ఈడిబాబు, ఈడి పామిటి ఓలు మొత్తం అంతా మర వెళ్ళి కాల పోలో అవుద్ది. పాటి ఏం జరిగిందంటే పూ... ఆ సరిగ్గా బిపోర్ లాస్టి యీ రు యిల్లాంటి నాకొడుకే” అటూ ఫ్లాష్ బ్యాక్ మొదలెట్టాడు అక్కడున్న జనాన్ని క్లియర్ చేసి ట్రాఫిక్ ఆగకుండా చూడాలన్న జ్ఞానం కూడా లేని పోలీస్ కానిస్టేబుల్.

“కంటి న్యూగా ఒకే బ్రాండ్ ఎంత తాగినా పరవాలేదు గురూ! బచ్చాగాళ్ళు,

తెలిక అదికాస్త ఇదికాస్త అంటూ కక్కుర్తి పడతారు; పడిపోతారు - నాబోటి గాడి దగ్గరకొచ్చి “గురూ ఇది సంగతి” అంటే వాడికి పారం కేర్పినట్టు వుంటుంది. నాకూ ఒకరోజు గడిచి పోయేది కదా!... ఛీ ఛీ ఎప్పటికీ శాగుపడతారో ఏమిటో”

“ఏమిటండి ప్రతి వాడు పడిపోయిన వాడి గురించి యిష్టమొచ్చినట్టు మాట్లాడే వారే. సాటి మనిషి పడిపోతే సాయం చేయరు సరికదా, యిష్ట మొచ్చినట్టు అభాండాలు వేస్తారా? ఇదేనా మీ సంస్కారం? ఇదేనా మీ సంస్కృతి? అదే మీ తమ్ముడో మీ శావో అయితే అల్లా అనగలరా? మీకు యిటు వంటి రోజు వస్తే ఏం చేస్తారు? నాన్న యింకా యింటికి రాలేదు అని ఎదురు చూసే అతని పిల్లలు గురించి ఆలోచిస్తారా?” అంటూ విపరీతమైన ఆంగికాభి నయంతో నాటకం డైలాగుల్లో చుట్టూ గుమిగూడిన మనమల్లో ఆట యిటు తిరుగుతూ అంతర్ధాన మయ్యాడు ఆ యువకుడు... (ఒకటి రెండు వర్సలతో)

జనం గుమిగూడి వుంటే నాలుగు డబ్బులు దొరుకు తాయేమోనని సొట్టలు పడ్డ నత్తుగిన్నెతో నత్తువలేని బక్క చీకెన మనలాడొచ్చాడు అక్కడికి. “అడుక్కోనడానికి అభిమానపడ్డ మొచ్చినట్టుంది బిళ్లకి, పడిపోయాడు తిండిదొరక్క - జీవా ముక్కి మార్గమును కనలేనా” అంటూ పాడుకుంటూ అడుక్కోవడానికి వెళ్ళిపోయాడు.

“గుమిగూడిన జనంలో కనీసం మూడొం

మలు ఓటర్లు వుంటారు. ఏక్సిడెంటు అయి వుంటే పోలీసు రిపోర్టు యిచ్చి చచ్చిపోయి నాడింటకెళ్ళి వాళ్ళ వాళ్ళకి చెప్పి తనే దహన క్రియలు జరిపించాలి. (అన్నట్టు ఫాటోగ్రాఫర్ ని పిలవడం మర్చిపోకూడదు) అతని భార్యకి సాయం చెయ్యాలి...అదీ కాకపోతే ఒకవేళ కొట్టుకున్నారేమో... ఈ గొడవకి కారణం తన ఎగస్పార్ట్ వాళ్ళ మీదకి బనాయించాలి. చెబ్బలు తిన్నవాడు ఎవరైతే నా సరే తన కడిఖుజం క్రింద ప్రకటించాలి. ఒకవేళ పెద్ద గుండ్రాగాడై వుంటే మొన్న మీటింగ్ లో తనమిత్ర రాళ్ళు యిసి రించిన వాళ్ళ మీటింగులో ఈడివేత సోదా బుడ్డిలు యిసిరించాలి...ఒకవేళ చెబ్బతిన్న వాడు నిరుద్యోగి అయితే నిరుద్యోగ కరువు భత్యం గురించి కడపు మండి వుంటాడు కాబట్టి కాస్త కాఫీరీళ్ళు పోయినై ఆడే గోడలు కరాబు చేస్తాడు"...ఇలా ఆలోచిస్తూ జనం దగ్గరకి తేరుకున్నాడు ఓమాజీ రాంకియ నాయకుడు....

జనం మాట్లాడుకోవడం తప్ప కనీసం తనకి ఎవ్వరూ కేయూతని లేవక పోవడం అప్పుడే కాస్త స్పృహలోకి వస్తున్న అతను గ్రహించాడు. మెల్లగా తనంతట తానే లేచాడు.

“జీవోలేని మువ్వ జీవం వున్న వాళ్ళ కంటే ఎన్నో రెట్లు గొప్పదానవు. రోడ్డు మీద ఆలోచిస్తూ నడువ కూడవలె, అల్లా నడవడం ఎన్నో అనర్థాలకి దారితీస్తుందనీ నాకు గుఱుకారం వేస్తావు. మువ్వ దాడు కున్న దాన్ని వాడుకొని నిన్ను నిర్ణయగా రోడ్డుమీద పారేస్తే మరి పారేసిన వాడి రాళ్ళు లాగడం నీధర్మం....థాంక్యూ వెరీ ముచ్” అనుకుంటూ అందరి వంకా చూసి, కాలి క్రింద పడున్న అరటిపండు తొక్కిని జాగ్రత్తగా మృత్యున్న కాలవ లోకి విసిరేసి సవ్యంగా వున్న ఒక్కకాలుని జాడించుకొని కుంటుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు అతను.

100 ml బాటిలు కొని

87 పైసలు ఆదా చేసుకోండి

‘క్రివేణి’ ఇంకు

ఇప్పుడు లాభకరమైన ప్యాకింగులో

100ml పాలిథీన్ బాటిల్స్ లో దొరుకుతున్నది.

100ml బాటిలు 1కి వెల రు. 2-80

60ml బాటిలు 1కి వెల రు. 2-20

(ప్రానిక పన్నులు అదనం)

వినియోగదర్ల లాభమునకుగాను ప్రకటించుచున్నాము.

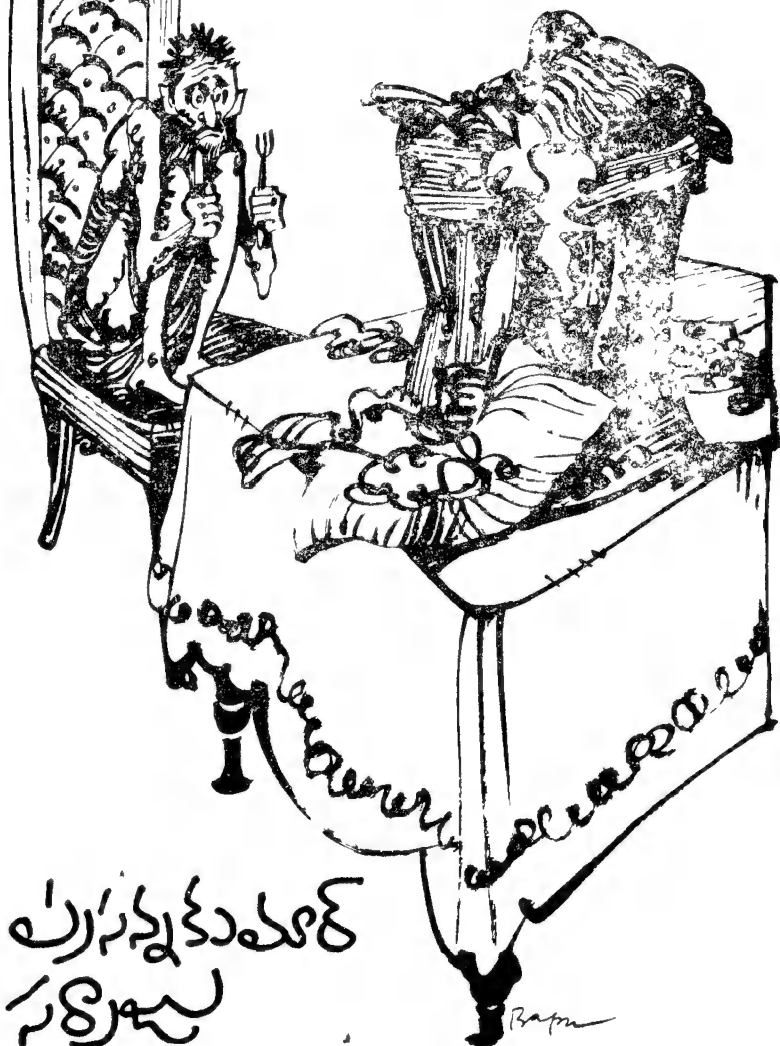
తయారు చేయ వారు :

కృష్ణవేణి ఇంకు ఫ్యాక్టరీ

751, తెరువ త్రియూరు సైరోడ్, మద్రాసు-600081

అన్నదానం

ప్రసన్నకుమార్
సర్వేపల్లి

ధన్ మని చప్పుడయింది.

అకస్మాత్తుగా వింటే ఏదో ఆత్మచనతో
చునవారు కనుగడి నానంద గూ గూ

అంటూ వీపు గుడ్డుకునేంత భయంకర
శబ్దం కాదది.

|| శబ్దం నోరు నీలం నీలం ||

వుంటారు

అలస్యంగావచ్చో, లేక మొదటి పంక్తిలో చోటు లేకో, రెండో పంక్తి కోసం ఎదురు చూసేవాళ్ళు.....

వడ్డించిన విస్తరిలాంటి జీవులు నాజూకుగా ఎంగిలివడి లేచిపోయాక కిందపడే ఆ 'కట్ట' కోసం కనిపికట్టుగా ఎదురుచూసే వాళ్ళు.

ఈ రెండు తరగతులకీ పున్న దూరం అహరధాన్యాల మూటలు విసిరేసే నర్కారవాల విమానానికి, వరద శాధితులకీ పున్నది దూరం.

విసిరేసే చేతికి, చాపే చేతికి పున్నంత దూరం.

ఆ శబ్దం-మొదటి పంక్తి అయిపోయిందని సూచించే గంట.

ఆ శబ్దం-వీనుల విందుగా వినిపించి తాత్కాలికంగా చల్లార్చే కడుపుమంట.

భోజనాలకు వచ్చిన శాశ్వత మర్యాదలు చేయటంలో సతమత మవుతూనే ఆ శబ్దం విన్నాడు చక్రపాణి అప్రయత్నంగా డాబా మీదనుంచి కిందకు చూశాడు.

ఎప్పుడు కిందపడతాయో అని ఎదురు చూస్తున్నాడు.... ఆ విస్తృతకట్ట పడగానే పరుగు పరుగున వచ్చాడు ఆ వ్యక్తి.

మనీషి చిక్కిపోయిలేడు. కానీ ఆ మురికి అవతారం, పీలికలై ప్రేలామణన్న చొక్కా, తైల సంస్కారంలేని జుట్టు, రెండు పూటలా తిండికోసం ఎప్పటికప్పుడు బిజీగా వుండి తమ విషయం పట్టించుకోవటం లేదని ఫిర్యాదు చేస్తున్నట్లున్నాయి.

అదే సమయంలో ఎక్కడినుంచి వచ్చాయో రెండు గ్రామసింహాలు-కాళ్ళ చేతులు వుండి నువ్వు కూగా ఇలా మాకు పోటీ వస్తే ఇక మేం బతికేదెలా అన్నట్లు వాటి భావతో పోట్లాడుతూ అరుస్తూ మీద మీదకి వచ్చాయి.

వాడు కిందకు వంగాడు. కాళ్ళ చేతులు సరిగా వుండేవారు చేసే పనులలో ఇది కూడా ఒకటి అన్నట్లు రెండు రాళ్ళ చేతి

లోకి తీసుకున్నాడు. శక్తికొద్దీ గురిగా విసిరాడు.

కుయ్యో మంటూఅరిచాయి...ఇకలాశం లేదనుకుని దూరంగా వెళ్ళిపోయాయి.

చక్రపాణి ఇల్లు వూరికి కాస్త దూరంగానే వుంది. ఒక్కడ ఆరోజు ఎంగిలాకుల విందు వుందో వాడిలాంటి జీనాలకు తెలిసే అవకాశంలేదు. అందుకే వాడి పోటీలేదు అక్కడ.

చెత్తకుండికి కాస్త దూరంగా గొంతు కూర్చున్నాడు, తీరిగ్గా కట్ట విప్పాడు, పై ఒకులోపున్న పదార్థాలు కింద పున్న బొత్తి మీదకు దులిపాడు. ఆతర్వాత భాళి అయిన ఆకు ప్రక్కనపెట్టి, మిగిలిన ఆకుల్లోని పదార్థాలు ఒక్కొక్కటి తీసి ఆ ఒకులో పెట్టాడు.

చక్రపాణి తల తిప్పుకున్నాడు. మన సంతా అదో... అయిపోయింది. అప్పటి వాకూ డిహిస్తున్న ఆకలి ఒక్కసారి బిందెడు నీళ్ళు తాగినట్లు అరిపోయింది.

ఆకలి ఆరిపోవడమేమిటి?

"అగ్ని వంటిది ఆకలి. అగ్ని దేన్నయినా డహించివేయును. ఆకలి ఎంత వస్తే నా చేయించును."

రెండు రోజులయినా వాడు ఆధి వదలలేదు గృహప్రవేశం సందర్భంగా సత్యన్నారాయణ ప్రతం చేసుకున్న రోజు ఆపిధిలోకి వచ్చాడు వాడు. ఆ ఒక్కరోజుకే ఆ విండు భోజనం-మరి తదవా?

చక్రపాణి, భార్యని వాకబుచేశాడు. ఆ విధిలో తాముకాక ఆరు బ్రహ్మాణ కుటుంబాలు వున్నాయట. వాళ్ళ ఇళ్ళనుంచే రోజూ ఓ పది విస్తృతయినా ఆకుండ్లలో పని తుంటాయని మామూలుగా చెప్పింది (శ్రీ)మతి.

చక్రపాణి మధ్యాహ్నంపూట ఆపీసు నుంచి ఇంటికి భోజనానికి వస్తుంటాడు. కానీ భోజనం ఇష్టం చెయ్యడం మంటే ఏమిటో మరచిపోయాడు.

కారణం....

టైటిస్ట్ లైట్ లైన్ చేస్తానంటుంది
ఆవిడకి మధకూపారుల
యంక్రిమెంట్
ఇష్టాలని మా
కొరక!

చంద్ర

రోజూ మధ్యాహ్నం ఇంట్రోకి అడుగు పెట్టే సమయంలో కుండికి కాస్త దూరంగా తాజాగా వడిన ఎంగిలాకులని భోంచేస్తూ “వాడు” కనిపించటమే.

చక్రపాణికి ఈ విషయం చాలా చిరాకుగా అనిపించింది. అందరలా పట్టించుకోకుండా తానుండ లేడు.

పట్టించుకుంటే అసలుండలేడు.

ఒక రోజు మధ్యాహ్నం ఆఫీసునుంచి ఇంటికి వచ్చాడు. కుండిలో విస్తళ్ళు ఇంకా వడలేదేమో వాడు తలవంచుకుని ఎదురింటి అరుగు నానకుని కూర్చున్నాడు.

ఆ అరుగు గల ఇల్లు ఎప్పుడూ తాళం వేసేవుంటుంది. అందుకని అక్కడే వాడి నివాసం ఏర్పరచుకున్నాడు.

చక్రపాణి ఒక నిశ్చయానికి వచ్చాడు. “ఏయ్..ఇలారా.”-పిలిచాడు.

వాడు తలకిప్పి చూశాడు. లేవలేడు. తనను కాదనుకున్నాడేమో మళ్ళీ తల వంచుకుని కూర్చున్నాడు.

చక్రపాణి మళ్ళీ పిలిచాడు.

ఈసారి చటుక్కున తలెత్తాడు. చక్ర

పాణి వాడివంకే చూస్తూండటంతో తననే పిలిచాడని గ్రహించాడు.

లేచి భయంగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ వచ్చాడు. దూరంగా నిలుచున్నాడు.

చేతులు కట్టుకోలేడు. కొంచెంకూడా వంగ లేడు. కానీ కొంచెం తల వంచి చక్రపాణి వంకే చూస్తున్నాడు. కళ్ళలో బెదురు వుంది.

పిల్చాడేగానీ చక్రపాణికి ఏంమాట్లాడాలో తోచలేదు. కాస్సేపాని, “ఈ రోజు నుంచి నువ్వు ఆ ఎంగిలాకులు తినకు” అనేశాడు.

ఈసారి వాడు భయపడుతున్నంతా జరిగిందన్న భావం వాడి ముఖంలోకినిపించింది చక్రపాణికి.

ఎంగిలాకులు తినటం వాడి జన్మ హక్కుయినట్లు, ఆ హక్కుని తాను వదులుకోవటం ఇష్టంలేనట్లు, నిరసన కదలాడింది వాడి కళ్ళలో.

వాడు మూగవాడు కాదని చక్రపాణి తెలుసు అయినా మాట్లాడడు....

మాట్లాడటా మరచిపోయి కొన్ని కళ్ళుండి వాడికి. తనలో తను తప్ప మాట్లాడుకోడు. కుక్కలతో తప్ప పోట్లాడడు. వాడు మనిషితో మాట్లాడటం అవమానంగా భావించాడో లేక తనని తాను మనిషిగా గుర్తించలేదేమో....

అందుకే మాట్లాడడు.

వాడు మనిషితో మాట్లాడితే కోర్టు దాని దారు చనుపుగా మేజిస్ట్రేటు భుజంమీద చెయ్యేసికట్టుంటుంది. లేక పోలీసుకానిస్తే బుల్ ముఖ్యమంత్రి జుట్టులో ఇరుక్కున్న గడ్డివరకను చేతితో నీసివేసి నట్టుంటుంది.

అందుకే వాడు మనిషితో మాట్లాడడు.

“రోజూ నేను భోజనం పెట్టిస్తాను. అర్థమయిందా?” వాడికి చక్రపాణి మాట్లాడిన మాటలు బాగా వినపడ్డాయి. అర్థాంతరంగా వచ్చిన ఈ ఆహ్వానానికి అర్థంకాక పోయినా అర్థవంతంగా తలపుపాడు.

చక్రపాణి లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. వాడు నెమ్మదిగా గోడదగ్గర కూర్చుంటాడు.

ఇదు నిమిషాల తర్వాత చక్రపాణి ఇంట్లోంచి పనిమనిషి వచ్చింది.... విస్తట్లో అన్నం పెట్టుకని.

అది చూడగానే చలుక్కున లేచి నిల్చున్నాడు.

భుజాన వ్రేలాడుతున్న తవ్వలు రెండు చేతులతో పట్టాడు. దానిలో విస్తరిత పడేసి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. అరుగుగగ్గరకు చేరుకున్నాడు. ఎప్పుడో పట్టి పుండుకున్న నీళ్ళు ఒక రేకు డబ్బాలో పున్నాయి. తృప్తిగా ఆత్రంగా చాలా కాలం తరువాత ఎంగిలి విస్తట్లో భోజనం చేశాడు.

చూడ కూడదు అనుకుంటూనే వాడు అన్నం తినటం వేడమీద కిటికీలోంచి చూశాడు చక్రపాణి. అతని మనసుకేదో తృప్తిగా అనిపించింది. కానీ ఈ ఒక్క పూట వాడికి అన్నంపెడితే సరిపోతుందా? సరిపోదని, అలా సరిపుచ్చుకంటే తాను

జమ అయిపోతాడని తెలుస్తూనే వున్నది చక్రపాణికి.... మరి....?

అందుకే ఒక నిశ్చయానికి వచ్చాడు. పది మందకైతే ఏమో చెప్పలేదు గానీ ఒక్కడికి రోజూ రెండుపూట్లా అన్నంపెట్టే తాహతు తనకుంది.

నాలుగు రోజులుగా వాడికి చక్రపాణి ఇంట్లో నుంచి పని మనిషి ద్వారా భోజనం అందుతూనే వుంది. వాడి ముఖంలో కాస్త కళ వచ్చినట్లు కూడా చక్రపాణి గమనించాడు.

అందుకు వాణ్ణి వూరికే మేవటం అని భార్య కనురుకుంది. వాడిచేత పనిచేయించుకుందాం అని సూచించింది. దానికి చక్రపాణి మనసు ఒప్పుకోలేదు. ప్రతిఫలం ఆశించి వాడికి అన్నం పెట్టినట్లు అవుతుందనీ, అది ఆత్మవంచన అనీ అనుకున్నాడు. అదీ గాక..... అంతరాంతరాల్లో తరతరాలుగా రక్తంలో జీర్ణింపుకుపోయిన జగుప్స.... ఎంగిలాకులు తినేవాడిని లోపలికి రానివ్వడమే..... అసంభవం అనే ఆంతర్యం కూడా ఆ ప్రతిపాదనకు ఒప్పుకోలేదు.

తరువాత చక్రపాణి వాడి విషయం అంతగా పట్టించుకోవటం మానేశాడు. అతనికి తెలుసు తన ఆర్థరీప్రకారం వాడికి రోజూ భోజనం అందుతూనే వుంటుందని.

ఇక ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు, వెళ్ళేటప్పుడు వాడెక్కడవున్నాడో చూడటం మానేశాడు.

వాడి అవతారం.... మొహం వాచి ఎంగిలాకులు తినటం చూడలేక గదా భోజనం ఏర్పాటు చేశాడు. తర్వాతకూడా వాడి మంచి చెడ్డలు కనుక్కోవటం అనవసరం అనిపించింది. తన వ్యవహారాలతో బిజీగా వున్నాడు.

నెల రోజులు గడిచాయి.

ఒకరోజు అర్ధరాత్రి చక్రపాణి. మామ గారికి సీరియస్ గా వుందని టెలిగ్రామ్ వచ్చింది. వెంటనే భార్య, పిల్లలతో టాక్సీ

ఇదిగో!

పెప్పర్ మెంట్ రుచి కలిగిన
ఒక చాక్లెట్ బిస్కట్

స్క్రంచ్

కరకర తినే చక్కని తినుబండారం

భారతదేశంలో ఈ రకం రెండు రుచుల తియ్యని
తినుబండారం ఇదే మొదటిసారి—చాక్లెట్
మరియు మెంట్ కలిసినది, మృదువయినది,
రుచికరమైనది, ఎక్కువ చాక్లెట్ క్రిమీతో
పున్నది—గోధుమవన్నెగల కరకరలాడే
రెండు అందమైన బిస్కట్ల మధ్యపున్న పెప్పర్

మెంట్ రుచిగల చాక్లెట్, ఇటువంటి దానిని
మీరు యింతవరకు ఎప్పుడు రుచి చూడలేదు.
ఇప్పుడే ఒక్క ప్యాకెట్ బిస్కట్ తినుకోండి.
కరకర నములుతూ తినండి, స్కంప్...
స్కంప్...స్కంప్...

స్క్రంచ్ కరకర తినే చక్కని తినుబండారం

ట్రూ బిస్కట్లు తయారు చేసేవారు అందచేస్తున్న సరిక్రా త్త తినుబండారం

HTM-AFL-2345

స్తాడుకు వెళ్ళి ఒక ట్యాక్సీ కుదుర్చుకుని
మామగారి ఊరు వెళ్ళాడు.

ఆయన అప్పటికే వరమవదించాడు-వద
మూడోరోజు దాకా వుండి, ఇక నెలపు
లేదని ఒక్కడే ప్రయాణమయ్యాడు.

బస్సులో గానీ గుర్తుకురాలేదు చక్ర
పాణికి. ఇల్లు తాళం వేశామని, వాడు
పాపం భోజనం కోసం ఎదురు చూస్తూ
వుంటాడని.

పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. ఎప్పుడైతే తన
ఇంట్లోనుంచి భోజనం వెళ్ళలేదో, వాడికి
ఎంగిలాకులు రెడిగానే వుంటాయిగదా!
చుట్టి శ్రీమతి వస్తేగానీ భోజనం దక్కదు.
ఎప్పటిలా అప్పటివరకూ తనకూ హోటల్
కూడే గతి.

సాయంత్రం ఏగంటలయ్యింది -చక్రపాణి
ఊరిగాడు ఇంటిముందర. డబ్బులిచ్చి,
తాళం తీసి లోపలికెళ్ళాడు. ఇల్లంతా
దుమ్ము కొట్టుకొని వుంది.

చక్రపాణి వచ్చిన విషయం తెలిసి,
పక్కంట్లో పని చేస్తున్న పని మనిషి
వచ్చింది.

“అమ్మగారు రాలేదా బాబూ” అంది
దానికి సమాధానం చెప్పి, స్నానంచేసి,
బాల్కనీలో కుర్చీ వేసుకని కూర్చున్నాడు.
పని మనిషి ఇల్లు శుభ్రం చేస్తోంది.

అప్రయత్నంగా కిందకు చూశాడు.
చెత్తకుండినిండా అరిటాకులు పేరుకు
పోయి వున్నాయి.

చటుక్కున చుట్టుప్రక్కల చూశాడు.
వాడు కనిపించలేదు. ‘లక్ష్మీ’ కేకవేశాడు.

“ఏంటి బాబూ” అంటూ వచ్చింది పని
మనిషి.

“వాడు.... మనం రోజూ అన్నంపెట్టే
వాళ్ళమే.... ఏడీ?” అడిగాడు.

“అదా బాబూ.... చచ్చిపోయాడు”

అదిరిపడ్డాడు చక్రపాణి “చచ్చిపో
యాడా! ఎలా!!”

“తిండిలేక....”

“తిండిలేక ఏమిటి? రోజూ ఎంగిలాకులు
కుండి నిండా వదుతూనే వున్నాగా! ఎప్పటి
లాగా అవి తిని బతకలేకపోయాడా?”

“అడికి సూకరం ఎక్కువైంది బాబూ.
మీ రెబ్బిపోయాక రెండు రోజులు మీరు
ఒస్తారేమో, అని ఎదురు చూశాడు. కానీ
మీరు రాలేదు గదా! తర్వాత ఎంగిలాకులు
తిండామనే కుండిదాకా పోవటం, ఎనక్కు
ఎల్లి పోవటం.... నేనంతా గమనిస్తూనే
వున్నానని బాబూ..... అనలాడికి మీరు
నేగారు రెండి... అడికి మంచి భోజనం
తినటం అలవాటుకాగానే ఆ ఎంగిలాకులు
తిరలేక పోయాడు. ఈ యాదితో మీలాగ
గుప్పెడన్నం పెడదామని ఎవరికుంది?
ఎవరూ వట్టించుకోలేదాణ్ణి అలాగే ఆక
లితో చూశాడు పాపం.... నాలుగు రోజుల
కిందట నచ్చిపోయాడు బాబూ....మున్నీ
పాణిటి వోళ్ళు అడిగివాన్ని....”

ఇక వినలేక పోయాడు చక్రపాణి.

నాదే తప్పు.... నాదే తప్పు....వాడిని
ఎప్పటిలా ఎంగిలాకులు తినేవాడిగా ఉంచే
స్తేనే బాగుండేది.... వాడికి అన్నంపెట్టి
చంపాను.... అన్నంపెట్టి చంపాను.... అని
బాధపడుతూ, చాలా రోజుల వరకూ ఆ
పాక్ నుంచి కోలుకోలేక పోయాడు చక్ర
పాణి.

తల్లి పిల్లకి అందించేది...

అపరిమితమైన మెరుపు
ఉతుకులోని రహస్యం
ప్రత్యేకమైన శక్తిగల
సన్లైట్ ఉతుకు

సన్లైట్

పళ్ళెతరబడి లక్షలాది స్త్రీలు నమ్ముతూ వస్తున్నది

హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ బారి విజ్ఞ ఉత్పత్తి

లింబాన్-3004-1750 T.

క్రియాశీలములు

నయ్య కృష్ణ కుమార్

ఇంటిముందు రిక్కరకాల కార్లు రోడ్డుకు
అటూ ఇటూ బారులు తీరి అగి
ఉన్నయ్. గేటు తెదురుగా వాకిట్లో రోడ్డు
మీద పిడకలు రాజేసిన నిప్పు నిపురు కప్పి
మనక మరకగా ఉంది. పిడకలమీదనుండి
వచ్చే పొగను దాటుకుంటూ మరుపులు
లోపలకి బయటకి నిర్విరావంగా పయ
సిస్తూనే ఉన్నారు ఇంతమంది మనుషులు
అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నా అక్కడివాతా
వరణంలో ఎక్కువ మాటాడటకూ లేక,
స్తబ్ధగా, బరువుగా ఉంది అందరి ముఖా
ల్లోనూ ఏదో చెప్పలేని నిస్సహాయత్వం—

o o o

“ఇంతమంది వస్తున్నారు. పూలమాల
లతో ముంచేస్తున్నారు. నాకు నచ్చని ఈ
అగరువత్తుల ధూపం వల్ల కాబోలు చుట్టూ
ఉన్నవాళ్ళముఖాలు మనక బారి ఉన్నాయి”
మమూలు రోజుల్లో నవ్వులు పేలుస్తూ
తిరగేవాళ్ళు కూడా ఇంత బరువుగా దిగు
లుగా ఉన్నారేమిటి! అవతల కళ్ళనిండా
నీళ్ళు పెట్టుకుని చేతులు జోడించి వెక్కు
తున్న అశ్చర్యాయి రామూ కాదూ; నేను
ఉద్యోగం ఇప్పించిన పిల్లవాడు! ఇక్కడ
నుండి ఒక్క అడుగైనా అవతలకు కదల
లేకుండా ఉన్నాను. ఎంతోమంది ఆడవాళ్ళు
తోసుకుని వచ్చేస్తున్నారు. వీళ్ళంతా

ఎప్పుడో ముప్పైయేళ్ళ కిందట, మేము
కలిసి మెలిసి ఉన్న ఒక్క లోగిలిలోని
వాటూల వాళ్ళు. వీళ్ళందరికీ నేనంటే
యిష్టమే. వీళ్ళు నిజంగానే దుఃఖపడు
తున్నారు. పాపం సావిత్రి వాళ్ళను చూచి
ఏడుపాపుకోలేకపోతూంది. దాన్ని ఎవరూ
ఊరుకోబెట్టలేరు. ఒద్దన్నకొద్దీ దుఃఖం
తన్నుకొస్తోంది. అది అంతే. అందరూ
వద్దన్న ఏని విడవకుండా చెయ్యడమే దాని
జీవితాదర్శం. ముప్పైయేళ్ళపాటు నా
జీవితాన్ని వంచుకుంది. నోరు మెదపక
పోయినా, నేను చేసే పనులకన్నిటికీ ఎంతో
చాకచక్యంగా అయిష్టం చూపించేది. ఒక
విధంగా నేనే దాని కయిష్టమైన పనులన్నీ
చెయ్యాలని వెతుక్కునేవాడినేమో! అది
నా మనస్సేమాత్రమైనా గ్రహించిందా!
నా జీవితంలో, ఏది పెద్ద లోపమై, అగ్ని
గుండలా మండి, అనుభవమూ నన్ను
కాలుకు తిన్నదో, ఆ లోపాన్ని —కు
పూరించగలిగిందా? కనీసం అదేమిటో
ఇప్పుడై నా నీకు తెలియదుకదా సావిత్రి!
ఆ సావిత్రి భర్తకోసం యముడితో యుద్ధం
పెట్టుకుంది. ఈ సావిత్రి భర్త మరణ్యుతో
ఏళ్ళతరబడి జరుగుతున్న యుద్ధాన్ని గుర్తు
వట్టలేకపోయింది. ఈవిడ శరీరంలో అణు
వణువునూ నాలో కలుపుకున్నానుగాని,
మనస్సులోకి తొంగుచాచే ప్రయత్నం

చేయ్యలేదు. తను జొరబడుతుండేమోనని భయపడి నా మనసు తలుపుల్ని గట్టిగా మూసేశాను. సావిత్రి తెలివి గలది. అది గ్రహించే, నామీద కోపాన్ని, కనిసి మోసంగా, వోరు పెదవకుండా, ప్రదర్శించే దనుకుంటాను ఇప్పుడు గుండెలు పగిలేలా ఏడుస్తోంది-ఉత్త పిచ్చిది. ఒకవేళ నేను తిరిగి వస్తే నా మనస్సుకు శాంతిని సావిత్రి యివ్వగలదా? లేదు లేదు. ఆ శాంతి నిచ్చే వ్యక్తి సావిత్రి కాకాదు.

ఏనాటి కథ! నలభై యేళ్ళు కిందటి మాట! ఆ ఊళ్ళో వట్టి ఎర్రగా ఉండేది. అప్పుడు నా మనస్సు కూడా ఎంత చిన్న పాటి ఆకర్షణకైతా రాగపూరిత మౌతుండేది. ఇంటిచుట్టూ విశాలమైన స్థలం. రాళ్ళూ రప్పలూ, పిచ్చిమొక్కలూ పెరిగి ఏదో అరణ్యంలో వనవాసం చేస్తున్నట్లుండేది. ఆ పిచ్చి మొక్కల్లో నీలిగోరింటలు మనోహరంగా గాలికి ఊగుతూ హాయిగా పలకరిస్తుండేవి. మూతిమీద ను నూగు మీసమూ, గరుగ్గా తగిలే ఎదిగి ఎదగని గడ్డమూ, నన్ను ఇబ్బంది పెడుతూండేవి. అప్పుడే కాదు నా బ్రతుకు స్మృతుల్లోకి ప్రవేశించిందో నీలి గోరింట! తగ్గిత ఎన్ని సార్లు చూచాను! పెళ్ళికాని పడుచు పిల్లగా, పిల్ల తల్లిగా, ఇంటా బయటా సర్వమూ సంతాళించుకనే బాధ్యతగల ఉద్యోగిని గౌరవ ప్రదురాలైన స్త్రీని ఎక్కడక్కడ చూచాను. ఆ నా ప్రాణాన్ని! ఒక్క ఊళ్ళో ఉంటూ ఎంత అంతరం నాకూ ఆవిడకూ మధ్య - ఇంత మంది, ఇక్కడికి వస్తూ పోతున్నారు. కాని ఏదీ ఆ మహారాణి రాదేం! ఆత్మ ఎక్కడికైతా ఎగరి గలదంటారు. నేనీ గది వదలకై పోతున్నాను. రావూ? చివరి సారిగా ఈ దేహాన్ని చూడడానికై నా, నా ప్రాణమూ, నువ్వు! రూక పిండార్ని కాకులు ముట్టపాతే, తనీ పంచకాల విషయంలో నాకు అసం

తృప్తి అనుకుంటారు మూర్ఖ

o o o

ఆ యింటి ముందు వచ్చేపోయే వాళ్ళ సందడి అంత కంతకూ ఎక్కువై పోతోంది. ఇంటి యజమాని హటాత్తుగా పోయాడు. విశాలమైన గదిలో ఎత్తుగా బలగద మంచు గడ్డలు పేర్చి, శవాన్ని ఉంచారు. శవమీద కప్పిన తెల్ల గుడ్డ, భయానికి సంకేతంలా మెరుస్తోంది. శవం మీద చేమంతి దండట! గడిసిండా ఊదొత్తుల వాసన, ముషుల విచార వదలాలు, నీరసపు గొంతులు, అన్నీ కలిసి ప్రతివాళ్ళ మనస్సుల్లో తమ తమ అంతిమ యాత్రా ప్రయత్నాల ఊహల బొమ్మల్ని చెక్కుతున్నయ్యే. అప్పుడు గడపదాటి లోపలికి ప్రవేశించిందో యాభై యేళ్ళ ఆడమనిషి. ఆవిడ నన్నగా తెల్లగా ఉంది. ముక్కుకొన దేలి ఏ ఖంలో స్థిరత్వాన్ని, కార్యదీక్షనూ తెలియజేసే సాధనంగా ప్రకాశిస్తోంది. కళ్ళు చిన్నవైనా కళగలివి. కొద్దిగా బొట్టు చెరిగి, ముఖంలో హుందా తనం ప్రవేశించింది. అవిణ్ణి చూస్తే ఎవరైనా తెలివిగలదనుకుంటారు. సామ్యురాలైన మంచి చురుకైన కుంటారు. ఆవిడ అక్కనున్న అందరికీ బాధ్యతగల వ్యక్తిగా పరిచయం. అవిడంటే అందరికీ గౌరవమే.

సావిత్రి అవిణ్ణి చూచి కుమిలి కుమిలి యేడ్చింది, ఆవిడకు సావిత్రిని సమదాయించడం ఎంతో కష్టమైపోయింది.

శవాన్ని పసుకోబెట్టిన చోటుకు ఎరుగుగా గుమ్మంపైన ఒక పడుచుపిల్ల వాడి ఫోటో ఉంది.

“ఇది మీ ఆయనదే కాదు సావిత్రి!” అన్నదావిడ.

“అవును. ఆయనకు ఇరవై యేళ్ళప్పటి ఫోటో” అని బెక్కురా చెప్పింది సావిత్రి

టాప్ స్టార్ టీ ఉన్న
కప్పు ఏది ?

చూడండి, ఇక్కడ
చిక్కని, కమ్మని టీ ఉన్నది

చూడగానే తెలుసుకుంటారు దాని గొప్పదనం
రుచిచూడగానే గ్రహిస్తారు దాని కమ్మదనం
చిక్కదనపు పరీక్షలో లిప్టన్ టాప్ స్టార్ టీ
గెలుపు. చూడగానే తెలుస్తుంది దానిలోని
ప్రత్యేకత. తాగగానే తెలుస్తుంది దానిలోని
మామిడి రుచి.

లిప్టన్
టాప్ స్టార్
టీ

చిక్కదనంలో టాప్, కమ్మదనంలో టాప్

LIPTON-TEA-6-50000000

“ఈ వయస్సులో ఉన్నప్పుడే మీ ఆయన్ని నేను మొదటిసారి చూచాను తెలుసా? ఈ రూపం నాకు బాగా జ్ఞాపకం. అప్పుడు నాకెన్నేళ్ళనుకన్నావ్ సావిత్రి! పద్నాలుగేళ్ళేమో! మీ ఆయన వాళ్ళ పిన్నీవాళ్ళంటల్లో చదువుకుంటుండేవాడు. వాళ్ళ పిన్నీ భర్త మా మేకమావ. ఒక వేసవి సెలవల్లో అమ్మా వాళ్ళలో వాళ్ళ ఊరెళ్ళాను. ఆ యిల్లు ఇప్పటికీ నాకు బాగా జ్ఞాపకం. చుట్టూ విశాలంగా చెట్టూ చేమలతో జీబురటూ బోలెడంత ఖాళీ స్థలం. ఆ స్థలంలో నీలిగోరింట పూలు విరిగబూచేవి. మీ ఆయన ఎక్కువ మనుషుల్లో కలిసేవాడుకాడ. మాట్లాడేం కూడా తక్కువే. ఎందుకో చెప్పలేనుకానీ, ఆ ఏమీ తెలిసి వయసులో, మౌనంగా, గాలికి ఊగే, ఆ నీలి గోరింట పూలూ, మీ ఆయనూ, ఒక్క రీతికి చెందిన వస్తువులే అవుతున్నానని. ఇప్పటికీ, ఎక్కడ ఆ పూలు చూచినా నాకు మీ ఆయన జ్ఞాపకం రాకుండా ఉండదు సావిత్రి - ఆ పువ్వులున్నంతకాలం మీ ఆయనకూడా నా జ్ఞాపకాల్లో ఉండేపోతాడు” — ఈ మాటలన్నీ వింటున్నంతసేపూ సావిత్రి వెక్కిరిస్తూ యేడుస్తూనే ఉంది.

o o o o

“అంతేనా! ఏదో ఎసోసియేషన్ వల్ల నై నా నేను నీ గుండెలో బ్రతికుంటానన్న మాట. పోనీ అది మాత్రం ఎంత అదృష్టం కాదు! నేను బ్రతికుండగా నీతో నోరు విప్పి నువ్వంటే నాకేమిటో ఒక్క ముక్కుయినా చెప్పలేకపోయాను. అది నా మనసులో సమాధై పోయింది. ఎముకలకు పట్టి యే కాస్తన్నా మిగిలి ఉంటే, ఇంకానేవటికి

అదీ బూడిదై పోతుంది. ఇప్పుడు చెప్పకుంటావా! ఈ చెప్పడం నీకు వినపడదని నాకు తెలుసు.

ఆనాడు నువ్వన్నట్లు పద్నాలుగేళ్ళ ప్రాయంలో ఉన్నా నువ్వు నన్నెంత అక్కర్లించావో నీకు తెలియదు. పావడా జాకెట్టు వేసుకునేదానివి-నీ అందాన్ని నీ శరీరంలో కాదు నేను చూచింది. ప్రతి కదలికలో చూచాను. ఏమీ తోచక చిన్నచిన్న పిల్లల్ని వెంటేసుకుని ఆ జీబు పొదల్లో తిరుగాడుతూ నీలిగోరింట లేచేదానివి. ప్రకృతిలో ఉన్న ప్రతి చిన్న చిన్న అందానికీ పరవశిస్తూ స్వేచ్ఛగా నువ్వు కదిపే ప్ర అడుగు టిటిలో నుంచి నన్ను గమనించే నా గుండెమీద పడతున్నట్లుండేది. నెల రోజుల తర్వాత ఆ యిల్లు వదలి నువ్వు వెళ్ళావుగాని, నా గుండెను మాత్రం ఖాళీ చెయ్యలేదు. తర్వాత అయిదేళ్ళకు నా శరీరపు మా బాబయ్య, మీ అమ్మ గాడితో రాయబారం నడిపారు. అప్పటికి నా చదువు అర్థంతరంగా ఆగిపోయి, చిన్న ఉద్యోగంలో ఇరుక్కున్నాను కాదూ! నువ్వు పై చదువుల్లో మునిగిపోయావు. “అమ్మాయి చదువుకుంటున్నదిగా బా అన్నయ్యా ఇప్పుడే దాని పెళ్ళి మాట లెండుక!” అన్నదట మీ అమ్మగారు.

ఆ రోజు నేనెంత కుమిలిపోయానో నీవు ఊహించలేవు. మనసులో నా చదువులేని తనానికీ, చేతగాని తనానికీ, దుఖం! నువ్వు నాకు దొరకవని నిస్సహాయత. నువ్వేనాకు అందకపోతే బ్రతుకెందుకని నిశ్చయాసా. నిన్ను నేరుగా అడుగుదామనుకున్నాను. కాని ఎట్లా? ఒకప్పుడైనా నోరు విప్పి నీతో మాట్లాడాను గనుకనా! నేను నలా

పెద్దబాలశిక్ష: పేదవారు:

పేదవాడికి, వున్నవాడికే
తేడా ఏంటి?!

పేదవాడు మనింటికి వచ్చి అప్పు
అడుగుతాడు. వున్నవాడు వాళ్ళం
టికి పిలచి అప్పు అడుగుతాడు

గుర్లో కలవలేనివాణ్ణికాదు, వరమ పిరికి
వాణ్ణి. ఆ పిరికి తనానికి నా జీవితాన్నే
బలిపెట్టుకున్నాను. ఆ రకంగా నా మన
సొక అన్నిగుండమైపోయింది. అందులో
నేను పూర్ణాహుతి చెందడం సహజమే.
కాని అడుగో ఆ యేడుస్తున్న నా భార్య
సావిత్రిని చూచావా - ఆవిడకూడా పూర్తి
గా శలభమై మాడిపోయింది. నువ్వే సావి
త్రిని ఓచారాలి. నువ్వే!"

o o o

ఊరుకో సావిత్రి! మా అమ్మ కదూ!
మీ ఆయనకేం పుచ్చావుత్తాడు. నలుగురి
చేతా మంచివాడనిపించుకున్నాడు. కడి
చెయ్యిఎరక్కుండా ఎడమచేతితో దానాలు
చేశాడు. ఎందరికో పెళ్ళిళ్ళు చేయించి
యిళ్ళు నిలబెట్టాడు. పది మందికి ఉద్యో
గాలు చూపి అన్నం పెట్టాడు. ఆయన
అడుగు జాడల్లో నడిచిన సహన మూర్తివి,
మీ ఆయన ఎక్కడికి పోలేదు సావిత్రి! నీ

గుండెలోనే స్థిరంగా ఉండిపోయాడు.

"మీరన్న మాటలన్నీ నిజమే. కాని
చివరి మాట కాదు. ఆయన గుండెలోకి
నన్నేనాడూ జొరబడనియలేదు. ఆయన
స్థిరంగా ఉండిపోడానికి ఎన్నుకున్న గుండె
నా గుండె కాదని మాత్రం నాకు బాగా
తెలుసు. కాని అది ఎవరిదో, ఎక్కడుండో
ఎప్పటికీ కనుక్కులేను" - అని మనసులో
అనుకుంటూ కమిలి కమిలి యేడ్చింది
సావిత్రి.

ఆమె లేచి, శవం పాదాలు ముట్టుక ని
నమస్కారంచేసింది. కాశ్యతంగా మూసుకు
పోయిన ఆ కళ్ళ వేపు తడేకంగా ఒక్క
క్షణం చూచి బయటికి నడిచింది.

ఒయట రాజుకంటున్న పేదకలి పొగ
అవిణ్ణి చుట్టు ముట్టగా, ఆవిడ ఆకారం
రేకులు కరుగుతున్న నీలి గోరింటలా
ఉంది.

★

ఎమ్మెల్యే అల్లం కామయ్య

1978 డిసెంబర్ ఆఖరు వారం....

బాతెను పొద్దొంది ఎండ పొడ గుడి సెల మీద, గూనిళ్ళ మీద సమంగానే పడుతున్నది. గుడిసెల కొప్పులోనుండి బొగ నిర్సంగా వైకి లేస్తున్నది. పడులు గుంపులు గుంపులుగా ఎగురుతూ అడివికేసి వెళ్తున్నాయి. పరికోతల రోజులే మోః రోకలి పోట్ల చప్పుడు- తిరుగు తప్పుకు తప్పుకన చెరిగిన చప్పుడు వినిపిస్తున్నాయి... ఊరు ఊరంతా ఎవరి పనుల వాళ్ళే చేసుకుంటూ సందడిగా ఉన్నది. ఊరికి దూరంగా విసిరేసినట్లున్న మాడిగూడెం బయటకొచ్చి ఒక మనిషి కళ్ళకు చెయ్యిద్దం పెట్టుకొని ఊరు కేసి చూశాడు. అతని ఊరు మారుమైళ్ళ దూరమున్నట్టుగా తోచింది. బరిబరి తల గోక్కుని తుప్పుకున్న ఉమ్మి ఊరు పుడిదిలాడు....

ఆ మనిషి ఎలాగున్నాడయ్యా అంటే- పీక్కుపోయిన చెంపల మీద వికృతంగా పెరిగిన గడ్డ-ఎండిపోయిన గుంటకళ్ళ-మడుగులో గారె కలిపితే తేలిన మొయ్యి చేప పిల్లలాగ కనుగడ్డ-పుల్లలాంటి కాళ్ళు ఆ కాళ్ళు కలిసిన చోటును కప్పేస్తూ చిన్న గుడ్డ పేగు-ఒళ్ళు ఎముకల గూడు-మనిషి లేసిన పాతగుడ్డలాగ వర్షం-ఆవర్షం కూడా కమిరిపోయి ఎముకలకు ఇగ్గి కట్టినట్టున్నది-రెండు చేబేళ్ళ మధ్య గోకుడు నవీమీరు పుళ్ళునడి ఉన్నాయి-కాళ్ళ మడి మెలు

ఎండ కాలం నెత్రిడిసిన లో చెరువులాగున్నాయి. కడి మోకాలు చివ్వుకు పాత గుడ్డొకటి చుట్టడి ఉన్నది. ఇంకా చెప్పాలంటే మనిషి వానకు తడిసి ఎండకు గుంజు కొచ్చిన పాత చెప్పులా ఉన్నాడు...

మనిషిని చూసి వయసు చెప్పాలంటే తెబ్బయేడ్ల మనిలోని లాగున్నాడు. నెత్తిమీద వెంట్రుకలు మాస్తే రాగిరంగు దిరిగున్నాయి.. నిజానికి అతని వయసు 45 దాటుండదు అతని కల్లిదండ్రులు ఏవేరు బెట్టారో ఎవరికి తెలియదు. లేగలకాసే వసు సప్పుడు మిగతా అవయవాలు కనిపించకుండా కాగంత బొత్త ఉండేది. కనుక అతన్ని ఆ ఊరివాళ్ళు బొత్తోడు అని పిలుచుకున్నారు. ఆ పేరే స్థిరపడి పోయింది.

బొత్తోడు ఊరు సొరుదల కొచ్చాడు. కాళ్ళు పట్టుదప్పిపోయి ఊగుబాడుతున్నట్టుగా కేలమీద పడుతున్నాయి... అంత దూరం నడిచినందుకే మనిషి ఎండలో తరుముకు రాత్రి దున్నపోతులాగ అఖిర్ గొడతున్నాడు. మరిక నడవలేక తంగేడు పెట్టకేద కూలబడి పోయాడు.

"అతు తెరమవ్వను కుక్కల్.... సెత్తకుప్పకు దెచ్చెగదా! మరిక కోలుకునే దవద్దం... బంట్లో నెత్తురు సచ్చింది... జిగి నచ్చింది... సీకన బొక్కయిపాయె తనువు మరిక రొండొద్దులైతే సెత్తే సచ్చె

టట్టున్నది " పొత్తోని పప్పుళ్ళల్లో లాదాడు, కాళ్ళు కదలిడం లేదు
 భయం మరింక ముందుకు ఆలోచించ ఆ దారి వెంట ఎవరైనా వస్తారేమో
 కూడదనుకున్నాడు తేవరాని! పెనుగు లేపి నిశితెట్టుగలరనకొని ఆకొస నుండి ఈ

కొనడాకా పారచూశాడు. కనుచూపు మేరలో ఎవరూ కనిపించలేదు. కుక్కొకటి నాలుక ఊగుతూడుతు డగా మోదిగగూడెం నుండి ఊరిలోకి ఉరికేది ఆగి తంగేడు చెట్టుచు బొత్తోన్ని మురికిమాసి కాలెత్తి తంగేడు చెట్టుమీద ఉన్న బోసింది.

“నీ తల్లి దీనికి సుత నేను మనిషి తీర్గ గొన్నదలేను...మన్నయిపోయింది నెత్త. రాయయిపోయింది పొల్ల గండ్లు....అ-గ్గానె-పు-పొల్ల-గండ్లు” అనుకుంటూ శక్తి నంతా కూడశీసుకుని లేచి నిలబడాలను కున్నాడు. తంగేడు కొమ్మ తెగిపోయింది. మళ్ళీ కూలబడి పోయాడు.

ఎటూ చేతకాక దుమ్ములో కడిచేత కలికిండు-ఏదో పొగొట్టు కున్నోనిలాగా- తవ్వకళ్ళ నుంచి రాలినకన్నీళ్లు దుమ్ములో ఇంకిపోయాయి....

ఎవరివో అక గుల చప్పుడు-తలెత్తి చూశాడు. ఎదురుగా జోగు బానక్క నిలబడున్నది....

“ఏందిరన్న గీడ కూలబడినవ్....” బానక్క బొంగురు గొంతుతో కడిచేతిలోని త్రికూలం గంట ఊపుతూ అడిగింది.

బానక్క నుదుటిగీడ ఎర్రగా రూపా యంత కుంకుంబొట్టు-నూనె కారే జిడ్డు ముఖం-తెడలు గట్టిన గంపంత సిఖ చూసు కుంటూ బొత్తోడు వప్పుకు చేయలేదు....

“నీకేసిన బొక్కయి పోజివిర అన్నగ-పోశవ్వతల్లి నీన్నది గాదునుమా? పిల్లో పిసుకో మొక్కు-నా శండ్రి రాయేకుని తెల్లం బంచి పెద్దనని మొక్కుకపోతివి-పెద్దవ్వ తల్లికి....” బానక్క చెప్పుక పోతున్నది.

“బానవ్వ నన్ను గింతంత లేవట్టి నిలు నుండ తెల్లె-గీడిదన్న సత్త వడ్డచ్చిన-గీడి కచ్చినక నా తరంగాలే .....కూలబడి పోయి ” బొత్తోడు.

బానక్క రెండు జుబ్బల క్రింద చేతులేసి నిలనుండ బెట్టింది. మనిషి ఊగిపోయాడు.

“పెమ్మిసూడు నీల్లకుండ తీర్గ

నల్ల బడిపోయింది-మల్ల అనుకచ్చెట్టున్నది. మంచాల వసుండక ఏడికి జోతన్నవ్ సావ—”

“బానవ్వ నేను మల్లమనుషుల్ల గలు త్తానే...?”

“ఏవున్నదిగా నీ నెత్తల? పోశవ్వ నవ్వరిచ్చేసింది... మట్టి నెత్తకువ్వు కత్తెమల్ల కోలుకుంటాది?”

“గంతే నంటావే?”

“అంత భగవంతుని దయరన్న! గంపంత కన్ను బెట్టుకొని ఏడున్నడో నా తండ్రి—” బానక్క గుడ్డు తిప్పి ఆకాశంపేపు త్రికూల మెత్తి మొక్కు “బానుగని-గప్పుడేడికి బోతున్నవ్....?” జోరె భుజం మీదికి ఎగ దోసుకుంటూ, అడిగింది.

“నీ బాంచె బానవ్వ! పదియేనొద్దు లాయె-మంచాలబడి-రెక్కె-డైనే దొక్కాడె బతుకులాయె-ఒక్కటి మీ అదినె కొట్టి పోసుకుంటే పోర గండ్లకే సాల్తలేదు. వశేలింటికి బొయి ముంజీత మన్న తెత్తా మని బోతున్న”

“నువ్వా! నడుమిరిగిన ముసిల్లి తాడి నెత్తెక్కుత నన్నట్టున్నది కత-నడ నుడే ఒమ్మ కట్ట ముతంతి-మరింక జీతం మోసుకత్తావ్....”

బొత్తోడు జవాబు చెప్పకుండా అడుగు లేస్తున్నాడు... తూలకుంటూ నడుస్తున్న బొత్తోన్ని ఆశ్చర్యపడి చూసి, “కడుపు కగిదల్లి పాపిట్టిది....భగమంతుడా ఏం జల్మ మిత్తివి నా తండ్రి! నడికు ఒడక ముందె మనిషి బొగ్గయి పోయింక గదా! ఎప్పుడో రాలిపోతడు ...” బానక్క త్రికూలం గంట వివాదంగా మోగుతుండగా ముందుకు నడిచింది.

బొత్తోడు ఊరుచొచ్చే సరికి మళ్ళీ కాల్లలో నత్తువనన్న లిల్లింది. ఏది ఏమైనా కూలబడితే మళ్ళీ లేవడం కష్టమని దారి కలు యిటూ నాటున్న ఒక వక్క దడిని పట్టు కొని నిలబడిపోయాడు.

అదే దారి వెంట కాసేపటికి పావుకారు

పెద్దబాలకిక్కు నమ్మకము

పనిఅంతా అయిందంటున్నారూ
ఈ బిచ్చులు లోపుల్లులు
సరిగ్గా పున్నాయో లేదో
లేకికట్టుంటే మరి నే
పాగివాల.

AVM

మల్లేశం ధోవతి చెంగులు తన్ను కుంటూ
నచ్చాను-దిగజారిన చెంపల్లో చీమ కళ్ళ
లాగున్న చిన్న కళ్ళు టవ టవ లాడించి
“ఎవనివరో? బొత్తివా! ఎంకయ్యవలేలు
పెద్ద పాలేరోడు దల్ల పొంట పాకు లాడ్డం
డేండికా?” అన్నాడు కాగంత కడుపు
పిడికి మీసకి ఊగుతు డగా పప్పులు బెక బెక
డినట్లు నవ్వుతూ....

“నీ బాంచెస్ అంతుజెంం గొట్టి
గిట్లయి పోయిన” బొత్తివాడు.

“కొట్టదామరి..మాదుగులు బొత్తిలకు
జేసిదార్లయి పోతిరి- కాలంగా ....కాళం
బొత్తిలకు నెడి పోయిరిది....మాదగులకు
మదమెక్కి పోయింది. సింఠ పండు కీర్లు
వోల్లెలు మిరుసకాయల తీర్గ మెర మెర
లాడ వడ్తిరి సిర్న పెద్ద అటారు లే
కుండలు పోయిరిది ... ఓ నీ యవ్వల....
సంఘాలు గంగా అని సింగిలింగ డ బడ్తిరి...
పోకమ్మకు గాలువ నిచ్చేరా? మైనమ్మకు
మొక్కనిచ్చేరా? లంజ కొడుక లారా! సా
వుండ్లి-ఇగో నేను ఖరా ఖడిగ సెవ్వుతన్న
మల్ల ఎమెటి గత్తరిచ్చి ఊడ్చుకో పోక
పోతి నా కేరింకోటి బెట్టు-” మళ్ళీ

అసహ్యంగా-ముతక బనిను బోవల ఎత్తు
పొట్ట కిందికి మీదికి కదలగా నవ్వాడు.

“గొడ్డుకు పుండా!-గద్దకు ఇందాట”
అందామనుకున్నాడు బొత్తివాడు. అది
కూడా అనడానికి ఓపిక లేక ఊగున్నాడు.

“బాగని....నాబాకి గొట్టి నత్తమను
కుంటన్నవ-వారి! కోమటోని బాకిల బడి
పోతే నరకంల నూనె కడయిలేత్తరు
జేగర్ల” పావ్యరించాడు.

నూనె మరకలతో నల్లగా మారిన
అంచె నెత్తుకొని బరిబాత పిల్ల వాడు ఒకడు
వచ్చి అంచెకిందినడే “ఎటబోదాం పావు
కారి?” అడిగాడు.

మట్టి ముద్దకు పుల్లలు గుచ్చినట్లుగా
ఉన్న పిల్లవాడి కాళ్ళు అంచె బరువుకు
జవజవలాడుతున్నాయి.

“ఇంకేడ బోదాం కాపాలగడ్డకు-మాది
గిడ్డకు సావు” అన్నాడు మల్లేశం.

కాల్లు బలంగా పొడుస్తూ పిల్లవాడు
ముందుకు నడిచాడు.

“పమాయెర బొత్తివా-బెల్లంగొట్టిన
రాయోలేకలుకపు పలుకవు. అరె బాకంటె
బాకంటె - ఎల్లవాను తేకపోతే పెత్తా

నమ్మి కట్టాతె-పనుసుకున్నవో?" మల్లేశం బొత్తుడు ఆ మాటకు నోరు తెరవలేదు. వెనుక వేపు నుండి ఎవరో రావడం చూసి మల్లేశం కందు పండ్లు గిలకరిసి గొనుక్కుంటూ ఎవరో తరుముతున్నట్లుగా నడిచాడు...

వచ్చినవాడు ముత్తయ్య.... ముత్తయంతు రెండేండ్లకింద పొరుగుూరినుంచి ఈ వూరికి నమిలికొండ అంకూశనింటికి ఇట్టుట వచ్చిన ముత్తకు. ముత్తయ్య వచ్చిన ఆ రెల్లకు అత్తమామ పాలి కెక్కి గుడిసెమాత్రం అల్లునికి బిడ్డకు విడిచి పోయారు.... కలిగి నోల్ల నేతల్ల నేక యిలిసేసి బతికిండు ...తొలుత ముత్తయ్యను చూసినప్పుడే మెదకు తిరిగిపోయిందనుకున్నారు జనం. ఎప్పుడు అనుబోసినట్లు ఊరంత కలె తిరిగేటోడు. కనిపించిన వాల్ల నల్ల కష్టంసుఖం అరుసుకునేటోడు.... మెదకు తిరిగిపోయినవాడు నిరుటి నుంచి వదాలు కూడ పాడనాగిండు. ఆ పాటలు జనాలకు చిత్రంగా కొత్తగా, మాట్లానియో, చిందీనియో, బుగుగు అంగమోనియో కాకుండా ఉన్నా హుళారుగానే ఉన్నాయి.... ఊరిలోకి కొత్త మనుషులు రావటం జరిగింది... వాళ్ళు సుట్టా "ని చెప్పేవాడు. సుట్టాలకు ముత్తని లాగే మెదకు తిరిగినట్టున్నది.... వచ్చిన చుట్టాలు వచ్చినట్టుండక కూలోల్లందరినీ కుప్పేసి వదాలుపాడి-కతలు చెప్పి కొంత కట్టమీదికి తెచ్చారు. ఊళ్ళున్న కలిగి నోళ్ళు కళ్ళు తెరిచేటాల్లకే ముత్తడు ముత్తయ్యయి పోవడమేకాదు. లేవోల్ల నోట్లె నాలికయి పోయాడు. కలిగినోల్లు గుజాలు కట్టేసరికే - లేవోల్లు సంతం తెట్టారు. ముత్తయ్య సంతం పెద్ద య్యింతు...గవ్ చివగ ముత్తయ్యను మట్టికింద గప్పాలని కలిగినోల్లు ఓ రాత్రి పూట ముత్తయ్య ఇంటి మీదకడి నెత్తురు ముద్దయ్యేదాక కొట్టి కోలాటమేసి-గుడిసె కగ్గి తెట్టిండ్లు-సమయానికి గూడెపోంత

కుప్పకూడి ముత్తయను బతికిండు కున్నారు. కాని పొద్దులతోనున్న ముత్తయ్య పెళ్ళాం నెమిలికొండ కర్రెల్లి గుడిసెలోవలె కాలి బూడిదై పోయింది, బతికిన ముత్తయ్య కుడిచేయ్యి విరిగి పోయింది.

తరువాత చాగా జరిగి పోయాయి. కూగొల్ల కూలిల్కొనయ్. పాలేరోల్లి జీతాలెక్కినయ్. ఉన్నోల్లు "గతిలేని లంక కొడుకుల కండ్లు నెత్తికెక్కిన"యనుకున్నారు.

"బొత్తయ్యబావా! ఏం చే గట్లనికి పోతున్నవ్? ఎట్లయి పోయినవు మరిపివి?" ముత్తయ్య....

"ముత్తయ్యబావా తెరవచ్చి నీకడుపున బుకుక-నన్ను ఆనంబట్టి తెర ఎంకయ్య పటేలింటి కాడ ఇడిసి పెడ్రావ్...." బొత్తయ్య నూతిలో నుంచి మాట్లాడి నట్లుగా అడిగాడు.

"దా...పోదాం ...ఏం పనోంట? నిన్ను సూత్రే కండ్లకు నెత్తుకొత్తది. ఎట్లయి పోయినవ్? నీ నెత్తల నెత్తురు ఎంకయ్య పటేలు బూములు దాగినయి. నీ మాంసం అని పొగాలకు ఎరువైంది-నీ నెత్తురు మాంసంతోని పండిన పంటంత ఆకుదిని బలిసి పోయింతు-అంటేందన్న మాట నిన్ను ఎంకయ్య పతో కోడి బొక్క తిర్గి నీకి పారేసింతు" ముత్తయ్య బొత్తయ్యను భుజాని కాసిండు కొని ఇట్లా చెప్పకుంటూ తీసుకొచ్చాడు.

బొత్తయ్యకు ఈ మాటలు చెవికెక్కడం లేదు ఒక్కొక్క ఇల్లు దాటుకుంటూ పోతుంటే వెంకయ్య పెద్దరువాజు "ఎప్పుడత్తదా?" అని చూస్తూన్నాడు. లోపల మాటలు పేర్పు కుంటున్నాడు, అకుగ బోయె ముజీతం గురించి ఆశలు పేర్పుకుంటూ....

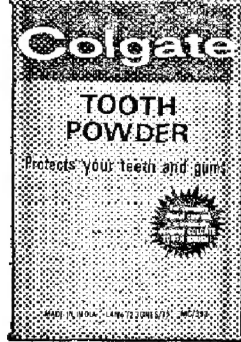
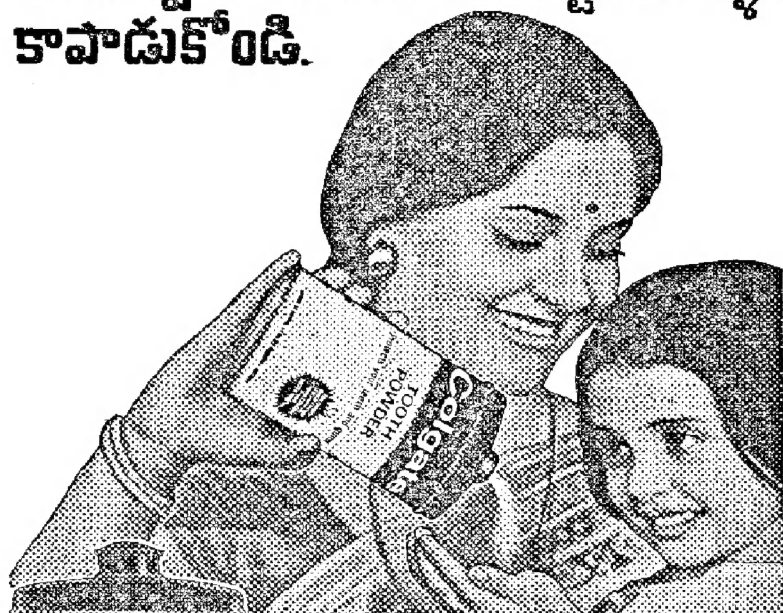
వెంకయ్య పెద్దరువాజు తెరిచున్నది. "ఇగనేం బోత పనున్నది." ముత్తయ్య వెనుదిరిగి ఏదో గొనుక్కుంటూ మొండి

“కర్మశంకా, గరుకుగాడండే
పళ్లపాడులు మీ పళ్ళకు,
చిగుళ్ళకు
హానికలిగించవచ్చు...”

**కాలేట్ టూత్ పౌడర్ తో మీ చిగుళ్ళను,
చేడుశ్వాసను కూడా అరికట్టండి పళ్ళను
కాపాడుకోండి.**

కోలేట్ టూత్ పౌడర్ ఎంతో మెత్తగా ఉండే తెల్లని పౌడర్
అది అత మృదువుగా మీ చిగుళ్ళను తోముతుంది
అంతేగాకుండా దానిలో ఉండే సున్నితమైన మెరుగునిచ్చే
పదార్థం మీ పళ్ళ మీది పొలిపొరలను తొలగిస్తుంది
మీ పళ్ళను శుభ్రపరచి తెల్లగా చేస్తుంది కోలేట్ లోని
పుష్కలమైన మెరుగునిచ్చే చర్య పళ్ళ నందులలోనికి
చొచ్చుకుపోయి బెడు వాసనను దంతక్షయకారకములైనా
నూళ్ళు క్రిములను తొలగిస్తుంది
మీ శుటుంబానికి కోలేట్ టూత్ పౌడర్ తో అధునాతనమైన
తిరులో దంతరక్షణ సమకూర్చండి. దానియొక్క చల్లన,
పిప్పర్ మెంట్ రుచిని వారంతా మెచ్చుకుంటారు.

డా.ఆ.బి.గె.

చెయ్యి ఊపుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

బొత్తొడు కాల్లు నిల దొక్కుకొని పెద్ద రువాజ లోపలికి నడిచాడు. లోపల వాట్లో పిల్లల కోడొకటి కొక్కు కొక్కు మను కుంటూ మట్టిగిరుతోంది. మనుషుల అలికి డేమిలేదు. పడారి గోడకు అరిగి పోయిన నాగళ్ళు ఒక పాతశంబు నిలబెట్టున్నాయి. నాగళ్ళ పక్క కూలబడి పోయాడు— ధాన్యం యిల్లు అరుగమీద గొనెపట్టా కుర్చీ పురుగు పులుకన చూడ సాగాడు. చాలా సేపటిదాక ఎవరూ రాలేదు. ఆ తరువాత భూతంకూనడు ఒరిపిస్తూన కొడవళ్ళ భుజం మీదేసుకొని బయట కొచ్చాడు.

“అంకూశన్నా పశేలింట్లున్నడా?”

“ఎవలూ బొత్తన్నా! పనికి త్రలేవేమే! అంటు తెర తాకిందని మనోల్లనుకోంగ ఇన్న— సూసత్తా మనుకుంటే తీరకేడి కోకల దేవునగుత్తా మంటే తీర్తలేదు. బొమగని....” అంకూశకు బెరిసి బెరిసి వెనుక చూశాడు. మిడతగుడ్డు విచిత్రంగా తిప్పి— బండ పెరిమలు అడిమి పట్టి ఏదో దొర్లునట్టుగా చూసి-ఏమను కున్నాడో... “పశేలు పలారం శేత్తం డట” అనేసి గలగల వెళ్ళిపోయాడు....

బొత్తొనికి కళ్ళ మనక శాసనయో వో తెగడుకపోయి పెరిమలు గిడనబారి పోయాయి. కడపుల ఆకటి కట్టులేచింది అరిపాదాలనుండి చల్లగా ఏదో పాకు తున్నట్టు గన్నది... పెరిమలు నాక్కున్నాడు.

మాగన్నగా మొక్కు నాగలి కొరిగి కూర్చున్నాడు. ఆ మగవ్రో చాలా మంది వచ్చిపోయాడు. అని! వచ్చినవారెవరో? పోయినవారెవరో తెలియనేలేదు. కాని ఆ అడగుల చప్పుడు మాత్రం ఎంకయ్య పశేల్ ది గాదని మాత్రం తెలుసు. ఆ విధంగా ఎంతసేపు కూర్చున్నాడో?

“వారి! బొత్తొడన నూపుగా?” అన్న గడ్డిపుతో బొత్తొడు కళ్ళ తెరిచాడు. ఎదు

రుగా పశేలమ్మ రాజమ్మ చెంగులు ఎత్తి పట్టుకొని గంపంకోరు తెరిచి అడుగు తోంది.

బొత్తొడు పుల్లబ్లాంటి చేతులెత్తి దండం బెట్టండు “నీ బాంచెన్ గింతంత గంజంబె బొయ్యిండ్లి. లాసోత నిజంగనే నచ్చి పోత”

“నిగబడస్తనవ అండి ఆర్పి తయారు బెట్టన.. నీ పెద్దాం మీడెడు దాన బెట్టండా గంజి...” రాజమ్మ తడకముక్కు పోగు తెగురుతుడగా అరిచింది.

“ఏంచే? ఏం నంగ?” శ్రేష్టుకుంటూ ఎంకయ్య పశేల్ కూకేటి పాములాగా బయటకొచ్చాడు. ఆ సంగతేదో తెలియక మూడే బొత్తడు గోక్కున్నాడు.. కుడి చేతిలో ఈనెతిన పొగకు కాడున్నది బొత్తొన్ని చూడకుండానే ధాన్యపింటి ఆరుగెక్కి “పగాన్నా....” అనుకుంటూ కుర్చీ కిటకం లాడక కూర్చున్నాడు....

“పెద పాలేరు బొత్తొని! గంజంబె—లా పోత నత్తడు” రాజమ్మ

అదేదో మామూలు సంగతన్నట్లు నెరుల సుట్టడి పొగకు కాడ తుంచి సుట్టలో పెట్టి బిగి పక్కజేబులో నుంచి అగ్గిపెట్టె తీసి సుట్ట ముట్టిచి దమ్ములాగి “ఇగో. నిన్నీ....అనిక త గంజి గట్టేసి పొయ్యి. ఆనితోని మాట్లాడాలే..” అన్నాడు. చుట్ట కొరుకుతునే చూస్తూ...

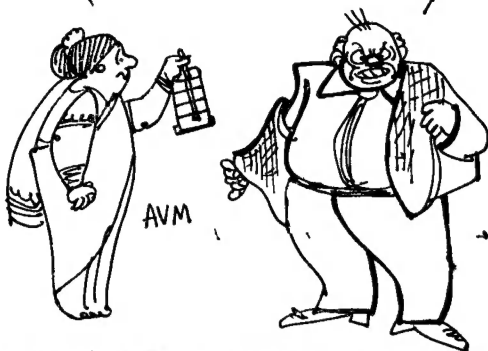
నీ పెద్దాం ఎవన్నెత్తుకొని నోయిందిర- ఇంటి మొఖార తొంగన్న సూత్త లేదు”

బొత్తొడు ఏదో మాట్లాడాను కొని నోరు తెరచాడు- బొత్తొ పం మాట్లాడక మూడే రాజమ్మ లోపాకెలి పోయింది.... సత్తిపోర కడుముంతల గంజి గట్టు కలపు కొని తెచ్చింది. బొత్తొకి ఎలా తాగలో మొదట తెలియలేదు. ఆకలి మీదున్న డేము ఆశ్రంగా దోసిలి వట్టాడు. పెరిగిన గడ్డూ మీర, నెత్తిమీర చిల్లుతుండగా సత్తి పోర ఎత్తిపోసింది. మొదటి బుక్క లోపలికి పోక మమ్ము కొచ్చింది. కళ్ళు షిక్వతంగా

పెద్దబాలకిష్ట ఆటమగలు

ఏవంటి ఈ స్ట్రీటు క్రాజ్
బావుండా

పుండుండు ముందు చీరువాలా
నా పుత్రేనే పాంటు పుండా లేదా
చూసుకోనో

పొడుచు కొచ్చాయి. సత్తిపోరి మనసు కలికలై పోయింది. బెడరుగా ఎంకయ్య వేపు చూసింది. ఎంకయ్య మరెటో చూస్తున్నాడు. సత్తిపోరి కొంచెంసేపాగి మళ్ళి పోసింది.. ఈ సారి గంజి గొంతులకు దిగింది. సత్తిమీద కొట్టు కొమ్మన్నట్టుగా సత్తిపోరి నైగ చేసింది... మొత్తానికీ బొత్తోడు గంజి తాగి మూతి తుడచు కన్నాడు.

ఈ సారి కాళ్ళల్లోకి సత్తువ వచ్చి ట్లని పించి లేచి నిలబడ బోయాడు.

“అన్నే కూకో! నేనే విలిపితా మను కున్న-బిడ్డా బొత్తోడా గంజి కడుపులకు తారించా? ఇగో పొగకు గావల్లా? సరే పొంగ తీసుకునేవు ... .. బిడ్డా! నీ ఈమ అరున్నా కాన్నుంచి నేనేరుగుదును నువ్వు పని దొంగవురాదు-పొంగవురాదు గండుకనే మువ్వయెండ్ల మంచి నా కొలుపు లుంచు కున్న-నువ్వు నా పాలేర్లల్ల పెద్ద పాలేరు వై నవ్-నీ మీద సేదసి పెట్టి ఇన్నొద్దులు నిర్లంధిగున్న దొంగ బుద్ధి లేదు” ఎంకయ్య కాండ్రచ్చి ఉమ్మిండు....నుట్ట చే లో

పట్టుకొని కొంచెంసేపు మాట్లాడలేదు.... బొత్తోని ముఖం చూడాలను కొని ఆ ప్రయత్నం విరమించి “నేను చెప్పచ్చేదే మంచే?... దునియ జేకారయి పోయింది. నీ ముంగటనే పాలేర్లల్లంత ఓడొద్దులు పని బండు బెట్టిరి. సరే మెడకు బడ్డపాము కరవక మానదని జీతాలెక్కిచ్చిమ్.... మాకు పడతలుండద్దా? పదిపాకొద్దులాయె నువ్వు మంచాల బడ్డవ్. మనది మట్టిసెట్టి ఇయ్యల్లింట్ల రేపు మంట్లై-పమంటవు....నీ సెత్తల జిగి సచ్చింది. నాదేమొ జారెడ్లు, భారినే తాయె-వనల దెవునం నీ అంతుకు సుక్కల కొండన్ని అరచినాల కింద మాట్లాడుకున్న....నా లెక్కన నువ్వు ఇద్దం జొండ్లు జాకీ చేలినవ్....నీ అరిఖిగెడు సెలుక లెక్కగట్టు కోంగ ఇన్నూరు రూపాలు యియ్య చేలినవ్-ఘొన్న గొడి ఒర్రెను దెచ్చిన గదాన్ని పరే మేపియ్య లన కొన్న-మీ రాయెకన్ని రేకటి నుంచి పనికిదోలు-” ఎంకయ్య మళ్ళి కాండ్రచ్చి ఊంచుండు.

“అదిగాదు పక్షేలా! నేను పెరిగింది

తమరి దగ్గరే—నా కాత్తెక్కలు కప్పకచ్చి వయ్. తమరి అరువం దగ్గరే గీంత జీవాత్త నొదులుత.” బొత్తోని గొంతు తీరబోయింది....

“గిప్పుడేమున్నది? అతలాపు కావా ల్నింటె మల్లగలుపు—మైనమ్మ మిట్టకొత ఇట్టండ్లు—కొతకాడికి బోవాలె—నత్తి జెర అంగందు—యే....” ఇంట్లోకి కేకేశాడు.

నత్తిపోరి అంగీ, చెప్పులు తెచ్చింది. .. క్రిందచెప్పులు వప్పుడు చేస్తుండగా ఎంకయ్య వశేల్ వెళ్లిపోయాడు..

బొత్తోని కళ్ళవెంట నీళ్ళు కారినయ్.. తను పాలేరుగా ఆ ఇంట్లో 5 దినరోజులు జ్ఞాపకానికొచ్చాయి.... ఎందుచేసో పెది మలు వనికాయ.... గతంలో రాత్రి వగలు తనువద్ద కష్టం గుర్తుకొచ్చి కళ్ళు ఎరు పెక్కాయి.... బిగుసుక పోయి చాలాసేపు అట్లాగే కూర్చున్నాడు, ఆరిపోయిన నాగలిలాగా.... రేపో మాపో అరిగిపోయిన నాగలి ఊడబీ! కేక్కలేసి పొయ్యిలో పెద్దారు.... తను ఇయ్యాలనే పొయిల తెట్టే ఊడాడు.... చివరకు పిడికెడు బూడి దిగా మారి పోతాడు....

బొత్తోడు లేచి నిలబడి పెద్దరువాజ దాటి వెనుకకు తిరిగి చూశాడు. ఆరేండ్ల ఊడప్పుడు ఇదే గడవలకు తనయ్య దీరు కచ్చిందు. అప్పటి నంచి పనితేతనే శాగు పడ్డనని ఒళ్ళు దాసుకోకుంట పనితేసిండు. ఇయ్యల్ల ఒంట్లై నెత్తురు తాగేసి గడవవ తలికి ఇసిరేసిండు. ఎటుపోవాలో అర్థం గాక పడారి గోడ నీడన గువ్వ పిట్టలాగా కూర్చున్నాడు. ఆ దారివెంట ఎందరో పోతున్నారు పనులమీద - “రేపు ఆళ్ళ ఒంట్లై నెత్తు రోడిసినంక నా తీర్గనే కప్ప కూలితోతరు, గీ బజార్లు, పడారి గోడలు ఎందరి నెత్తురు తాగినయో? గబాములు ఎందరి మాసం తిన్నయో?” ముత్తయ్య మాటలు హోరెత్తుతున్నాయి....

చాలాసేపు అట్లా కూర్చుండి చివరకు దేవుడు పూనినవానిలాగ లేచి నిలబడి

కాండ్రకిచ్చి పెద్దరువాజ తలుపుల మీద ఊంచి తూలుకంటూ మాదిగి గూడానికి నడిచాడు.

అట్లా నడిచినవాడు సీదా సంఘం గుడిసె - అంటే ముత్తయ్య గుడిసె— ముత్తయ్య గుడిసె కాలిపోయిన తరువాత లేవోల్లంత గలసి గుడిసెనై తె వేశారుగాని దానికి పనుగడ పెట్టలేక పోయారు. లోప లికి నడిచిండు. లోపలంతా దుమ్ము కొట్లాడుతున్నది ఓ మూలకు కుక్కొకటి మును క వన్నది—కుక్క తప్ప అందులో మనుషు లేవరు లేరు. ఓ మూలకు నాలు గైదు లేకు కర్రలకు ఎర్రజెండాలు కట్ట బడి ఉన్నాయి పెద్ద పెద్ద అజరాలురాసిన కాయిత మొకటి దూలానికి తల అతకించ బడి ఉన్నది.

బొత్తోడు నిట్టాడు కానుకొని కూర్చుండి బయటి ఎండిను చూడసాగిండు, అతని మనసులో ఎన్నోపగలు రాత్రులు, పంటలు పతులు, పశువులు, మనుషులు, పనులు వెదిలాయి... తన తండ్రి సావంగ ఇచ్చి పోయిన రెండేకరాల సెలక మె లింది. తనిప్పుకు సెలక కాదు కదా నెత్తకూడా భూమ్మీద ఉండకండా అయిపోయాడు.

మొదట తన జాడకు తన కొడుకొస్తా డనుకున్నాడు. చివరికు పెళ్ళామన్నా వస్తుందెమో అనుకున్నాడు ఎవరు రాకం డానే ఎండపొడ వెళ్లిపోయింది. చీకటి దిగి పోయింది. అప్పుడు ముత్తయ్య వచ్చాడు. చీకట్లో కూర్చున్న బొత్తోన్ని చూసి ఏదో గొనిగాడు.

బొత్తోడు హఠాత్తుగ ముత్తయ్యమీద పడిపోయి కడుపుల పేగులు బయటి కొచ్చే లాగా పడ్చిండు. ఏడుస్తూనే సంగతి చెప్పిండు.

ముత్తయ్య కాసేపు ఎంకయ్యను తిట్టి పోసి “రేపడుగుదాం.... అదులుతరా! అదులెద్దు—మన ఒతుకు కట్టలబట్టి కట్టల బెరిగిందే.... నువ్వు ఇంటిక పా...” తీసు కొచ్చాడు....